

PIĄTEK-NIEDZIELA
|16-18|09|2022|

GAZETA WOLSKA

GAZETA WARMII I MAZUR

cena 4,99 zł (w tym 8% VAT)

TA SOBOTA PRZEJDZIE DO HISTORII

17 WRZEŚNIA
NASTĄPI OFICJALNE
OTWARCIE KANAŁU
ŻEGLUGOWEGO PRZECZ
MIERZĘJĘ WISŁANĄ.
ZYSKA NA TYM
POLSKA, ZYSKA NASZ
REGION. ZYSKAMY MY
WSZYSCY. Z TEJ OKAZJI
PRZYGOTOWALIŚMY
DLA PAŃSTWA
SPECJALNY,
32-STRONICOWY
DODATEK, KTÓRY
OTRZYMACIE WRAZ Z
TYM WYDANIEM GAZETY
OLSZTYŃSKIEJ.

Fot. Andrzej Szurczak

**SOWIECKA SPECJALNOŚĆ:
NÓŻ W PLECY** |2

**SZWECJA SCHŁADZA
MULTI-KULTI** |5

**CAŁA RODZINA PRACOWAŁA
NA JEJ SUKCES** |15

SPORT CODZIENNE

**33. TURNIEJ PAMIĘCI
MISTRZA** |22

**PUCHAR JUŻ ZDOBYTY,
TERAZ CZAS NA LIGĘ** |22

**SENSACJA? MAŁO
POWIEDZIANE!** |24

Gazeta dożynkowa 2022

rolnicze abc

OGÓLNOPOLSKI MIESIĘCZNIK

**DZISIAJ
Z GAZETĄ OLSZTYŃSKĄ**

ISSN 0137-9127

9 770137 912057

3 7

NÓŻ W PLECY – SOWIECKA SPECJALNOŚĆ

17 WRZEŚNIA 1939 ROKU TO DATA SYMBOL, JAK W SOCZEWCE POKAZUJĄCA SOWIECKĄ MENTALNOŚĆ, KTÓREJ ISTOTĄ SĄ KŁAMSTWO I MANIPULACJA. ALE TO TEŻ HISTORIA ZAWIEDZIONYCH NADZIEI, UŚWIADAMIAJĄCA, ŻE „CI, KTÓRYCH DOTKNĘŁO NIESZCZĘŚCIE, SĄ ZAWSZE SAMOTNI”.

Paradoksalnie od momentu, gdy 1 września 1939 roku o godz. 4.45 niemiecki pancernik Schleswig-Holstein oddał strzały w kierunku Westerplatte, a niemieckie lotnictwo zbombardowało Wieluń, gorączkowo wyczekiwaliśmy 17 września. Tego dnia francuskie wojsko miało wspomóc heroicznie brończącą się Polskę i ruszyć na Hitlera. Tak przynajmniej wynikało z polsko-francuskich ustaleń, które regulowały stosowne dokumenty. W przypadku Francji był to protokół końcowy z francusko-polskich rozmów sztabowych przeprowadzonych w dniach 15-17 maja 1939 roku. Obowiązki Wielkiej Brytanii określał układ o wzajemnej pomocy między Polską a Wielką Brytanią (25 sierpnia 1939 roku).

Z dokumentów wynikało, że francuski atak nastąpi piętnastego dnia od daty ogłoszenia mobilizacji. Na papierze był to 17 września 1939 roku. Jednakże 16 września Francuzi poinformowali stronę polską, że

mobilizacja wojsk jeszcze się nie zakończyła, dlatego ofensywa najpewniej rozpocznie się 21 września. 17 września atak jednak nastąpił.

SOJUSZ OPRAWCÓW

W nocy z 16 na 17 września o godz. 1 czasu polskiego Wacław Grzybowski, ambasador II RP w Moskwie, został wezwany do sowieckiego Komisarjatu Spraw Zagranicznych. Grabowski, jako realista i człowiek twardo stąpający po ziemi, czuł „pod takim czy innym pretekstem wypowiedzenie paktu o nieagresji”. Przybył na spotkanie Sowiet o nazwisku Potiomkin przeczytał mu jednak wcześniej uzgodniony z III Rzeszą dokument, w którym sowiecko-niemieckim piórem napisano, że „Rząd polski uległ rozkładowi i nie przejawia oznak życia. (...) Tym samym utracił ważność umowy zawartej pomiędzy ZSRR a Polską. (...) Wobec powyższych okoliczności Rząd Sowiecki polecił Naczelnemu Dowództwu Armii Czerwonej, aby nakazało wojskom przekroczyć granicę i wziąć pod opiekę życie imiennej Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi”. Skonsternowany i zdenerwowany ambasador Grzybowski oświadczył Potiomkinowi, że nie przyjmuje sowieckiej noty. „Odnosząc się do naszego wstąpienia na polskie terytorium, wykrzykiwał, iż jeśli to nastąpi, będzie oznaczać czwarty rozbiór i zniszczenie Polski” – zapamiętał Potiomkin, ówczesny zastępca Władysława Mołotowa.

W tym samym czasie Józef Stalin zapewnił niemieckiego ambasadora w Berlinie, że ZSRR jest gotowy do wypełnienia postanowień paktu Ribbentrop – Mołotow z 23 sierpnia 1939 roku. „Dziś o godzinie szóstej rano armia sowiecka przekroczy granicę Polski na całej linii od Połocka do Kamieńca Podolskiego” – zapewnił Dżugaszwili swojego sojusznika.

Sowiecki nóż wplecy ostatecznie przesądził o wyniku kampanii wrześniowej. Wo-

Rozmowy oficerów Wehrmachtu i Armii Czerwonej. Brześć, wrzesień 1939 r.

Spotkanie sowieckich i niemieckich żołnierzy 20 września 1939 r. w pobliżu Brześcia

bec połączonych sił nazizmu i komunizmu Polsce pozostała heroiczna obrona kraju. Skądinąd, jak podkreśla prof. Andrzej Nowak: „To nie jest historia, w której występują tylko nasi sąsiedzi, ale i historia naszych sojuszników zachodnich, którzy zdecydowali się w końcu wypowiedzieć wojnę, ale nie zrobili nic, żeby ją skrócić i wygrać we wrześniu 1939 roku zadając uderzenie Niemcom na odsłoniętym przez Hitlera froncie zachodnim”. Wybitny historyk zaznacza, że gdyby do tego doszło, być może nie byłoby 17 września.

Z DZIEJÓW KOLABORACJI

Jacek Kaczmarski w Baladzie wrześniowej śpiewał: „Tych dni historia nie zapomni/Gdy stary ład wzdumieniu zastąpił/ I święcić będą nam potomni/ Po pierw-

szym września – siedemnasty”. W PRL-u 17 września był jednak rocznicą zakazaną, objętą swoistą zmną milczenia. Tyle tylko, że to, czego nie chcieli pamiętać komuniści, pamiętało wielu Polaków.

Wśród rodzimych miłośników sowieckich porządków znaleźli się też tacy, którzy sowiecką inwazję na Polskę próbowali nie tyle nawet wybielać, co po prostu gloryfikować. Poeta Leon Pasternak w „Wierszu Noworocznym” pisał:

„kto cię widział wówczas...
o roku ów
a jednak podejmij kalendarz zdeptany,
część jego kart będziesz sławił w pieśniach
gdy padła granica, pękły więzień bramy,
w ten dzień wyzwolenia,
siedemnasty września”

Warto również pamiętać, co o 17 września sądziła Wanda Wasilewska. Córka pierwszego ministra spraw zagranicznych II RP w 1940 roku na łamach „Czerwonego Sztandaru” (sowiecka gadzinówka) w tekście „Ojczyzna młodości” przekonywała, że: „Nasz Związek Radziecki jest prawdziwym krajem młodości. W przełomowym dniu 17 września największe szczęście spotkało tych, którym teraz dane jest przeżyć młodość w radzieckich warunkach”.

KŁAMSTWO WESZŁO W KREW

17 września wiele mówi o sowieckiej mentalności, której istotą było kłamstwo i obłuda. Sowietci przyjęli zasadę, by nie nazywać rzeczy po imieniu, a własne

zbrodnie tłumaczyć anty-zasadami i anty-logiką. Współpracujący z nimi do 22 czerwca 1941 roku Niemcy nie mieli tego typu inklinacji, co wgruncie rzeczy jest niezwykle ważne, ponieważ pokazuje pewną różnicę kulturową.

Do historii przeszła akcja „Sonderaktion Krakau” z 6 listopada 1939 roku, której celem była pacyfikacja polskiego środowiska naukowego. Tego dnia Bruno Müller pojawił się na Uniwersytecie Jagiellońskim i zakomunikował polskiemu uczonemu, że chce wznowienia przez nich roku akademickiego to akt wrogości wobec III Rzeczy, po czym nakazał aresztować profesorów. Sowietci również przeprowadzili podobną antyinteligentną akcję we Lwowie w styczniu 1940 roku, ale z racji swojej mentalności zrobili to o wiele bardziej pokretnie. Otóż niejaki Władysław Daszewski, scenograf i działacz KPP, zaprosił polskich literatów na spotkanie do restauracji Aransona, gdzie mieli spotkać się z rosyjskim historykiem sztuki. Po polskich poetów przyjechała czarna limuzyna z szoferem, która zawiozła ich w wyznaczone miejsce. Rzeczony historyk z honorami powitał literatów, ale w pewnym momencie podczas wystawnej kolacji uderzył jednego w twarz. Wówczas na sali pojawili się inni „historycy sztuki” (enkawudziści), którzy zaczęli bić polskich literatów (niektórzy jak Władysław Broniewski nie zamierzali łatwo się poddać). Aresztowani literaci czarną limuzyną pojechali na Zamarstynów do więzienia, a na drugi dzień w prasie pojawiła się informacja o zdeprawowanych polskich poetach urządzających pijackie burdy.

Sowieckie dziedzictwo w Rosji zakorzeniło się na tyle mocno, że 83 lata po 17 września rządzący Federacją Rosyjską satrapa potrafi powiedzieć, że wojna to nie wojna, ale „specjalna operacja wojskowa”...

MICHAŁ MIESZKO PODOLAK

WYDAWCA
GRUPA WM Sp. z o.o.
ul. Tracka 5,
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera
zarzad@gazetaolsztynska.pl

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO
Igor Hrywna

REDAKTORZY WYDANIA
Barbara Barczuk
Michał Podolak
wydawca@gazetaolsztynska.pl

WYDANIE ONLINE
internet@gazetaolsztynska.pl
89 539 76 83

GAZETA OLSZTYŃSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 89 539 74 83
PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
89 539 76 83

REKLAMA W OLSZTYNIE
ul. Tracka 5
tel. 89 539 74 53, 89 539 77 77
reklama@gazetaolsztynska.pl
CENTRALNE BIURO OGŁOSZEŃ
tel. 89 539 74 80, 81, 82

REDAKCJA W ELBLĄGU
ul. Rybacka 35
82-300 Elbląg
tel. 55 611 46 00
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
ul. Rybacka 35
GRUPY WM Sp. z o.o.
tel. 55 236 18 02, 55 611 46 01
reklamy@dziennikelblaski.pl

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPY WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7
tel. 89 539 74 21

ŁATWIEJ BĘDZIE STRACIĆ PRAWO JAZDY

OD SOBOTY KIEROWCY MUSZĄ MIEĆ SIĘ NA BACZNOŚCI, BO BĘDZIE ŁATWO STRACIĆ PRAWO JAZDY. MUSZĄ TEŻ UWAŻAĆ NA KIESZENIE, BO W PRZYPADKU RECYDYWY — POPEŁNIENIA TEGO SAMEGO WYKROCZENIA — PODWÓJNIE ROŚNIE MANDAT I LICZBA PUNKTÓW KARNYCH.

ANDRZEJ
MIELNICKI
a.mielnicki@
gazetaolsztynska.pl

Kierowcy zdążyli przyzwyczaić się już do surowych mandatów, które grożą od stycznia za przekroczenie dopuszczalnej prędkości. Ale to nie koniec smagania kierowców po grzbiecie. Już wtę sobotę wchodzi w życie dalsza część uchwalonych w ubiegłym roku przepisów. Pojawia się pojęcie recydywy i podwójnej kary za popełnienie tego samego wykroczenia w ciągu dwóch lat od ostatniego. Obecnie maksymalna liczba punktów karnych za jedno wykroczenie wynosi 10. Od soboty będzie to już 15 punktów. Co istotne, punkty nie będą ulegały, tak jak teraz, zatarciu po roku, a dopiero po dwóch latach, licząc od dnia zapłaty mandatu.

Podwójna kara grozi w przypadku recydywy m.in. za przekroczenie dopuszczalnej prędkości już o 31 kilometrów na godzinę. Mandat z 800 zł wzrasta do 1600 zł. Do tego dojdzie 10 punktów karnych. A im szybciej jechaliśmy ponad dopuszczalny limit, tym surowsze kary. Itak za przekroczenie prędkości o 71 km/h i więcej od 17 września zapłacimy 2500 zł i dostaniemy 15 punktów karnych (dziś 10 pkt), a w przypadku recydywy będzie to już 5000 zł i 15 punktów karnych.

Dotychczas kierowcy, którzy niebezpiecznie zbliżyli się do dopuszczalnego limitu 24 punktów karnych, mogli odrobić sześć punktów karnych, odbywając kurs redukujący liczbę punktów. I w ostatnich tygodniach na kursach był tłok.

— Od 17 września nie będzie już takich kursów, nie będzie więc możliwości zmniejszenia liczby punktów karnych na obecnych zasadach — mówi Jacek Śniady, kierownik działu szkoleń w olsztyńskim WORD.

W ubiegłym roku kurs kasujący sześć punktów karnych przeszły w WORD 644 osoby, a w pierwszym półroczu tego roku były to 274 osoby. Taki kurs kosztuje 370 zł, tyle co średnio wkraju.

Jak łatwo się domyślić, uczestnikami tych kursów są głównie przedstawiciele handlowi. Jeżdżą dużo

i zwykle się spieszą. Ale nieprawdą jest też, że kursy odbywały ciągle te same osoby. Tacy „recydywiści”, kierowcy, którzy odbywali już takie kursy, w olsztyńskim WORD stanowili 5-8 proc. wszystkich uczestników.

Od 17 września takich kursów, przynajmniej na dotychczasowych zasadach, nie będzie. Co w zamian, tego nie wiadomo, bo nie ma ostatecznych decyzji. Mówi się, że kurs miałby trwać 28 godzin i przez cztery dni. A opłata za kurs miałaby wynosić 500 zł.

Zdaniem kierownika szkoleń, brak możliwości odbywania takich kursów byłby błędem. Bo były one potrzebne. — Dzięki

takiego szkoleniu można było dotrzeć do kierowcy, wpłynąć na jego postawę, uzmysłwić, jakie skutki pociąga za sobą szybka jazda — zauważa Jacek Śniady. — Teraz pozostanie tylko karanie mandatami, nic więcej, i to wielka szkoda.

Autorzy nowych przepisów twierdzą, że chodzi tu o bezpieczeństwo, zmniejszenie liczby wypadków śmiertelnych. Ich zdaniem można to osiągnąć poprzez drastyczne kary. Jednak nie bardziej mylnego, przed czym zresztą przestrzegali eksperci na etapie procedowania nowych przepisów. Bo nie da się stłumić rewolucji, zamykając rewolucjonistów w więzieniach.

Wystarczy tylko spojrzeć na statystyki. Mimo znacznego podwyższenia wysokości mandatów na drogach Warmii i Mazur dalej jest niebezpiecznie. W pierwszym półroczu tego roku w regionie doszło do 383 wypadków, w których zginęły 44 osoby. To więcej niż w ciągu sześciu miesięcy ubiegłego roku, bo wówczas mieliśmy 376 wypadków, w których zginęły 43 osoby.

Obecnie najczęstszą przyczyną wypadków w naszym regionie jest niedostosowanie prędkości do warunków ruchu, skutkujące zderzeniem z drzewem. Do tego trzeba dodać brawurę i młody wiek kierowców. Pozytywnym zjawiskiem jest spadek o prawie 15

proc. liczby nietrzeźwych kierowców, którzy byli sprawcami wypadków.

Za co będzie można dostać podwójną karę?

1. Nieustąpienie pierwszeństwa pieszemu – 1500 zł, recydywa – 3000 zł.
2. Wyprzedzanie na przejściu lub przed nim – 1500 zł, recydywa – 3000 zł.
3. Omijanie pojazdu, który zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszemu – 1500 zł, recydywa – 3000 zł.
4. Niezachowanie ostrożności i spowodowanie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym z następstwem w postaci uszkodzenia pieszego, rowerzysty itp. – 1500 zł, recydywa – 3000 zł.
5. Złamanie zakazu wyprzedzania – 1000 zł, recydywa – 2000 zł.
6. Wjeżdżanie na torowisko przy zaporach, które są opuszczane, opuszczone lub nie skończyło się ich podnoszenie – 2000 zł, recydywa – 4000 zł.
7. Wjazd na przejazd kolejowy przy czerwonym świetle sygnalizatora lub jeżeli po drugiej stronie nie ma miejsca do kontynuowania jazdy – 2000 zł, recydywa – 4000 zł.
8. Prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie po spożyciu alkoholu lub innego podobnie działającego środka – 2500 zł, recydywa – 5000 zł.

SPRAWA ZWIĄZKOWCÓW Z OLSZTYNA TRAFIŁA DO PREMIERA

Przypomnijmy. Pracownicy Urzędu Miasta w Olsztynie chcą podwyżki o 1500 zł brutto na etat. Do nich dołączyły związki zawodowe z DPS-u „Kombatant” i Zespołu Żłobków Miejskich, które chcą zwiększenia wynagrodzeń o 700 zł netto. Wspólnymi postulatami są regulacja systemu przyznawania premii i awansów oraz zwiększenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Do tej pory pracownicy podlegli prezydentowi Ol-

sztyna dostali obiecaną już w zeszłym roku podwyżkę wynagrodzeń o średnio 300 zł brutto na etat i 200 zł brutto, które zostało zaproponowane przez prezydenta w trakcie negocjacji ze związkami zawodowymi. To jednak nie zadowala związkowców.

W spór urzędników z prezydentem angażował się m.in. poseł Adrian Zandberg z Lewicy Razem. Interwencje jednak nie przyniosły oczekiwanego przez związkowców rezultatu. Powód jest pro-

zaiczny. Gmina po prostu nie ma pieniędzy na spełnienie oczekiwań finansowych związkowców. Prezydent Piotr Grzymowicz wielokrotnie podkreślał, że przyznanie dodatkowych środków nie jest możliwe w obecnych realiach.

Innego zdania są związkowcy, którzy wypominają prezydentowi i radnym wysokie podwyżki w grudniu ubiegłego roku. Urzędnicy są zadani, że w obliczu ciągle rosnącej inflacji i kosztów energii wysokie

podwyżki wynagrodzeń są konieczne.

Podczas jednego z protestów OPZZ pod urzędem wojewódzkim członkowie związku, w którego skład wchodzi m.in. „Symetria” z Urzędu Miasta w Olsztynie, złożyli pismo do wojewody Artura Chojeckiego. Głównym postulatem związkowców był co najmniej 20-procentowy wzrost wynagrodzeń w sferze budżetowej w 2023 roku i dialog z OPZZ jako centralą związkową w Polsce. W piśmie możemy przeczytać, że:

„(...) członkowie Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych (OPZZ) – działając w interesie wszystkich pracowników sfery finansów publicznych oraz w trosce o wysoką jakość usług publicznych, domagają się zagwarantowania pracownikom tej sfery co najmniej 20-procentowych podwyżek wynagrodzeń w 2023 r. i przystąpienia przez rząd do rzeczywistego dialogu z OPZZ, jako reprezentatywną centralą związkową (...) Skala proponowanych podwyżek pokazuje, że

rząd tylko deklaruje troskę o pracowników sfery finansów publicznych (...).”

Według związkowców kierowanie postulatów w stronę rządu ma większy sens, niż w stronę samorządu, gdyż budżet państwa jest w zdecydowanie lepszej kondycji niż kasa miejska.

Wojewoda Artur Chojecki przekazał pismo do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Do Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie wpłynęło już potwierdzenie o jego dotarciu.

KAROL GROSZ

BYŁY Z NAMI PRZEZ DŁUGIE LATA

BRYTYJCZYCY MAJĄ DWIE IKONY. PIERWSZĄ JEST KRÓLOWA ELŻBIETA II, KTÓRA WYRUSZA W OSTATNIĄ PODRÓŻ. DRUGĄ JEST MIŚ PADDINGTON, KTÓRY... Z KRÓLOWĄ JADŁ KANAPKI. A JAKA POSTAĆ Z BAJKI SKRADŁA NAJBARDZIEJ NASZE SERCA? KTÓRA JEST KULTOWA?

ADA ROMANOWSKA
a.romanowska@
gazetaolsztynska.pl

Brytyjczycy oddają hołd Elżbiecie II. Nie tylko układają kwiaty przed królewskimi rezydencjami — pałacem Buckingham w Londynie, zamkiem w Windsorze i zamkiem Balmoral w Szkocji — ale przynoszą również maseczki misia Paddingtona i kanapki z marmoladą. Dlaczego? Królowa Elżbieta II i Miś Paddington są uważani za prawdziwe ikony Wielkiej Brytanii. Miś Paddington i kanapki z marmoladą są też nawiązaniem do krótkiego humorystycznego filmu, który został opublikowany w czasie obchodzonego na początku czerwca Platynowego Jubileuszu królowej. Na nim Elżbieta II przyjmuje w pałacu misia Paddingtona, który w pewnym momencie wyciągnął z kapelusza pieczywo z marmoladą, mówiąc, że zawsze na wszelki wypadek ma ze sobą kanapkę. Królowa odpowiedziała, że ona również — z torebki wyjęła swoją.

CZASAMI JESTEM CIAMAJDĄ

A co dla nas jest kultową postacią z bajki? Piotr Sołoduha, frontman grupy Enej, z czułością wspomina Smerfy.

— Moją ulubioną bajką są „Smerfy”, którą kojarzę z dzieciństwem i jest to bardzo przyjemne wspomnienie. Do dziś często do niej wracam, bo mam córkę, z którą lubię ją oglądać. Sięgamy nie tylko po nowe odsłony Smerfów, ale chętnie oglądamy też te oldschoolowe odcinki, które znam z lat swojej młodości. Mało tego, potrafię oderwać się od tego, co robię, gdy słyszę głos oryginalnego Papy Smerfa. Wciążam się i oglądam nawet kilka odcinków — mówi Piotr Sołoduha. — Gdybym dzisiaj miał coś sobie wytapetować na ścianie, byłyby to właśnie Smerfy. Nie mam jednak ulubionego, każdy coś w sobie ma. Każdy ze Smerfów miał trafny charakter, trudno wskazać tego jednego. Doceniam ich różnorodność, zwłaszcza teraz, kiedy jestem już starszy i więcej wiem o życiu. Sam zresztą często jestem Smerfem — raz Marudą, raz Ciamajdą... To, jakie są Smerfy, pokazuje, jacy są ludzie. Bajka doskonale odzwierciedla nasze relacje z innymi. To coś naprawdę pięknego.

Smerfy mają już 64 lata. Swoją karierę zaczynały dość skromnie, debiutując w październiku 1958 roku jako drugoplanowe postacie w belgijskim komiksie. Później, gdy trafiły na ekrany telewizorów, świat na ich punkcie oszalał. Smerfy to niebieskie krasnoludki żyjące w Wiosce Smerfów ukrytej w Za-

czarowanym Lesie. Mieszkają w chatkach z grzybów, noszą spiczaste czapeczki, majsterkują i muzykują. Ich głównym wrogiem jest czarnoksiężnik Gargamel, opętany żądzą stworzenia złota. Choć receptura wymaga dodania do mikstury przynajmniej jednego Smerfa, czarny charakter najchętniej ugotowałby je wszystkie.

DOBRY REKSIO I ZŁY WILK

Marta Andrzejczyk, pieśniarka, aktorka i animatorka społeczno-kulturalna, z wypiekami na twarzy wspomina „Wilka i Zająca”.

— To bardzo dynamiczna bajka, w której zawsze dużo się działo. Trzymałam kciuki za biednego zająca, którego chciał przechytrzyć wilk, ale i tak mu się zawsze udawało — opowiada Marta Andrzejczyk. — Uwielbiałam też „Reksia”. Do dziś zresztą mam sentyment do tego piosenki. I za każdym razem, gdy oglądałam bajkę, chciałam zobaczyć jego budę w środku. Pokazali, ale tylko w jednym odcinku!

„Wilk i Zając” to kultowa bajka, której dzisiaj tak chętnie nie pokazalibyśmy dzieciom. Wilk pali, pije i kradnie. Jednym zdaniem: nie daje dobrego przykładu. Kiedyś była to jednak produkcja na miarę „Krainy lodu”. Zнали ją wszyscy, a gadzety z bohaterami były w cenie. „Wilk i Zając” zadebiutował w 1969 roku. Chociaż wielu osobom ta animacja kojarzy się jedynie z czasami Związku Radzieckiego, należy pamiętać, że ostatnie odcinki wyemi-

towano w... 2005 roku. Z kolei „Reksio” debiutował w 1967 roku i brylował na ekranach do 1990 roku. Inteligentny pies wpisał się na stałe w naszą kulturę. Wciąż uczy właściwych zachowań, odpowiedzialności, szacunku do innych i przyjaźni. To same pozytywne cechy, które powinniśmy przekazywać dzieciom. Pierwowzorem Reksia był foksterier Lechosława Marszałka, reżysera i scenarzysty filmów animowanych, który powołał serial do życia. To była jednak... suczka Trola.

DWIE KUKIELKI NA POCZĄTEK

Aktor Jarosław Borodziuk uśmiecha się na myśl o „Jacku i Agatce”.

— „Jacek i Agatka” to pierwsza dobranocka, jaką emitowała Telewizja Polska. Uwielbiałem ją. To też pierwsza bajka, którą wspominam z dzieciństwa. A że w tym roku kończę 62 lata, więc sięgam pamięcią do początków telewizji. Była idealnym zakończeniem dnia tuż przed snem. Pamiętam, że oglądałem ją o godz. 19.20, tuż przed dniem nikiem telewizyjnym. Dopiero później dzieci oglądały bajki o świętnastej — opowiada Jarosław Borodziuk, aktor z Olsztyna. — Później moje serce skradła bajka „Bolek i Lolek”. Uwielbiałem przygody tych dwóch chłopców. Zawsze dużo się działo na ekranie. Pamiętam, że siadałem przed telewizorem i czekałem

na dobranockę. Pewnie jak każde dziecko w tamtych czasach... A jeszcze później uwielbiałem „Misia Colargola”. Tata mojej już nieżyjącej koleżanki ze szkoły teatralnej robił zdjęcia do Colargola. Był operatorem. Dziś, gdy wspominam bajki ze swojego dzieciństwa, uśmiecham się. Dobrze mi się kojarzą.

Dobranocka „Jacek i Agatka” wystartowała 1962 roku. Z punktu widzenia dzisiejszej telewizji to nie było nic nadzwyczajnego. Najpierw na ekranach telewizorów pojawiła się aktorka Zofia Raciborska zapraszająca dzieci na bajeczkę, którą telewizja chce im opowiedzieć. Chwilę potem widzowie zobaczyli dwie kukielki. „Jacek i Agatka” na antenie telewizji pojawiali się do 1973 roku trzy razy w tygodniu — we wtorki, czwartki i soboty.

Nie był to pierwszy program przeznaczony dla dzieci, bo już w 1958 roku pojawił się na antenie „Miś z okienka”, a rok później „Przygody Gąski Balcinki”, jednak to „Jacek i Agatka” zapoczątkowali cykl zwany od zawsze Dobranocką, a potem Wieczorynką, który do 2013 roku gościł na antenie programu pierwszego tuż przed Wiadomościami.

Z kolei „Bolek i Lolek” podbili serca milionów. Dziś zna ich niemal każde dziecko w Polsce, są również popularni poza granicami naszego kraju. W przyszłym roku skończy 60 lat. Ich przygody obejmowały blisko miliard ludzi na całym świecie. Przez niemal pół wieku powstało ponad 180 odcinków kreskówki. Pomysłodawcą tytułowych bohaterów był ówczesny dyrektor Studia Filmów Rysunkowych z Bielsko-Białej Władysław Nehrebecki. Za pierwowzory postaci posłużyli jego synowie — Jan i Roman. W zorganizowanym przez Telewizję Polską plebiscycie „Dobranocka wszech czasów” Bolek i Lolek zajęli pierwsze miejsce, przed „Smerfami” i „Wilkiem i Zajcem”.

„Miś Colargol” nie zajął, co prawda, miejsca

na podium, ale też cieszył się popularnością. Swoje istnienie zawdzięcza wyobraźni francuskiej pisarki Olgi Puchine, która napisała kilka książeczek o sympatycznym misiu w latach 50. XX wieku. Uroczy zwierzak szybko zyskał sympatię dzieci i za sprawą wrażliwego francuskiego producenta, produkcją polskiej wersji bajki zajęła się wytwórnia filmów Se-ma-for w Łodzi. Choć Colargol doczekał się interpretacji nie tylko w Polsce, tylko w Polsce i Francji znany jest jako tytułowy Colargol. W Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii to miś Barnaby. Kanadyjczycy natomiast nazywają go misiem Jeremym.

Elżbieta II zasiadała na tronie przez rekordowe 70 lat i 7 miesięcy. Zmarła 8 września 2022 roku. Miała 96 lat. Uroczystości pogrzebowe odbędą się w poniedziałek 19 września w Opactwie Westminsterkim. Anglikańska świątynia zwykle mieści 2200 osób, ale przy organizacji dodatkowych miejsc siedzących może pomieścić ponad 8000 osób. Wśród gości będą najważniejsi światowi przywódcy, m.in. prezydent Stanów Zjednoczonych Joe Biden, przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen oraz prezydent Polski Andrzej Duda. Królowa spocznie w kaplicy św. Jerzego w Windsorze — po odbywającej się w Opactwie uroczystości żałobnej, do zamku ruszy kondukt żałobny, prowadzący królową w ostatnią podróż. Ciało królowej spocznie w grobowcu, gdzie pochowani są jej zmarli w zeszłym roku mąż książę Filip oraz jej rodzice. Pogrzeb królowej ma rozpocząć się w południe polskiego czasu. Transmisję z uroczystości będzie można śledzić w Telewizji Polskiej.

SZWECJA SCHŁADZA MULTI-KULTI

Opozycyjny blok centroprawicowy o włos zwyciężył w szwedzkich wyborach parlamentarnych z rządzącymi krajem socjaldemokratami. Lider wygranej koalicji, Ulf Kristersson, najprawdopodobniej utworzy rząd mniejszościowy i z nim spróbuje zrealizować wolnorynkowe i antyimigranckie postulaty prawicy.

Wskład zwycięskiej prawicowej koalicji, która głosami obywateli 10-milionowego kraju odsunęła od rządzenia lewicowy blok socjaldemokratyczno-robotniczy, wchodzi: Umiarkowana Partia Koalicyjna (19,01 proc. zdobytych głosów), Szwedzcy Demokraci (20,06), Chrześcijańscy Demokraci (5,3) i Liberalowie (4,6 proc.). Na 349 miejsc w szwedzkim riksdagu (jednoizbowy parlament) centroprawica zdobyła 176, a centrolewica – 173 (wyniki po przeliczeniu 99 proc. głosów).

— Dziękuję za zaufanie. Teraz zrobimy porządek w Szwecji — powiedział po wyborczej wygranej Kristersson w mediach społecznościowych.

W świetle porażki swoją dymisję zapowiedziała dotychczasowa premier Magdalena Andersson. Teraz lider zwycięskiej centroprawicy i naturalny kandydat na premiera, Ulf Kristersson, najpraw-

dopodobniej zdecyduje się na utworzenie rządu mniejszościowego złożonego z UPK oraz Chrześcijańskich Demokratów. Co ciekawe, „premierowi” Kristerssonowi nie śpieszy się zapraszać do rządu Szwedzkich Demokratów, na czele których stoi charyzmatyczny Jimmie Akesson i z którymi UPK Kristerssona szła ramię w ramię po koalicyjne wyborcze zwycięstwo. Dlaczego?

Szwedzcy Demokraci podkreślają, że jako pierwsi (i przez długi czas jedyni) zwracali uwagę na problem wojen gangów na tle etnicznym. Przed długi czas byli wyśmiewani i lekceważeni przez socjalistyczne światopoglądowe społeczeństwo. Teraz, gdy problem jest już na granicy kryzysu, oimigranckich wojnach gangów mówią w Szwecji wszystkie siły polityczne. Wyborcy natomiast pamiętali, kto pierwszy zwrócił uwagę na problem i pokazali to

Naturalnym kandydatem na premiera w nowym prawicowym szwedzkim rządzie jest lider partii UPK Ulf Kristersson

przy urnach wyborczych. W trakcie kampanii wyborczej krytycznie o fali „imigranckiej” przestępczości mówiły również środowiska lewicowe. To dobitnie ukazuje skalę problemu, z jakim boryka się kraj uznawany przez długi czas za idealny przy-

kład państwa multi-kulti.

Kristersson w sprawie zapraszania SD do rządu jest bardzo ostrożny. Problemem jest nacjonalistyczne dziedzictwo Szwedzkich Demokratów, partii założonej w 1988 roku. W wyborach zwyciężyła szeroka prawicowa koalicja, ale gdy spojrzeć na to chłodnym okiem, pokazuje to dobitnie, że tamtejsze społeczeństwo jest symetryczne politycznie. Przyszły premier Szwecji zdaje sobie z tego sprawę doskonale i jakkolwiek jest w pełni człowiekiem prawej strony, to aby wprowadzić jej postulaty w życie, musi mieć w społeczeństwie wsparcie także umiarkowanych wyborców – tych, którzy być może zagłosowaliby na prawicowy blok, doceniając płynące stamtąd postulaty wolnorynkowe, ale nie zgadzają się na „nacjonalizm” własnie w postaci SD.

Na jakich kwestiach zamierza zatem skupić się nowy szwedzki rząd? Wej-

ście do NATO, objęcie prezydencji w UE oraz walka z kryzysem energetycznym – to główne cele zapowiedziane przez sekretarza politycznego UPK Gunnara Stroemmera.

Świat dosyć pilnie obserwował wybory do szwedzkiego Riksdagu. Czy kraj czeka światopoglądowy zwrot polityczny, który nabierze realnych kształtów poprzez realizację pakietu postulatów i pomysłów zwycięskiej prawicy? Pokaże czas i rzeczywistość, w jakiej będzie funkcjonował rząd mniejszościowy. Należy pamiętać, że zmiana optyki szwedzkiego społeczeństwa na wielbioną przez lewicę szeroko pojętą ideę multi-kulti nie jest wyjątkiem wśród krajów skandynawskich. Niedawno swoją proimigrancką politykę ograniczyła Dania. Wygląda na to, że mroźna Skandynawia zaczyna patrzeć na postulaty współczesnej lewicy coraz chłodniejszym okiem.

MACIEJ CHROŚCIELEWSKI

Ten tekst jest kolejnym z cyklu: „O nich się mówi”.

Wcześniej ukazały się: Liz Truss: Czy dorówna ikonie?; Aleksandr Dugin: Fanatyk, który zawładnął Putinem; Warren Buffett: Długowieczny fan coca-coli; Jeff Bezos: Miliarder od książek; Sanny Marin: Kamień milowy czy kamień u szyi?; Michaił Gorbaczow: Miły uśmiech i zęby ze stali; Donald Trump: Biznesmen w Białym Domu; Dmitrij Muratow: Sprawiedliwy w Sodomie; Boris Johnson: Śmieszny, błyskotliwy i skuteczny; Olaf Scholz: Naiwny jak Niemiec?; Franciszek: Papież Franciszek; Emmanuel Macron: Na szczycie i powrotem?; Kamala Harris: Niszczycielska szklana sufit; Elon Musk: Wszystko jest możliwe?; Joe Biden: Nadzieja wolnego świata; Bill Gates: Zbawca ludzkości?

REKLAMA

ZARABIAJ NA BUDOWACH NAWET

600 zł

DZIENNIE NA RĘKĘ!

85 730 00 00

www.danwoodpraca.pl

NOWE MUZEUM TO PODRÓŻ W CZASIE

NOWE MUZEUM BITWY POD GRUNWALDEM NAPRAWDĘ ROBI WRAŻENIE. JEST JAK PRAWDZIWA, TAKŻE MULTIMEDIALNA, PODRÓŻ W CZASIE. WPROST MIĘDZY WALCZĄCYCH RYCERZY. DYREKTOR MUZEUM SZYMON DREJ NIE UKRYWA DUMY. 21 WRZEŚNIA ZAPRASZA NA OTWARCIE NOWEJ SIEDZIBY I NOWEJ WYSTAWY.

KRYSZTOF STANISŁAWSKI
s.krystofski@
gazetaolsztynska.pl

Nowa siedziba Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku to aż 3,5 tys. metrów powierzchni wystawowej. Jest tu sala konferencyjna, strefa obsługi turystów, przestrzeń biurowa. Jest także grządka dla wielbicieli prawdziwych walk rycerskich — całoroczna sala, w której członkowie bractw rycerskich będą mogli ze sobą walczyć — także na oczach widzów.

Wystawa jest gotowa. Już 21 września będzie można zobaczyć m.in. odtworzoną kaplicę pobitewną. Dzięki użyciu słupów świetlnych robi wrażenie repliki tej, która stała na zroszonym krwią rycerzy pobliskim polu bitwy.

Prace nad nową odsłoną Muzeum Bitwy pod Grunwaldem trwały kilka lat i kosztowały w sumie 47 milionów złotych.

NOWA JAKOŚĆ

— Budowa nowych pomieszczeń kosztowała blisko 38 milionów złotych,

a wyposażenie, które czyni z naszego muzeum jedno z najnowocześniejszych w Polsce — 9 milionów — wyjaśnia dyrektor muzeum Szymon Drej.

Opowiadając o tym, co czeka na zwiedzających, wyraźnie się ożywia. Zapewnia, że to atrakcje na miarę XXI wieku i pozwolą zwiedzającym poczuć się, jak na prawdziwym polu bitwy, a nawet porozmawiać z... najważniejszymi jej uczestnikami.

— Mamy nagrane specjalne filmy w technice 360 stopni, a pośrodku znajduje się wielki stół z mapą, gdzie lasery pokazują poszczególne fazy bitwy — zdradza Szymon Drej. — Zwiedzający może podejść do aplikacji i wysłuchać opowieści np. króla Jagielly — dodaje.

Wystawa w Muzeum Bitwy pod Grunwaldem przedstawia najważniejsze wydarzenia, które miały miejsce przed, w trakcie i po bitwie pod Grunwaldem. I jak zapewnia Szymon Drej, łączy w sobie sztuki i funkcjonalność z wymiarem edukacyjnym. Wprowadza widza w kulisy polityczne, gospodarcze i wojskowe.

— Zwycięską stroną była również Litwa. Inasza prezentacja jest przygotowana również w języku litewskim — mówi dyrektor muzeum w Stębarku.

HISTORIA MUZEUM

Muzeum działa już ponad 60 lat. Powstało wraz z Pomnikiem Grunwaldzkim w lipcu 1960 roku, w 550. rocznicę bitwy pod Grunwaldem. Plany jego rozbudowy i unowocześnienia od początku towarzyszyły usamodzielnieniu muzeum w 2010 roku i jego przejściu pod skrzydła samorządu województwa warmińsko-mazurskiego.

Przed planowaną od lat rozbudową miało jedynie 275 metrów powierzchni, a odwiedzający mogli zobaczyć przede wszystkim stałą wystawę „Wielka Wojna z Zakonem Krzyżackim”. Zgromadzone tu dokumenty dotyczące bitwy i artefakty znalezione na miejscu, gdzie rozegrała się krwawa walka, to przede wszystkim mapy, plany, rysunki, fotografie oraz

Wygląd nowego muzeum jest pilnie strzeżoną tajemnicą

Tu przez cały rok trwają wydarzenia edukacyjne

Jeszcze wszystko jest niewiadomą...

duża ilość oryginalnych egzemplarzy, a także kopii broni i uzbrojenia średniowiecznego.

Muzeum od początku jest lekcją historii Zakonu Krzyżackiego i Królestwa Polskiego, z której chętnie korzystają szkoły nie tylko z Polski.

Ważnymi eksponatami są kopie chorągwi polskich, litewskich oraz krzyżackich odtworzone na podstawie źródeł ikonograficznych.

Atrakcją, która od początku jest swoistym znakiem firmowym muzeum, jest 23 minutowy wycinek filmu „Krzyżacy”, przedstawiający bitwę. Wśród wielu atrakcji są ruiny kaplicy wzniesionej przez Krzyżaków w 1411 roku oraz zbiór kamieni z Pomnika Grunwaldzkiego, ufundowanego przez Ignacego J. Paderewskiego w 1910 roku w Krakowie, a zburzonego przez Niemców w 1939 roku.

POLE BITWY

Pod zarządem muzeum w Stębarku jest także samo pole bitwy z 1410 roku. Najbardziej znanym wydarzeniem, które się tu rozgrywa, jest coroczna inscenizacja bitwy. Przyciąga wielbicieli średniowiecza z całego świata. Jest też wydarzeniem wyczekiwany nie tylko przez turystów, ale przede wszystkim przez liczne bractwa rycerskie, które przygotowują się do inscenizacji przez cały rok.

Jednak to nie wszystko. Odbyna się tu także cykl turniejów rycerskich w ramach Rycerskiej Ligi Turniejowej Grunwaldzkiej Akademii Miecza, imprezy okolicznościowe, między innymi z okazji Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Święta Wojska Polskiego czy Nocy Muzeów, zawody w łucznictwie konnym w randze Pucharu Europy, a także jedyna w Polsce zimowa, plenerowa impreza rekonstrukcyjna — Rejsa na Zamek w Nidzicy i Pola Grunwaldu.

Pola grunwaldzkie to także wymarzone miejsce działań archeologów, którzy co roku pojawiają się tu ze swoim sprzętem. W tegorocznych międzynarodowych badaniach udział brali badacze z Danii, Norwegii, Wielkiej Brytanii, Szwecji oraz Polski. Przyjechali z inicjatywy Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku oraz duńskiego Towarzystwa Archeologicznego „Harja”. Rok 2022 jest przełomowy nie tylko dla działania samego muzeum, ale również archeologów. Pierwszy raz od 30 lat rozpoczęto sondażowe stacjonarne wykopy archeologiczne.

ŚREDNIOWIECZNE ARTEFAKTY

Dzięki archeologom coraz bogatsza staje się ekspozycja muzeum w Stębarku. Nie brak w niej prawdziwych rewelacji. Z powodzeniem można do nich zaliczyć znaleziony w tym roku miecz. Znalazca, Aleksander Miedwiediew, już wcześniej — w 2020 roku — podczas prac archeologicznych na Polach Grunwaldu odnalazł dwa doskonale zachowane topory bojowe.

Miecz i znalezione wraz z nim pochwa, pas rycerski i dwa przytwierdzone do niego noże po renowacji wrócił do Muzeum Bitwy Grunwaldzkiej. Odkryciu było głośno w środowisku archeologicznym w całej Europie.

— Bardzo się cieszę z powrotu tych eksponatów. To wyjątkowy rarytas i unikat na skalę europejską — mówi Szymon Drej. — Ostatnie takie znalezisko było ponad pół wieku temu — dodaje.

O tym, że pole bitwy nadal żyje, świadczą również inne tegoroczne odkrycia. Na początku czerwca zakończyły się dwutygodniowe badania archeologiczne, podczas których odkryto owalną konstrukcję kamienną prawdopodobnie będącą płaszczem kamiennym kurhanu, który został zniwelowany przez orkę.

CAŁOROCZNA ATRAKCJA

— Ostatnia z dotacji pozwoliła nam na pełne wyposażenie rycerskich szranków turniejowych — mówi Szymon Drej. — Teraz walki będą mogły toczyć się u nas przez cały rok — dodaje zadowolony.

Pełna lista atrakcji i sam wygląd nowej wersji Muzeum Bitwy pod Grunwaldem są pilnie strzeżonymi tajemnicami. Dyrektor placówki nie chce ich ujawniać, nie zgadza się też na publikację zdjęć muzeum przed jego otwarciem.

— Mogę jedynie zapewnić, że to będzie prawdziwy hit. Najlepsze zostawiamy dla tych, którzy oświadczyli nas odwiedzają — zapowiada Szymon Drej. — Do tej pory odwiedzało nas 40 tysięcy osób rocznie. Po rozbudowie liczymy na podwojenie tego wyniku — dodaje.

Wystawę opracowała firma Group AV z Warszawy. Firma przygotowywała niedawno ekspozycje dla Muzeum Archeologicznego w Wiślicy i wystawę Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie. Przebudowę muzeum i wyposażenie jego nowej wystawy sfinansował w większości samorząd województwa oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

JEDNA MINUTA RATUJE ŻYCIE

Zaledwie kilkadziesiąt sekund wystarczy aplikacji wykorzystywanej przez PZU na ocenę ryzyka pod kątem występowania nowotworu skóry. Rozpoczyna się ogólnopolski program prewencyjny „Minuta dla skóry”, który wspiera wykrywanie raka przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji.

Godziny spędzone na plaży, bez używania kremów z filtrem, mogą przyczynić się do rozwoju poważnych chorób, np. raka skóry.

W ostatnich 20 latach liczba zachorowań na czerniaka, który jest najgroźniejszym typem raka skóry, wzrosła w Polsce trzykrotnie. Wczesne wykrycie tego nowotworu może uchronić przed ciężkimi powikłaniami. PZU rozpoczyna program „Minuta dla skóry”, w którym oferuje badanie przy użyciu innowacyjnej, certyfikowanej medycznie aplikacji mobilnej „Skin-Vision”. Aplikacja jest dostępna dla pracowników wybranych firm, które wykupiły w PZU Życie ubezpieczenie grupowe.

Wystarczy, że użytkownik za jej pomocą wykona zdjęcie znamienia. Wówczas przy użyciu szeregu algorytmów sztucznej inteligencji ocenione będzie ryzyko wystąpienia nowotworu skóry. Ponadto, przypadki z wysoką oceną ryzyka, są weryfikowane przez lekarzy dermatologów. Program jest efektem współpracy PZU z holenderskim startupem SkinVision i na początku czerwca otrzymał złotą statuetkę w międzynarodowym konkursie „The Efma-Accenture Innovation in Insurance Awards 2022”.

Podstawą walki z nowotworami, jest świadomość na temat zagrożeń i właściwa profilaktyka. Największe znaczenie w jej kontekście mają czynniki związane ze stylem życia: odpowiednia ochrona skóry przed promieniowaniem UV oraz regularne samobadanie skóry.

Niestety, umieralność na czerniaka w Polsce jest o prawie 20 proc. wyższa niż w Unii Euro-

pejskiej. Czerniak to siódmy najczęstszy nowotwór złośliwy u mężczyzn oraz ósmy u kobiet. Szacuje się, że każdego roku diagnozowanych jest około 3,5 tys. nowych przypadków tego rodzaju nowotworu skóry, a według danych Krajowego Rejestru Nowotworów tempo przyrostu zachorowalności cały czas rośnie. Na czerniaka można zachorować w każdym momencie życia. Nowotwór może pojawić się już u dzieci, jednak liczba takich przypadków rośnie wyraźnie po przekroczeniu 20 roku życia. Eksperci szacują, że niebawem w Polsce co druga osoba po 60. roku życia zachoruje na nowotwór skóry.

-Każdy z nas odpowiada za swoje dobre samopoczucie oraz jakość i długość życia. Czas to sobie wreszcie uświadomić i wziąć sprawy w swoje ręce. PZU jako lider rynku ubezpieczeń cieszy się zaufaniem milionów Polaków. Dlatego walczymy o to, aby profilaktyka była prawdziwa, dawała wymierne efekty i wpływała na poprawę zdrowia całego społeczeństwa. To zobowiązuje nas do ciągłego rozwoju i doskonalenia swoich

działań prewencyjnych, tak aby dbać o zdrowie naszych Klientów. Chcemy im oferować narzędzia oraz wiedzę jak można zadbać o siebie tu i teraz. Korzystanie w tym celu z najnowszych technologii to dla nas oczywistość. – przekonuje **Aleksandra Agatowska, prezes PZU Życie SA.**

Nowoczesna diagnoza

Zdecydowana większość przypadków raka skóry zauważana jest samodzielnie, w domu. Jego wczesne wykrycie pozytywnie wpływa na proces leczenia i przeżywalność. Z myślą o życiu i zdrowiu Polaków PZU oferuje aplikację na smartfony, która pozwala na ocenę ryzyka wystąpienia nowotworu skóry podczas samobadania.

Narzędzie wykorzystuje sztuczną inteligencję (AI), aby ocenić każde znamieńka na skórze i w razie potrzeby wspierać jego dalszą obserwację lub skierować pacjenta na wizytę do dermatologa. Zastosowany algorytm jest w stanie wykryć raka skóry u ponad 90% osób z tą chorobą. Znamiona z wysokim ryzykiem są ponadto weryfikowane przez grono

doświadczonych dermatologów. Startup Skin-Vision dzięki swojemu rozwiązaniu wykonał już ponad 3,5 mln kontroli skóry, wykrywając ponad 55 tys. zmian nowotworowych na całym świecie.

Jesteśmy dumni ze współpracy z PZU w programie „Minuta dla skóry”, dzięki któremu możemy uświadomić Polakom zagrożenia związane z rakiem skóry. Skin-Vision udostępnia aplikację do regularnego badania skóry, dzięki której można wykryć nowotwór już na wczesnym etapie. Mamy nadzieję, że nasze działania pomogą wielu osobom w rozpoznaniu niepokojących objawów, które inaczej pozostałyby niezauważone. - powiedział **Erik de Heus, dyrektor generalny Skin-Vision.**

Pilotaż badań profilaktycznych

PZU zrealizowało pilotaż rozwiązania, aby przetestować jego skuteczność i łatwość obsługi. Zostało nim objętych ponad 100 tys. pracowników firm współpracujących z PZU Życie SA w ramach ubezpieczeń grupowych oraz sami pracownicy PZU. Chętni do wypróbowania

aplikacji otrzymali kod uprawniający do wykonania pełnego skanu wszystkich znamion skórnych oraz korzystania z aplikacji przez 6 miesięcy – co umożliwiło monitoring ewentualnych niepokojących zmian skórnych.

Pilotaż potwierdził skuteczność rozwiązania Skin-Vision. Jego efektem jest 5 potwierdzonych przez użytkowników aplikacji przypadków wykrycia nowotworu skóry, które zostały potwierdzone z lekarzem.

Po udanym pilotażu PZU udostępni aplikację Klientom ubezpieczeń grupowych na większą skalę. Szanse na skorzystanie z aplikacji mają wszyscy pracownicy firm posiadających ubezpieczenie grupowe w PZU Życie SA. Jeżeli firma posiada dostęp do usługi, wystarczy, że pracownik pobierze aplikację.

Jako największa firma ubezpieczeniowa w Polsce, PZU zwraca szczególną uwagę na wspieranie zdrowia społeczeństwa. Aktywnie monitorujemy ekosystem technologicznych rozwiązań zdrowotnych i wdrażamy najlepsze z nich, aby wspierać nasze dzia-

łania profilaktyczne. Program „Minuta dla skóry” jest bardzo użytecznym i wartościowym projektem. Cieszę się, że możemy udostępnić to rozwiązanie szerokiej grupie odbiorców. - powiedziała **Małgorzata Kot, członek zarządu PZU SA, PZU Życie SA.**

Program „Minuta dla skóry” z prestiżową nagrodą EFMA za innowacyjność

Grupa PZU potwierdziła swoją pozycję lidera innowacji w zakresie ubezpieczeń, zdobywając złotą statuetkę w globalnym konkursie „The Efma-Accenture Innovation in Insurance Awards 2022”. Jest to jeden z najbardziej prestiżowych konkursów w dziedzinie innowacji technologicznych w ubezpieczeniach na świecie.

Zgłoszony do konkursu projekt powstał przy współpracy z holenderską firmą SkinVision w ramach programu PZU Ready for Startups, którego celem jest wspieranie współpracy ze startupami w ramach wdrażania innowacji w PZU. Obejmują one różne obszary biznesowe i dotyczą rozwiązań na różnych etapach rozwoju – od wstępnych pomysłów skierowanych do programów akceleracyjnych, po wdrożenia komercyjne poprzedzone krótkim procesem dostosowywania rozwiązań do potrzeb biznesowych. Za organizację programu odpowiada Laboratorium Innowacji PZU, którego rolą jest testowanie i wdrażanie rozwiązań opracowanych przez młode firmy technologiczne. Więcej informacji na temat oferty dla startupów można znaleźć na: www.pzu.pl/innowacje.

Program „Minuta dla skóry” został sfinansowany z funduszu prewencyjnego PZU.

WYPŁYNAŁ Z MAZUR NA SŁONE WODY

PORZUCIŁ RODZINNE WODY ŚRÓDLĄDOWE W KRAINIE WIELKICH JEZIOR MAZURSKICH DLA DALEKICH MÓRZ I OCEANÓW. JAKUB SAWKA, POCHODZĄCY Z GIŻYCKA MŁODY NAWIGATOR PO AKADEMII MARYNARKI WOJENNEJ W GDYNI, OPOWIEDZIAŁ NAM O SWOJEJ MORSKIEJ PASJI.

RENATA SZCZEPANIK
r.szczepanik@
gazetaolsztynska.pl

— Dlaczego został pan właśnie nawigatorem? Rodzinna tradycja, miłość do morza, fascynacja flotą morską?

— Chyba w głównej mierze przez ciekawość. Idąc na studia, tak naprawdę miałem bardzo ogólne informacje o pracy na statkach, niestety internet nie jest dobrym źródłem, jeżeli chcemy się czegoś dowiedzieć. Nikt z rodziny nie pracuje na morzu, a pasja dopiero zrodziła się po pierwszym kontrakcie jako kadet pokładowy, kiedy informację zdobyte podczas dwóch lat studiów mogłem wykorzystać w praktyce.

— Nawigator po studiach zaczyna swoją zawodową przygodę: pracę jako marynarz pod pokładem czy od razu na kapitańskim mostku? Jak wyglądały początki pana pracy?

— Kandydat na nawigatora już w trakcie studiów ma przeznaczony czas na odbycie praktyki morskiej jako kadet pokładowy, czyli wtedy zajmuje się pracą na pokładzie głównie pod nadzorem bosmana oraz musi to pogodzić ze zdobywaniem wiedzy na mostku... Niestety głównie w czasie wolnym. Moje początki wyglądały tak, że pierwszy

kontrakt popłynąłem jako kadet w pięciomiesięczny rejs, następnie z tej samej firmy popłynąłem na cztery miesiące jako marynarz pokładowy, później przekwalifikowałem się na zupełnie inny typ statku i tam pracowałem przez prawie rok jako starszy marynarz i dostałem swój pierwszy oficerski awans. Można powiedzieć, że przeszedłem wszystkie szczeble, jednak to procentuje teraz, gdy nadzoruję pracę marynarzy, i wiem, jak to musi wyglądać od podszewki, ciężko mnie oszukać.

— Na jakich jednostkach, statkach pan pływa? W której stronie świata?

— Aktualnie na jednostkach RoRo. To jednostki przeznaczone do przewozu ładunków toczonych, czyli ciężarówki lub same naczepy. Pływamy tylko w obrębie Morza Północnego pomiędzy Holandią i Anglią. Mój statek jest wczarterze NATO, stąd czasami popłyniemy gdzieś na Morze Śródziemne lub w okolice koła podbiegunowego.

— Nie marzył pan o pracy na wycieczkowcach, 400-metrowych gigantach z tłumem turystów na pokładzie?

— Miałem jedną przygodę na statku pasażerskim, nie tak dużym, ale braliśmy na pokład 1200 pasażerów i od razu wiedziałem, że to nie jest praca dla mnie.

— Podczas rejsu jest okazja, żeby zejść na ląd i choć trochę poznać nowe miejsca, porty?

— Na pierwszych trzech kontraktach pływałem w tzw. żegludze trampowej, czyli po całym świecie. Wszystko zależało od terminów i od tego, czy port był bardzo daleko od miasta. Czasami zdarzało się, że praktycznie staliśmy w samym centrum miast. Tak było na przykład w Hawanie lub Nowym Orleanie.

— Nawigator wyznacza kurs. Korzysta się jeszcze z map analogowych, cyrkli, trójkątów nawigacyjnych i innych przyrządów? W dobie nawigacji satelitarnej to chyba mało przydatne narzędzia? Jak radzi sobie pan z astronawigacją?

— Wszystko zależy od firmy, lecz najnowsze międzynarodowe regulacje wy-

magają, aby posiadać dwie niezależne mapy cyfrowe (ECDIS), wtedy jesteśmy zwolnieni z posiadania map papierowych. Na studiach z astronawigacją radziłem sobie całkiem dobrze, niestety — tak jak pani wspomniała — w dobie nawigacji satelitarnej oraz obecnym tempie przewozów nikt o tym nawet nie myśli, bo nie ma na to czasu.

— Zdarzyło się źle wyznaczyć kurs?

— Na moich statkach nigdy nie mieliśmy nie-

spodziewanych sytuacji związanych ze złym wyznaczeniem trasy.

— Najbardziej stresujący moment na statku...

— Niestety, może to się wydawać dziwne, ale pożar, choć mamy mnóstwo wody dookoła siebie. W czasie sztormu mocowanie na naczepie, w której było 30 000 litrów paliwa, zerwało się i naczepa uderzyła oburęcz, co spowodowało dziurę oraz zapłon paliwa. Gaszenie trwało przez około 20 godzin i bez pomocy jedno-

stek ratowniczych nie byliśmy w stanie tego opanować.

— A najzabawniejsza sytuacja, z jaką spotkał się na statku młody nawigator tuż po studiach w Akademii Marynarki Wojennej?

— Opowieści jest mnóstwo, na statku mamy takie określenie, że są to opowieści „tysiąca i jednej nocy”.

— Co nawigator robi na statku po wachcie?

— Przeważnie uprawia sport... Mamy siłownię na statku, mamy też ogromny projektor i playstation,

Nawigacja jest zawodem i pasją Jakuba Sawki

więc możemy sobie pograć w jakieś gry lub urządzić małą salę kinową. I najważniejsze: dobrze się wypaść, żeby wypoczętym przejąć następną wachtę.

— Oficerowie rozmawiają o współczesnych piratach?

— Temat powszechnie znany, byłem w takim rejonie (Nigeria). Jednak armator musi zapytać się członków załogi, czy wyrażają zgodę na wypłynięcie w taki rejon. Jeśli nie, wtedy musi zorganizować podmiannę w najbliższym porcie dla osób, które nie wyraziły zgody.

— Co w tej pracy przynosi panu największą satysfakcję?

— Poczucie, że robię coś, co jest potrzebne innym ludziom. Bez marynarzy i nawigatorów nie byłoby 80 procent przewozów towarów po całym świecie.

— Rozłąka z rodziną i przyjaciółmi w różny sposób wpływa na człowieka. Jak pan sobie z tym radzi?

— Pływam na stosunkowo krótkich kontraktach, więc wszystko można sobie zaplanować, praktycznie codziennie jestem w porcie, więc mam czas i możliwości, żeby zadzwonić lub napisać wiadomość na Messengerze. Nie jesteśmy odcięci od świata.

— Za czym tęskni nawigator, będąc na morzu?

A za czym podczas pobytu w domu? Domyślam się odpowiedzi...

— Może to będzie śmieszne, ale na morzu tęskni się za domem, a w domu za morzem.

— Czego się życzy nawigatorowi wypływającemu w morze poza szczęśliwym powrotem? Gwiazdowego nieba, oceanów radości, spokojnych mórz...?

— Stopy wody pod kilem.

— A więc stopy wody pod kilem!

LikePOS – terminal płatniczy w smartfonie dla klientów firmowych PKO Banku Polskiego

PKO Bank Polski udostępnił swoim klientom firmowym aplikację mobilną LikePOS, która umożliwia przyjmowanie płatności zbliżeniowych na urządzeniach z systemem operacyjnym Android. Aplikację można zainstalować na smartfonie lub tablecie z systemem Android 8.1 lub wyższym, który obsługuje komunikację NFC. Aplikacja LikePOS gwarantuje najwyższy poziom bezpieczeństwa – otrzymała certyfikat PCI CPoC. Dostawcą rozwiązania dla klientów PKO Banku Polskiego jest największy polski agent rozliczeniowy – spółka eService, której współwłaścicielem jest PKO Bank Polski.

– Stawiamy na pierwszym miejscu klienta, a oferowanie nowoczesnych i przyjaznych w codziennym użytkowaniu rozwiązań jest dla nas priorytetem. Dlatego jestem przekonany, że wielu przedsiębiorców będzie chętnie korzystało z aplikacji LikePOS, która zapewnia wygodę i bezpieczeństwo, a także pozwala przyjmować płatności bezgotówkowe w dowolnym miejscu i czasie, na atrakcyjnych dla firmy warunkach finansowych. To praktyczne i użyteczne rozwiązanie, które z pewnością świetnie sprawdzi się w każdym biznesie – mówi Maciej Brzozowski, Wiceprezes Zarządu PKO Banku Polskiego, nadzorujący Obszar Analiz, Bankowości Firm i Przedsiębiorstw oraz Klienta Zamożnego.

LikePOS obsługuje transakcje realizowane za pomocą wszystkich popularnych metod płatności: zbliżeniowych kart płatniczych Visa oraz Mastercard, ich wirtualnych nośników, czyli płatności przy użyciu smartfonów i zegarków za pomocą Google Pay, Apple Pay, Garmin Pay, Xiaomi Pay, SwatchPAY! oraz BLIKA zbliżeniowego. Dodatkowo umożliwia wysłanie potwierdzenia transakcji na adres e-mail użytkownika karty.

Aplikacja pozwala na bezpieczne przyjmowanie za pomocą smartfona lub tabletu płatności na dowolną kwotę, także taką, która

ze względu na wartość transakcji wymaga autoryzacji przy użyciu PIN. Jest to możliwe dzięki zastosowaniu technologii Visa – Tap to Phone (TTP), gwarantującej najwyższe standardy bezpieczeństwa, niezbędne dla procesowania transakcji z użyciem autoryzacji za pomocą PIN.

– eService od ponad 20 lat dostarcza klientom PKO Banku Polskiego różnego rodzaju rozwiązania płatnicze, które na co dzień ułatwiają im prowadzenie biznesu oraz wspierają rozwój firmy. Dziś do tej stale rozwijanej i unowocześnianej oferty dodajemy innowacyjny produkt, będący odpowiedzią na oczekiwania rynku oraz wszystkich, którzy robiąc zakupy płacą kartą bądź jej odpowiednikiem. LikePOS dzięki swojej wszechstronności, przyjazności oraz niskim kosztom użytkowania jest w stanie zapewnić każdemu przedsiębiorcy możliwość sprostanienia oczekiwaniom klientów i ułatwia codzienne prowadzenie biznesu – powiedziała Joanna Seklecka, prezes zarządu eService.

Aplikacja LikePOS przeszła gruntowny wielomiesięczny sprawdzian w postaci pilotażu przeprowadzonego m.in. na rynku czeskim. Uzyskane dzięki temu doświadczenia wskazują, że możliwość przyjmowania nielimitowanych kwotowo płatności autoryzowanych za pomocą kodu PIN, znacznie zwiększa użyteczność tej

aplikacji w porównaniu do innych, podobnych rozwiązań dostępnych na polskim rynku.

Uniwersalność i prostota korzystania z aplikacji LikePOS sprawiają, że jest przydatnym narzędziem nie tylko w sprzedaży mobilnej czy sezonowej, ale również wszędzie tam, gdzie potrzebne jest łatwe w obsłudze i użytkowaniu urządzenie umożliwiające płacenie kartą za dostarczone do odbiorcy towary lub usługi. Jego zalety mogą być szczególnie przydatne m.in. dla dostawców, kurierów czy taksów-

karzy, a także dla przedsiębiorców obsługujących od kilku do kilkunastu klientów dziennie.

Miesięczny koszt utrzymania aplikacji LikePOS dla firmy to 4,99 zł, a prowizja od transakcji pobierana jest podobnie jak w przypadku standardowych terminali. Z oferty aplikacji LikePOS można skorzystać z dofinansowaniem w ramach programu Polska Bezgotówkowa. To oznacza, że firma nie płaci przez pierwszych 5 miesięcy za korzystanie z aplikacji do łącznej kwoty obrotu 42 000 zł. Po zawarciu umowy aplikację należy pobrać ze sklepu Google Play.

NA SZAFARZA WARTO WYBRAĆ BRATA MĄDREGO

MĄDROŚĆ ŚW. BENEDYKTA STOSUNKOWO ŁATWO MOŻNA WYKORZYSTAĆ W ŻYCIU ŚWIECKIM, M.IN. PROWADZĄC FIRME. DLACZEGO? KAŻDA FIRMA STANOWI WSPÓLNOTĘ OSÓB, KTÓRZY W NIEJ UCZESTNICZĄ, A TO Z KOLEI POCIĄGA ZA SOBĄ KONSEKWENCJE WYPRACOWANIA DUCHA WSPÓŁDZIAŁANIA.

Jak się okazuje, tekst Reguły św. Benedykta, która powstała w VI wieku, czyli 1500 lat temu, ma w tym względzie ponadczasowe znaczenie. Pierwszy Mnich Zachodu, jak możemy o nim powiedzieć, zadbał o to, aby zarówno w wymiarze sakralnym, jak i świeckim, całe życie było ukierunkowane na Boga. Dowartościował w ten sposób zwykłe, codzienne prace i zajęcia oraz relacje między ludźmi. Temat ten podjął w książce pt. „Podstawy duchowości lidera czyli charyzmat przywództwa według Reguły św. Benedykta” o. Włodzimierz Zatorski z opactwa w Tyńcu.

Zmarły przed niemal dwoma laty tyniecki mnich pisał, że istotne jest to, aby benedyktyński opat, będąc swego

Reguła św. Benedykta, choć powstała 1500 lat temu, może ukazać zupełnie nową perspektywę na relacje w firmie

rodzaju przewodnikiem i duchowym liderem, w sprawach podejmowania ważnych decyzji zasięgał rady wszystkich braci znajdujących się w klasztorze. W ten sposób wszyscy „współpracownicy” są

traktowani poważnie. Nawet jeżeli są młodszy i nie należą do najbardziej inteligentnych. Święty Benedykt wyjaśniał w Regule, że Bóg czasem posługuje się ostatnimi, aby przekazać swoją wolę. Najważniejsze jest to, aby wszyscy byli nakierowani właśnie na odbiór Bożej woli.

CHARYZMAT DAREM DLA INNYCH

Nie tylko w klasztorze, bo w każdej wspólnotcie pojawiają się różne charyzmaty, którymi bracia czy współpracownicy służą sobie nawzajem. Interesujące w Regule jest to, jak św. Benedykt opisuje chociażby szafarza, który zarządza dobrami materialnymi klasztoru. Mówi o tym rozdział 31: „Na szafarza klasztornego należy we wspólnotcie wybrać brata mądrego, dojrzałego w cnocie, trzeźwego, nie jedzącego zbyt dużo, nie pyszałka, nie gwałtownika, nie opryskliwego, nie ślamazarę, nie rozrzutnika, ale takiego, który pełen bojaźni Bożej mógłby być ojcem dla całej wspólnoty”.

Ojciec Włodzimierz Zatorski podkreśla, że charyzmat, jakim ktoś jest obdarowany, jest darem przede wszystkim dla innych. W życiu świeckim również powinniśmy zdać sobie z tego sprawę, że zdolności, jakie posiadają ludzie, mają sens o tyle, o ile są używane w służbie zarówno całości, jak i dla poszczególnych osób.

– „To wskazuje, jak niezwykle ważna jest właściwa wzajemna relacja, którą można sprowadzić

do postawy służby” – pisał benedyktyński mnich z opactwa w Tyńcu. – „Jeżeli takiej postawy brak, zaczynają się napięcia i, podobnie jak w organizmie, choroba. Z tego wynika, że nie wystarczy ustawienie samych zasad funkcjonowania, ale że bardzo ważna jest także atmosfera, czyli duch wzajemnych relacji. Ten duch powinien stanowić część ducha, który kieruje całością”.

PILNOWANIE WŁAŚCIWEGO KIERUNKU

Najważniejszym charyzmatem opata jest pilnowanie właściwego kierunku, w którym powinna podążać wspólnota. Oczywiście, w tym przypadku celem jest Niebo. Czy jednak duchowe przywództwo może mieć coś wspólnego z zarządzaniem firmą? Otóż może. W wymiarze działań każdej firmy, charyzmat szefa odnosi się do rozeznania sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota i drogi, jaką powinna pójść. Szef powinien poznać zdolności poszczególnych pracowników, aby zainicjować ich pełne zaangażowanie i odpowiedzialność w działaniu. Powinien mieć, tak jak opat, dystans do spraw bieżących, aby nie stracić z oczu planowania perspektywicznego i zarządzania strategicznego.

– „W duchowości dostrzega się bardzo istotny konflikt pojawiający się w chwili wyboru pomiędzy tym, co ważne, a tym, co pilne” – pisał o. Zatorski. – „Co wybieramy? Zazwyczaj to, co pilne. Wówczas jednak często przegrywa to, co ważne. (...) Ferwor spraw pilnych powoduje zagłuszenie, swoistą presję szybkiego załatwienia sprawy, a przez to najczęściej załatwianie jej po lepszych. Ciągły brak czasu na spojrzenie z dystansu i w dalszej perspektywie. Pilne sprawy stają się wówczas dla firmy swoistą pułapką”.

Szef powinien dotrzymywać umów, nawet jeżeli nie są zbyt korzystne. W ten sposób utrzymuje „image”. Jest to jednocześnie działanie pedagogiczne i przykład dla pracowników, ukazujący wagę dotrzymywania słowa.

SPOJRZEĆ KRYTYCZNIE NA SIEBIE

Zasada znajdująca się w Regule, mówiąca o tym, że opat powinien się starać, aby go więcej kochano, niż miano się go lękać, ma uniwersalne znaczenie we wszystkich sytuacjach wychowawczych. Jest ona również bardzo ważna w firmie. Coraz częściej motywuje się pracowników poprzez pochwały, zachęty, nagrody i wyróżnienia. Motywowanie pozytywne ma swoją siłę, dlatego że jest oznaką szacunku dla pracownika. W „na-prowadzaniu” innych opat-szef powinien zachować ostrożność. Najlepiej najpierw spojrzeć krytycznie na własne życie, czego uczy św. Benedykt.

Jak bardzo podejście to jest w opozycji do żyjącego na przełomie XV i XVI wieku Niccolò Machiaveliego, który w swoim traktacie o sprawowaniu władzy pt.: „Książę” napisał m.in.: „...o wiele bardziej bezpiecznie jest budzić obawę, niż być kochanym – jeśli już jednej z tych dwóch rzeczy braknąć musi. Bowiem o ludziach ogólnie można powiedzieć, że są niewdzięczni, niestali, obłudni oraz fałszywi, stroniący od niebezpieczeństw i żądni zysku. I póki świadczyś im dobro i ich nie potrzebujesz, całkiem są ci oddani i (...) oddadzą ci krew, majątek, życie i synów, lecz kiedy jesteś w potrzebie, odwróci się od ciebie”. Cóż – Machiavelli, w odróżnieniu od św. Benedykta, nie wierzył w człowieka.

WOJCIECH KOSIEWICZ

REGUŁA ŚW. BENEDYKTA

Opat powinien zawsze pamiętać, kim jest i jak go nazywają, i wiedzieć, że komu dają więcej, od tego więcej będą wymagać. Niech wie, jak trudnego i ciężkiego zadania się podjął: rządzić duszami i służyć wielu w dążeniu do naprawy obyczajów. Jednego musi łagodnie zachęcać, drugiego ganić, innego jeszcze przekonywać. Niechaj do wszystkich tak dopasuje się i przystosuje, zależnie od charakteru i inteligencji każdego, aby powierzona mu trzoda nie tylko nie doznała uszczerbku, lecz nawet cieszyła go jeszcze swoim postępem w dobrem.

REKLAMA

WARMIŃSKO-MAZURSKIE
DOŻYNKI
WOJEWÓDZKIE

18 WRZEŚNIA 2022

MUZEUM BUDOWNICTWA LUDOWEGO
PARK ETNOGRAFICZNY W OLSZTYNKU

PROGRAM

11.30 – Przemarsz korowodu dożynkowego od chałupy ze wsi Burdajny pod scenę w Amfiteatrze

CZEŚĆ OFICJALNA

12.00 – Msza święta pod przewodnictwem Ks. Abp. Józefa Górzyńskiego, Metropolity Warmińskiego

13.00 – Obrzęd dożynkowy – Zespół Pieśni i Tańca „Warmia”

- Wystąpienie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego Gustawa Marka Brzezina
- Wystąpienie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Artura Chojeckiego
- Wystąpienie Prezesa Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej Romualda Tańskiego
- Wręczenie odznaczeń
- Rozstrzygnięcie konkursu na „Najładniejszy Tradycyjny Wieniec Dożynkowy”
- Rozstrzygnięcie konkursu na „Najładniejsze Stoisko Dożynkowe Kół Gospodyń Wiejskich 2022”

CZEŚĆ ARTYSTYCZNA

16.00 – Występ zespołu „Trubadurzy”

PARTNERZY

PATRONI MEDIALNI

ORGANIZATOR

Sfinansowano ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego

93922otbr-e-M

tv

dodatek

WYDZIAŁ KULTURY I SPOŁECZNOŚCI

Barwy szczęścia

wtorek

TVP 220:10

16 – 22 września 2022

Poniedziałek

22:40

TVN

Sztuka zrywania

komedya romantyczna, USA, 2006

Gary poznał Brooke na meczu bejsbolowym. Od razu wiedział, że to właśnie ta. Odważny podryw zaowocował poważnym związkiem. Zakochani mają za sobą wiele wspomnień i od jakiegoś czasu dzielą mieszkanie. Trudno jednak o bardziej niedobraną parę. On - przewodnik wycieczek - to leniwy bałaganiarz, duży chłopiec, który przekłada zabawę nad obowiązki. Ona zaś jest perfekcjonistką. Elegancka i poukładana idealnie wpisuje się w wizerunek profesjonalnej znawczyny dzieł sztuki.

Piątek

23:55

TVP2

Ilu miałaś facetów?

komedya romantyczna, USA, 2011

Ally wydaje się ucieleśnieniem nowoczesnej kobiety. Jest niezależna, pewna siebie, inteligentna, atrakcyjna, zabawna i romantyczna, ale... wciąż samotna. Kiedy uświadamia sobie, ile ma za sobą przelotnych znajomości, zaczyna obawiać się, że już nigdy nie wyjdzie za mąż. Postanawia przyjrzeć się swoim byłym chłopakom i znaleźć pośród nich tego jedynego. Skłania ją do tego artykuł, z którego wynika, że osoby będące w więcej niż dwudziestu związkach prawdopodobnie przegapiły miłość swojego życia.

Wtorek

02:05

POLSAT

Czas zbrodni

thriller, USA, 2011

Dziennikarz kryminalny Lewis Hicks (Cuba Gooding Jr.), specjalizujący się w artykułach na temat brutalnych zbrodni, przyjeżdża do mieszkania swojej dziewczyny, Felici (Veronica Berry). W środku znajduje ciało ukochanej i spozstrzega mordercę (Neal McDonough). Rozpoczyna pościg za zbrodniarzem. Nie udaje mu się schwycić zabójcy, lecz mężczyzna upuszcza książkę. Okazuje się, że jest to dziennik, w którym morderca opisał wszystkie swoje zbrodnie oraz wymienił nazwiska przyszłych ofiar.

Sobota

21:30

TVP1

Katyń

dramat historyczny, Polska, 2007

17 września 1939 r. Do zaatakowanej przez hitlerowców Polski ze wschodu wkraczają Sowiet. Na jednym z mostów spotyka się ludność z jednej strony uciekająca przed Niemcami, z drugiej - przed Rosjanami. Jadąca do Małopolski generałowa Róża (Danuta Stenka) spozstrzega w tłumie Annę (Maja Ostaszewska), żonę rotmistrza Andrzeja (Artur Żmijewski). Kobieta wraz z córką chce przedostać się do miejsca, do którego prędkość przetrzymują polskich oficerów i namówić swego męża do ucieczki.

Środa

00:05

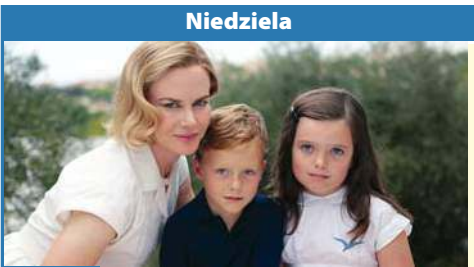
TVP2

Znów cię Kocham

komedya romantyczna, USA, 2015

Zbliża się ślub gwiazdora muzyki country, Bradleya (Jesse Metcalfe). Tuż przed ceremonią mężczyzna powraca do rodzinnego miasteczka, by sprzedać dom z czasów dzieciństwa. Na miejscu odnawia on swoją znajomość z byłą dziewczyną, Sarah (Autumn Reeser), którą poprosił o rękę, gdy miał osiem lat. Pod nieobecność przyszłej panny młodej, kobieta pomaga muzykowi w przygotowaniach do wesela. Między przyjaciółmi budzą się dawne uczucia.

Niedziela

22:15

TVP1

Grace księżna Monako

film biograficzny, Belgia, Francja, USA, 2014

27-letnia Grace Kelly (Nicole Kidman), zdobywczyni Oscara za rolę w filmie „Dziewczyna z prowincji”, w 1956 roku zostaje żoną księcia Rainiera III (Tim Roth). Tym samym na zawsze porzuca Hollywood i amerykański styl życia, by stać się europejską księżną. Sześć lat później wybucha kryzys polityczny i pojawia się realne zagrożenie inwazji ze strony Francji. W tym czasie Grace znajduje się na emocjonalnym rozdrożu. Odpowiedzą ją Alfred Hitchcock, który proponuje powrót do świata filmu.

Czwartek

22:45

TVN

Lejdis

komedya, Polska, 2008

Cztery przebojowe, pewne siebie i atrakcyjne kobiety znają się od dzieciństwa. Wspólnie radzą sobie z problemami w życiu osobistym, a zwłaszcza w relacjach z płcią przeciwną. Nauczycielka biologii w katolickim gimnazjum, Łucja (Edyta Olszówka), samotnie wychowuje syna i romansuje z kochliwym kuratorem oświaty, Markiem (Robert Więckiewicz). Monia (Magdalena Rózczyńska) jest żoną bogatego Tomka (Rafał Królikowski). Odkrywa, że ich wizje przyszłości są skrajnie różne.

piątek										16 września									
TVP 1		TVP 2		TVN		POLSAT		TVP Kultura		TV Puls		TVN 7		TV 4					
04:40 Klan - telenowela		05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany		05:55 Uwaga! - magazyn		06:00 Nowy dzień z Polsat News		07:30 Informacje kulturalne - informator kulturalny		06:00 Kobra - oddział specjalny		05:15 Szkoła		06:00 Strażnik Teksasu Cordell Walker (Chuck Norris) jest jednym z najlepszych					
05:10 Przysięga - serial obyczajowy		05:30 M jak miłość - serial		06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy		08:40 Małanowski i Partnerzy		08:00 Co dalej? - program publicystyczny		Każdy kolejny odcinek to odrębna tematyka. W każdym z nich nie brakuje „zabójczej prędkości”, efektów specjalnych, napięcia, niebezpiecznych pościgów i komizmu, przedstawianego przez bohaterów. Chcą, aby zawsze na pierwszym miejscu stała sprawiedliwość.		06:15 Papiery na szczęście - serial, Polska		Pierścionek z rubinem 10:55					
06:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy		06:20 Anna Dymna - spotkajmy się		07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy		09:40 Sekrety rodziny		08:35 Kronos - Gwiazdy - magazyn kulturalno-społeczny		10:40 Dlaczego ja? - film dokumentalny, prod. Wielka Brytania		06:45 Hotel Paradise		Kochane Pieniądze 11:55					
07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze		06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy		08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn		10:40 Dlaczego ja?		09:20 Lotna - dramat, reż. Andrzej Wajda, wyk. Jerzy Pichelski, Adam Pawlikowski, Jerzy Moes, Mieczysław Łoza, Bożena Kurowska, Bronisław Dardziński, Adam Dziężyński, Wiesław Gołas, Henryk Hunko, Tadeusz Kosudarski		11:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny		07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy		Sędzia Judy 13:55 STOP					
07:30 Agape - magazyn		07:30 Pytanie na śniadanie		11:40 Doradca smaku		12:50 Wydarzenia		11:00 Rodzina Durrellów		12:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy		10:50 Opowieści małżeńskie		Drogówka 14:55 Galileo					
08:00 Wiadomości		10:40 Pytanie na śniadanie		11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy		13:20 Interwencja		12:00 Beatlesi w Indiach - film dokumentalny, prod. Wielka Brytania		13:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy		11:55 Zagadki losu		16:00 Policjantki i Policjanci					
08:10 Pogoda poranna		11:20 Polska od kuchni - widowisko		12:55 Tajemnice miłości		14:40 Dlaczego ja?		13:50 Lalka - serial TVP, reż. Alina Janowska, Anna Milewska, Zofia Mrozowska		14:00 Reportery. Życia wzięte		12:55 Szpital - program obyczajowy		17:00 Opowieści małżeńskie					
08:15 Kwadrans polityczny		11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy		16:10 Pogoda		15:50 Wydarzenia		15:25 Wydarzenie aktualne		15:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy		13:55 Sąd rodzinny - program sądowy		18:00 Tajemnice miłości					
08:35 Ranczo - serial		12:30 Koło fortuny - teleturniej		14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy		16:10 Pogoda				14:00 Reportery. Życia wzięte		14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska		17:00 Opowieści małżeńskie					
09:40 Komisarz Alex - serial kryminalny		13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy		16:10 Ten moment		17:00 Na ratunek 112				14:00 Reportery. Życia wzięte		15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy		19:00 Policjantki i Policjanci					
10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny		14:05 Va Banque - teleturniej		16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy		17:00 Gliniarze				14:00 Reportery. Życia wzięte		17:00 Opowieści małżeńskie		22:00 Gwiazdy Kabaretu					
11:25 Kasta - serial paradokumentalny		14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany		17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy		18:00 Pierwsza miłość				14:00 Reportery. Życia wzięte		18:00 Tajemnice miłości		22:00 Gwiazdy Kabaretu					
12:00 Wiadomości		15:10 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial		19:00 Fakty		18:50 Wydarzenia				14:00 Reportery. Życia wzięte		19:00 Zagadki losu		22:00 Gwiazdy Kabaretu					
12:10 Agrobiznes		15:50 Przepis dnia		19:30 Sport		19:25 Gość wydarzeń				14:00 Reportery. Życia wzięte		20:00 Papiery na szczęście - serial, Polska		22:00 Gwiazdy Kabaretu					
12:30 Agropogoda - magazyn		16:00 Koło fortuny - teleturniej		19:50 Uwaga! - magazyn		19:45 Sport				14:00 Reportery. Życia wzięte		20:35 Hotel Paradise		22:00 Gwiazdy Kabaretu					
12:35 Magazyn Rolniczy										14:00 Reportery. Życia wzięte				22:00 Gwiazdy Kabaretu					
12:50 Natura w Jedynce - Zwierzęta - Rekiny										14:00 Reportery. Życia wzięte				22:00 Gwiazdy Kabaretu					
SERIAL KOSTIUMOWY		TELETURNIEJ		FILM PRZYGODOWY		FILM PRZYGODOWY		DRAMAT		SERIAL KRYMINALNY		KOMEDIA		TV Trwam					
														12:00 Anioł Pański 12:03					
14:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy		16:35 Familiada - teleturniej		20:00 Aquaman - film przygodowy, USA, Australia, 2018, reż. James Wan, wyk. Jason Momoa, Amber Heard, Willem Dafoe, Patrick Wilson, Nicole Kidman, Dolph Lundgren		23:10 Prometeusz - W 2089 archeologowie Elizabeth Shaw i Charlie Holloway odkrywają w Szkocji piktogramy wykonane ponad 35000 lat wcześniej. Podobne znaki pojawiały się w kulturach niemal wszystkich starożytnych cywilizacji. Według naukowców ludzkość mogła być stworzona przez pozaziemską inteligencję, którą nazywają Inżynierami.		16:00 Salto - dramat, reż. Tadeusz Konwicki, wyk. Zbigniew Cybulski, Jerzy Block		16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny		21:35 Dziennik Bridget Jones - film komedia, Francja, Wielka Brytania, USA, 2001, reż. Sharon Maguire, wyk. Renée Zellweger, Colin Firth, Hugh Grant, Gemma Jones, Jim Broadbent		Informacje dnia 12:20					
15:00 Wiadomości		17:15 Zakazany owoc		23:05 365 dni - film erotyczny, Polska, 2020, reż. Barbara Białowąs, Tomasz Mandes, wyk. Anna-Maria Sieklucka, Michele Morrone, Bronisław Wrocławski, Otar Saralidze, Magdalena Lamparska		17:55 Res Poloniae		17:55 Res Poloniae - informator kulturalny		17:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy prod. Polska		23:35 Tłumaczka - film sensacyjny, Wielka Brytania, USA, Francja, 2005, reż. Sydney Pollack, wyk. Nicole Kidman, Sean Penn, Catherine Keener, Jesper Christensen, Yvan Attal, Michael Wright		Ziemia Obiecana 13:10 20 lat dla świata 13:15 Muzyczne chwile 13:30 Msza święta 14:20 100 cudownych miejsc 14:30 Zrozumieć Antycywilizację 14:55 Słowo życia 15:00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia Koronka do Bożego Miłosierdzia 15:20 Mocni w Wierze 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Siódmy Sakrament 16:40 Prosto o gospodarce 17:00 Życie z Pasją 17:25 Święty na każdy dzień 17:30 Geopolityka 17:55 Poczta Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Westerplatte Młodych 19:00 Warto zauważyć... 19:30 Opowieści Theo 19:45 Modlitwa 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Historia 21:00 Apel					
15:15 Alarm! - magazyn		18:00 Panorama		01:25 Kuba Wojewódzki		18:30 Informacje kulturalne - informator kulturalny		17:55 Res Poloniae - informator kulturalny		20:00 Cena powrotu		02:15 Druga strona medalu - talk show							
15:35 Gra słów. Krzyżówka		18:20 Va Banque - teleturniej		02:30 Uwaga! - magazyn		18:50 Reżyserzy - Fritz Lang		18:30 Informacje kulturalne - informator kulturalny		22:00 Mad Max: Na drodze gniewu		02:25 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy prod. Polska							
16:05 Przysięga - serial		18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy		02:50 Noc magii - program ezoteryczny		20:00 Wieczór kinomana - Wstęp do filmu - Obietnica poranka		18:55 Reżyserzy - Fritz Lang		00:15 Terminator		03:20 Menu na miarę - program kulinarny							
17:00 Telexpress		19:30 Barwy szczęścia - serial				20:05 Wieczór kinomana - Obietnica poranka		20:00 Wieczór kinomana - Obietnica poranka - dramat		02:25 Zaginionie - odnalezione		04:35 Z archiwum policji - serial dokumentalny							
17:15 Jaka to melodia?		20:00 Przepis dnia				22:25 Kłopotliwa żałoba		20:05 Wieczór kinomana - Obietnica poranka		22:50 Edgar Allan Poe - poeta grozy - dokumentalny		05:00 Dyżur - serial dokumentalny							
17:55 Klan - telenowela		20:10 Barwy szczęścia - serial				04:05 Świat według Kiepskich		22:50 Edgar Allan Poe - poeta grozy - dokumentalny		24:00 Gomorra - serial									
18:20 Kasta - serial		20:40 Tak to leciało!				04:40 Disco Gramy - program rozrywkowy		24:00 Gomorra - serial		01:10 Teraz animacje! - To niezwykle ciasto! - film									
18:55 Jeden z dziesięciu		21:40 Kabaret. Super Show Dwójki - program kabaretowy				05:25 Telezakupy TV Okazje		01:10 Teraz animacje! - To niezwykle ciasto! - film											
19:30 Wiadomości		22:45 Hity wszech czasów																	
20:10 Alarm! - magazyn		23:55 Kino relaks - Ilu miałaś facetów? - komedia																	
20:35 Ojciec Mateusz - serial		01:50 Dwiecyna w sieci pajaków - dramat																	
21:25 Kulisy serialu Na sygnale - felieton		03:55 Mamuski mają wychodne																	
21:40 Na sygnale - serial																			
22:15 Zabójczy widok - film sensacyjny																			
00:35 Zły generał - film akcji, prod. USA, 1999																			
dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY																			

TVP 1
05:05 Mister Twister - serial fabularny zwanym
06:00 Magazyn Ekspresu Reporterów
07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:40 Rok w ogrodzie
08:05 Rok w ogrodzie Extra - magazyn
08:20 Wojsko - polskie.pl - reportaż
08:45 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych
09:20 Fascynujący świat - Kopalnie w kosmosie - film dokumentalny reż. Guillaume Leneel
10:25 Sprawa dla reportera
11:25 Noce i dnie - serial
12:40 Gwiazdy w południe - Taggart - western
14:10 Z pamięci - felieton
14:25 Okrasa łamie przepisy

SERIAL KRYMINALNY
14:55 Komisarz Alex - serial kryminalny
15:55 Rolnik szuka żony
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Jaka to melodia?
18:30 Ojciec Mateusz - serial kryminalny prod. TVP
19:30 Wiadomości
20:10 Alarm! - magazyn
20:35 Komisarz Alex - serial kryminalny
21:30 Katyń - dramat, reż. Andrzej Wajda, wyk. Andrzej Chyry, Maja Ostaszewska, Artur Żmijewski
23:40 Capone - dramat
01:35 Motylem jestem czyli romans 40 - latka - komedia
03:10 Jaka to melodia?

TVP 2
05:20 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy
07:00 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
12:10 Rodzinny ekspres - Im bardziej jesteśmy zabiegani, tym bardziej trzeba dbać o relacje w małżeństwie - magazyn
12:50 Program rozrywkowy
14:00 Familiada - teleturniej
14:35 Koło fortuny - teleturniej
15:15 Szansa na sukces. Eurowizja Junior 2022
16:20 Na dobre i na złe - serial
17:20 Smaki świata - magazyn
17:50 Słowo na niedzielę
18:00 Panorama
18:20 Va Banque - teleturniej

TELETURNIJ
18:45 Postaw na milion - teleturniej
19:35 Lajki!
20:00 The Voice of Poland - Przesłuchania w ciemno - widowisko muzyczne, reż. Rinke Rooyens, Magdalena Sibiga
02:30 Kabaret. Super Show Dwójki - program kabaretowy prod. Polska
03:35 Ile miałas facetów? - komedia, prod. USA, 2011, reż. Mark Mylod, wyk. Chris Evans, Anna Faris, Matthew Bomer
05:25 Zakończenie

TVN
05:55 Uwaga! - magazyn
06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy
07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn
11:30 Na Wspólnej - serial, Polska
13:30 MasterChef
15:10 Top Model
16:45 Ślub od pierwszego wejrzenia
17:45 MądrzeGotujemy z Katarzyną Bosacką
17:55 Kuchenne rewolucje - magazyn
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:30 Raport Speedway Grand Prix - sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga! - magazyn
20:00 Mam talent

FILM SENSACYJNY
21:45 Ocean's 8 - film sensacyjny, USA, 2018, reż. Gary Ross, wyk. Sandra Bullock, Cate Blanchett, Anne Hathaway, Mindy Kaling, Sarah Paulson, Awkwafina, Rihanna, Richard Armitage
23:55 Aquaman - film przygodowy, USA, Australia, 2018, reż. James Wan, wyk. Jason Momoa, Amber Heard, Willem Dafoe, Patrick Wilson, Nicole Kidman, Dolph Lundgren
03:05 Uwaga! - magazyn prod. Polska
03:25 Noc magii
04:45 Kto was tak urządził

POLSAT
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Wakacje rodziny Johnsonów
10:10 Ewa gotuje
10:40 Nasz Nowy Dom
11:40 Bogaty Dom - Biedny Dom
12:45 Górale
13:45 Drwale i inne opowieści Bieszczadu
14:40 Rolnicy. Podlasie
15:45 Więzienie
17:45 Chłopaki do wzięcia
18:50 Wydarzenia
19:15 Prezydenci i Premierzy
20:00 Doda. 12 kroków do miłości
21:05 Shrek Trzeci Shrek wiedzie szczęśliwe życie u boku Fiony. Tymczasem król Zasiadmiogórogru, Harold, przezuwając zbliżającą się śmierć, zamierza przekazać mu obowiązki.

FILM PRZYGODOWY
23:00 Kolekcjoner kości Wśród mieszkańców Nowego Jorku wybucha panika, kiedy dowiadują się, że w mieście grasuje psychopatyczny morderca. Zdesperowana policja prosi o pomoc w schwytaniu szaleńca, genialnego detektywa Lincolna Rhyma.
01:40 Człowiek widmo II Slater wciela się w postać Michaela Griffina, który na skutek eksperymentalnego serum przeobraził się w opętanego żądzą mordu, niewidzialnego zabójcę.
03:30 Świat według Kiepskich - serial komediowy prod. Polska

TVP Kultura
07:00 Pani Irena - Docentowa Praszczakowa i inne - cykl dokumentalny, reż. Anna Minkiewicz
08:00 Tamte lata, tamte dni - Halina Kunicka - magazyn, reż. Joanna Makowska
08:40 Hitler kontra Picasso - film dokumentalny, prod. Włochy, 2018
10:25 Serialowa nostalgia - Czarne chmury - serial TVP, reż. Andrzej Konik, wyk. Leonard Pietraszak, Stanisław Niwiński, Ryszard Pietruski, Maciej Rayzacher, Janusz Zakrzewski, Edmund Fetting
11:25 Do dzieła - magazyn
11:55 Rozmowy kontrolowane - komedia
13:40 Dziką Muzyką - Tańce, hulanki, swawole
14:20 Szczawno - Źdrój

KOMEDIA
15:25 Retro kino - Skąpiec - komedia, prod. Francja, 1980, reż. Jean Girault
17:40 Co dalej? - program publicystyczny
18:10 Legendy Rocka - Smokey Robinson - cykl dokumentalny, prod. Wielka Brytania, 2018, reż. Lyndy Saville
18:40 Legendy Rocka - ZZ Top - cykl dokumentalny
19:15 Informacje kulturalne
19:45 Dąbrowy Białostockiej 47. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni - widowisko
22:15 Kabaret Jeszcze Starszych Panów
23:25 Seans kultowy

TV Puls
06:00 Napisała: Morderstwo Jessica Fletcher, była nauczycielka angielskiego i pisarka kryminałów, jest wdową mieszkającą w starym wiktoriańskim domu we wsi Cabot Cove. Prowadzi spokojne życie jako nie odkryta pisarka wielu kryminałów. Jej życie jednak ulega zmianie, kiedy jej krewny przesyła firmie Coventry House Publishers jeden z jej wielu manuskryptów.
07:00 Taki jest świat - program informacyjny
08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy prod. Polska
20:00 Mocne sobotnie kino: Rambo: Pierwsza krew
22:00 Zabójcza portierka

KOMEDIA
00:00 Niedobrani - komedia romantyczna Dziennikarz polityczny próbuje umówić się ze swoją byłą opiekunką, która zajmuje ważną pozycję w rządzie.
02:20 Zobacz to! Blok powtórkowy: Biesiada na cztery pory roku - program obyczajowy prod. Polska
02:55 Taki jest świat - program informacyjny prod. Polska
03:50 Menu na miarę - program kulinarny prod. Polska
05:00 Dyzur - serial dokumentalny prod. Polska

TVN 7
05:05 Szkoła
06:05 Wiza na miłość
07:00 Wyluzuj, Scooby Doo! - serial animowany, USA
08:00 Pożyczalnia - film rodzinny, Wielka Brytania, USA, 1997, reż. Peter Hewitt, wyk. John Goodman, Mark Williams, Jim Broadbent, Celia Imrie, Flora Newbigin, Tom Felton
09:45 Ukryta prawda - program obyczajowy
12:45 Sknerus - film komedia, USA, 1994, reż. Jonathan Lynn, wyk. Michael J. Fox, Kirk Douglas, Nancy Travis, Olivia D'Abo, Bob Balaban, Ed Begley Jr.
15:05 Jak ukraść księżyc - film komedia, USA, Francja, 2010, reż. Pierre Coffin, Chris Renaud, wyk. Steve Carell, Jason Segel

FILM PRZYGODOWY
17:10 Robin Hood - film przygodowy, USA, Wielka Brytania, 2010, reż. Ridley Scott, wyk. Russell Crowe, Cate Blanchett, Max Von Sydow
20:00 Sztycy i wściekli VI - film sensacyjny, USA, 2013, reż. Justin Lin, wyk. Vin Diesel, Paul Walker, Dwayne Johnson
22:40 Warcraft: Początek - film przygodowy, Chiny, Kanada, Japonia, USA, 2016, reż. Duncan Jones, wyk. Travis Fimmel, Paula Patton, Ben Foster
01:15 Krwawa układanka
02:20 Druga strona medalu - talk show
02:55 Noc magii

TV 4
06:20 Galileo 10:30 Wyspa piratów Piekna i nieustraszona Morgan Adams staje na czele pirackiej bandy i rusza na poszukiwania skarbu ukrytego gdzieś na Karaibach. Drogę wskazuje jej mapa, którą odziedziczyła po ojcu - słynnym korsarzu. 13:00 Agenci. Biuro Detektywistyczne
15:00 STOP Drogowka 17:00 Policjantki i Policjanci 22:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny Pełna intrygujących zagadek, zwrotów akcji i suspensu produkcja stała się prawdziwym hitem i jednym z najchętniej oglądanych polskich seriali kryminalnych. Atutem serialu jest także galeria ciekawych postaci. 00:05 Pod kluczem
02:20 Jaś Fasola radzi 02:25 Disco Polo Life 03:25 TOP 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy TV Okazje

TV Trwam

11:00 Kropelka radości
12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Warto zauważyć... 12:50 Siódmy Sakrament 13:20 Ocalić od zapomnienia 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 100 cudownych miejsc 14:35 Natura Obiektywne
14:55 Święty na każdy dzień 15:00 Rega! 15:30 Wierzę w Boga 15:50 Muzyczne chwile 16:00 Informacje dnia 16:10 Ks. Henryk Mosing 17:00 Z Parlamentu Europejskiego
17:25 Święty na każdy dzień 17:30 Wolność Słowa 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Mysłąc Historia 21:00 Apel

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

niedziela

TVP 1
05:05 Sprawa dla reportera
06:00 Słownik polsko@polski - talk - show
06:25 Wojsko - polskie.pl
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia
08:00 Tydzień
08:30 Zakochaj się w Polsce
09:05 Czas w las - magazyn
09:35 Okrasa łamie przepisy
10:10 Kłasktorne smaki Remigiusza Rączki
10:45 Miedzynicy - serial
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:50 Misja Zambia
13:15 BBC w Jedyne - Chiny: starodawne królestwo
14:10 Z pamięci - felieton
14:25 Weterynarze z sercem

KOMEDIA
15:15 Motylem jestem czyli romans 40 - latka - komedia
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Jaka to melodia?
18:30 Wojenne dziewczyny
19:30 Wiadomości
20:15 Wojenne dziewczyny
21:15 Rolnik szuka żony
22:15 Zakochana Jedynka Monako - film obyczajowy
00:10 Czwarta władza - dramat, prod. USA
02:05 Czysty jak łza - dramat, prod. Kanada
03:40 Jaka to melodia?
04:25 Z pamięci - felieton
04:30 Zakończenie

TVP 2
05:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy
07:00 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
11:10 Polska od kuchni - widowisko
11:45 The Voice of Poland - Przesłuchania w ciemno - widowisko muzyczne, reż. Rinke Rooyens, Magdalena Sibiga
14:00 Familiada - teleturniej
14:35 Koło fortuny - teleturniej
15:15 Szansa na sukces. Eurowizja Junior 2022
16:15 Tak to leciało!
17:05 Lajki!
17:30 Rodzinka.pl - serial komediowy
18:00 Panorama
18:20 Va Banque - teleturniej
18:55 Na sygnale - serial
20:00 Postaw na milion

DRAMAT
21:00 Michael Clayton - dramat, prod. USA, 2007, reż. George Clooney, Tom Wilkinson, Tilda Swinton, Sydney Pollack, Michael O'Keefe
23:10 Kino bez granic - Mclmperium - film obyczajowy, prod. USA, 2016, reż. John Lee Hancock, wyk. Michael Keaton, Laura Dern, Patrick Wilson, Nick Offerman
01:15 Moja krew - dramat, reż. Marcin Wrona, wyk. Eryk Lubos, Luu De Luy, Wojciech Zieliński
03:05 Joanna - dramat
04:50 Zakończenie

TVN
05:20 Uwaga! - magazyn
05:40 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:25 Nowa Maja w ogrodzie
07:55 Akademia ogrodnika
08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn
11:30 Co za tydzień
12:10 Herkules - serial, Polska
13:15 Kubańska klasyka Patryka Mikiciuka
13:50 Mam talent
15:35 Harry Potter i komnata tajemnic - film przygodowy, USA, Wielka Brytania, 2002, reż. Chris Columbus, wyk. Daniel Radcliffe, Rupert Grint, Emma Watson
19:00 Fakty
19:30 Kronika Speedway Grand Prix

MAGAZYN
19:45 Uwaga! - magazyn
20:00 MasterChef
21:35 Tajemnica zawodowa - serial, Polska
22:45 Wodny świat - film przygodowy, USA, 1995, reż. Kevin Reynolds, wyk. Kevin Costner, Jeanne Tripplehorn, Dennis Hopper, Tina Majorino, Michael Jeter, Gerard Murphy
01:25 Kuchenne rewolucje
02:30 Uwaga! - magazyn
02:50 Noc magii - program ezoteryczny
04:15 Kto was tak urządził

POLSAT
07:35 Piotruś Pan
09:50 Samoloty 2 Dusty musi zrezygnować ze startów w podniebnych wyścigach. Jednak, znany z wielkiej odwagi i ogromnego ducha walki samolot nie poddaje się i postanawia zasilić siły lotniczej straży pożarnej.
11:40 Shrek Trzeci Shrek wiedzie spokojne i szczęśliwe życie u boku Fiony. Tymczasem król Zasiadmiogórogru, Harold, przezuwając zbliżającą się śmierć, zamierza przekazać mu królewskie obowiązki.
13:40 Ninja Warrior Polska
15:40 Twoja Twarz Brzmi Znajomo
17:40 Ślubne pogotowie Izabeli Janachowskiej
18:50 Wydarzenia
19:30 Państwo w Państwie

PROGRAM ROZRYWKOWY
20:00 Kabaret na żywo. Młodzi i Moralni
22:10 Love Island. Wyspa miłości
23:15 Bank Agent Interpolu Louis Salingier oraz asystentka prokuratora generalnego Eleanor Whitman za wszelką cenę pragną doprowadzić przed oblicze sprawiedliwości władze jednego z najpotężniejszych banków świata.
01:55 Kolekcjoner kości
04:25 Kabaretowa Ekstraklasa
04:40 Disco Gramy - program rozrywkowy prod. Polska
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura
06:55 Młodym być - koncert jubileuszowy Jerzego Polomskiego - koncert, reż. Paweł Karpiniński
08:00 Liturgia prawosławna z Dąbrowy Białostockiej
09:05 Od ucha do ucha - Wschodzące gwiazdy baletu - Postępy - serial dokumentalny, prod. Francja, 2012, reż. Francoise Marie
09:45 Wschodzące gwiazdy baletu - Odrębny świat - serial dokumentalny, prod. Francja, 2012, reż. Francoise Marie
10:20 Angielskie śniadanie - Robin z Sherwood - serial, prod. Wielka Brytania, 1983, reż. Richard Carpenter, Paul Knight, wyk. Clive Mantle, Mark Ryan, Michael Praed, Phil Rose, Ray Winstone
11:45 Trzeci punkt widzenia

KOMEDIA
12:25 Złoto dezertierów - komedia
14:40 Wędrowiec Polski
15:15 Martha Argerich, Herbert Blomstedt
16:50 Zaginione - odnalezione - magazyn
17:15 Niedziela z... rolami
18:10 Niedziela z... rolami
19:30 Informacje kulturalne
20:00 Niezwykłe życie
22:05 Scena muzyczna
23:15 Trzeci punkt widzenia
23:55 Przepasam, czy tu biją? - film sensacyjny
01:35 Teraz animacje! - To niezwykłe ciasto!
02:30 Kino nocne - Ziarno prawdy - film

TV Puls
06:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny Kryminalny serial parodokumentalny opowiada o skomplikowanych relacjach między ludzkich - rodzinnych, przyjacielskich i partnerskich, w których tarczani emocjami bohaterowie dopuszczają się różnych przestępstw. W każdym odcinku serii policjanci zmierzają z jedną sprawą kryminalną, w której motywem sprawy były uczucia
10:00 Klub wóczykiów
12:15 Blond ambicja
13:55 Wycieczka na studia
15:35 Czarny rycerz
17:35 Piąty element
20:00 Niedziela z gwiazdami: Top Gun

FILM PRZYGODOWY
22:10 Spartan Dwaj agenci służb specjalnych otrzymują zadanie odnalezienia córki prezydenta USA.
00:20 Nagi instykt Znany muzyk rockowy zostaje zamordowany. Policjant prowadzący śledztwo wdaje się w romans z główną podejrzaną.
03:00 Zobacz to! Blok powtórkowy: Taki jest świat - program informacyjny prod. Polska
04:00 Napisała: Morderstwo
05:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy prod. Polska

TVN 7
05:05 Szkoła
06:05 Wiza na miłość
07:00 Wyluzuj, Scooby Doo! - serial animowany, USA
08:00 Jak ukraść księżyc - film komedia, USA, Francja, 2010, reż. Pierre Coffin, Chris Renaud, wyk. Steve Carell, Jason Segel, Russell Brand, Julie Andrews, Will Arnett, Kristen Wiig
10:05 Ukryta prawda - program obyczajowy
13:10 Kłamstwo ma krótsze nogi - film komedia, USA, 2017, reż. Ron Oliver, wyk. Barry Bostwick, Ricky Garcia, Jodelle Ferland, Nelson Wong, Lisa MacFadden
15:15 Warcraft: Początek - film przygodowy, Chiny, Kanada, Japonia, USA, 2016, reż. Duncan Jones, wyk. Travis Fimmel

KOMEDIA
17:50 Minionki rozrabiają - film komedia, USA, 2013, reż. Pierre Coffin, Chris Renaud
20:00 Harry Potter i więzień Azkabanu - film przygodowy, USA, Wielka Brytania, 2004, reż. Alfonso Cuarón, wyk. Daniel Radcliffe, Rupert Grint, Emma Watson, David Thewlis
23:00 Grindhouse: Planeta Terror - film horror, USA, Meksyk, 2007, reż. Robert Rodriguez, wyk. Rose McGowan, Freddy Rodriguez, Josh Brolin
01:15 Krwawa układanka - serial, USA
02:20 Druga strona medalu

TV 4
06:00 Jaś Fasola 06:40 Mroczne tajemnice templariuszy 08:40 Galileo 10:45 Naga brzoń 2 i 1/2: Kto obroni prezydenta? Tym razem porucznik Frank Drebin będzie starał się pokrzyżować plany przebiegłego Quentina Hapsburga, potentata energetycznego, który planuje katastrofę biologiczną. Jak się wkrótce okaże, spotyka się z nim Jane, z którą Frank był niegdyś związany.
12:35 Jumanji: Przygoda w dzungli 15:00 Jacki i Jill 17:00 Łowcy Skarbów
20:00 Niesamowity Spider-Man 2 Kolejną przebojową odsłoną przygód Człowieka Pajaka jednego z najpopularniejszych bohaterów komiksowych na świecie. Wspaniale jest być Spider-Manem. 23:00 Christine 01:20 Tajemnice apostołów 02:20 Jaś Fasola

TV Trwam

09:30 Msza święta 10:35 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela” 10:40 Próba wiary 11:30 Czwarty wymiar 12:00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem 12:15 Papież Polak do Rodaków 12:40 Nie ma Kapłaństwa bez Krzyża 14:15 Wodzirejski maraton
14:40 Drzwi do lasu 15:00 Wieś - to też Polska 16:00 Informacje dnia 16:10 Koncert z okazji 16:45 Prawda a Historia 17:00 Zostań Żołnierzem RP 17:15 Na grzyby 17:30 Sól Ziemi 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia

poniedziałek

19 września

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
04:40 Klan - telenowela 05:10 Przysięga - serial obyczajowy 06:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:30 Studio Raban - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Kwadrans polityczny 08:35 Ranczo - serial obyczajowy 09:35 Komisarz Alex - serial kryminalny 10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 11:25 Kasta - serial paradokumentalny 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:35 Magazyn Rolniczy 12:55 BBC w Jedyńce - Chiny	05:00 Na sygnale - serial fabularny 05:30 M jak miłość - serial 06:20 Program katolicki 06:55 Rodzinka.pl - serial 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:40 Pytanie na śniadanie 11:15 Złotopolscy - telenowela 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial 15:10 Wydział kryminalny - serial kryminalny 15:55 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej	05:20 Uwaga! - magazyn 05:35 Nowa Maja w ogrodzie 06:00 Akademia ogrodnika 06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:40 MądrzeGotujemy z Katarzyną Bosacką 11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:55 Tajemnice miłości - program obyczajowy 14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:10 Ten moment 16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarny 17:55 Ukryta prawda 19:00 Fakty 19:55 Uwaga! - magazyn 20:10 Doradca smaku	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy 09:40 Sekrety rodziny 10:40 Dlaczego ja? 11:40 Gliniarze 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dlaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport, Pogoda 20:05 Dancing with the Stars. Tańiec z Gwiazdami 22:10 Love Island. Wyspa miłości 23:10 Rysa	07:00 Muzyczne poranki 07:30 Informacje kulturalne 08:00 Co dalej? - program publicystyczny 08:35 Wydarzenie aktualne 09:05 Salto - dramat 11:00 Reżyserzy - cykl dokumentalny 11:55 Pan Tadeusz - Księga I - film animowany, prod. Polska, 1980, reż. Julian Józef Antonisz 12:10 Pozytywka - film animowany, prod. Polska, 1960, reż. Jerzy Kotowski 12:30 Niedziela z... rolami Ireny Kwiatkowskiej 13:30 Łalka - serial 15:00 Monidło - film TVP, prod. Polska, 1969 15:50 Moja noc u Maud - film obyczajowy 17:50 Trzeci punkt widzenia 18:30 Informacje kulturalne - informator kulturalny 18:55 Rodzina Durrellów	06:00 Kobra - oddział specjalny Każdy kolejny odcinek to odrębna tematyka. W każdym z nich nie brakuje „zabójczej prędkości”, efektów specjalnych, napięcia, niebezpiecznych pościgów i komizmu, przedstawianego przez bohaterów. Chcą, aby zawsze na pierwszym miejscu stała sprawiedliwość. 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 11:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 12:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 13:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 14:00 Reporterzy. Z życia wzięte 15:00 Rodzinny interes	05:15 Szkoła 06:15 Papiery na szczęście - serial, Polska 06:45 Hotel Paradise 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Opowieści małżeńskie 11:55 Zagadki losu 12:55 Szpital - program obyczajowy 13:55 Sąd rodzinny - program sądowy 14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska 15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:00 Opowieści małżeńskie 18:00 Tajemnice miłości 19:00 Zagadki losu 20:00 Papiery na szczęście - serial 20:35 Hotel Paradise	06:00 Strażnik Teksasu 08:00 Nasz Nowy Dom 09:00 Pierwsza miłość 09:50 Pierścionek z rubinem 10:55 Kochane Pieniądze 11:55 Sędzia Judy 13:55 STOP Drogówka 16:00 Policjantki i Policjanci 17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Krwawe igrzyska Jane jest piękną młodą kobietą i typem niespokojnego ducha. 23:05 Atlas chmur Porywająca adaptacja filmowa światowego bestsellera w gwiazdorskiej obsadzie i reżyserii rodzeństwa Wachowskich i Toma Tykwa. W tej niezwykłej opowieści losy postaci z różnych stron świata i epok splatają się ze sobą. 02:50 SuperLudzie 03:50 Trans World Sport
SERIAL KOSTIUMOWY 14:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 15:00 Wiadomości 15:15 Alarm! - magazyn 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Przysięga - serial 17:00 Teleexpress 17:15 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela 18:20 Kasta - serial 18:55 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:10 Alarm! - magazyn 20:30 Leśniczówka - serial 21:00 Teatr Telewizji - Sztuka konwersacji 22:40 Świat bez fikcji 23:40 Regulamin zabijania - serial 01:50 Grace księżna Monako - film obyczajowy	SERIAL OBYCZAJOWY 18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy 19:30 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:00 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:10 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial 21:55 Z bicie serca - serial 23:05 Gloria - serial 00:10 Joanna - dramat, prod. Polska, 2010, reż. Feliks Falk, wyk. Urszula Grabowska, Sara Knothe 02:10 O mnie się nie martw - serial komediowy 03:05 Michael Clayton 05:00 Zakończenie	SERIAL OBYCZAJOWY 20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska 20:55 Milionerzy 21:35 Herkules - serial, Polska 22:40 Sztuka zrywania - film komedia, USA, 2006, reż. Peyton Reed, wyk. Jennifer Aniston, Vince Vaughn, Joey Lauren Adams, Cole Hauser, Jon Favreau, Jason Bateman, Judy Davis, Justin Long, Ann-Margret 00:50 Co za tydzień - magazyn 01:30 Wewnętrzny wróg - serial, USA 02:30 Uwaga! - magazyn 02:50 Noc magii 04:15 Kto was tak urządził	FILM SENSACYJNY 01:15 12 rund Detektyw Danny Fisher przez przypadek przyczynia się do śmierci dziewczyny złodzieja. Żądny zemsty kryminalista po ucieczce z więzienia wciąga Danny'ego w okrutną grę złożoną z 12 rund - skomplikowanych zadań, które policjant ma rozwiązać, jeśli chce ocalić ukochaną Molly. Irlandczyk Miles Jackson jest bezwzględny zabójcą. 03:45 Świat według Kiepskich - serial komediowy prod. Polska 04:40 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje	FILM FABULARNY 20:00 Kino Mocnych Wrażeń - Ucieczka z Pretorii - film fabularny, prod. Wielka Brytania, 2020, reż. Francis Annan, wyk. Daniel Radcliffe, Daniel Webber, Ian Hart, Mark Leonard Winter 21:55 Kronos - Wróżyć 22:40 Panorama kina polskiego - Fuga - film obyczajowy, prod. Polska, 2018, reż. Agnieszka Smoczyńska 00:35 Scena muzyczna - Kroke - koncert 01:45 Niezwyciężony 03:55 Informacje kulturalne 04:25 Kino nocne - Dekalog - Pięć - film TVP 05:35 Afisz kulturalny ekstra	SERIAL KRYMINALNY 16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 17:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 20:00 Niedzielnikowy Hit: Kod 211 21:35 Ostatnie zlecenie 23:45 Biegnij! 01:40 Zobacz to! Blok powtórkowy: Taki jest świat - program informacyjny prod. Polska 02:30 Menu na miarę - program kulinarny 03:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 04:00 Menu na miarę - program kulinarny	KOMEDIA 21:35 Tylko mnie kochaj - film komedia, Polska, 2006, reż. Ryszard Zatorski, wyk. Maciej Zakościelny, Agnieszka Grochowska, Julia Wróblewska, Grażyna Szapołowska, Jan Frycz, Marcin Bosak, Dominika Kluźniak, Tomasz Karolak 23:40 Ouija: Narodziny zła - film horror, USA, Chiny, Japonia, 2016, reż. Mike Flanagan, wyk. Annalise Basso, Elizabeth Reaser, Lulu Wilson, Parker Mack 01:50 Druga strona medalu - talk show 03:00 Noc magii - program ezoteryczny prod. Polska	

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

wtorek

20 września

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
04:40 Klan - telenowela 05:10 Przysięga - serial obyczajowy 06:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:30 Kościół z bliska 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Kwadrans polityczny 08:35 Ranczo - serial obyczajowy 09:40 Komisarz Alex - serial kryminalny 10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 11:25 Kasta - serial 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:35 Magazyn Rolniczy 12:50 Natura w Jedyńce - O miodzie i ludziach	05:05 Na sygnale - serial 05:35 M jak miłość - serial 06:25 ReFresh. Pokaż swoją wiarę - reportaż 06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Złotopolscy - telenowela 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Zranione ptaki - serial 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:10 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial 15:55 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc 18:00 Panorama	06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 07:05 Kuchenne rewolucje 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:40 Doradca smaku 11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:55 Tajemnice miłości - program obyczajowy 14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:10 Ten moment 16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Johnny - relacja z premiery 19:40 Sport 19:50 Pogoda 19:55 Johnny - relacja z premiery 20:00 Uwaga! - magazyn 20:15 Doradca smaku	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy 09:40 Sekrety rodziny 10:40 Dlaczego ja? 11:40 Gliniarze 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dlaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja - magazyn prod. Polska 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:05 Ninja Warrior Polska 22:10 Love Island. Wyspa miłości	07:00 Co się dzieje 07:30 Informacje kulturalne - informator kulturalny 08:00 Wędrowiec Polski - cykl reportaży 08:40 Którędy po sztukę - magazyn 09:00 Moja noc u Maud - film obyczajowy, prod. Francja, 1969, reż. Eric Rohmer, wyk. Jean-Louis Trintignant, Françoise Fabian, Marie-Christine Barrault, Antoine Vitez 11:00 Rodzina Durrellów 12:00 Paul Gauguin - Daleka droga do rajy - film dokumentalny, prod. Wielka Brytania, Francja 13:10 Wydarzenie aktualne 13:30 Rodzina Połanieckie - serial 15:00 Czarodziejskie dary - film animowany, reż. Zenon Wasilewski	06:00 Kobra - oddział specjalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 11:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 12:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 13:00 Rodzinny interes Seriał w ciepły, zabawny sposób będzie wprowadzać widza w świat głównych bohaterów, jednocześnie przedstawiając w każdym odcinku inną historię klientów warsztatu i salonu. Wątki z warsztatu samochodowego będą bardziej sensacyjne, z kolei w salonie kosmetycznym widzowie zobaczą więcej wzruszających, przeplatanych humorem, historii.	05:15 Szkoła 06:15 Papiery na szczęście - serial, Polska 06:45 Hotel Paradise 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Opowieści małżeńskie 11:55 Zagadki losu 12:55 Szpital - program obyczajowy 13:55 Sąd rodzinny - program sądowy 14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska 15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:00 Opowieści małżeńskie 18:00 Tajemnice miłości 19:00 Zagadki losu 20:00 Papiery na szczęście - serial, Polska 20:35 Hotel Paradise	06:00 Strażnik Teksasu 08:05 Nasz Nowy Dom 09:05 Pierwsza miłość 09:55 Pierścionek z rubinem 10:55 Kochane Pieniądze 11:55 Sędzia Judy 13:55 STOP Drogówka 16:00 Policjantki i Policjanci 17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Gniazdo os 23:00 Teren prywatny Małżeństwo Franka i Susan Morrisónów rozpadło się. Ich 11-letni syn Danny nie może się z tym pogodzić - sprawia rodzicom same kłopoty, a na dodatek nieustannie kłamie. Sytuacja pogarsza się jeszcze, gdy Susan wychodzi za mąż za młodego i zamożnego Ricca. Pewnego dnia chłopiec, zwiernia się ojcu że widział jak Rick popełnia morderstwo. 00:55 Anatomia głupoty
SERIAL KOSTIUMOWY 14:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 15:00 Wiadomości 15:15 Alarm! - magazyn 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Przysięga - serial 17:00 Teleexpress 17:15 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela 18:20 Kasta - serial 18:55 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:10 Alarm! - magazyn 20:30 Leśniczówka - serial 21:00 Pełny obraz - cykl 21:40 Magazyn Ekspresu Reporterów Ocaleni - reality show 23:50 Magazyn śledczy Anity Gargas - magazyn 00:25 Wrota Bohaterów	TELETURNIJ 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy 19:30 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:00 Przepis dnia 20:10 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial 21:55 Z bicie serca - serial 23:05 Gloria - serial 00:05 Ludzkie historie - Tęsknota za Wschodem - film dokumentalny 01:15 300 mil do nieba - dramat 03:00 McImperium - film obyczajowy, prod. USA	SERIAL OBYCZAJOWY 20:20 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska 21:00 Milionerzy - program rozrywkowy prod. Polska 21:35 Ślub od pierwszego wejrzenia - program rozrywkowy prod. Polska 22:40 Kuba Wojewódzki 23:45 Superwizjer - magazyn reporterów prod. Polska 00:20 Herkules - serial, Polska 01:25 Zabójcza broń - serial, USA 02:30 Uwaga! - magazyn 02:50 Noc magii 04:15 Kto was tak urządził	FILM AKCJI 23:10 Bez litości W filmie Denzel Washington gra McCalla, człowieka, który odciął się od tajemniczej przeszłości, by rozpocząć nowe, spokojne życie. Ale kiedy spotyka Teri, młodą dziewczynę, zmuszoną do współpracy przez niebezpiecznych rosyjskich gangsterów, nie może pozostać bezczynny - musi jej pomóc. 02:05 Czas zbrodni 04:15 Kabaretowa Ekstraklasa 04:40 Disco Gramy - program rozrywkowy prod. Polska 05:25 Telezakupy TV Okazje	FILM PRZYGODOWY 15:35 Janosik - film przygodowo-historyczny, prod. Polska, 1974 17:55 Co dalej? - program publicystyczny 18:30 Informacje kulturalne 18:55 Rodzina Durrellów 20:00 Komediani, czyli Konrad nie żyje - spektakl mojego sekretu 21:45 Lekkie obyczaje - Kwiat 23:40 Co dalej? 00:15 Młoda Polska - Szereg szyjący - film krótkometrażowy, prod. Polska 00:55 Panorama kina polskiego - Fuga - film obyczajowy 02:45 Informacje kulturalne 03:15 Kino nocne - Boisko bezdomnych - film	PROGRAM DOKUMENTALNY 14:00 Reporterzy. Z życia wzięte 15:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 17:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 20:00 Dwunastu odważnych 22:25 Ocalony 00:55 Nagi instynkt 03:25 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy prod. Polska 04:20 Zobacz to! Blok powtórkowy: Menu na miarę - program kulinarny	FILM SENSACYJNY 21:35 Mroczna dzielnica - film sensacyjny, USA, 2001, reż. Andrzej Bartkowiak, wyk. Steven Seagal, DMX, Isaiah Washington, Anthony Anderson, Michael Jai White, Bill Duke 23:45 Szybcy i wściekły VI - film sensacyjny, USA, 2013, reż. Justin Lin, wyk. Vin Diesel, Paul Walker, Dwayne Johnson, Jordana Brewster, Michelle Rodriguez, Tyrese Gibson 02:25 Druga strona medalu - talk show 03:00 Noc magii - program ezoteryczny prod. Polska	
TV Trwam 11:50 Słowo życia 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Mojżesz 13:10 Śladami s. Heleny Majewskiej 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 100 cudownych miejsc 14:30 Brat Kalikst z Poczajki 15:20 Filmowe życiorysy 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Jestem mamą 16:25 Przryda w Obiektwywie 16:40 Serce i oblicze Boga 16:55 Sekrety mnichów 17:10 Prosto o gospodarcę 17:30 Zostań Żołnierzem RP 17:45 Muzyczne chwile 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Każdy małuch to potrafi 19:45 Modlitwa 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Historia 21:00 Apel Jasnogórski							

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
04:45 Klan - telenowela 05:10 Przysięga - serial 06:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:30 Rodzinny ekspres - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Kwadrans polityczny 08:35 Ranczo - serial 09:35 Komisarz Alex - serial kryminalny 10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 11:25 Kasta - serial 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:35 Agropogoda - magazyn 12:40 Rok w ogrodzie Extra 12:55 Greckokatolickie uroczystości odpustowe w cerkwi SERIAL KOSTIUMOWY 	05:05 Na sygnale - serial fabularyzowany 05:35 M jak miłość - serial 06:25 Tańczący 1944 06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:40 Pytanie na śniadanie 11:15 Złotopolscy - telenowela 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 12:30 Koło fortuny 13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial 15:10 Wydział kryminalny 15:55 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Zranione ptaki SERIAL OBYCZAJOWY 	05:55 Uwaga! - magazyn 06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:40 Doradca smaku 11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:55 Tajemnice miłości 14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:10 Ten moment 16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - magazyn 20:10 Doradca smaku SERIAL OBYCZAJOWY 	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy 09:40 Sekrety rodziny 10:40 Dlaczego ja? 11:40 Gliniarze 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dlaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:00 Hell's Kitchen 21:35 Świat według Kiepskich 22:10 Love Island. Wyspa miłości FILM SENSACYJNY 	07:00 Muzyczne poranki 07:40 Informacje kulturalne - informator kulturalny 08:10 Co dalej? - program publicystyczny 08:40 Do dzieła - magazyn 09:10 Doktor Murek - dramat, prod. Polska, 1939, reż. Juliusz Gardan, wyk. Franciszek Brodniewicz, Janina Wilczówna, Ina Benita, Jadwiga Andrzejewska 11:00 Rodzina Durrellów 12:00 Ostatni swing - film dokumentalny 13:15 Rodzina 14:45 Słodkie życie - film fabularny 17:50 Którędy po sztukę - Cranach - magazyn 18:00 Przestrzeń pamięci - Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku 18:30 Informacje kulturalne 18:50 Rodzina Durrellów FILM FABULARNY 	06:00 Kobra - oddział specjalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 11:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 12:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 13:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 14:00 Reporterzy. Z życia wzięte 15:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy Serial opowiadający o dwóch przyjaciół z dzieciństwa Wojtku i Ryszardzie (Marek Krupski i Ireneusz Dydiński), którzy wychowali się w domu dziecka, a po latach postanowili otworzyć warsztat samochodowy. 16:00 Prawdziwe motywy SERIAL OBYCZAJOWY 	05:15 Szkoła 06:15 Papiery na szczęście - serial, Polska 06:45 Hotel Paradise - program rozrywkowy 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Opowieści małżeńskie 11:55 Zagadki losu 12:55 Szpital - program obyczajowy 13:55 Sąd rodzinny - program sądowy 14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska 15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:00 Opowieści małżeńskie 18:00 Tajemnice miłości 19:00 Zagadki losu 20:00 Papiery na szczęście - serial 20:35 Hotel Paradise FILM SENSACYJNY 	06:00 Strażnik Teksasu 08:05 Nasz Nowy Dom 09:05 Pierwsza miłość 09:55 Pierścionek z rubinem 10:55 Kochane Pieniądze 11:55 Sędzia Judy 13:55 STOP Drogówka 16:00 Policjantki i Policjanci 17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Dzień Bastylli Paryż, agent CIA, kieszonkowiec i 24 godziny na znalezienie sprawców zamachów. Francja. Dzień Bastylli. W paryskim metrze wybuchają bomby. W mieście rośnie panika. 23:00 Pod kluczem Avery złł pełnią życia: miał piękną dziewczynę Kristę, wspaniałego synka i świetne perspektywy. W mgnięniu oka stracił jednak wszystko. 01:20 Anatomia głupoty TV Trwam 11:00 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat 11:25 Jestem mamą 11:40 Prosto o gospodarce 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Możesz - 10 przykazań 13:10 20 lat dla świata 13:20 Muzyczne chwile 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 100 cudownych miejsc na świecie 14:30 Prymas Stefan Wyszyński 15:10 Pragnienie Boga 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Na zdrowie 16:30 Wyszynski - historia 17:00 Po stronie prawdy 17:50 Muzyczne chwile 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Brat Franciszek 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnogórski

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

czwartek

22 września

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
04:40 Klan - telenowela 05:10 Przysięga - serial obyczajowy 06:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:30 Pełnia Wiary - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Kwadrans polityczny 08:35 Ranczo - serial obyczajowy 09:35 Komisarz Alex - serial kryminalny 10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 11:25 Kasta - serial paradokumentalny 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:35 Agropogoda - magazyn 12:55 To się opłaca - magazyn 12:55 Natura w Jedynce SERIAL KOSTIUMOWY 	05:00 Na sygnale - serial 05:30 M jak miłość - serial 06:20 Smaki świata 06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy 07:30 Pytanie na śniadanie 10:25 Panorama 10:35 Pytanie na śniadanie 11:05 Nabożeństwo Kościoła Ewangelicko 12:00 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 12:35 Koło fortuny 13:15 Zranione ptaki - serial 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:10 Wydział kryminalny 15:55 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Zranione ptaki - serial SERIAL OBYCZAJOWY 	05:55 Uwaga! - magazyn 06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:40 Doradca smaku 11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:55 Tajemnice miłości 14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:10 Ten moment 16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - magazyn 20:10 Doradca smaku SERIAL OBYCZAJOWY 	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy 09:40 Sekrety rodziny 10:40 Dlaczego ja? 11:40 Gliniarze 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dlaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:05 Nasz Nowy Dom - magazyn prod. Polska 21:05 Przyjaciółki 22:10 Love Island. Wyspa miłości FILM OBYCZAJOWY 	07:00 Muzyczne poranki 07:35 Informacje kulturalne 08:00 Zaginione - odnalezione 08:25 Dzika Muzyka 09:05 Syzyfowe prace - film obyczajowy, prod. Polska, 2000, reż. Paweł Komorowski, Waldemar Prokopowicz, wyk. Bartek Kasprzykowski, Franciszek Pieczka, Andrzej Wichrowski, Alicja Bachle-da Curs, Zofia Kucówna, Ewa Wichrowska 11:00 Rodzina Durrellów 12:00 Don Gilliam i olbrzymy - film dokumentalny, prod. Wielka Brytania, 2019, reż. Keith Fulton, Lou Pepe 13:40 Rodzina Połanieckich 15:15 Zawodowcy - film obyczajowy, prod. Polska, 1975, reż. Feridun Erol, wyk. Bolesław Plotnicki DRAMAT 	06:00 Kobra - oddział specjalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 11:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 12:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 13:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 14:00 Reporterzy. Z życia wzięte 15:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 17:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy FILM AKCJI 	05:15 Szkoła 06:15 Papiery na szczęście - serial, Polska 06:45 Hotel Paradise 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Opowieści małżeńskie 11:55 Zagadki losu 12:55 Szpital - program obyczajowy 13:55 Sąd rodzinny - program sądowy 14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska 15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:00 Opowieści małżeńskie 18:00 Tajemnice miłości 19:00 Zagadki losu 20:00 Papiery na szczęście - serial 20:35 Hotel Paradise KOMEDIA 	06:00 Strażnik Teksasu 08:00 Nasz Nowy Dom 09:00 Pierwsza miłość 09:50 Pierścionek z rubinem 10:55 Kochane Pieniądze 11:55 Sędzia Judy 13:55 STOP Drogówka 16:00 Policjantki i Policjanci 17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Ja, szpieg Handlarz bronią wykrada supernowoczesny, eksperymentalny samolot szpiegowski, który ma zamiar przekazać w ręce międzynarodowego terrorysty. 23:15 Dobry, zły i martwy Barnes nieoczekiwanie budzi się pośrodku pustyni w vanie wypelnionym po brzegi kokainą, forszaj ciałami. Nie pamięta kim jest. Nie ma pojęcia jak się tu znalazł. TV Trwam 11:25 Myśląc Ojczyzna 11:35 Przyroda i ludzie 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Ziemia Obiecana 13:15 Muzyczne chwile 13:30 Msza święta 14:20 100 cudownych miejsc 14:30 Podczy werbiści 14:45 Sanktuarium Betharram 15:40 Muzyczne chwile 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje 16:10 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat 16:35 Żew natury 17:05 Akademia 17:15 Warkocz królewny Wisły 17:25 Święty na każdy dzień 17:30 Odpowiedzialni... 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Przyjaciele i bohaterowie 20:00 Informacje 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Historia 21:00 Apel Jasnogórski

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

CAŁA RODZINA PRACOWAŁA NA JEJ SUKCES

SĄ GOTOWI DO WIELU WYRZECZEŃ, ŻEBY KAŻDY CZŁONEK RODZINY MÓGŁ SIĘ SPEŁNIAĆ. RODZINA KAROLINY PIECHOWICZ, NIEZWYKLE ZDOLNEJ PŁYWACZKI, BARDZO JA WSPIERA. — WARTO POKAZAĆ DZIECIOM, ŻE TRZEBA MIEĆ GŁOWĘ PEŁNĄ MARZEŃ I CIESZYĆ SIĘ ICH SPEŁNIANIEM — MÓWI MAMA POTRÓJNEJ MISTRZYNI ŚWIATA JUNIORÓW.

JOANNA KARZYŃSKA
j.karzyńska@gazetaolsztynska.pl

Karolina miała 16 lat, kiedy zdobyła swój pierwszy ważny medal na Mistrzostwach Europy Juniorów w pływaniu w Rzymie. W tym roku, na przełomie sierpnia i września, została potrójną złotą Mistrzynią Świata Juniorów w Peru w pływaniu. Do tego przywiozła jeszcze brązowy medal. Dziewczyna wie, że zawsze trzeba walczyć o swoje marzenia. Wie, że potrzebna jest ciężka praca i wsparcie najbliższych.

— Sukces jest okupiony ciężką pracą, wyrzeczeniami, mniejszym gronem przyjaciół. Na wiele rzeczy, takich jak inne nastolatki, nie mogę sobie pozwolić z braku czasu — opowiada Karolina. — Wielu osobom wydaje się, że te 100 metrów to krótki dystans, ale to ogromny wysiłek. Cza-

Karolina Piechowicz z mamą Iwoną.
— Mama to moja najlepsza przyjaciółka

sem brakuje już sił, ból jest wielki, ale trzeba płynąć. Kiedy jednak staje się na podium i słyszy hymn Polski, to wszystko mija. Jest duma i wzruszenie.

17-letnia Karolina Piechowicz jest uczennicą trzeciej klasy Liceum Ogólnokształcącego nr 4 w Olsztynie. Pochodzi z Leśnego Dworu koło Szczytna. Jest córką Iwony i Kazimierza Piechowiczów oraz ukochaną siostrą 24-letniego Karola.

MIŁOŚCIĄ DO PŁYWANIA ZARAZIŁ JĄ TATA

W pływaniu zakochała się od pierwszego wejrzenia. Pasją zaraził ją tata, który kiedyś też pływał i został jej pierwszym trenerem. Miała 6 lat. Co niedzielę chodziła z tatą na basen. To przy nim stawiała pierwsze kroki na basenie, to on uczył ją podstaw pływania, a potem różnych technik. Mama zawsze wspierała ją, szykowała przed treningami śniadanie, zawoziła i odbierała z basenu. Kibicował Karolinie również brat Karol. Cała rodzina zaangażowała się w rozwijanie talentu dziewczyny.

— Tata kochał sport, kiedyś sporo trenował, więc i ja pokochałam pływanie — opowiada Karolina. — Rodzice nigdy nie zmuszali mnie do pływania. Ja

sama czułam się od małego w wodzie jak ryba — raczej żabka, bo to mój ulubiony styl. Początkowo tata ze mną pływał, doradzał, pokazywał różne techniki. Potem moim trenerem przez wiele lat był Sławomir Szczerbał i to przy nim odnosiłam pierwsze sukcesy. Na zawodach kibicowała mi zawsze cała rodzina, wszyscy byli dumni, a tata był chyba najszcześliwszym człowiekiem na świecie. Wszystkim opowiadał o moich sukcesach i pokazywał medale.

Od 2020 roku Karolina pływa pod banderą olsztyńskiego SwimLandu. A był to dla niej rok wyjątkowo trudny, bo wydarzyła się tragedia, której nikt się nie spodziewał. Zmarł jej tata.

— Nikt nie jest gotowy na śmierć bliskiej osoby — mówi Karolina. — Śmierć taty była dla mnie bolesnym ciosem. Rodzice zawsze byli z nami blisko... Swoje wygrane dedykuję tacie i rodzinie, ponieważ bez nich nie byłabym w miejscu, w którym jestem. To dzięki rodzicom mogłam rozwijać swoją pasję. Bywało, że wstawaliśmy o 4 rano, jedliśmy śniadanie, a potem mama zawoziła mnie do Olsztyna na trening, potem wracałyśmy do Szczytna i brałam

Rodzina bardzo wspiera Karolinę

udział w lekcjach. Po południu znów jechałyśmy na basen. Momentami było naprawdę ciężko...

4,5 KILOGRAMA SZCZĘŚCIA

Mama Karolinki ze wzruszeniem wspomina dzień narodzin swoich dzieci. Jak mówi, jest dla nich w stanie zrobić wszystko.

— Pamiętam, jak na świecie pojawił się Karol, a siedem lat później Karolinka — wspomina. — Ważyła 4,5 kilograma i miała 57 centymetrów. Pokochałam ją od pierwszego wejrzenia. Dzieci to mój największy skarb. Myślałam, że Karolinka będzie śpiewać, bo zawsze była utalentowana, jednak ona wybrała pływanie.

— Każdy z nas ma inne zainteresowania — mówi pani Iwona Piechowicz. — Uważam, że pasja to niezwykle wartościowy element życia człowieka. Pcha go do przodu, pozwala się rozwijać, patrzeć szerzej. Pasja nie powinna być obowiązkiem, ma sprawiać radość naszym pociechom.

SUKCES

Pani Iwona nie kryje, że podczas startów córki na mistrzostwach świata niewiele spała. Cały czas była w kontakcie z córką i kibicowała jej przed telewizorem.

— Kiedy zobaczyłam, że wygrała, to na zmianę płakałam i cieszyłam się z jej sukcesu. Potem do rana nie mogłam zasnąć — opowiada. — Jestem z niej bardzo dumna, tata też z pewnością czuwa nad nią i cieszy się z jej wygranych. Cała rodzina jest dumna, telefon cały czas dzwonił... Karol, Agnieszka z Tomkiem,

Tata był bardzo dumny z osiągnięć Karoliny

Olgi i Jędrkiem, cio, cie, dalsza i bliższa rodzina. Moje serce biło przez te kilka dni o wiele szybciej ze szczęścia, a kiedy zobaczyłam ją na lotnisku, to długo tuliłam ją w ramionach. Jesteśmy sobie bardzo bliscie...

BYĆ BLISKO

Mama Karoliny robi wszystko, żeby córka mogła się rozwijać. Karolina chciałaby studiować w Stanach Zjednoczonych. Interesuje ją kryminalistyka. Marzą jej się tajne misje. Pani Iwona deklaruje, że jeśli będzie trzeba, to poleci do Stanów z córką i przez pierwsze kilka miesięcy będzie ją wspierała.

— Marzenia pozwalają złapać wiatr w żagle i rozwinać skrzydła. Są siłą napędową naszego życia — przekonuje pani Iwona. — Warto pokazać dzieciom, że trzeba mieć głowę pełną marzeń i cieszyć się ich spełnianiem. Recepta jest dość prosta: pokazywać, jak to się robi. Nie ma lepszego sposobu inspirowania niż modelowanie, czyli pokazywanie poprzez własny przykład, jak postępować. To my, rodzice uczymy dzieci, jak spełniać swoje marzenia. Jestem bardzo dumna z moich dzieci, wspieram je, kibicuję i zawsze jestem obok. Chcę, żeby były po prostu szczęśliwe!

Karolina ma na swoim koncie około 500 różnych medali. Z Peru przywiozła te najważniejsze — trzy złote i jeden brązowy. Dedykuje je swoim najbliższym. — Bo ich wsparcie jest dla mnie bardzo ważne — zapewnia. — To moja siła napędowa. Bardzo wszystkim dziękuję za wsparcie. Kolejnym marzeniem jest olimpiada, która odbędzie się za dwa lata w Paryżu. Krok za krokiem spełniam marzenia.

REKLAMA

SKUP BYDŁA EKSPORTOWEGO

byki, jałowki (100-350 kg) oraz bydło rzeźne

- Konkurencyjne ceny
- Płatność od ręki
- Odbiór bezpośrednio z gospodarstwa
- Własny transport

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY!

Tel. kontaktowy 504894800

STĘPNIAK S.C.

Małe Radowiska 9a, 87-200 Wąbrzeźno

ZDROWIE PUSZCZONE Z DYMKIEM

CZY WIECIE, ŻE WEDŁUG BADAŃ UZALEŻNIONY OD NIKOTYNY PRACOWNIK ŚREDNIO 20 DNI W ROKU SPĘDZA W GODZINACH PRACY NA SAMYM TYLKO PALENIU PAPIEROSÓW. JEŚLI URLOP TO DNI 26 — PALACZ Z MARSZU MA ROCZNIE PRAWIE DRUGIE WAKACJE...!

MAGDALENA MARIA BUKOWIECKA
m.bukowiecka@gazetaolsztynska.pl

Jak inaczej niż egoistą nazwać człowieka, który nie bacząc, że trując siebie — truje też innych ludzi i nic sobie z tego nie robi? Sąsiad jest przypadkiem ekstremalnym, bo rzeczywiście: cokolwiek pali na swoim balkonie — leci nie tylko w stronę mojego balkonu, ale dostaje się też do mieszkania. A palarnię urządził sobie tak świetnie, bo akurat przy ażurowym przepierzeniu między naszymi balkonami. I co mam w tym swoim zadymionym mieszkaniu zrobić — wyjść i wrócić dopiero, gdy rzuci palenie? Pewnie by mi trochę czasu zajęło...

Moją zmurą są też ławki wparkach i przystanki, a czasem nawet spacer po jakimś mieście — zwiedzanie zabytków najwyższej nawet kultury w oparach dymu z papierosa jest dla mnie mordegą, a nie rozrywką. Raz jeden na wakacjach trafił się sąsiad,

obywatel Turcji, palacz namiętny, a przy tym mizogin. Nie bacząc na jego kulturowe przyzwyczajenia awanturę zrobiłam mu potężna na cały pensjonat i pół okolicy — zareagował oczywiście po swojemu: agresywnie, ze wzgardą, a nawet wulgaryzmami. Szczęśliwie gospodarz, Grek, pomny cierpień własnego narodu — stanął w mojej obronie i Turek wyleciał następnego dnia z hukiem. Smaku całej scenie dodawał fakt, że na ten dzień przypadała rocznica urodzin Jana III Sobieskiego...

WŁAŚNIE — TE REAKCJE...

Czy zwracając palącemu uwagę, że leci wam do domu, że truje i naraża nam zdrowie na szwank — spotkaliście się kiedyś ze skrucą? Czy prosząc, by nie palił wam pod oknami — spotkaliście się ze zrozumieniem i palacz nigdy więcej pod tymi oknami nie stanął?

A czy czasem nie bywa tak, że w oczekiwaniu w oparach dymu na tramwaj — rezygnujecie ze zwrócenia palaczowi uwagi w obawie przed jego agresją? I z dwojga złego: stać w oparach i brodzić w kępach lub oberwać w ucho — wybieracie to pierwsze?

Ja w każdym razie nigdy nie odpuszczam — możliwe, że dym papierosowy z jednej strony mnie uczula, ale z drugiej dodaje odwagi lub wręcz wzmacnia furję. Bo owszem: każdy jest panem swojego życia i jeśli chce zakończyć je przed czasem — jego sprawa. Ale jeśli jakiś palacz bez pytania o moją zgodę zakłada, że i ja nie mam ochoty dożywać zgrzybiałej starości — to ja mówię: NIE!

TYMCZASEM RAK PŁUCA NAPRAWDĘ ZABIJA

Jego przyczyną są przede wszystkim substancje tok-

syczne — najbardziej dym tytoniowy, ale też azbest, węglowodory aromatyczne, nikiel, chrom i związki arsenu. A palenie tytoniu — to nie tylko palenie papierosów. Tak samo szkodliwe są fajki, cygara oraz shisha, czyli fajka wodna. Niewiele mniej niebezpieczne jest oddychanie dymem papierosowym, tzw. bierne palenie — ono też stwarza zagrożenie zachorowania na raka płuca. I fakt: odgłos córki sąsiada, która nader często zanoszą się wręcz od ciężkiego, suchego, dychawicznego kaszlu — napawają mnie wyłącznie żalem i współczuciem. Bo to właśnie rodzice najczęściej narażają swoje dzieci na bierne palenie. A ryzyko rozwoju raka płuca wzrasta wraz z czasem trwania nałogu oraz intensywnością palenia — czyli konkretnie z liczbą wypalanych papierosów dziennie. I płeć nie ma tu większego znaczenia — bo umierają i mężczyźni, i kobiety.

— Podstawowym warunkiem zmniejszenia do minimum ryzyka zachorowania na raka płuca jest unikanie palenia — najlepiej w ogóle go nie rozpoczynać — mówi prof. dr hab. n. med. Tadeusz M. Orłowski, kierownik kliniki chirurgii w Instytucie Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie. — Warto też unikać otoczenia palaczy. 100 lat temu, zanim nasta-

ła moda na palenie tytoniu, rak płuca należał do nowotworów występujących bardzo rzadko. Dziś głównym czynnikiem sprawczym rozwoju raka płuca jest palenie tytoniu, w tym palenie bierne. Najsukuteczniejsza jest profilaktyka pierwotna, czyli niepalenie. Dlatego przy każdej okazji należy apelować do palaczy, by jak najszybciej zerwali z nałogiem i zgłosili się na badanie niskodawkową tomografią komputerową.

PALACZ JAKO PRACOWNIK

Wedle obliczeń uzależniony od nikotyny pracownik średnio 20 dni w roku spędza w godzinach pracy na samym tylko paleniu papierosów. Jeśli urlop to dni 26 — palacz z marszu ma rocznie prawie drugie wakacje...!

Kodeks pracy mówi, że pracownikom, którzy dobowo pracują ponad 6 godzin, przysługuje dziennie prawo do 15 minut przerwy, wliczanej do czasu pracy. Kto pracuje przy monitorze, ma prawo do 5 minut przerwy na każdą godzinę pracy przy nim, ale szef może w tym czasie zlecać inne czynności służbowe niezwiązane z obsługą komputera, ale te 5-minutowe przerwy nie mogą się sumować.

A ponieważ w czasie przepisowej przerwy pracownik może wypoczywać

w dowolny sposób — to właściwie jedyny moment dnia pracy, kiedy ma prawo do dymka...

Jeśli pracodawca ma wyjątkowego pecha, może wśród swoich pracowników trafić na wielu palaczy i wtedy warto zorganizować palarnię. Podwładnym ułatwi zaspokojenie potrzeby palenia, a szefa uspokoi, bo ostatecznie lepiej, by zatrudniony szybko zapalił papierosa na terenie zakładu, niż wystawał na pobliskim chodniku przy ruchliwej ulicy, przy okazji rozrzucając dookoła siebie niedopałki papierosów — ale obowiązku organizowania palarni nie ma.

Niektóre firmy w regulaminie umieszczają zapis o przysługującej pracownikom przerwy na papierosa: tu jednak należy odpowiednio je rozliczyć, bo zapłata należy się zatrudnionemu tylko za pracę wykonaną i nie ma żadnej podstawy prawnej, by uznać, że palenie w godzinach służbowych podpada pod tę kategorię. Szef ma bowiem prawo twierdzić, że przerwy na papierosa należy odpracować lub że wynagrodzenie palaczy powinno być odpowiednio niższe.

ZAKAZ PALENIA W MIEJSCU PRACY

Możliwość wprowadzenia takiego zakazu daje pracodawcom ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tzw. ustawa antynikotynowa) — jest tam mowa o zakazie palenia w pomieszczeniach zakładów pracy, i dotyczy on zarówno zwykłych papierosów, jak papierosów elektronicznych oraz wszelkich wyrobów tytoniowych. Pracodawca ma też możliwość wprowadzenia całkowitego zakazu palenia nie tylko w budynkach i pomieszczeniach, ale też

Prof. Tadeusz M. Orłowski

na całym terenie zakładu pracy, nawet na wolnym powietrzu. Stosowny zapis musi znaleźć się w regulaminie firmy dostępnym dla pracowników. Już sam fakt, że palacze korzystają z przerw od pracy częściej niż niepalący — a zatem nie wypełniają obowiązków, co oznacza stratę finansową dla przedsiębiorstwa — może pracodawców do wprowadzania zakazu palenia zachęcać. Kolejny powód to ryzyko wystąpienia konfliktów na linii palący — niepalący, którzy z jednej strony mają prawo walczyć o swoje zdrowie, zawłaszcza gdy cierpią na astmę i uczulenie na dym papierosowy, ale równie dobrze może ich oburzać fakt, że zarabiają tyle samo, co palacze, a pracują de facto dłużej. Niektórzy pracodawcy oferują dodatek motywacyjny dla osób, które nie palą lub po prostu nie palą w pracy. Palacze częściej korzystają też z L4: jesienią i zimą papierosowe przerwy na zewnątrz zwiększają ryzyko przeziębienia, a to rodzi kolejne koszty dla przedsiębiorstwa. Pomijam już fakt, że samo palenie nawet w ciepłej palarni też na różne choroby naraża...

Pracodawca ma prawo do dyscyplinowania pracowników, w tym także za wykroczenia wynikające z łamania zakazu palenia w zakładzie pracy. Może udzielić kary upomnienia lub nagany. Może zastosować również karę pieniężną. Podstawą jest tu art. 108. Kodeksu pracy.

REKLAMA

Dr n. med. JACEK NOWAK
specjalista chirurgii ogólnej i naczyniowej
PRZYJMUJE: poniedziałek-piątek 16.00-18.30
REJESTRACJA TEL. w godz. 10⁰⁰-18⁰⁰
tel. 89 534 23 33
Olsztyn
ul. Pana Tadeusza 6 (PANTAMED)

NEUROLOG
BEATA NOWAK
specjalista neurolog
poniedziałek 10:00-13:00
czwartek 10:00-13:00
Rejestracja tel. 89 534 23 33
w godz. 10:00-18:00
Olsztyn, ul. Pana Tadeusza 6
PANTAMED

Dr n. med. PIOTR MALINOWSKI
specjalista chirurgii ogólnej i naczyniowej
• Diagnostyka i badanie chorób naczyń
• Usuwanie żylaków: laserowe, nieoperacyjne, operacyjne, skleroterapia
ZABIEGI:
środa 16.00-18.00, czwartek 16.00-18.00
KONSULTACJE:
środa 18.00-19.30, czwartek 18.00-19.30
Olsztyn, ul. Kopernika 30, gabinety nr 14 i 15

dr n. med. MACIEJ BIERNACKI
SPECJALISTA CHIRURGII OGÓLNEJ I ONKOLOGICZNEJ
• chirurgia ogólna • chirurgia onkologiczna
• żylaki • przepukliny • usuwanie drobnych zmian skórnych • leczenie chorób piersi
• leczenie nowotworów przewodu pokarmowego
Olsztyn, al. Wojska Polskiego 39 (Lancet)
89 535 72 80 od godz. 13⁰⁰, 508 36 26 52

NZOZ „ARTERIA” PRYWATNE SPECJALISTYCZNE CENTRUM CHOROBY NACZYŃ
Olsztyn, ul. Kopernika 30 (parter, lok. 14, 15) pn.-pt., rej. w godz. 10⁰⁰-18⁰⁰, tel. 89 534-55-65
CHOROBY ŻYŁ I TĘTNIC
• diagnostyka
• leczenie zachowawcze
• skleroterapia żylaków
• laserowe leczenie żylaków!!!
• leczenie operacyjne żylaków
Specjaliści chirurgii naczyniowej i ogólnej:
Mariusz Błoniecki | Rafał Dryzner
Piotr Malinowski
Maciej Sadowski tel. 89 509 344 667
www.arteria.olsztyn.pl

(R)EWOLUCJA PRZEMYSŁOWA NA WARMII I MAZURACH

Województwo warmińsko-mazurskie ma olbrzymi potencjał rozwojowy w zakresie przedsiębiorczości i zielonego przemysłu. Jednak inwestycje potrzebują narzędzi finansowania w różnych obszarach gospodarki oraz działań proekologicznych, które pozwolą zachować ten piękny region.

Jedną z opcji stymulowania rozwoju jest powstawanie i rozwijanie regionalnych inteligentnych specjalizacji (RIS). Jednak nasz region ma ich zaledwie kilka: ekonomia wody, przetwórstwo drewna, a ostatnio dołączyło zdrowe życie. Pierwszą oddolną inicjatywą przedsiębiorców było dążenie do powstania nowej specjalizacji związanej z przemysłem. Zielona automatyzacja i cyfryzacja to nadzieja na nowe dotacje na rozwój gospodarczy, szczególnie dla branż, które nie wpisywały się w poprzednie specjalizacje.

Nie bez znaczenia są tu działania marszałka województwa

Gustawa Marka Brzezina. Jego bezpośrednie poparcie nowej RIS oraz wszelkich poczynań na rzecz rozwoju regionu spowodowało przyspieszenie prac nad zieloną automatyzacją i cyfryzacją. Marszałek podczas IV Konferencji AiR niejednokrotnie wspominał o rozwoju zielonego przemysłu jako drodze przyszłości. Nasz piękny region sprzyja firmom IT oraz gospodarce małemu, jednakże, wszak niewiele u nas przemysłu „brudnego” jak kopalnie, zbrojeniówka czy huty.

Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego (WMARR) włączyła się w opracowanie

potrzebnych dokumentów, takich jak diagnoza oraz program rozwoju sektora. Wnikliwa analiza pozwoliła na określenie możliwości firm w zakresie nowych technologii.

Wsparciem dla przedsiębiorstw jest także Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna (WMSSE). Do jej kompetencji należy udzielanie ulg inwestycyjnych. Jeszcze kilka lat temu takie ulgi mogły starać się tylko podmioty działające w konkretnym miejscu, wyznaczonym jako strefa; dziś nie ma już ograniczeń geograficznych, ponieważ cała Polska jest strefą rozwoju.

Konferencja AiR to ważne wydarzenie dla całego regionu – skupia bowiem wokół siebie nie tylko biznes, ale i administrację, fundacje, agencje oraz ludzi nauki. W tym roku wyjątkowym partnerem Konferencji będzie Agencja Rozwoju Przemysłu (ARP). Jest to organizacja rządowa, której głównym zadaniem jest przyznawanie środków finansowych na rozwój firmy, nowe inwestycje lub restrukturyzację. Nowy portal ARP, czyli Platforma Transferu Technologii, jest miejscem wymiany doświadczeń i wiedzy. W ramach platformy działa nie tylko baza technologii, ale i baza ekspertów, którzy wdrażają

innowacje i tym samym przyczyniają się do rozwoju firm. Portal to miejsce, gdzie dostawcy, czyli firmy chcące komercjalizować swoje rozwiązania, mogą udostępnić patenty przedsiębiorstwom, które tych rozwiązań poszukują.

Warmińsko-Mazurski Region Banku Gospodarstwa Krajowego pod kierownictwem Anny Bułło wychodzi naprzeciw oczekiwaniom przedsiębiorców. Oferuje nie tylko produkty finansowe, ale też wsparcie w ramach analizy modelu biznesowego i źródeł finansowania oraz mentoringu. Wyjątkowym wydarzeniem w kalendarzu regionu jest konkurs Sternik. Nawia-

zaniem do Krainy Tysiąca Jezior i tradycji żeglarskich jest nagroda dla firm i instytucji, które pomimo przeciwności losu dążą bezpiecznie do portów. Sternik w 2021 roku był nagrodą specjalną dla szpitali, które stały na pierwszej linii frontu walki z pandemią.

V Konferencja Automatyzacja i Robotyzacja Przemysłu 5 października – dzień otwarty „Przywitaj się z robotem”.

6 października – konferencja (obowiązują bilety wstępu). **Jeżeli chcesz dowiedzieć się więcej o instrumentach wsparcia dla firmy, zgłoś swoje uczestnictwo – konferencje@alnea.pl.**

REKLAMA

Ainea

GAZETA OLSZTYŃSKA

5-6 października 2022 r.

OLSZTYN

V KONFERENCJA SPECJALISTYCZNA

AiR Automatyzacja i Robotyzacja Przemysłu

AiR V KONFERENCJA SPECJALISTYCZNA
Automatyzacja i Robotyzacja
Przemysłu

SIMA STUDENCKIE
MISTRZOSTWA
AUTOMATYKÓW

ORGANIZATORZY

Ainea

ROBOTA
AUTOMATYKA

GAZETA OLSZTYŃSKA

PARTNER VIP WYDARZENIA

arp
Agencja
Rozwoju
Przemysłu
S.A.

PARTNER PLATYNOWY

PEPPERL+FUCHS
SCHMALZ

PARTNER ZŁOTY

ERKO
BALLUFF
SCHUNK

PARTNER SREBRNY

Optima
BROKER UBEZPIECZENIOWY
automatyka.tech
ACCRESO

SPONSOR NAGRÓD

INTER PARTS
DOSTAWCA CZĘŚCI SAMOCHODOWYCH

PATRONAT HONOROWY

KLASTER 15
OBRÓBKI METALI
BKG BANK GOSPODARSTWA
KRAJOWEGO

PATRONI MEDIALNI

GAZETA OLSZTYŃSKA **DZIENNIK ELBŁĄSKI**

GO TV

AUTOMATYKA PRZEMYSŁOWA

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PORTAL PRZEMYSŁOWY

PARTNER WYDARZENIA

UNIwersytet WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE

WMI

WMI

WMI

WMI

WMI

17 WRZEŚNIA

Cleo na przekopie

Ministerstwo Infrastruktury i Urząd Morski w Gdyni zapraszają na koncert z okazji otwarcia Kanatu Żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną, który odbędzie się 17 września o godz. 18. Wystąpią: Cztery Refy, Dj Brave, Sound'n'Grace, a gwiazdą wieczoru będzie Cleo. O godz. 22. spektakularny Dron Show. Więcej szczegółów na www.otwarcie-mierzei.pl. Wstęp wolny

17 WRZEŚNIA

Olsztyński Festiwal Baniek Mydlanych Olsztyn

W sobotę w godzinach od 13 do 16 na Targu Rybnym w Olsztynie odbędzie się magiczne wydarzenie. Na wszystkich czeka przydział darmowego płynu do robienia ogromnych baniek mydlanych, masa konkursów wraz z nagrodami, koncert dla rodzin oraz animacje. Wstęp wolny

21-23 WRZEŚNIA

20. Olsztyńskie Dni Nauki i Sztuki Olsztyn

Olsztyńskie Dni Nauki i Sztuki to organizowane corocznie wydarzenia popularyzujące naukę, obejmujące różne przedsięwzięcia – warsztaty, prezentacje, filmy instruktażowe, wykłady, pokazy, wycieczki, konkursy, animacje dla dzieci, wystawy. Podczas spotkań i warsztatów badacze prezentują publiczności osiągnięcia świata nauki. Z założeniem wydarzenia jest, aby nauka była powszechnym doświadczeniem społecznym oraz elementem życia codziennego. Festiwal podzielony jest na bloki tematyczne, które mają formę lekcji przeznaczonych dla uczniów ze szkół podstawowych i średnich. Wszystkie wydarzenia dostosowane są do wieku uczestników - od najmłodszych dzieci, aż po osoby w wieku emerytalnym. Będzie można również wziąć udział w warsztatach organizowanych przez inne instytucje kultury. Spotkania odbędą się w formie hybrydowej na UWM-ie (Oczapowskiego 2, 10-719 Olsztyn).

HELIOS REPERTUAR PIĄTEK

Centrum Handlowe Aura,
Olsztyn, al. Piłsudskiego 16

HELIOS
tel. 89 535 20 30
447200ts-BA - C

TOP GUN: MAVERICK: 13:10,
20:00; ZOŁZA: 11:00, 12:30, 13:20,
16:20, 18:40, 19:40, 21:00, 22:00;
PATRZ JAK KRĘĆA: 15:10, 18:15,
20:15; MINIONKI: Wejście Gru
/b.o./ dubbing: 14:40; SZCZĘŚCIA
CHODZĄ PARAMI: 17:15, 19:20,

21:45; DC LIGA SUPER-PETS /
od 6 lat / dubbing: 10:40; JAK
ZOSTAŁEM SAMURAJEM /
od 6 lat/ dubbing: 13:45; PIES
W ROZMIARZE XXL od 7 lat /
dubbing: 12:20; KRYPTONIM
POLSKA:16:10, 21:10; TRZY
TYSIĄCE LAT TĘSKNOTY: 14:20,
19:00; ORLETA. Grodno '39:
14:50, 18:30; DRAGON BALL
SUPER: Super Hero /od 10 lat/:
12:00; BODIES BODIES BODIES:
16:45, 21:30; KING: Mój przyjaciel
lew /od 6 lat/ dubbing: 10:20,
15:40, 17:00; THE TWIN: 12:40,
17:30, 20:40; GULIWIER /od 4 lat/
dubbing: 14:00, 16:00, 18:00

REKLAMA

**Ballet
VIRSKI**
UKRAINE

OLSZTYN 16 X
FILHARMONIA godz. 16.00

kup bilecik.pl eBilet.pl 24 bilety.pl bil@tyna.pl

PRAWDZIWA MUZYKA TYLKO NA ŻYWO

— Im więcej słuchaczy na sali, tym większa energia wytwarza się między wykonawcą a odbiorcą — mówi dr Maciej Tubis, znakomity pianista jazzowy, wykładowca Łódzkiej Akademii Muzycznej. W sobotę 17 września o godz. 18 wystąpi w filharmonii olsztyńskiej z koncertem „Komeda: Reflections”.

— W olsztyńskiej filharmonii zagra pan utwory z najnowszej solowej płyty „Komeda: Reflections”. Nietrudno się domyślić, że usłyszymy dzieła Krzysztofa Trzcńskiego, znanego jako Krzysztof Komeda. Jego znane na całym świecie standardy jazzowe i muzyka filmowa były brane na tapet niejednokrotnie, zwłaszcza znakomita kotysanka z „Dziecka Rosemary”. Miał pan jakieś obawy, sięgając po ten repertuar? I dlaczego Komeda?

— Faktem jest, że muzyka Krzysztofa Komedy przeżywa obecnie wielki powrót – i jest to bardzo słuszny trend. Komeda jest jednym z najważniejszych polskich kompozytorów, który z ogromnym sukcesem łączył jazz z muzyką filmową, melodię z improwizacją, obraz z dźwiękiem, kulturę amerykańską ze słowiańską duszą. To chyba właśnie te czynniki tak elektryzują współczesnych muzyków. Dla mnie jest to przede wszystkim genialna kompozycja i melodia zawarta w jego utworach. Obaw nie miałem, bo sposób tworzenia narracji i wrażliwość jest mi bardzo bliska, wręcz tożsama. Obawy pojawiły się już po nagraniu płyty, bo okazało się, że udało mi się stworzyć coś świeżego, nowego i nietypowego na rynku muzyki fortepianowej.

— W Lidzbarku Warmińskim mieliśmy w tym roku okazję posłuchać utworów z projektu „Obywatel Jazz”, który zrobił pan z Radostawem Bolewskim. Twórcość Grzegorza Ciechowskiego i jego perfekcjonizm stanowi spore wyzwanie. Lubi pan wyzwania?

— Uwielbiam. To jest to, co kocham w tym zawodzie. Improwizacja powoduje, że każdy koncert jest inny, zaskakujący, inspirujący. Nie znoszę powtarzalności. Projekt „Obywatel Jazz” jednak ma sztywne ramy, w których teksty utworów są nienaruszone, a forma piosenki zachowana. To jest bardzo ciekawy balans międzygatunkowy – gorąco polecam, bo powinniśmy pojawić się z nim jeszcze w Olsztynie.

— Jazz jest powszechnie kojarzony z improwizacją. Jednak nie wszyscy muzycy jazzowi improwizują. Zauważyłam, że łączą pan

Fot. Mariola Adela Karłowicz

Dr Maciej Tubis zagra utwory Krzysztofa Komedy

melodię z improwizacją. Czy to stały trend?

— Jest to pewnego rodzaju absurd, ale faktycznie można trafić na projekty jazzowe, w których wszystkie partie są zapisane. Stąd szufladkowanie poprzez style muzyczne jest dla mnie mocno kłopotliwe. Jeśli posłuchają państwo mojej solowej płyty, to trudno będzie stwierdzić, czy to jest jazz czy nie. Usłyszymy wpływy muzyki filmowej, klasycznej, a nawet elektronicznej! Muzyka nie zna granic i właściwie najciekawsze projekty obecnie wymykają się z ram, które są systematycznie budowane na nowo przez krytyków i słuchaczy. Dla mnie najważniejsze jest, abym ja miał wielką przyjemność z gry – jeśli ten warunek jest zachowany, mam 100% pewności, że porwę słuchacza w inny wymiar. Do tej pory to się zawsze sprawdzało.

— Muzycy jazzowi częściej od innych grywają w różnych składach. Pan też występuje jako Tubis Trio, Tubis & Bolewski i solo. Czy to taki sposób na rozwijanie umiejętności, lek przed nudą, czy zwykły fun z grania?

— Wszystko jednocześnie. Faktycznie jest potrzeba bodźcowania się, aby być cały czas na twórczych obrotach i nie odcinać ku-

ponów, a z drugiej strony wyważyć ilość projektów na realne możliwości dotarcia do słuchacza i utrwalenia tej muzyki u odbiorcy na dłużej. Wierzę, że udało mi się już wypracować charakterystyczny styl, a każdy odbiorca może sprawdzić, czy to jest jego świat, czy jednak nie. Nie wystarczy tutaj powiedzieć „jazz” i wszystko będzie jasne. Wręcz przeciwnie.

— Mam wrażenie, że w Polsce w latach 70. jazz był niemal wszechobecny. Czy obecnie jest za mało promowany?

— Ja bym zaryzykował stwierdzenie, że wszystko zaczyna się na etapie edukacji. Tutaj działania promocyjne na nic się zdadzą, jeśli pewien rodzaj wrażliwości, świadomości i kultury osobistej nie zostanie wykształcony. Muzyka tańeczna też jest bardzo potrzebna i spełnia swoją rolę w określonych sytuacjach. Nie wyobrażam sobie wesela przy muzyce jazzowej. Jednak faktem jest, że wiele osób zapewne nie zna mojej muzyki i będzie mocno zaskoczona tym, jaka ona jest i że: „właściwie to mi się podoba, chociaż ja jazzu to nie lubię”. To był cytat od słuchacza po jednym z moich pierwszych koncertów.

— Wykłada pan na Akademii Muzycznej w Łodzi.

Jak pan znajduje czas na koncerty, próby, ćwiczenia, kompozycje itp?

— To prawda, że edukacja pochłania sporo czasu. Do tego też trzeba mieć serce, żeby odpowiednio naprowadzić młodych muzyków, tak żeby nie stali się kopia nauczyciela, a jednak samodzielnymi artystami. Z tego powodu wszystkie swoje albumy nagrywam w... wakacje! To jest faktycznie jedyny moment, kiedy pojawia się przestrzeń i spokój głowie. Tu potrzeba naprawdę całkowitego wyciszenia.

— Podejrzewam, że na innych gatunkach muzycznych można zarobić lepiej?

— Tu dochodzimy do sedna. Nigdy w przypadku gry i tworzenia własnych utworów nie myślałem o pieniądzu. To przede wszystkim była potrzeba serca. Zawsze mówię sobie przed kolejną płytą: „no dobrze, to zrobię tę płytę, jak się nie uda to trudno, ale będę mógł sobie jej słuchać dla siebie”. To jest zawód bardzo wysokiego ryzyka i faktycznie bezpiecznik w postaci pracy w edukacji jest w moim przypadku buforem, aby nie zwariować. Niedawny okres pandemiczny mocno uwypuklił problemy, z jakimi spotkać się mogą artyści.

EWA LUBIŃSKA

Święto Plonów w Biskupcu

Każdego roku na zakończenie żniw i prac polowych Polacy świętują podczas wydarzenia zwanego dożynkami. To tradycyjne święto dziękczynne, gdzie podkreślana jest wartość rolników w naszym życiu i znaczenie owoców ich zbiorów.

11 września dożynki obchodziła gmina Biskupiec. W pięknie przystrojonym amfiteatrze miejskim na uczestników czekało aż 12 stoisk sołeckich z lokalnymi przetworami i wyrobami. Pyszne swojskie jadalno, domowe wypieki, wędzonki, miody, soki to tylko kilka pozycji, których można było skosztować. Poza smakiem i zapachem stoiska przyciągały także wzrok swoim wystrojem i pomysłowością, a każde z nich było coraz piękniejsze. Na placu stacjonowała również wystawa zabytkowych

ciągników. Pomimo iż wiekowe, to nadal sprawne cieszyły się zainteresowaniem przechodniów. Rozrywkowo i ludowo było także na biskupieckiej scenie, gdzie prezentowały się zespoły ludowe takie jak: Węgojska Strużka czy Warmińska Kuźnia oraz Dzienny Dom Pobytu Senior – Wigor, Wędzone Węgorze, Wapniaki i Przyjaciecie, Paweł i Lena Siekierscy, zespół Okej i Full Serwis. Tradycyjnie nie zabrakło konkursów na najlepszy chleb, wieniec i stoisko dożynkowe. W pierwszej kategorii za kubki smakowe

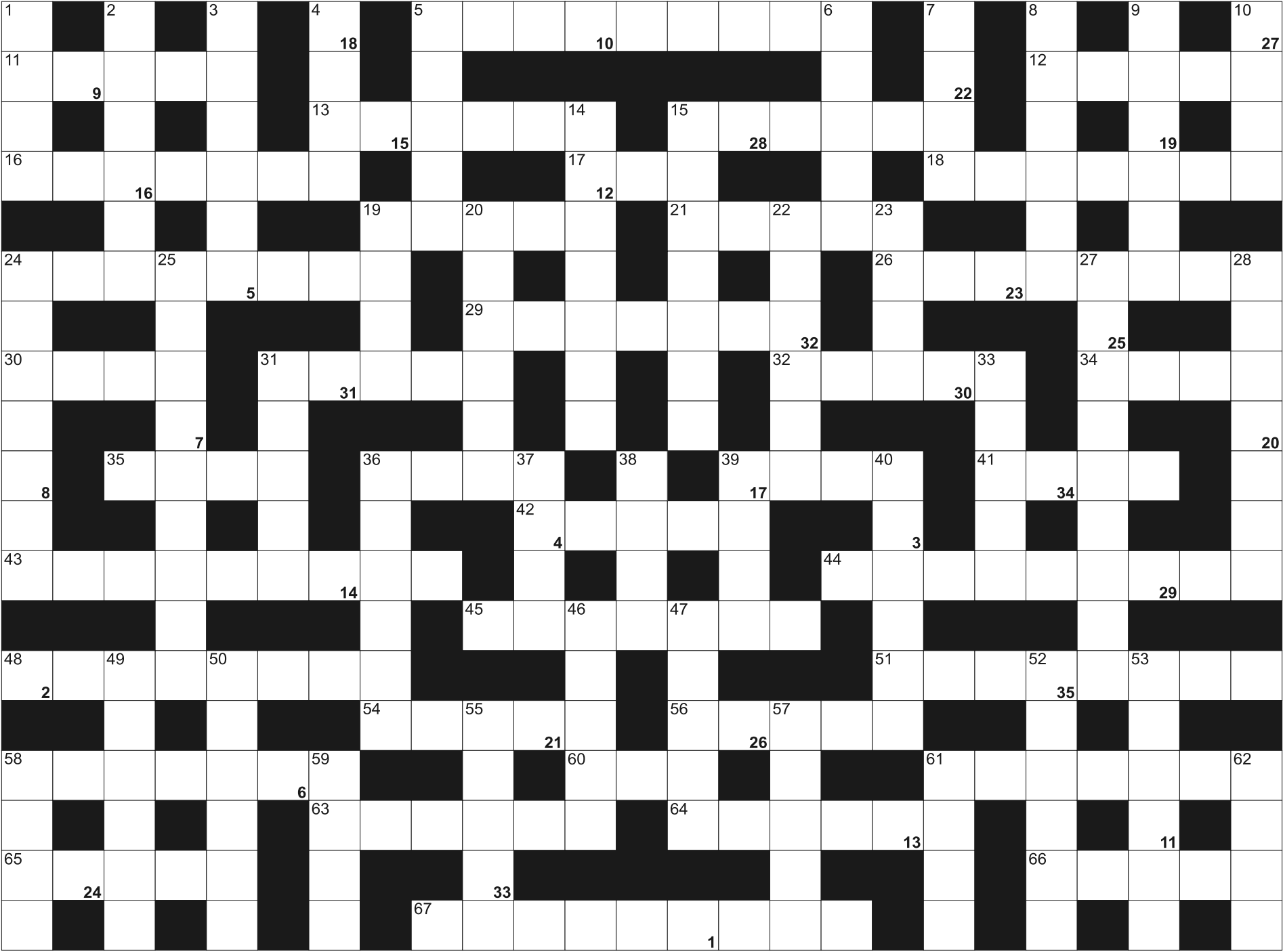
komisję chwyciło najbardziej Sołectwo Droszewo. Najpiękniejszy wieniec przygotowało Sołectwo Lipowo, a najpiękniejszym stoiskiem okrzyknięto Sołectwo Kamionka. Nagrody pieniężne oraz rzeczowe ufundowali: Burmistrz Biskupca Kamil Kozłowski i lokalni przedsiębiorcy oraz sponsorzy. Ponadto firma Egger Biskupiec podarowała każdemu sołectwu bony o łącznej wartości 1 500 zł. Dożynki to również czas podziękowań i odznaczeń dla najbardziej zasłużonych rolników z regionu.

Burmistrz Biskupca wspólnie z posłami na Sejm RP – Urszulą Paślowską i Michałem Wypijem oraz Marcinem Kuchcińskim wicemarszałkiem województwa wręczyli piękne szklane statuetki dziesięciu gospodarzom z gminy Biskupiec, dzięki którym rolnictwo w tej gminie nieustannie się rozwija. – *Staropolską tradycją wieńczącą żniwa są uroczystości dożynkowe. To ukoronowanie całorocznej, ciężkiej pracy na roli wielu osób i wspaniała okazja do tego, aby podziękować wszystkim rolnikom za ich*

zmagania i uzyskane plony. To święto pełne radości i wdzięczności. Dla nas wszystkich stanowi przypomnienie, że dzięki rolnikom na nasz stół codziennie trafia pachnący chleb – mówił Kamil Kozłowski Burmistrz Biskupca. Dożynkowy czas w regionie dobiega końca, a powoli wkrada się już aura chłodnej jesieni. Jakie pomysły na długie wieczory ma kreatywne miasto Biskupiec? Śledźcie ich stronę i Facebooka Biskupiec-Krajobraz Pełen Możliwości, a będziecie na bieżąco!

Krzyżówka klasyczna z hasłem

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 35, utworzą rozwiązanie - przysłowie:

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13	14	15	16	17		18	19	20	21	
22	23	24	25	26	27		28	29	30	31		32	33	34	35									

POZIOMO: 5) stopień oficerski; 11) rośliny lecznicze; 12) Kulesza, polska aktorka; 13) przeciwpchelnia dla psa; 15) dawne podium dla kata; 16) w nim kredki i długopisy; 17) mniej niż dwa; 18) wypoczynkowy lub wczasowy dla turystów; 19) wrony i kukułki; 21) pierwiastek Ac; 24) przyprawa z pąków kwiatowych; 26) niejeden w muzealnej gablocie; 29) Kotarbiński, polski filozof; 30) najważniejsze w rowerach; 31) zarozumiałość, nadętość; 32) góra, siedziba greckich bogów; 34) kanapka z opiekacza; 35) najszybszy bieg konia; 36) szwedzki samochód; 39) Disney, twórca Myszki Miki; 41) Cd dla chemika; 42) przepływa przez Lucernę; 43) legendarna zatopiona wyspa; 44) knieć błotna inaczej; 45) rzymska na obiad;

48) żona Orfeusza; 51) stolica Indonezji; 54) między żeńskim, a nijakim; 56) Ken, autor "Lotu nad kukułczym gniazdem"; 58) obok kierowcy; 60) dziewiętnasta litera alfabetu greckiego; 61) elektryczna dla biegaczy; 63) jeden ze zmysłów; 64) do napychania pierzyn i poduszek; 65) ciężarówka z Austrii; 66) i sportowe, i nocne; 67) detektor inaczej. **PIONOWO:** 1) pracz wśród zwierząt; 2) rzeczna kłęska żywiolowa; 3) Mg na skurcze; 4) operacyjny w szpitalu; 5) drogowy lub morski przestępca; 6) dawne skrzynie podróżne; 7) narodowy instrument japoński; 8) linka poręczowa na statku; 9) Pierre, francuski projektant mody; 10) London, napisał "Białego Kła"; 14) dała nić Tezeuszowi; 15) łódź ratunkowa na statku; 19) do

wypalania gliny; 20) drewniana budowla w ogrodzie; 22) chlewna to świnie; 23) Filip, założyciel Oratorian; 24) rzeka w Tuluzie; 25) największe jezioro na Litwie; 27) specjalista od wad zgryzu; 28) najślynniejszy wrak transatlantyka; 31) sądził Jezusa; 33) rewia, prezentacja; 36) Husajn, były dyktator Iraku; 37) nad oczami; 38) ser klagany krócej; 39) mniejsze od miast; 40) nie miękki; 46) Piaf, francuska piosenkarka; 47) nabycie auta lub masła; 49) Ryszard dla kolegów; 50) pełnią je apteki; 52) kolorowa do rysowania; 53) była stolica Birmy; 55) ... Zjednoczone Ameryki; 57) reperował buty; 58) waluta Argentyny; 59) z premierem i ministrami; 61) pocisk do kuszy; 62) polityczny dla uchodźców.

SUDOKU

		9						7
		1		8		2	4	
			1		2			
			6	1	8		7	
	8	4	9	3	7			
	1		2					8
	9		3		6			
8	4	3			6			5
			8		4		2	1

5			6					7
3	9	6						
8		7			9	1		
	5		1		3			
7		8		2	4			6
6						3		
		4		5				8
		5	3					
			4	8		7		

3				7				
			2		4	9	7	3
2	9	7	1				5	
		6		4				2
		5	3				8	1
		3		6	1			
1								
7		4				2		9
		2				7	4	8

 ZWIERZĘTA

sprzedam

JALÓWKĘ wysokocielną, wyciele- nie 27 listopada. 603-984-144

KURY Młode Nioski, Od Hodowcy, Szczepione, Dowóz, TANIO, 502-031-298

SPRZEDAM, szczenięta owczarki niemieckie długowłose z rodowo- dem, 506-10-90-11.

SKUP BYDŁA EKSPORTOWEGO

byki, jałówki (100-350 kg) oraz bydło rzeźne

- Konkurencyjne ceny
- Platność od ręki
- Odbiór bezpośrednio z gospodarstwa
- Własny transport

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY!
Tel. kontaktowy 504894800
STĘPNIAK S.C.
Małe Radowska 9a, 87-200 Wąbrzeźno
714220lbr-b-M

SPRZEDAŻ kur, kurcząt -dostawa gratis, 503-508-148

 NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

OKAZJA Mieszkanie M5 Jaroty, 517-620-160

WWW.DOMKIANGIELSKIE.PL, tel.503-103-703

ZIEMIĘ rolną 80ha w jednym ka- wałku Skomack Wielki, okolice Elku, 668-617-014

poszukuję wynająć

SZUKAM 2 mieszkań do wynają- cia, 608-545-251

do wynajęcia

ELBLĄG, kawalerka 34m2, Zawa- da (przy parku Modrzewie) od 1 października, 514-690-359.

M4 studentom umeblowane wynaj- mę, 726-167-521

 PRACA

dam pracę

BRUKARZY, pomocników, pra- cowników fizycznych 600-36-33-76

KIEROWCA CE , 503-103-703

MURARZA, pracownika budowla- nego, 501-481-210

PANIĄ do prowadzenia domu, okolice Warszawy, 668-617-014

PRACOWNIK fizyczny, praca w terenie, umowa, świadczenia, 606-490-560

PRACOWNIK, 503-103-703

PRACOWNIKA do gospodarstwa rolnego z zamieszkaniem, okolice Elku, 668-617-014

TRAKTORZYSTĘ, okolice Elku, 668-617-014

ZATRUDNIĘ osoby do pracy w gospodarstwie rolnym przy udoju krów w hali udojowej zapewniam zakwaterowanie i wyżywienie, 512158545

ZATRUDNIĘ w gospodarstwie rol- nym. Zakwaterowanie, wyżywienie + pensja, 602-724-745

 AUTO-MOTO

sprzedam

ROMET OGAR202 ROK 2015 CENA 2100 Zł. 606-127-556

kupię

SKUP AUT!!! **NAJWYŻSZA** CENA TEL. 730 750 266

 USŁUGI

budowa | remont

DACHY, 514-456-553

GLAZURA, terakota, malowanie, hydrauliczne, panele, 50-20-60-413

HYDRAULICY, 501-209-794

MALOWANIE, szpachlowanie, 664-493-138

REMONTY mieszkań, hydraulika, elektryka, 789-812-283

SZALÓWKA, podłoga, boazeria, sztacheta, taras; Tartak Żarnowo k. Augustowa, 693-491-205.

SZPACHLOWANIE, malowanie re- monty, 696-356-857

ZŁOTA rączka remonty, 785-043-555

inne

OBSŁUGA imprez tanecznych we- sela poprawiny DJ, 661-271-520

 NAUKA

FRANCUSKI, 503-53-29-67

 RÓŻNE

sprzedam

IGARAŻE BLASZANE, NOWO- CZESNE WIATY, 798-710-329, 698-230-205.

GARAŻE blaszane BRAMY garażowe KOJCE dla psów
Najniższe CENY
Różne wymiary
Transport cały kraj
Montaż GRATIS
Dogodne RATY
89-650-30-43 85-733-60-26
29-642-34-61 55-621-23-38
512-853-323
www.konstal-garaze.pl
576220lbr-A-P

inne

HOTEL Wileński zaprasza na BAL SENIORA 2022 r. który odbędzie się 8 października 2022 od godz. 19.00 cena za 1 osobę 180zł, za- pewniamy jedzenie i muzykę, bile- ty pod nr. 513-001-783

 ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

SPRZEDAŻ kur, kaczek, broje- rów, kokoszek, dowóz gratis, tel. 728-104-188.

maszyny rolnicze

SPRZEDAM: MASZYNY ROLNICZE UŻYWANE 200SZT. Kiwity tel.605-429-486, Ostróda tel.601-612-068, Węgorzewo , tel.539-448-102.

ciągniki

SPRZEDAM C360, 89-626-20-57

produkty rolne

KUPUJĘ ZBOŻA, 602-114-212

SPRZEDAM owies, 886-373-039

WYSŁODKI mokre 26t z dowozem, 692-207-572

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 14 września 2022 r. w wieku 75 lat odszedł od nas Nasz Kochany Tatuś, Mąż, Brat, Wujek, Szwagier i Przyjaciel

ś. † p.
Jerzy Piotr Grygiel

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się przy głównej bramie cmentarza komunalnego przy ul. Poprzecznej w Olsztynie we wtorek, 20 września 2022 r., skąd o godz. 13.00 w kondukcje żałobnym udamy się do grobu rodzinnego, gdzie odbędzie się ceremonia pochowania.

Pograżone w smutku i żałobie
żona, córka i rodzina

2373220pb1-A - P

Rodzinie i Bliskim zmarłego
Ryszarda Gulaka
wyrazy szczerego współczucia

składają Zarząd i Pracownicy
PIB „Przem-Gri” Sp. z o.o. w Olsztynie

2363220pb1-A - M

Rodzinie Romana Rudnika
Przyjaciela kajakarstwa,
byłego rzecznika prasowego Klubu,
najszczerze wyrazy głębokiego współczucia

składają Zarząd, trenerzy i zawodnicy
Kayak Sport Club Olsztyn

2367220pb1-a-M

TU ZLECISZ ZAMIESZCZENIE NEKROLOGU LUB KONDOLENCJI W „GAZECIE OLSZTYŃSKIEJ” I „DZIENNIKU ELBŁĄSKIM”

NEKROLOGI
(wymagany akt zgonu).
Terminy przyjęć*:
• na poniedziałek – do piątku do godz. 15.00
• na wtorek, środę, czwartek, piątek – dnia poprzedniego w godz. 7.00-15.00
* Dotyczy Biura Ogłoszeń w Olsztynie, plac Józefa Bema 5

KONDOLENCJE
(wymagany dowód osobisty osoby nadającej)
ukazują się w ciągu trzech dni od chwili nadania

Biuro Ogłoszeń, **OLSZTYN**, plac Józefa Bema 5
czynne w godz. 7.00-15.00
soboty – nieczynne
tel. 89-539-74-80, b.ogloszen@gazetaolsztynska.pl

www.pozegnania.net

Biuro Ogłoszeń, **ELBLĄG**, ul. Rybacka 35
tel. 55-236-18-02
pon.-pt. godz. 8.00-16.00

289190pb1-C-M

ARKADIA
Olsztyn, ul. Jagiellońska 52/85

tel. 89 526 67 53, 665 175 125
całodobowe przewozy zmarłych

Zbigniew Jarmużewski Joanna Kamińska Andrzej Domasiewicz
kom. 602 514 880 kom. 691 410 360 kom. 602 514 888

Gwarantujemy godną i kulturalną posługę

6144190pb1-f-M

SACRUM

KOMPLEKSOWE USŁUGI POGRZEBOWE

ANDRZEJ DĄBROWSKI
Olsztyn, ul. Limanowskiego 18/2
89 67 77 100, kom. 530 308 308

GODNIE - SOLIDNIE - Z SZACUNKIEM

Całodobowy przewóz zmarłych

3205200pb1-d-M

USŁUGI POGRZEBOWE

ARKA
Elżbieta Michałowska Anna Michałowska

OLSZTYN (Zatorze), ul. M. Zientary-Malewskiej 2A
89 534 72 42, 605 635 908

OLSZTYN (Jaroty), ul. Herberta 16/24
(wejście od Wilczyńskiego, naprzeciw „Medyka”)
89 526 66 01, 605 665 909

www.arkaolsztyn.pl

Całodobowy przewóz zmarłych

6146190pb1-i-M

Parminski
ZAKŁAD POGRZEBOWY

dawniej

OLSZTYN	895 355 300
ul. Lengowskiego 18-20	602 327 277
BISKUPIEC	897 152 093
ul. Armii Krajowej 4	608 680 642

POGOTOWIE POGRZEBOWE 89 527-09-09

Pomożemy Ci godnie pożegnać

6142190pb1-g-M

33. TURNIEJ PAMIĘCI MISTRZA

SIATKÓWKA\\ W sobotę i niedzielę w Kortowie odbędzie się trzydziesty trzeci Memoriał prof. Wiktora Wawrzyczka. To właśnie dzięki Mistrzowi, jak nazywali go olsztyńscy zawodnicy, siatkówka stała się koronną dyscypliną uczelnianego sportu.

Wiktor Wawrzyczek urodził się 18 grudnia 1911 roku w Końcach Wielkich. Z wykształcenia chemik. Pracę w Zespołowej Katedrze Chemii Ogólnej Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie rozpoczął 18 sierpnia 1950 roku, a cztery lata później został dziekanem wydziału. W 1957 roku, na prośbę studentów, profesor Wawrzyczek został prezesem AZS, którym kierował do 1969 roku. Za jego rządów akademicy awansowali najpierw do II ligi (1961 rok), a cztery lata później — do I ligi (ówczesny najwyższy poziom rozgrywkowy).

— Mistrz był człowiekiem oddanym sportowi, a siatkówka było jego umiłowaną dyscypliną — tak wspomina Profesora były zawodnik AZS Olsztyn, a obecny trener drugoligowego zespołu, Andrzej Grygołowicz. — To dzięki

niemu sport na uczelni zyskał bardzo wiele. Doceniał studentów, którzy dbali nie tylko o fizyczność, ale również rozwój naukowy. Nie uznawał jednak taryfy ulgowej dla sportowców, każdy z nas musiał pilnie się uczyć i zdać egzamin. Nie tylko wspierał nas moralnie, ale również finansowo: czołowym sportowcom fundował zasiłki pieniężne, a na mecze zawsze przychodził z witaminami. Słynne były bowiem kosze wypełnione jabłkami — dodaje szkoleniowiec.

W środę 17 grudnia 1969 roku nadeszła bardzo bolesna wiadomość o nagłej śmierci Profesora. Po została po Nim pamięć i umiłowanie do siatkówki, z której uczynił koronną dyscypliną uczelnianego sportu.

W ten weekend (17-18 września), już po raz 33. odbędzie się Memoriał prof. Wiktora Wawrzyczka. — Od samego począt-

ku, czyli od 1970 roku, memoriał był bardzo silnie obsadzany. Na początku turniej miał rangę międzynarodową, m.in. dzięki udziałowi CSKA Moskwa czy ekipom z Belgii i Francji. Poziom tych zmagani był niesamowity. Do 2008 roku gospodarzem był pierwszy zespół AZS-u, od tego momentu „paleczkę” przejęła ekipa drugoligowa — podkreśla Grygołowicz.

W tegorocznym memoriale udział wezmą cztery drużyny. Oprócz gospodarzy, czyli AZS UWM Olsztyn, pod siatką spotkają się: MOS Wola Warszawa, Centrum Augustów i Stocznowiec Gdańsk. Jak podkreśla szkoleniowiec akademików z Kortowa, turniej jest jednym z ostatnich etapów przygotowań do zbliżającej się wielkimi krokami inauguracji nowego sezonu w II lidze.

— W porównaniu do minionego sezonu, odeszło

Prof. Wiktor Wawrzyczek — to za jego rządów akademicy awansowali najpierw do II ligi (1961 rok), a cztery lata później — do I ligi (ówczesny najwyższy poziom rozgrywkowy)

7 zawodników, a w nasze progi zawitało 3 studentów, którzy rozpoczną naukę na I roku. Jak będzie? Trudno powiedzieć. Myślę, że zespół jest na podobnym poziomie, co

w ubiegłym sezonie. Z drugiej strony poziom wśród innych ekip bardzo się wyrównał. Mieliśmy nietypowe przygotowania, m.in. z powodu braku zorganizowania obozu, pod-

czas którego moglibyśmy trenować dwa razy dziennie. Jestem jednak dobrej myśli — kończy Andrzej Grygołowicz.

Wstęp na wszystkie spotkania turnieju rozgrywanego w hali na olsztyńskim Kortowie jest bezpłatny.

MATEUSZ LEWANDOWSKI

Harmonogram Memoriału prof. Wiktora Wawrzyczka:

Sobota, 17 września:

10:00: AZS UWM Olsztyn — Stocznowiec Gdańsk
30 minut po zakończeniu tego meczu: MOS Wola Warszawa — Centrum Augustów

16:00: Stocznowiec Gdańsk — MOS Wola Warszawa
30 minut po zakończeniu tego meczu: AZS UWM Olsztyn — Centrum Augustów

Niedziela, 18 września:

10:00: Stocznowiec Gdańsk — Centrum Augustów
30 minut po zakończeniu tego meczu: AZS UWM Olsztyn — MOS Wola Warszawa

REKLAMA

SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA „POJEZIERZE” W OLSZTYNIE

zaprasza do składania ofert
na wykonanie kontroli 5-letniej obiektów
budowlanych w SM „Pojezierze” w Olsztynie

- Szczegółowe informacje dostępne są na stronie www.smp.olsztyn.pl, w zakładce „Przetargi”.
- Termin składania ofert upływa 27.09.2022 r. o godz. 11.00, ul. Kołobrzeska 13, p. 124 (sekretariat).

101822otbr-a-4M

Największa Hurtownia Odzieży w Olsztynie

Olsztyn, ul. Wyszyńskiego 7
tel. 89 534 63 52

www.gracjaolsztyn.pl

Z tym kuponem kupisz bez marży*
Oferta ważna do 1 października 2022 r.

Hurtownia wprowadziła na stałe

sprzedaż detaliczną

Serdecznie zapraszamy

- pon.-pt. 9.00-17.00
- sob. 9.00-15.00

* Do zakupu bez marży uprawnia tylko kupon z papierowego wydania gazety.

95522otbr-B-P

PUCHAR JUŻ ZDOBYTY, TERAZ CZAS NA LIGĘ

PIŁKA RĘCZNA\\ Warmia zdobyła Wojewódzki Puchar Polski. W finale olsztynianie pokonali 43:20 (22:10) Szczypiorniaka Olsztyn, a już w sobotę zespół trenera Dariusza Molskiego zaczyna ligę.

Mecz finałowy Wojewódzkiego Pucharu Polski odbył się w Bartoszewicach. Dlaczego właśnie dwa olsztyńskie zespoły musiały jechać 70 kilometrów, żeby rozegrać tam spotkanie? Ano dlatego, że początkowo miał się odbyć turniej finałowy z udziałem jeszcze jednego zespołu, Sznaka Meble Jeziorak Iława. Ta drużyna jednak się wycofała, a Warmińsko-Mazurski Okręgowy Związek Piłki Ręcznej musiał dokonać korekty i odbyło się tylko jedno spotkanie w normalnym regulaminowym czasie.

Sam mecz nie miał wielkiej historii. Faworytem do zwycięstwa była grająca w Lidze Centralnej Warmia Olsztyn, która nie miała kłopotów z pokonaniem I-ligowego Szczypiorniaka Olsztyn. Warmiacy oprócz zwycięstwa pragnęli zakończyć spotkanie bez uszczerbku na zdrowiu, bo już w sobotę czeka ich inauguracyjne spotkanie w Lidze Centralnej. — Podczas samego spotkania żaden z zawodników nie doznał urazu — mówi Dariusz Molski, trener War-

Drużyna Warmii Olsztyn w sobotę zainauguruje nowy sezon w Lidze Centralnej

miaków. — Oto najbardziej się obawiałem przed tym spotkaniem. Może ktoś coś zgłosi przed treningiem, ale oby nie — dodaje szkoleniowiec.

Nie wiedzieć czemu, końcówka spotkania w Bartoszewicach była mocno nerwowa, doszło do bardzo groźnego faulu na Dawidzie Reichelu. Ostatecznie sędziowie pokazali trzy czerwone kartki w tym meczu.

Warmia Olsztyn, oprócz pamiątkowego pucharu, w nagrodę za zdobycie

wojewódzkiego trofeum będzie reprezentowała nas na szczeblu centralnym rozgrywek Pucharu Polski. To zawsze jest okazja do sprawdzenia się na tle drużyn z Superligi. Ostatnio Warmiacy grali w Biskupcu z Pogonią Szczecin, a w 2018 roku do hali Urania przyjechali zwycięzcy Ligi Mistrzów — drużyna z Kielc.

Wracając do teraźniejszości — w sobotę Warmia zagra wyjazdowe spotkanie z GKS-em Żukowo. Na tym terenie olsztyńskiej druży-

nie zawsze ciężko się grało, więc o punkty będzie bardzo trudno. — Jedziemy po zwycięstwo — mówi krótko Molski, opiekun Warmiaków. — Takie jest zadanie sportowca, że chce odnosić sukcesy, dlatego jedziemy wygrać w pierwszym meczu — dodaje szkoleniowiec. Początek spotkania 1. kolejki o godzinie 17:00.

EMIL MARECKI

ZAGRAJĄ W 1. KOLEJCE LIGI CENTRALNEJ

Piątek, 16 września:

18:00: Padwa Zamość — MKS Wieluń

Sobota, 17 września:

17:00: KPR Autoinvest Żukowo — Warmia Olsztyn

17:00: Budnex Stal Gorzów — Śląsk Wrocław Handball

18:00: AZS-AWF Białą Podlaską — Zagłębie Handball Team Sosnowiec

18:00: Handball Stal Mielec — Olimpia Medex Piekary Śląskie

18:00: Grot Blachy Pruszyński Anilana Łódź — KPR Legonowo

Niedziela, 18 września:

18:00: Orlen Upstream SRS Przemyśl — Nielba Wągrowiec

O PIŁCE

Sprawdzamy, z kim w najbliższy weekend zagrają nasze drużyny występujące w II i III lidze, zapowiadamy 7. kolejkę forBET IV ligi, a także podajemy wyniki II rundy Wojewódzkiego Pucharu Polski.

II LIGA
Stomil Olsztyn
Piłkarze Stomilu coraz bardziej znajdują się w dolnych rejonach ligowej tabeli. Co prawda olsztyńska drużyna w ostatnich dwóch spotkaniach nie przegrała, ale też nie wygrała. • Podopieczni Szymona Grabowskiego po dziesięciu spotkaniach zgromadzili na koncie jedenaście punktów. Złożyły się na to dwa zwycięstwa, pięć remisów, Stomil zaliczył do tychczas trzy porażki. I właśnie przez te remisy olsztyńska drużyna znajduje się na 13. miejscu, a więc dwa oczka od strefy spadkowej. W ostatnich dwóch spotkaniach olsztyńska drużyna zanotowała właśnie remisy. I co z tego, że podopieczni Szymona Grabowskiego zbierają dobre recenzje za grę, skoro nie przynosi to oczekiwanego rezultatu? Najpierw Stomil zremisował bezbramkowo ze słabo grającą Pogonią Siedlce, a tydzień temu 1:1 na wyjeździe z GKS-em Jastrzębie. Z tego meczu o tyle można wyciągnąć pozytyw, że Stomil potrafił odwrócić losy spotkania, bo było 0:1, ale gola na wagę remisu strzelił kapitan Karol Żwir. W niedzielę w pojedynku 11. kolejki olsztynianie zmierzają na swoim terenie z rezerwami Śląska Wrocław. Trener Szymon Grabowski będzie mógł już skorzystać z usług Sebastiana Szypulskiego, który w ostatnim meczu pauzował za nadmiar żółtych kartek. Do treningów po kontuzji powrócił Bartosz Waleńcik i tym samym wzmocni rywalizację na środku obrony. Nadal kontuzjowany jest Dawid Kalisz. W meczu ze Śląskiem II olsztyńscy fani zobaczą nowe logo sponsora na koszulkach Stomilu. Sponsorem złotym olsztyńskiego drugoligowca została firma Przemysłówka Holding, która wspomaga finansowo klub już od 2015 roku. Teraz, jak czytamy w komunikacie prasowym klubu, zwiększyła finansowanie. — Chcemy w możliwie jak najszybszym czasie zbudować odpowiedni budżet, aby bić się o awans — przekonuje Tomasz Żukowski, wiceprezes Stomilu. — Pewnie, że możemy siedzieć i narzekać. Lepiej jest jednak działać, szukać rozwiązań, pozytywów. Mimo, że na płaszczyźnie sportowej zanotowaliśmy regres, to na płaszczyźnie marketingowej jesteśmy dziś bardziej konkurencyjni niż

w I lidze, a to jest kluczowe dla sponsorów i partnerów — dodaje. Fani natychmiast zaczęli się zastanawiać czy podpisanie umowy z nowym sponsorem oznacza, że do Stomilu trafi napastnik, bo skuteczność to największa z „pięt achillesowych” olsztyńskiej drużyny. Okienko transferowe zamknięte, ale cały czas można podpisywać kontrakty z piłkarzami, którzy przed końcem sierpnia rozwiązali swoje umowy. Na twitterze zażartował sobie Łukasz Gikiewicz, który napisał cyt.: “Oplacić mam sam siebie czy jak? (uśmiech - red.)”. Pozyskanie napastnika z takim doświadczeniem byłoby hitem transferowym w II lidze, ale do zawodnika nikt ze Stomilu się nie odzywał, co zresztą jest zrozumiałe, bo olsztyński klub zna swoje miejsce w szeregu jeżeli chodzi o budżet. Gikiewicz zapewne niedługo znajdzie sobie inny klub w Polsce, o czym mówi się od dłuższego czasu. Początek meczu Stomil — Śląsk II w niedzielę o godzinie 15:00.

Olimpia Elbląg
W sobotę o godz. 16.00 Olimpia zagra przed własną publicznością z beniaminkiem, Siarką Tarnobrzeg. Zespół z Elbląga jest faworytem, ale żeby wygrać, musi pokazać waleczność, skuteczność i charakter. Czy będzie lepiej niż w meczu z Hutnikiem Kraków? • W minionej kolejce Olimpia przegrała z Hutnikiem 1:2. Z kolei Siarka, dopiero po 56 dniach od ostatniej ligowej wygranej pod okiem nowego trenera Łukasza Becelli (zastąpił na tym stanowisku Sławomira Majaka), pokonała Garbarnię Kraków 3:2. Bramki dla zwycięskiego zespołu zdobyli: Michał Bierzato, Kamil Adamek oraz Hiszpan Ivan Augusto. Mimo tej wygranej ekipa z województwa podkarpackiego (właściwie od początku rozgrywek) znajduje się w strefie spadkowej. Trzeba też dodać, że po raz ostatni klub ten występował na zapleczu I ligi trzy lata temu. Celem Siarki na ten sezon jest utrzymanie. Rywal elblązan mając na koncie osiem punktów, jest na przedostatnim (17) miejscu w tabeli. Jak trudne jest zdobywanie punktów, obaj przeciwnicy przekonali się w minionej kolejce. Liga jest tak „zakręcona”, że każdy z każdym może wygrać. Na każdy punkt trzeba solidnie zapracować, a niekiedy go nawet wyszarpać. Na pewno zdają sobie z tego sprawę trenerzy. — W każdym spotkaniu walczymy o zwycięstwo i nie inaczej będzie tym razem — stwierdza Przemysław Gomułka, trener Olimpii.

— Żeby zdobywać bramki, musimy grać spokojnie, dokładnie i skutecznie. Przede wszystkim cały zespół musi grać dobrze i to we wszystkich formacjach. Musimy zachować zimne głowy. W piłkę grać potrafimy, byle tylko szczęście nas nie opuszczało — mówi trener elblązan. — Do gry wracają Łukasz Sarnowski i Marcin Czernis, którzy pauzowali za kartki. Z powodu kontuzji nie zagrają z kolei Michał Kuczałek oraz Marcin Rajch. Na pewno będą 2-3 roszady w wyjściowym składzie — informuje Gomułka.

• **Mecze 11. kolejki, sobota:**
Olimpia Elbląg — Siarka Tarnobrzeg, Garbarnia Kraków — Radunia Stężyca, Pogoń Siedlce — Znicz Pruszków, Górnik Polkowice — Hutnik Kraków, **niedziela:** Motor Lublin — Wista Puławy, KKS 1925 Kalisz — Lech II Poznań, GKS Jastrzębie — Zagłębie II Lubin, Polonia Warszawa — Kotwica Kotobrzeg,

PO 10 KOLEJKACH			
1. Kotwica	28	22:8	
2. Kalisz*	18	18:10	

3. Zagłębie II	18	18:20	
4. Znicz	17	14:11	
5. Polonia*	16	17:10	
6. Olimpia	16	14:9	

7. Wista	14	14:12	
8. Jastrzębie	13	10:11	
9. Śląsk II	13	15:18	
10. Górnik	12	13:14	
11. Garbarnia	11	20:21	
12. Radunia	11	19:20	
13. Stomil	11	12:13	
14. Lech II	10	15:17	

15. Pogoń	10	11:15	
16. Hutnik	10	19:25	
17. Siarka	8	15:24	
18. Motor	7	7:15	
* mecz mniej			

III LIGA
W sobotę w Ostródzie dojdzie do derbów województwa warmińsko-mazurskiego. Sokół zagra u siebie z Concordią Elbląg. Początek spotkania o godzinie 16:00. • Obydwa zespoły nie rozpoczęły sezonu tak, jakby sobie tego życzyły. Sokół zaczął od czterech porażek z rzędu, co zaowocowało zmianą szkoleniowca. Dominik Bednarczyk musiał odejść, a w jego miejsce ściągnięto z DKS-u Dobre Miasto Janusza Bucholca. I trzeba przyznać, że był to strzał w dziesiątkę w wykonaniu działaczy klubu z Ostródy. Nowy trener zdołał w trzech meczach wywalczyć siedem punktów, co wywindowało zespół blisko środka ligowej tabeli. W ostatnim meczu ligowym Sokół wygrał na wyjeździe 3:2 z Olimpią Zambrów.

Działacze Concordii także myśleli o zmianie trenera, ale ostatecznie jeszcze nie zdecydowali się na takie rozwiązanie. Beniaminek III ligi pod wodzą Krzysztofa Machińskiego zgromadził dotychczas tylko punkcik, czego efektem jest ostatnie miejsce w ligowej tabeli. Zespół z Elbląga jest jedynym, który w tym sezonie jeszcze nie zdołał wygrać. Jednym z kandydatów do objęcia sterów miał być Wojciech Figurski, ale ostatecznie zwlekano z podjęciem decyzji i ten szkoleniowiec znalazł miejsce zatrudnienia w Polonii Lidzbark Warmiński. Obydwa zespoły do derbowego spotkania podejść podbudowane zwycięstwami w Wojewódzkim Pucharze Polski. Sokół rozstrzelał się w Miłakowie zdobywając 7 goli w pojedynku z A-klasowym MKS-em. Concordia miała cięższe zadanie, bo grała w Morągu z Huraganem. Elbląski zespół wygrał 4:2, a hat-trickiem popisał się Szymon Drewek, który wszystkie gole zdobył po strzałach głową. — W żadnym ze spotkań nie brakuje nam zaangażowania, ale brakuje nam skuteczności, trochę cwaniactwa i efektem tego jest brak zwycięstw — ocenia Janusz Buczkowski, II trener Concordii. — Nasz rywal po spadku z II ligi też niczym specjalnym się nie wyróżnia w tej lidze, ale ma już na koncie siedem punktów, opuścił strefę spadkową i teraz spokojniej może podchodzić do każdego ze spotkań. Faworytem w tym meczu są ostródzianie, ale jak to bywa w derbach, wynik jest sprawą otwartą. Będziemy walczyć o punkty, a o rezultacie może zdecydować nawet jedna bramka — dodaje. Do zespołu Concordii po trzytygodniowej przerwie z powodu czerwonej kartki powraca Mateusz Szmydt i to jest duże wzmocnienie zespołu. Natomiast pod znakiem zapytania stoi występ Gruzina Badria Akubardii (uraz), a także Aleksa Łęckiego (jest chory).

Mecze 8. kolejki, piątek:
Lechia Tomaszów Maz. — ŁKS II Łódź, Broń Radom — Pilica Białobrzegi, **sobota:** Błonianka Błonie — Jagiellonia II Białystok, Pogoń Grodzisk Maz — Legionovia Legionowo, Sokół Ostróda — Concordia Elbląg, Ursus Warszawa — Olimpia Zambrów, Świt Nowy Dwór Maz — Warta Sieradz, Mławianka Mława — Legia II Warszawa, **niedziela:** Pelikan Łowicz — Unia Skierniewice,

PO 7 KOLEJKACH			
1. Świt	18	19:7	

2. Mławianka	18	20:12	

3. Legionovia	18	18:9	
4. Pogoń	15	12:7	
5. Pelikan	14	14:7	
6. Unia	11	4:4	
7. Legia II	10	12:9	
8. Broń	10	15:14	
9. Lechia	10	11:10	
10. Olimpia	9	8:11	
11. Jagiellonia II	7	15:16	
12. Sokół	7	12:14	
13. Ursus	7	9:12	
14. Pilica	6	8:13	
15. ŁKS II	5	8:13	

16. Warta	5	7:15	
17. Błonianka	4	5:13	
18. Concordia	1	7:18	

IV LIGA
Przed nami siódma seria gier. Cały czas na czele forBET IV ligi znajduje się spadkowicz z III ligi, Mamry Giżycko. W czołówce jest także Polonia Lidzbark Warmiński (3. miejsce) i właśnie pojedynek tych drużyn będzie jednym z hitów najbliższej kolejki. Smaczkowi temu spotkaniu dodaje fakt, że zostanie rozegrane przy sztucznym oświetleniu, mecz zaplanowano na godzinę 18:00. Tym samym, dojdzie do trenerskiego pojedynku Przemysława Łapińskiego (Mamry) z Wojciechem Figurskim (Polonia). Ten pierwszy nie stracił pracy po spadku ze swoim zespołem z III ligi, a drugi niedawno objął posadę po Czesławie Żukowskim. Drugim bardzo ciekawym spotkaniem będzie rywalizacja GKS-u Wiekielec na własnym obiekcie ze Zniczem Biała Piska. Obydwa zespoły w zeszłych sezonach rywalizowały ze sobą na boiskach III ligi, a teraz przyjdzie im się zmierzyć w innej rzeczywistości. Drużyna Wiekielca zajmuje obecnie drugą pozycję w tabeli, a Znicz jest o trzy lokaty niżej.

Mecze 7. kolejki, sobota:
Rominta Gołdap — Polonia Iłowo, GKS Wiekielec — Znicz Biała Piska, Olimpia Olsztyn — Granica Kętrzyn, Pisa Barczewo — DKS Dobre Miasto, Motor Lubawa — Mrągowia Mrągowo (wszystkie o godz. 16.00), Mamry Giżycko — Polonia Lidzbark Warmiński (18), **niedziela:** Jeziorak Iława — Huragan Morąg, Olimpia II Elbląg — Tęcza Biskupiec (16)

PO 6 KOLEJKACH			
1. Mamry	15	18:7	
2. Wiekielec	13	13:5	
3. Polonia LW.	12	17:10	
4. Mrągowia	12	12:9	
5. Znicz	11	17:10	
6. Jeziorak	11	14:9	
7. Motor	9	10:9	
8. Olimpia	7	8:10	
9. Olimpia II	7	14:15	
10. Dobre Miasto	7	12:13	
11. Polonia Ił.	7	10:14	
12. Granica	6	10:11	
13. Pisa	5	9:16	

14. Tęcza	4	5:11	
15. Huragan	4	10:19	
16. Rominta	4	8:19	

WOJEWÓDZKI PUCHAR POLSKI
Za nami II runda WPP. Do kolejnej rundy awansowało 16 zespołów. Praktycznie doszło tylko do jednej niespodzianki, bo z pucharem pożegnał się IV-ligowy Motor Lubawa. Podopieczni Krzysztofa Malinowskiego przegrali z grającym w lidze okręgowej Orłem Janowiec Kościelny. Jedyna bramka padła z rzutu karnego, a gola dającego awans strzelił Łukasz Łaszczych. W grze została jedyna ekipa na co dzień grająca w B klasie. Olimpia Kisielice na własnym obiekcie pokonała 1:0 KS Mroczo (A klasa). Szczegółowo w losowaniu nie miała drużyna Perkuna Orzyny (drugi B-klasowicz w II rundzie), która trafiła na Granicę Kętrzyn. IV-ligowiec nie miał litości i wygrał na boisku w Dźwierzutach 6:1! W innych spotkaniach także padło sporo wysokich wyników — sześć goli strzelił Znicz Biała Piska w Jonkowie, osiem wpakowała Mrągowia Mrągowo beniaminkowi A klasy ze Świątek. Rezerwy Olimpii Elbląg zrobiły to samo na wyjeździe w Radomnie. Tęcza Biskupiec, której kiepsko idzie w forBET IV lidze, w Wojewódzkim Pucharze Polski, póki co, nie zawodzi. Wygrała teraz 8:1 z Fałą Warpuny. W grze nadal są III-ligowcy. Sokół Ostróda wygrał na wyjeździe 7:0 z MKS-em Miłakowo (A klasa). Zdecydowanie cięższe zadanie miała Concordia Elbląg, która musiała pojechać do Morąga. Kibice obejrzeni łącznie sześć goli, spotkanie zakończyło się wygraną gości 4:2.

Wyniki II rundy WPP: GLKS Jonkowo — Znicz Biała Piska 0:6, Junior Świątki — Mrągowia Mrągowo 1:8, Warmia Olsztyn — DKS Dobre Miasto 0:1, Perkun Orzyny — Granica Kętrzyn 1:6, Jurand Barciany — MKS Jeziorany 6:2, KS Wojciechy — Victoria Bartoszyce 0:4, LKS Różnowo — Mazur EtK 0:3, Fała Warpuny — Tęcza Biskupiec 1:8, Olimpia Kisielice — KS Mroczo 1:0, Drwęca Nowe Miasto Lub. — Constract Lubawa 3:2 pd., MKS Miłakowo — Sokół Ostróda 0:7, Huragan Morąg — Concordia Elbląg 2:4, Radomniak Radomno — Olimpia II Elbląg 0:8, Olimpia Olsztyn — Jeziorak Iława 1:3, Kormoran Bynowo — Polonia Pastęk 0:3, Orzeł Janowiec Kościelny — Motor Lubawa 1:0.

Kolejna runda WPP odbędzie się już w marcu 2023 roku.
EMIL MARECKI, JERZY KUCZYŃSKI,

SPORT.wm.pl

PIĄTEK-NIEDZIELA 16-18.09.2022

SENSACJA? MAŁO POWIEDZIANE!

KOSZYKÓWKA Reprezentacja Polski pokonała w Berlinie w ćwierćfinale mistrzostw Europy Słowenię, obrońcę tytułu i awansowała do półfinału, gdzie zmierzy się z Francją. To pierwszy od 1971 roku awans biało-czerwonych do najlepszej czwórki!

Polska — Słowenia 90:87
(29:26, 29:13, 6:24, 26:24)

POLSKA: Mateusz Ponitka 26, A.J. Slaughter 16, Michał Sokołowski 16, Jarostaw Zyskowski 14, Aleksander Balcerowski 11, Aaron Cel 4, Aleksander Dziewa 3, Jakub Garbacz 0, Michał Michalak 0, Dominik Olejniczak 0;
SŁOWENIA: Vlatko Cancar 21, Goran Dragic 17, Luka Doncic 14, Jaka Blazic 13, Klemen Prepelic 9, Mike Tobey 8, Edo Muric 5, Ziga Samar 0, Aleksej Nikolic 0;

W ćwierćfinale Polska grała po raz pierwszy od 1997 roku, gdy uległa w Barcelonie Grecji 62:72. Teraz w Berlinie pokonała broniącą tytułu Słowenię z jedną gwiazd NBA, Luką Doncicem z Dallas Mavericks, w meczu, który miał pełno zwrotów akcji i trzymał w napięciu do ostatnich sekund.

Bohaterem był kapitan biało-czerwonych Mateusz Ponitka, który uzyskał triple-double: 26 punktów, 16 zbiórek i 10 asyst. Dobrek Doncica to 14 punktów, 11 zbiórek i siedem asyst. Polacy prowadzili po pierwszej połowie 58:39, ale w trzeciej kwarcie stracili praktycznie całą przewagę. Słoweńcy wygrali tę część aż 24:6 i po 30 minutach Polska wygrywała tylko 64:63, a losy meczu rozstrzygnęły się w czwartej kwarcie.

>> Polacy w składzie z A.J. Slaughterem, kapitanem Mateuszem Ponitką oraz Aaronem Celem, Michałem Sokołowskim i Aleksandrem Balcerowskim rozpoczęli z zaangażowaniem i werwą, a pierwsze punkty zdobył Sokołowski, choć wcześniej Balcerowski popisał się efektownym wsadem, ale piłka wykręciła się z kosza. Po pierwszych

Wielka radość polskich koszykarzy, bo i sensacja wielka — Polska pokonała Słowenię, która broniła tytułu mistrza Europy!

wyrównanych minutach (4:4, 6:6), Słowenia po rzucie Dragica z dystansu objęła prowadzenie 9:6. Biało-czerwoni błyskawicznie wyrównali po rzutach wolnych Balcerowskiego oraz jego trafieniu z dystansu i w połowie kwarty wygrywali 15:11.

Polacy dobrze bronili, szczególnie przeciwko Doncicowi, którego pilnował Sokołowski, a potem Michalak. Drugi strzelec Eurobasketu, gwiazda NBA nie miał dobrego dnia, a kilka upadków na parkiet, po których wstawał z grymasem na twarzy osłabiło jego energię i siłę. A Polacy grali znakomicie w ataku, dzielili się piłką, szukali kolegów na lepszej pozycji. Po rzucie Sokołowskiego zza linii 6,75 m Polska wygrywała 26:21, zdobywając osiem punktów z rzędu.

W drugiej kwarcie licznie kibice biało-czerwonych z entuzjazmem reagowali na zagrania podopiecznych trenera Igora Milicicia, a fani Słowenii przeciwalili ze zdumienia oczy. Zmiennicy pierwszej piątki: Jarostaw Zyskowski, Michał Michalak i Aleksander Dziewa radzili sobie z obrońcami tytułu nie gorzej niż Slaughter czy Ponitka. W 14. minucie po rzucie Zyskowskiego za trzy punkty biało-czerwoni prowadzili 41:29, a trener Słowenii Aleksander Sekulic zmuszony był do wzięcia czasu. Jego uwagi nie poskutkowały, a pod nieobecność Doncica, który kulejąc zszedł na ławkę, biało-czerwoni powiększyli przewagę. Po rzucie Sokołowskiego zza linii 6,75 m Polska wygrywała 54:31 na 100 sekund przed końcem drugiej kwarty.

Po przerwie obrońcy tytułu zagrali niezwykle agresywnie w obronie i skuteczniej w ataku. Od rzutu za trzy punkty rozpoczął Doncic, a potem trafiali 36-letni Dragic i Jaka Blazic. Pod koszem ani Balcerowski, ani Dziewa nie potrafili znaleźć odrobiny wolnego miejsca wśród Słoweńców zacieśniających defensywę w tej strefie. Polacy próbowali rzutów z dystansu, ale te wypadały jeden za drugim po próbach Ponitki, Slaughter, Michalaka czy Sokołowskiego. Po rzutach Vlatko Cancara i Blazica zza linii 6,75 m Słowenia zmniejszyła straty do punktu (60:61) na dwie minuty i 18 sekund przed końcem trzeciej kwarty.

W ostatniej części obrońcy tytułu zmobilizowani i pobudzeni dobrą grą w poprzedniej kwarcie prowadzili już 68:64

i 73:68. Polacy stracili Balcerowskiego, który popełnił ofensywny faul, a potem machnął ręką na sędziów, co oznaczało faul techniczny dla środkowego CB Gran Canarii. Do końca meczu pozostawało wówczas ponad sześć minut. Polacy przetrzymali ten trudny moment, Slaughter trafił za trzy punkty, a następnie za dwa i wykorzystał wolny po tym, jak technicznym przewinieniem został ukarany Doncic za kwestionowanie decyzji arbitrów. Polska odzyskała prowadzenie i wygrywała 76:74. Ponitka także dołożył trzy punkty z dystansu, a faulowany Doncic nie wykorzystał żadnego rzutu wolnego.

Kapitan reprezentacji Polski wymusił też na gwiazdzie Dallas faul i było to piąte przewinienie Doncica, który na

trzy minuty przed końcem czwartej kwarty opuścił parkiet, ciskając ze złości, już na ławce rezerwowych, ręcznikiem o podłogę.

Na dwie i pół minuty przed końcem meczu zespół trenera Igora Milicicia wygrywał 84:76. Rywale zmniejszyli straty do 84:80, ale wtedy decydujący cios zadał ponownie kapitan Ponitka — na 69 sekund przed końcową syreną po raz piąty umieścił piłkę w koszu po rzucie za trzy punkty. Chwilę później był faulowany i wykorzystał obydwa wolne. Na tablicy pokazał się wynik 89:80, a kibice Słowenii zupełnie stracili wiarę w swój zespół.

Obrońcy tytułu jeszcze raz zaatakowali — Edo Muric, były koszykarz Stelmetu Zielona Góra trafił za trzy, a Dragic wykorzystał nieporozumienie między Polakami i po przechwycie zdobył dwa punkty zmniejszając straty do 87:90. Polacy wyprowadzili jednak piłkę spod kosza i choć rzut Slaughter był niecelny, to rywale także nie zdołali powiększyć swej zdobyczy. Chwilę później polscy koszykarze wpadli sobie w objęcia i świętowali największy od ponad pół wieku sukces.

Polscy koszykarze mieli 55 procent skuteczności za dwa punkty, a Słoweńcy 48 proc. Rywale wygrali nieznacznie walkę pod tablicami 45:43, ale mieli 14 strat, przy 12 złych podaniach biało-czerwonych.

Po raz pierwszy od 2009 roku (Katowice) zespół broniący tytułu odpadł w ćwierćfinale — wówczas była to Rosja, złoty medalista z 2007 roku z Madrytu.

Polacy w piątkowym półfinale (godz. 17.15) zmierzą się z Francją, wicemistrzem olimpijskim.

ŹRÓDŁO: PAP

Rolnicze

dodatek bezpłatny

wrzesień 2022 r.

Indeks 440523

abc

Dziękujemy!

Gazeta dożynkowa 2022

Drodzy Rolnicy,
przyszedł czas na dzielenie się owocami
Waszej ciężkiej pracy. Z okazji Święta Plonów
dziękujemy jak najpiękniej za Waszą ciężką pracę
w tak trudnych czasach.
Życzymy Wam i Waszym rodzinom wszelkiej
pomyślności, zdrowia, spełnienia planów
na przyszłość i udanych plonów w kolejnym roku.
Cieszymy się, że możemy – choć w niewielkim
stopniu – towarzyszyć Wam w pracy
i choć odrobinę pomóc.
Mamy nadzieję, że chleba z tegorocznej mąki
nikomu nie zabraknie.

Redakcja Rolniczego ABC

Plon niesiemy, plon...

Dożynki, Święto Plonów, Wieńce – ludowe święto połączone z obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych. W czasach przedchrześcijańskich – etniczne święto słowiańskie, przypadające w okresie równonocy jesiennej (23 września).

Zwyczaj ten, praktykowany przez Słowian i plemiona bałtyckie, w różnych stronach Polski określany był jako wyżynki, obrzynki, wieńce, wieńcowe, okrężne. Na Śląsku opolskim nazywane żniwniok. Obrzęd dożynek prawdopodobnie związany był pierwotnie z kultem roślin i drzew, potem z pierwotnym rolnictwem. Wraz z rozwojem gospodarki folwarczno-dworskiej w XVI wieku dożynki zagościły na dworach majątków ziemskich. Urządzano je dla żni-

wiarzy (służby folwarcznej i pracowników najemnych) w nagrodę za wykonaną pracę przy żniwach i zebrane plony.

Tradycyjnie dożynki obchodzone były w pierwszy dzień jesieni. Święto poświęcone było tegorocznym zbiorom zbóż, w czasie którego dziękowano bogom za plony i proszono o jeszcze lepsze w przyszłym roku. Dożyńkom towarzyszyły różne praktyki i do niedawna zachowane zwyczaje.

Wieńce – obchody dożynek rozpoczynały się wiciem wieńca z pozostawionych na polu zbóż, z kiści czerwonej jarzębiny, orzechów, owoców, kwiatów i kolorowych wstążek. Wieńce dożynek miały zwykle kształt wielkiej korony lub koła. W przeszłości umieszczano w nich także żywe (z czasem sztucz-

ne) koguty, kaczątko lub małe gąski, bo miało to zapewniać piękny i zdrowy przychówek gospodarski. W późniejszym okresie to największe tradycyjne święto okresu letnio-jesiennych zbiorów urządzone było zawsze w niedzielę, jakiś czas po ukończeniu żniw. Stanowiły one relikty dawnych zwyczajów o charakterze magicznym, mających zapewnić urodzaj na przyszły rok. Zakończenie żniw miało też swą uroczystą oprawę w świątyni. W każdym kościele parafialnym święcono obrzędowe pieczywo oraz wieńce dożynek wykonywane przez wytypowane wcześniej okoliczne wsie. Wieńce miały dość różnorodne kształty, zazwyczaj były zakończone w formie krzyży, hostii, kielichów i koron. Wieńce uświetniały ceremoniał święta plonów

w wielu częściach Europy. Niesione są zawsze symbolicznemu gospodarzowi.

Dożynki centralne, zmieniając swój charakter w latach 80. XX wieku, pozostały świętem rolników o charakterze dziękczynnym i odbywają się na Jasnej Górze. Obecnie uroczystości dożynek mają zarówno charakter religijny, świecki, jak i ludowy, powiązany z zabawą z okazji zakończenia zbiorów.

Ceremoniom dożynekowym przewodniczą Starosta i Starościna dożynek. Najpierw wnoszone są wieńce dożynek wykonane z kłosów zbóż, owoców, warzyw, polnych kwiatów. Następnie Starosta i Starościna wręczają bochen chleba upieczonego z mąki pochodzącej z ostatnich zbiorów Gospodarzowi dożynek.

Źródło: wikipedia.org

PROMOCJA

rolnicze abc

OGÓLNOPOLSKI MIESIĘCZNIK

W „Rolniczym ABC” m.in.

- **PORADY SPECJALISTÓW**
od produkcji roślinnej i zwierzęcej
- **SYLWETKI OSÓB**
które życie związały z wsią

Kupisz nas na pocztę,
w sieciach: DINO, Polo Market, Auchan, Real, Stokrotka,
w sklepach Społem, Chorten, salonikach prasowych,
za pośrednictwem stron www.kupgazeta.pl i e-kiosk.pl.
Chcesz otrzymać gazetę prosto do domu, zadzwoń: 502 499 528.

Szanowni Państwo, Drodzy Rolnicy

Święto Plonów to piękna tradycja naszej narodowej tożsamości, kultury oraz obrzędowości. To przede wszystkim czas podziękowania Bogu za zebrane plony i trud rolniczy związany z codzienną, ciężką pracą na roli. Jest najważniejszym świętem polskiej wsi – dającym radość, wytchnienie i odpoczynek po ciężkiej, całorocznej pracy.

Cykl natury po raz kolejny zatoczył krąg. Rolnicy siali, pielęgowali uprawy, z uwagą obserwowali zmiany, nie tylko w pogodzie, ale także w polityce międzynarodowej. W obecnej sytuacji geopolitycznej jeszcze dobitniej przekonujemy się, że rolnictwo i skuteczne zabezpieczenie żywnościowe jest bardzo ważnym elementem strategii nie tylko na poziomie krajowym i unijnym, ale i światowym.

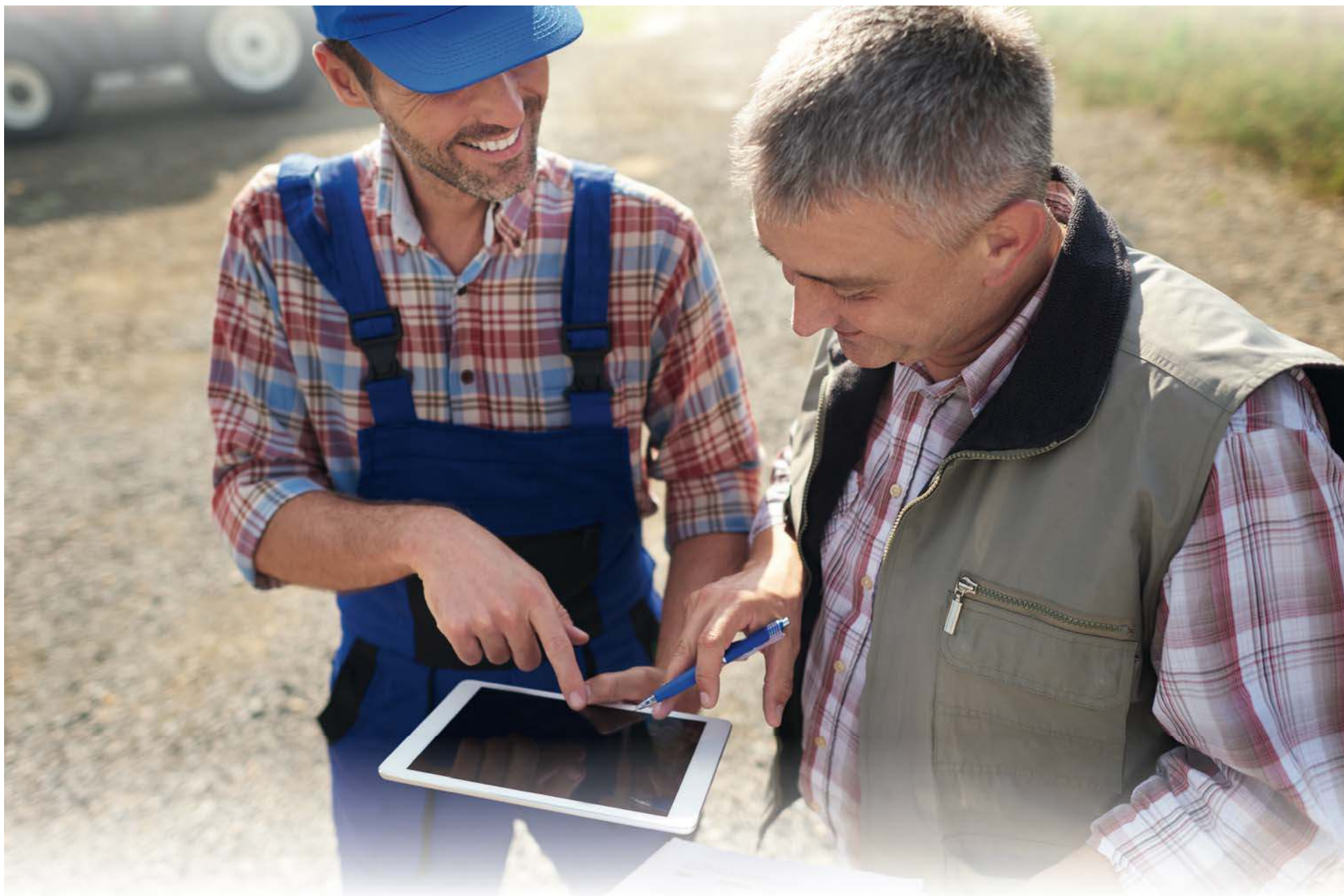
Wrzesień od lat jest miesiącem Święta Plonów. To szczególny czas, w którym kierujemy do wszystkich rolników pozdrowienia, podziękowania i wyrazy najwyższego szacunku. Staropolska tradycja dożynek jest bardzo ważnym wydarzeniem kształtującym naszą narodową tożsamość, kulturę. W obrzędzie dożynkowym odnajdujemy tak ważne wartości jak przywiązanie do ojczystej ziemi, podtrzymywanie zwyczajów ojców oraz szacunek dla przyrody. Ziemia, która jest warsztatem pracy rolnika, rodzi i karmi. Ziemia pozbawiona opieki nie daje plonów, pielęgowana zaś jest naszą żywicielką. Z wdzięcznością i szacunkiem pochylamy głowę przed tymi, którzy tę ziemię uprawiają. To dziś jest ten czas, w którym myślimy o ich zaangażowaniu w trud codziennych starań o jak najlepsze plony. W tym szczególnym dla wszystkich czasie, w którym rolnicy ze zwielokrotnionym wysiłkiem musieli stawiać czoła przeciwnościom losu, należą się im szczególne słowa uznania. To właśnie dzięki mieszkańcom obszarów wiejskich polska wieś staje się nowoczesna i europejska.

Zakończenie prac żniwnych to w polskiej tradycji czas radości i podziękowań Bogu za plony, a ludziom za trud. To również czas refleksji nad tym, jak ważna jest ludzka solidarność i współdziałanie – aby było z czego dożynkowy chleb upiec i aby go sprawiedliwie podzielić. Słowa o ludzkiej solidarności nie są pustymi hasłami, lecz mają wymiar codziennych działań, bowiem umiejętność współdziałania to podstawa rozwoju naszego regionu, poprawy warunków gospodarowania i życia. Nie ma lepszej okoliczności jak czas Święta Plonów, by mówić o sile, którą daje współpraca i umiejętność jednoczenia się wokół wspólnego celu. Wszyscy z szacunkiem i uznaniem myślimy o naszych rolnikach, bowiem chleb wytwarzany od wieków przez mieszkańców polskich wsi jest dla nas wszystkich podstawą egzystencji. Samorząd województwa aktywnie uczestniczy w rozwiązywaniu problemów wsi i rolnictwa. W ubiegłych latach kierowano znaczną pomocą finansową na rozwój obszarów wiejskich służącą modernizacji wsi. Podejmujemy działania, aby w pełni i zarazem racjonalnie wykorzystać wszystkie środki przyznane dla naszego województwa. Wspieramy m.in. jedną z inteligentnych specjalizacji województwa, mianowicie żywność wysokiej jakości, która opiera się na tradycyjnym przetwórstwie żywności, z regionalnych surowców w krótkich łańcuchach dostaw. Istotną rolę odgrywa również przemysł rolno-spożywczy, zaopatrywany przez dynamicznie rozwijające się lokalne rolnictwo.

Drodzy Rolnicy,
pragnę przekazać Państwu wyrazy szacunku za wysiłek włożony w budowanie gospodarki regionu. Wam i Waszym rodzinom dziękuję za codzienny trud, spracowane dłonie, umiłowanie do ziemi i tegoroczne zbiory, które są świadectwem wytrwałości w trudach dnia codziennego. Dziękuję również wszystkim instytucjom, firmom, organizacjom zewnętrznym i ludziom, którzy z oddaniem i sercem działają na rzecz wsi. Wszystkim rolnikom, sadownikom, ogrodnikom, działkowcom gospodarującym na terenie naszego województwa składam serdeczne życzenia. Oby Wasza codzienna praca i działalność zawodowa cieszyły się zawsze w pełni zasłużonym uznaniem.

Przyjmijcie najszczerze wyrazy szacunku i uznania za Wasz codzienny wysiłek, dzięki któremu na nasze stoły trafia powszedni chleb. Mimo wielu zjawisk i zmian budzących niepokój wśród osób żyjących z uprawy ziemi jedno pozostaje niezmiennie – samorząd województwa pozostaje ważnym partnerem rolników, a sołtysi, jako gospodarze wsi, a także koła gospodyń wiejskich są naszymi sprawdzonymi ogniwami w stałym kontakcie z Państwem.

Justyna Marek Bożek
MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

ZBIERAJ WYŻSZE PLONY Z ATRAKCYJNYM FINANSOWANIEM

FINANSOWANIE DLA ROLNIKA

Jesteś rolnikiem i chcesz rozwinąć swoje gospodarstwo?
Skorzystaj z finansowania PKO Leasing
i rozwiń swój biznes!

www.pkoleasing.pl, infolinia: +48 801 887 887 opłata zgodna z taryfą operatora

Dziękczynienie za tegoroczne plony

Zniwa to szczególnie intensywny czas, który wymaga od rolników wiedzy i umiejętności, samozaparcia i ostrożności, hartu ducha i ciężkiej pracy, wykonywanej często w trudnych warunkach atmosferycznych. Ich zakończenie cała społeczność tradycyjnie obchodzi bardzo uroczystie. Dożynki od wieków wieńczą żniwa na polskiej wsi i są głęboko zakorzenione w naszej narodowej tradycji. To również sposobność, aby podziękować za wszystko, co trafia na nasze stoły i znakomita okazja, aby zmanifestować przynależność do wspólnoty, którą łączą te same wartości: umiłowanie ziemi, przywiązanie do ojczyzny, szacunek do pracy i tradycji. Codzienny, całoroczny wysiłek rolników, całych rolniczych rodzin jest także dowodem ich miłości do ludzi. Pragnę przekazać podziękowania za to poświęcenie i gospodarność. Proszę przyjąć najwyższe wyrazy uznania. O rolnikach tak pięknie powiedział św. Jan Paweł II: „Oddaję hołd spracowanym rękom polskiego rolnika. Tym rękami, które z trudnej ciężkiej ziemi wydobywały chleb dla kraju, a w chwilach zagrożenia były gotowe tej ziemi strzec i bronić.” Stajemy wspólnie z rolniczymi rodzinami, które dziękują Bogu za plony i błogosławieństwo, prosząc o urodzaj na kolejne lata. Wszyscy korzystamy z owoców rolniczych starań, to dzięki nim nie brakuje nam pożywienia, dlatego tak ważne jest godne wynagrodzenie wysiłków rolników oraz ich rodzin.

Producenci rolni w czasie obecnego światowego kryzysu, wywołanego najpierw pandemią COVID-19, a następnie napaścią Rosji na Ukrainę, mogą liczyć na wsparcie z budżetu państwa. To chociażby możliwość zwrotu części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej. Rolnicy od tego roku zyskali wyższą stawkę dopłat do paliwa rolniczego. Ponadto, producenci rolni uzyskali dofinansowanie do zakupu nawozów mineralnych. Warto również wspomnieć, że ruszył nabór na inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej. Rolnicy, którzy ponieśli straty w gospodarstwie w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych lub ASF, mogą składać wnioski do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. 31 sierpnia Komisja Europejska zatwierdziła przygotowany przez nasz kraj Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W ramach unijnych środków do polskich rolników trafi ponad 25 mld euro, czyli przeszło 100 mld zł. Pieniądze z Planu Strate-

gicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 wesprą rozwój obszarów wiejskich. Obejmą także płatności bezpośrednie oraz część interwencji w wybranych sektorach rolnych – takich jak sektor owoców i warzyw, czy sektor pszczelarski.

Rząd Prawa i Sprawiedliwości wspiera polskich rolników i inwestuje w polską wieś. Co udało się zrealizować w ostatnich latach? To m.in.:

- wprowadzenie dopłaty do nawozów – na ten cel przeznaczono blisko 4 mld zł,
- płatności bezpośrednie powyżej średniej unijnej,
- spadek ubóstwa na wsi oraz poprawa sytuacji gospodarstw domowych,
- wzrost emerytury rolniczej o 23,3 proc.,
- wprowadzenie wyższego zwrotu akcyzy za paliwo rolnicze,
- więcej środków na ochronę gruntów rolnych,
- poprawa dostępu do Internetu i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa na wsi,
- uruchomienie programu przeciw suszy i zwiększenie środków na walkę z ASF,
- bezpłatne miejsca do bezpośredniej sprzedaży w całej Polsce,
- przejście na emeryturę bez konieczności zbywania gospodarstwa.

Artur Chojecki
Wojewoda Warmińsko-Mazurski

Niech tegoroczne święto plonów upłynie w miłej i przyjaznej atmosferze. Wszystkim rolnikom i producentom rolnym, mieszkańcom warmińsko-mazurskich wsi życzę zdrowia i bezpieczeństwa, ale także wytchnienia i znalezienia czasu na zasłużony wypoczynek po ciężkiej pracy. Życzę również powodzenia w realizacji zamierzeń i spełnienia marzeń, tych osobistych i zawodowych, a w kolejnym roku udanych, obfitych zbiorów.

FENDT

fendt.com | Fendt is a worldwide brand of AGCO.

PRZEDSIĘBIORSTWO

ROMANOWSKI

**Autoryzowany Partner
Handlowy Fendt, Valtra**

VALTRA

- nowe maszyny rolnicze ■ używane maszyny rolnicze ■ sklep z częściami zamiennymi
- serwis maszyn ■ BOSCH DIESEL SERVICE ■ serwis opon

☎ 89 762 31 94 | www.romanowski.pl

Quicke

Święta Plonów

jest ukoronowaniem całorocznego trudu pracy ludzkich rąk.
To czas dziękczynienia za szczęśliwie zebrane płody ziemi.
To tradycja wpisana w historię polskiego rolnictwa.
Szanowni Rolnicy, w tym szczególnym czasie składamy,
wyrazy szacunku i uznania za Waszą pracę pełną poświęceń,
za każdy bochen chleba z tegorocznych zbiorów.

Życzymy zdrowia i pomyślności, a także by trwał dobry czas
dla rolnictwa oraz by wykorzystane zostały nowe możliwości
i szanse. Niech praca rolnika będzie dla Was źródłem dumy
i satysfakcji, przynosząc jednocześnie godne wynagrodzenie.

Jerzy Laskowski
przewodniczący
Rady Powiatu w Olsztynie

Andrzej Abako
starosta olsztyński

„Oddaję hołd spracowanym rękom
polskiego rolnika”.
Św. Jan Paweł II

Drodzy Rolnicy!

Dożynki to jeden z najpiękniejszych
staropolskich obyczajów, który jest
wpisany w tradycję polskiej wsi, to też
czas zasłużonego odpoczynku po ciężkiej,
całorocznej pracy, przed którą chylę czoła.

To dzięki Wam, nawet w tym
najtrudniejszym dla gospodarki roku,
w którym z powodu światowej pandemii
wiele krajów cierpi niedostatek,
w Polsce nie brakuje żywności.

Przyjmijcie ode mnie najszczerze
wyrazy szacunku i uznania
za Wasz codzienny wysiłek.

Życzę Wam satysfakcji i siły
do stawiania czoła wszelkim trudom
i jeszcze raz pragnę wyrazić moje
uznanie za Wasz wysiłek
oraz pielęgnowanie tradycji
i umiłowanie naszej Małej Ojczyzny.

Niech ten dzień będzie ukoronowaniem
całego roku pracy rolnika, niech przyniesie
odpoczynek i radość.

Zbigniew Babalski
Poseł na Sejm RP

Drogie Rolniczki, Drodzy Rolnicy!

Jak wiele odwagi i determinacji w dążeniu do zmiany mają Polacy,
widać szczególnie na polskiej wsi. Rolniczki i Rolnicy dają najlep-
szy przykład w jaki sposób można sprawnie i efektywnie rozwijać
gospodarstwa rolne – swoje mniejsze i większe biznesy. Dziękuję
każdej rolniczce i każdemu rolnikowi za ogrom pracy wkładany
każdego dnia w tworzenie najlepszych produktów rolnych
i spożywczych. To dzięki Waszej wyjątkowej pracy mieszkańcy
polskich miast mogą jeść najlepsze i najzdrowsze produkty.

Życzę Państwu zdrowia, wielu radości i satysfakcji z pracy,
którą wzmacniacie lokalne społeczności i cały nasz region.

Hubert Górski | Radny Miasta Ełku
Wiceprzewodniczący Warmińsko-Mazurskiej Nowej Lewicy

HG LEWICA

f i t #GorskiHubert

Poeta pięknie pisał o kraju, w którym
„Kruszynę chleba podnoszą
z ziemi przez uszanowanie dla darów Nieba”...

**Za ten chleb, za Waszą ciężką pracę,
za Waszcodzienny trud wszystkim rolnikom
z Warmii i Mazur składam
serdeczne podziękowania.
Radujmy się wspólnie dorocznym
świętem rolników, dożynkami,
które tak pięknie wpisują się
w naszą, polską tradycję.**

**Senator
Bogusława
Orzechowska**

Tradycyjne dożynki łączą pokolenia

Święto Plonów jest pięknym i symbolicznym ukoronowaniem ciężkiej pracy rolników. W tym roku gminne uroczystości odbyły się w Kinkajmach, gdzie oficjalnym uroczystościom towarzyszyła zabawa.

REKLAMA

Rolniczko, Rolniku!

Znajdziemy dla Ciebie najlepsze ubezpieczenie upraw z dopłatą!

Optima
BROKER UBEZPIECZENIOWY

Tel: +48 504 290 900

E-mail: broker@optimabroker.pl

Święto Plonów w gminie wiejskiej Bartoszyce obchodziło kilka tysięcy uczestników

Wójt Gminy Wiejskiej Bartoszyce, Andrzej Dycha

W sobotę, 27 sierpnia 2022 r. na stadionie w Kinkajmach odbyło się Święto Plonów gminy Bartoszyce. Uroczystość rozpoczęła barwny korowód prowadzony przez zespoły ludowe, starostów dożynek, przedstawicieli władz, poczty sztandarowe OSP, sołectwa niosące wieńce dożynkowe, rolników oraz mieszkańców okolicznych miast i gmin. Po polowej mszy świętej, celebrowanej przez księży z Dekanat Bartoszyckiego, wójt gminy Bartoszyce – Andrzej Dycha, skierował do rolników bardzo wymowne słowa, doceniając trud ich codziennej pracy.

– Dożynki to jeden z najpiękniejszych dni w roku dla każdego rolnika, który uniwersalnie łączy różne pokolenia. Przypominają, że to dzięki ciężkiej ludzkiej pracy każdego dnia na nasze stoły trafia polski chleb. Jako Gospodarz Gminy, dziękuję Wam za ten wymowny dar, za waszą godną postawę i za to, że jesteście największym kapitałem tej Ziemi. Jest dla mnie ogromnym zaszczytem stać na czele gminy, którą tworzą tak wspaniali ludzie. Niech wspólnota chleba sprawi, aby-

śmy zawsze solidarnie potrafili sobie pomagać, co udowodniłście podczas dzisiejszego święta. Za to wszystko kieruję do Was Drodzy Rolnicy szczególne słowa uznania – podsumował wójt Andrzej Dycha.

Nagrodzono rolników, rozstrzygnięto konkursy

Tradycyjnie, jak każdego roku wójt gminy Bartoszyce uhonorował wyróżniających się rolników odznaczeniami „Zasłużony dla Rolnictwa”. W bieżącym roku Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi na wniosek wójta gminy Bartoszyce Andrzeja Dychy przyznał odznaczenia następującym rolnikom: Janinie i Pawłowi Chilczuk z Wirwilt, Iwonie i Piotrowi Chabros z Maszew oraz Annie i Grzegorzowi Grudka z Kiertyn Wielkich.

Podczas Święta Plonów rozstrzygnięto także konkursy zorganizowane przez organizatorów. W konkursie pn. „Najpiękniejszy Wieniec Dożynkowy” przyznano dwa pierwsze miejsca dla Sołectw z Osieki i Krawczyk, II miejsce zajęło Sołectwo Kinkajmy, a III Sołectwo Łabędnik. Wyróżnienia otrzymało Sołectwo z Wirwilt i Połcza. W konkursie na „Najpiękniejsze Stoisko Koła Gospodyń Wiejskich” I miejsce przyznano KGW z Wirwilt, II miejsce KGW Galiny i III miejsce zajęło KGW z Dąbrowy.

W konkursie pn. „Czysta i Estetyczna Gmina Bartoszyce” I miejsce przyznano miejscowości Kinkajmy, II miejsce Borki i III miejsce Wirwilt. W czasie

tegorocznych dożynek odbył się również Sportowy Turniej Sołectw, w którym zwyciężyło Sołectwo Wirwilt, na II miejscu uplasowało się Sołectwo Łabędnik, a na III Sołectwo Kinkajmy.

Występy artystyczne, smaczne potrawy, zabytkowe i nowoczesne maszyny oraz dobra zabawa do późnej nocy

Część oficjalną dożynek w gminie Bartoszyce zakończył występ lokalnych zespołów o nazwach „Teraz My”, „Sielanka”, „Sokoliki”, „Gala”, „Wojcieszanie” oraz solistka Aleksandra Socha.

Uczestnicy dożynek mogli podziwiać zabytkowe maszyny rolnicze z kolekcji pana Henryka Waśniewskiego oraz nowoczesny sprzęt rolniczy pana Dariusza Romanowskiego. Ponadto odbyły się pokazy sprzętu służb mundurowych, przejażdżki bryczką oraz parada motocykli. Smakosze swojskiego jadła mogli delektować się grochówką wojskową i regionalnymi potrawami przygotowanymi przez Koła Gospodyń Wiejskich. Największą atrakcją tegorocznych Dożynek w gminie Bartoszyce okazały się występy popularnych artystów z zespołów: Megi, Jary Oddział Zamknięty, Masters, Daria oraz Kombii.

Nasz niepowtarzalny program oraz przemila atmosfera sprawiły, że na stadion w Kinkajmach przybyła kilkutysięczna publiczność, która bawiła się do późnych godzin nocnych.

Podziękowania

Wójt Gminy Bartoszyce składa serdeczne podziękowania wszystkim zaangażowanym w organizację tegorocznego Święta Plonów, a w szczególności: czcigodnym kapłanom za celebrowanie mszy dziękczynnej w intencji rolników, Starostom Dożynek Pani Katarzynie i Andrzejowi Kwiatkowskiemu; wystawcom sprzętu rolniczego panu Dariuszowi Romanowskiemu oraz panu Henrykowi Waśniewskiemu; panu Aleksandrowi Buks; pocztom sztandarowym OSP w Bezedach, Wojciechach, Galinach i Nalikajmach oraz wszystkim strażakom, delegacjom sołectw z: Dąbrowy, Galin, Wirwilt, Krawczyk, Kinkajm, Łabędnika, Osieki, Połcza, Sokolicy, Szyliny Wielkiej, Tolko i Borek za przygotowanie wieńców dożynkowych, Kołom Gospodyń Wiejskich z: Galin, Dąbrowy, Wirwilt, Łabędnika, Wojciech i Krawczyk za przygotowanie stoisk z rękodziełem i regionalnymi potrawami, służbom mundurowym, w tym: 20 Bartoszyckiej Brygadzie Zmechanizowanej, Powiatowej Straży Pożarnej w Bartoszczach, Komendzie Powiatowej Policji w Bartoszczach, Nadleśnictwu Bartoszyce, a ponadto zespołom „Gala”, „Wojcieszanie”, „Teraz My”, drużynom biorącym udział w turnieju sołectw z: Wirwilt, Kinkajm i Łabędnika, pracownikom, Firmom AL-MED i EKO-BART, Przedsiębiorstwu DAR-TRANS, Instytucjom wspierającym rolników: Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego, W-M Izbie Rolniczej, Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Zakładowi Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Gminy Bartoszyce, Pracownikom Centrum Kulturalno-Bibliotecznego Gminy Bartoszyce oraz tym wszystkim, którzy pracowali na rzecz Święta Plonów gminy Bartoszyce.

Od lewej: Starostowie Święta Plonów z wójtem gminy Bartoszyce Andrzejem Dychą oraz wicewójtem Jadwigą Bogdaniuk podczas rozpoczęcia obrzędu dożynkowego.

Barwne korowody, piękne wieńce dożynkowe oraz smaczne potrawy przygotowane przez lokalne Kola Gospodyń Wiejskich ściągnęły kilka tysięcy uczestników Święta Plonów.

REALIZOWANE INWESTYCJE W GMINIE BARTOSZYCE

Gmina Bartoszyce jest beneficjentem, który sukcesywnie pozyskuje środki pozabudżetowe na poprawę życia w środowisku wiejskim. Dzięki temu w ostatnich latach nastąpił znaczny wzrost realizowanych inwestycji i przedsięwzięć. Częściowo została rozbudowana gospodarka wodno-ściekowa, infrastruktura drogowa oraz odnowiono obiekty użyteczności publicznej. Ponadto na terenie gminy wiejskiej Bartoszyce powstają nowe placówki oświatowe, czego przykładem jest nowo utworzone Gminne

Przedszkole z Oddziałem Żłobkowym w Tolko. Placówka została kompleksowo przebudowana z siedziby byłego Gminnego Ośrodka Kultury i wyposażona w nowoczesny sprzęt, plac zabaw oraz środki dydaktyczne.

Przedszkole rozpoczęło swoją działalność 1 września 2022 r., do placówki obecnie uczęszcza 54 dzieci. Całkowita wartość inwestycji wyniosła około 2,5 miliona złotych, w tym pozyskano kwotę 796.975 zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Ponad-

to w Gminnym Przedszkolu Nr 1 w Bartoszczach w ostatnim czasie została odnowiona elewacja budynku, wymieniono ogrodzenie obiektu oraz unowocześniono plac zabaw doposażając go w nowoczesny sprzęt. Powyższe prace zostały wykonane ze środków własnych z budżetu gminy i wynoszą 127.240 zł

Gminne Przedszkole nr 1 w Bartoszczach

Innym przykładem realizowanych inwestycji jest termomodernizacja budynku szkolnego w Kinkajmach wraz z budową hali sportowej, która

gimnastycznej. Termin zakończenia inwestycji został przewidziany na koniec pierwszego kwartału 2023 r.

Całkowity koszt inwestycji wynosi

Budynek Szkoły Podstawowej w Kinkajmach po termomodernizacji

jest w trakcie realizacji. Zakończono już prace termomodernizacyjne oraz wymianę systemów grzewczych w budynku dydaktycznym, natomiast trwają intensywne prace nad budową sali

7.540.067 zł. W tym dofinansowanie: 2 mln złotych z Rządowego Programu Wsparcia Gmin Pojezierzowskich oraz blisko 1.989.400 zł z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.

Przedszkole Gminne z Oddziałem Żłobkowym w Tolko

Dożynkowe wieńce i podziękowania

W Gulbiu odbyły się dożynki gminy Iława. Starostami byli: Emilia Cichocka i Marcin Krzywkowski. Gośćmi uroczystości byli między innymi członkowie delegacji z gminy partnerskiej Pagegiai z Litwy.

Gminne Święto Plonów w gminie Iława rozpoczęło się polową mszą świętą, po której zostały poświęcone wieńce dożynkowe. Gości powitał wójt gminy Iława Krzysztof Harmaciński. Podziękował rolnikom za ich trud i pracę. Następnie przyszedł czas na wręczenie odznaczeń i sta-

tuetek. Na wniosek wójta minister rolnictwa i rozwoju wsi przyznał odznaki honorowe „Zasłużony dla Rolnictwa” Grzegorzowi Ewertowskiemu, Marcinowi Krzywkowskiemu, Grzegorzowi Jesionkowi, Ewelinie Łęgowskiej, Mirosławowi Konieczko, Jolancie Łuzińskiej, Agnieszce Wieczorek oraz Stanisławowi Rulkiewiczowi.

Statuetki „Za wybitne osiągnięcia w produkcji rolniczej” otrzymali: Andrzej Mikulewicz, Dorota i Janusz Bukowscy, Dorota i Józef Baran, Daniela i Roman Więcek, Aleksandra i Roman Stepień, Kamila i Paweł Kolasinscy, Renata i Zbigniew Osasiuk, Karolina i Jacek Roda, Ewelina i Sławomir Kołcz, Grażyna i Marek Kote-

wicz, Ewa Stopa oraz Milena i Rafał Klonowscy.

Podczas gminnego święta odbyły się również konkursy na najładniejszy wieniec dożynkowy i najładniejszą posesję sołectwa Gulb. Do konkursu wieńców zgłosiło się 15 sołectw. I miejsce zajęło sołectwo Ząbrowo, II miejsce przypadło sołectwu Stradomno, a III miejsce

powędrowało do sołectwa Łaseczno. Przyznano również wyróżnienie sołectwu Ławice oraz Gromoty.

W konkursie na najładniejszą posesję sołectwa Gulb, I miejsce zajęli państwo Krystyna i Tadeusz Jesionkowie. Uczestnicy obu konkursów otrzymali okolicznościowe dyplomy i atrakcyjne nagrody.

Po części oficjalnej przyszedł czas na występy artystyczne.

Organizatorzy zadbali również o strawę dla ciała. Była pyszna grochówka, kielbaski i liczne stoiska z poczęstunkami dla gości obsługiwane przez nieocenione panie z Kół Gospodyń Wiejskich z terenu gminy Iława.

oprac. eka

REKLAMA

Rolnikom na Warmii i Mazurach, słynącym ze swojej pracowitości, dziękuję za całoroczny trud.

Polskie rolnictwo pustoszą liczne plagi. Święto Plonów to jednak czas, w którym codzienne troski schodzą na dalszy plan. Ważniejsza od nich jest satysfakcja z dobrze wykonanej pracy.

Życzę Państwu, aby Wasza ciężka praca owocowała dostatkiem oraz była źródłem satysfakcji i spełnienia.

Przyjmijcie, proszę, również życzenia zdrowia i wszelkiej pomyślności dla Państwa Rodzin i Bliskich.

dr inż. Marcin KULASEK
POSEŁ NA SEJM RP

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Sekretarz Generalny Nowej Lewicy

LEWICA

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Pogoda sprzyjała świętowaniu

Swoje święto plonów powiat lidzbarski obchodził w sobotę. Uroczystości połączono z dożynkami gminy Lidzbark Warmiński.

Uroczystości rozpoczęły się tradycyjnie dziękczynną mszą świętą w kościele Podwyższenia Krzyża Świętego w Pilniku, podczas której rolnicy i ich goście dziękowali Bogu za tegoroczne plony.

Po mszy barwne koro- wód prowadziły mażoret- ki ubrane w barwy polskiej flagi narodowej. Za nimi kroczyła gminna orkiestra dęta, która nadawała ton

Fot. Ewa Lubińska

przemarszu oraz zespoły ludowe i pozostali uczestnicy, którzy w tym roku wyjątkowo dopisali.

Wszyscy udali się na plac przed Gminnym Centrum Kultury w Pilniku. Tam odprawiono ceremoniał dożynkowy z udziałem Zespołu Tańca Ludowego „Perła Warmii” z Lidzbarka Warmińskiego, ZL „Furman”

z Kraszewa oraz Kapeli Rogóżanie, jak nietrudno się domyślić z Rogoża.

Starostowie Dożynek Agnieszka i Mariusz Szałajowie z Runowa przekazali bochen dożynkowego chleba, upieczonego z tegorocznych plonów staroście powiatu lidzbarskiego Janowi Harhajowi i wójtowi Gminy Lidzbark Warmiński

Fabianowi Andrukajtisowi do podzielenia i rozdania uczestnikom uroczystości.

Wykonaniem Hymnu Narodowego zachwyciła sześciolatka Ewa Galuch.

Ważnym momentem święta plonów było wyróżnienie przez starostę lidzbarskiego rolników za szczególne osiągnięcia w prowadzeniu swoich gospodarstw.

Podczas dożynek ogłoszono też wyniki kilku konkursów, w tym „na najestetyczniejszą wieś”, który wygrała Kochanówka, czy na najładniejsze stoisko dożynkowe. W tym przypadku zwycięstwo należało do Wilczkowa. Natomiast najpiękniejszy wieniec, według jury, wykonało sołectwo Kraszewo.

Na placu dożynkowym stały stoiska z rękodziełem artystycznym i wyrobami spożywczymi. Była też wystawa sprzętu rolniczego. Nie zabrakło występów artystycznych i innych atrakcji. Święto plonów zakończyła zabawa taneczna. Na szczęście pogoda dopisała.

Ewa Lubińska

REKLAMA

Dziękuję wszystkim rolnikom

za kolejny rok żmudnej pracy i za codzienny wysiłek, podejmowany w odwiecznym rytmie, odmierzany przez pory roku.

Dożynki to jeden z najpiękniejszych dni w roku dla każdego rolnika, to radosny czas odpoczynku po ciężkiej pracy. W okazyjnych i misternie wykonanych wieńcach dożynkowych kryje się nie tylko radość z pomyślnie zakończonych żniw, ale też wdzięczność za zbiory, a przede wszystkim mozolna praca i codzienna troska mieszkańców wsi oraz ich głębokie przywiązanie do narodowej tradycji.

Proszę przyjąć serdeczne wyrazy szacunku i uznania za trud i wysiłek, za umiłowanie ziemi i pielęgnowanie tradycji. Niech kolejne lata będą pomyślne, radosne i szczęśliwe, a Państwa ciężkiej pracy niech towarzyszy na co dzień satysfakcja i radość.

Posel na Sejm RP
Jacek Protas

Szanowni Rolnicy,

Mieszkańcy warmińskich i mazurskich wsi,

wojewódzkie uroczystości dożynkowe są okazją do podziękowania Wam za codzienny trud odmierzany rytmem pór roku, czasem zasiewu i plonów. Niech czas dożynek, jednej z najpiękniejszych tradycji staropolskich obrzędów rolniczych, będzie chwilą wytchnienia, świętowania i radości.

Wszystkim Rolnikom dziękuję i życzę zdrowia, pomyślności. Niech Wasza praca zawsze przynosi oczekiwane plony i szczęście, a chleb na wszystkich stołach niech zawsze będzie doceniany i szanowany.

Elżbieta Gelert

Posłanka na Sejm RP

Agencja przekazuje unijne miliony

Z Leszkiem Potorskim, dyrektorem Warmińsko-Mazurskiego OR ARiMR rozmawiamy o dużym wsparciu finansowym, które za pośrednictwem Agencji trafia do rolników.

— **Panie dyrektorze, czasy są trudne, wiele działań gospodarki wymaga pomocy. Czy rolnicy mogą jej oczekiwać od Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa?**

— Jak najbardziej tak. Po to jesteśmy i temu służymy jako największa w Unii Europejskiej agencja płatnicza działająca na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich. Od początku swojego istnienia z funduszy unijnych i pomocy krajowej ARiMR przekazała łącznie ponad 416 mld złotych.

— **To ogromne pieniądze, ale jak to widać w drobnej skali indywidualnego rolnika?**

— Niech przykładem będzie pomoc do zakupu nawozów mineralnych. To temat bardzo na czasie. Do końca sierpnia blisko 332 tys. rolników otrzymało łącznie ponad 2 mld zł z tego tytułu. ARiMR rozpoczęła wypłatę pieniędzy 11 lipca, odpowiadając na ogromne zapotrzebowanie rynku. Nabór wniosków prowadziliśmy do 31 maja br. i można było ubiegać się o dopłaty do nawozów mineralnych innych niż wapno nawozowe i wapno nawozowe zawierające magnez. Do Agencji wpłynęło wówczas blisko 427 tys. wniosków, na podstawie których oszacowano maksymalną kwotę niezbędną do realizacji programu – 3,5 mld zł – a pula środków na ten cel wynosiła 3,9 mld zł.

Dofinansowanie ma zrekomensować wyższe koszty zakupu nawozów, nabytych między 1 września 2021 r. a 15 maja 2022 r. Otaką pomoc mógł ubiegać się rolnik, który zło-

żył wniosek o przyznanie dopłat bezpośrednich za 2022 r., a wysokość wsparcia wyliczono w oparciu o dwustopniowy algorytm.

— **Ten nabór wniosków już za nami. Na jaką pomoc mogą w tej chwili liczyć rolnicy?**

— Przedłużyliśmy do 21 października 2022 r. możliwość składania wniosków w ramach Poddziałania 6.4 „Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej” PROW 2014-2020. To już czwarty nabór wniosków w ramach tego programu. Jak do tej pory Warmińsko-Mazurski Oddział Regionalny ARiMR wypłacił pomoc z tego działania dla 151 beneficjentów na łączną kwotę niemal 66,5 mln zł. Największym zainteresowaniem cieszyły się kombajny, ciągniki rolnicze oraz maszyny do pielęgnacji roślin i uprawy gleby.

Tegoroczny nabór obfituje w wiele nowości. Oprócz wsparcia dla usługodawców z sektora rolniczego w zakresie typowych zabiegów agrotechnicznych, pomoc można uzyskać również na inne formy działalności pozarolniczej, tj.:

- działalność usługową związaną z leśnictwem,
- działalność usługową związaną z rolnictwem w zakresie zabezpieczania lub utrzymania urządzeń wodnych,
- działalność usługową związaną z rolnictwem i leśnictwem w zakresie mycia i dezynfekcji,
- działalność usługową związaną z rolnictwem w zakresie wykorzystania technologii cyfrowych.

FOT. WM OR ARiMR

Zgodnie z przepisami, o pomoc może ubiegać się podmiot, który:

- jest osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub spółką cywilną, która jako mikro lub małe przedsiębiorstwo wykonuje działalność gospodarczą obejmującą świadczenie usług dla gospodarstw rolnych wymienionych w wykazie określonym w załączniku do rozporządzenia wykonawczego;
- wykonuje działalność gospodarczą w zakresie co najmniej jednego z rodzajów działalności określonych w załączniku do rozporządzenia przez okres co najmniej dwóch lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy, przy czym w zakresie usług związanych

z utrzymaniem urządzeń wodnych, myciem i dezynfekcją oraz wykorzystania technologii cyfrowych działalność może być dopiero planowana do rozpoczęcia.

Pomoc jest udzielana w formie refundacji części poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji. Refundacji podlegają koszty inwestycji kwalifikującej się do wsparcia, poniesione przez beneficjenta, w wysokości do 50% kosztów kwalifikowalnych.

Do kosztów operacji, które kwalifikują się do wsparcia, zalicza się m.in. koszty zakupu lub związane z umową leasingu, zakończonego przeniesieniem prawa własności nowych maszyn, narzędzi lub urządzeń do produkcji rolnej i leśnej, w tym przeznaczonych do okre-

Leszek Potorski:

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 jest dodatkowym elementem pewności i stabilności dla gospodarstw rolnych, niezależnie od sytuacji międzynarodowej. Zwiększone zostały w nim wydatki na klimat, środowisko i dobrostan zwierząt oraz wprowadzono nowy rodzaj płatności bezpośrednich, którym są ekoschematy.

które jako pierwsze uzyskały akceptację Komisji Europejskiej dla swoich Planów Strategicznych. Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027) jest dodatkowym elementem pewności i stabilności dla gospodarstw rolnych, niezależnie od sytuacji międzynarodowej. Zwiększone zostały w nim wydatki na klimat, środowisko i dobrostan zwierząt oraz wprowadzono nowy rodzaj płatności bezpośrednich, którym są ekoschematy.

Po raz pierwszy programowaniem wieloletnim objęto I filar WPR, czyli wspieranie produkcji rolnej i wspólną organizację rynków produktów rolnych, które mają na celu ujednolicić różnorakie mechanizmy regulujące wytwarzanie produktów rolnych oraz handel w obrębie Unii Europejskiej. Wprowadzone mechanizmy dają gwarancję bezpieczeństwa i wsparcie dla producentów rolnych, niezależnie od rodzajów produktów rolnych. W Planie przewiduje się też nowe możliwości tzw. interwencji sektorowych, w tym promocję działań grupowych ze środków I filara oraz wzmocnienie roli postępu technologicznego i innowacyjności, dla wsparcia coraz istotniejszych doradztwa i nauki (AKIS).

Uruchomienie wsparcia w ramach Planu Strategicznego WPR przewidywane jest od 2023 r. Będzie realizowane ze środków pochodzących z UE, w kwotach: 17,3 mld euro w ramach I filara WPR, 4,7 mld euro w ramach II filara WPR oraz ponad 3,2 mld euro w ramach środków krajowych.

— **To bardzo dobra wiadomość. Dziękujemy za rozmowę.**

Redakcja Rolniczego ABC

Dożynki

to tradycyjne święto plonów,
jeden z najpiękniejszych
staropolskich obrzędów
rolniczych, który
od wieków jest zakorzeniony
w kulturze naszego narodu.
Z tej okazji składam
podziękowania mieszkańcom
polskiej wsi za codzienny trud
i nieustanny wysiłek
włożony w pełną
poświęcenia pracę na roli.
Wszystkim rolnikom
i ich rodzinom życzę dobrego
zdrowia i wszelkiej pomyślności.
Niech Wasza ciężka praca będzie
właściwie doceniana i godnie
wynagradzana, a przyszły rok
przyniesie plony.

Tadeusz Sobierajski
Burmistrz Morąga

422otzm-a-M

Dożynki – to dla rolnika jeden z najpiękniejszych dni w roku, święto plonów, czas radości i odpoczynku po ciężkiej pracy. Jest to również doskonały moment, by podziękować Rolnikom i wszystkim naszym Dostawcom za owocną współpracę oraz trud włożony w pracę w gospodarstwie.

Dziękujemy za jakże godną postawę mimo wielu trudności i problemów.

Rada Nadzorcza, Zarząd i pracownicy Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Olecku

122otwo-A-G

PRZELEW W ODDZIALE ZA 1 ZŁOTY

z Konta Aktywnego

Przelew za 1 złoty dostępny dla Członków Regionalnej SKOK im. Św. Brata Alberta, którzy zawarli umowę o prowadzenie Konta Aktywnego. Opłata za prowadzenie rachunku wynosi 5,00 zł miesięcznie. W przypadku wpływów w danym miesiącu w kwocie minimum 1.500,00 zł opłata za prowadzenie rachunku wynosi 0,00 zł.

Zapraszamy do najbliższego oddziału:

Szczytno - ul. Polska 35/1 tel. 89 624 20 20, **Szczytno** - ul. Polska 37/18 tel. 89 624 20 20
Olsztyn - ul. Dąbrowszczaków 18/10 tel. 89 527 08 09, **Nidzica** - ul. Traugutta 6/2 tel. 89 625 46 98,
Pisz - ul. Rybacka 6/1 tel. 87 423 54 33, **Białystok** - ul. Lipowa 25 tel. 85 748 22 92

skokalberta.pl

35322niwn-A -P

KOMPLEKSOWE ZAOPATRZENIE TWOJEJ BUDOWY

MIRPOL

ORNETA

e-mail: mirpol1@o2.pl

SKUP PŁODÓW ROLNYCH

* OWOCÓW * ZBÓŻ * RZEPAKU
* BOBOWATYCH (strączkowych)

**Orneta, ul. Przemysłowa 37
tel. 600-050-034**

SKŁAD ROLNY i BUDOWLANY

* NAWOZY * WAPNO ROLNICZE
* PASZE * PELLET
* BRYKIET OPAŁOWY

**Orneta, ul. Przemysłowa 21B,
tel. 600-050-032, 600-050-033**

27022lwwl-a-M

Przekazali chleb – symbol sytości

Na stadionie gminnym w Kucach (gm. Janowiec Kościelny w powiecie nidzickim) odbyło się XXXVI Święto Pieczonego Ziemniaka.

Uroczystości rozpoczęły się mszą świętą w kościele w Janowcu Kościelnym. Następnie koro-
wód dożynkowy przeszedł na stadion w Kucach.

Przybyłych gości przywitał wójt gminy Piotr Rakoczy.

— Dożynki nabierają szczególnego znaczenia dla gmin o typowo rolniczym charakterze. Większość społeczności to rolnicy, którzy z pokolenia na pokolenie prowadzą gospodar-

Korowód dożynkowy

stwa rolne. Oni traktują tę ciężką pracę nie tylko jako sposób na życie, ale również jako tradycję rodzinną, ukształtowaną przez wiele lat umiłowania do ziemi. Niech więc to dzisiejsze święto będzie symbolicznym podziękowaniem za rolniczy trud — mówił Piotr Rakoczy.

I dodał: — Niech służy wam zdrowie, a praca niech przynosi radość, zadowolenie i godziwy zarobek. Niech wasza ciężka praca znajduje społeczne uznanie i troskę wszystkich tych, którzy mają realny wpływ na kształtowanie sprzyjających warunków polskiemu rolnictwu.

Wójt Piotr Rakoczy podziękował starostom dożynek

Starostowie dożynek Sylwia i Kamil Boćkowsky przekazali chleb wójtowi, mówiąc: — Przekazujemy upieczony z tegorocznej maki chleb – boski owoc Ziemi oraz pracy rąk ludzkich, symbol życia, radości, sytości i szczęścia. Prosimy, aby pan wójt, jako gospodarz

gminy, dzielił nim równo i sprawiedliwie, tak aby nikomu go nie zabrakło.

Wspaniałe stoiska ze swojskimi potrawami przygotowały sołectwa: Nowa Wieś Dmochy, Iwany, Nowa Wieś Wielka, Janowiec Kościelny, Kuce, Powierz, Połcie Stare, Gwoździe. W konkursie na

najsmaczniejszą potrawę ziemniaczaną I miejsce wywalczyła Zuzanna Rakoczy, II miejsce – Elżbieta Miecznikowska, III miejsce – Jolanta Rama.

Pięknie wieńce przygotowali: Środowiskowy Dom Samopomocy w Janowcu Kościelnym (SDS), sołectwa: Bielawy, Iwany, Powierz oraz Klub Seniora PLUS. W konkursie na Najpiękniejszy wieńec dożynkowy I miejsce zajął SDS Janowiec Kościelny, II miejsce – Klub Senior+ Janowiec Kościelny, III miejsce – sołectwo Powierz.

Zwienieczeniem XXXVI Święta Pieczonego Ziemniaka był występ artystyczny Patrycji Runo z zespołem i koncert zespołów: Megi, Miły Pan i Top Man.

Zuzanna Leszczyńska

REKLAMA

DRODZY ROLNICY!

**DZIĘKUJĘ WAM ZA WASZE
POŚWIĘCENIE I CIĘŻKĄ PRACĘ,
DZIĘKI KTÓREJ NA NASZYM STOLE
NIE BRAKUJE CIEPŁEGO CHLEBA.**

**POSEŁ NA SEJM RP
ZBIGNIEW ZIEJEWSKI**

Dożynki to uroczystość o wielowiekowej tradycji. Są symbolem szacunku dla ciężkiej pracy rolnika oraz stanowią wyraz wdzięczności za jego codzienne zmagania. Dożynkowe święto to w polskiej tradycji czas radości i podziękowań: Panu Bogu za plony, a ludziom za trud.

Są również okazją do zaprezentowania rolniczego dorobku społeczeństwa z naszego regionu, jego różnorodności i niezwykle bogatego dziedzictwa kulturowego.

W tym szczególnym dniu życzymy wszystkim rolnikom, aby czuli dumę i satysfakcję z trudnej i wymagającej pracy.

Państwa zaangażowanie w to, aby plony były jak największe, wynika nie tylko z wrodzonej dbałości i pracowitości, którą macie we krwi, ale przede wszystkim z miłości i przywiązania do ziemi, która jest często przekazywana z pokolenia na pokolenie. Praca rolnika jest ciężka, ale jednocześnie piękna, bo pozwala się cieszyć rzeczywistymi efektami w postaci zbiorów, które trafiają na stoły w naszych domach.

Jesteśmy dumni z tego, że rolnicy z terenu powiatu działdowskiego są niezwykle zaradni, potrafią nie tylko wspaniale gospodarować, ale i korzystać z możliwości, jakie się przed nimi otwierają.

Dziękujemy rolnikom za to, że z tak wielkim szacunkiem odnoszą się do rodzinnej ziemi i z oddaniem kultywują tradycje przodków.

To wielka wartość i oraz siła wsi.

Michał Struzik

Przewodniczący Rady
Powiatu Działdowskiego

Krzysztof Stanisław Aurast

Wicestarosta Działdowski

Paweł Cieśliński

Starosta Działdowski

Drodzy Rolnicy

Dożynki, nazywane również Świętem Plonów to jedna z najpiękniejszych i najstarszych tradycji polskiej wsi. To ukoronowanie całorocznej, ciężkiej pracy wszystkich rolników.

To również czas wyrażania wdzięczności Bogu za zesłane w postaci plonów błogosławieństwa.

Dożynkowe wieńce i bochny chleba są symbolami wspólnoty i więzi międzyludzkiej.

Nie byłoby chleba bez mąki, a tej bez zbóż.

Dlatego to właśnie Wy, drodzy rolnicy jesteście tak ważni w funkcjonowaniu naszej firmy.

To właśnie dzięki Wam możemy dostarczać na rynek produkty jak najlepszej jakości.

To, że nasze produkty mają swoich wielbicieli, to również Wasza zasługa. Dlatego dziękując

Wam za dotychczasową współpracę pragniemy podkreślić trud Waszej pracy.

Trud, dzięki któremu w polskich domach nie brakuje nie tylko chleba,

ale też innych rolniczych plonów.

Dziękujemy za ogrom pracy wkładany w tworzenie najlepszych produktów

rolnych i spożywczych. Najlepszych, bo polskich, warmińsko-mazurskich.

Życzymy Wam dużo zdrowia, wytrwałości i satysfakcji z pracy, którą budujecie tożsamość naszego regionu i kultywujecie jego tradycje.

A czas dożynkowy, mimo aktualnej sytuacji, niech będzie czasem radości i odpoczynku.

Zarząd firmy „Młynomag”

10022kewk-A-P

Życzymy, aby każdy kolejny rok przynosił Państwu radość i satysfakcję z obfitych plonów. Dużo zdrowia i sił do wykonywania codziennych obowiązków.
Zarząd i pracownicy firmy Agrostar

www.AGROSTAR.info

Nowa Jedlanka 87, 21-109 Uścimów

tel. 818 523 223, e-mail: biuro@agrostar.info

47022kewk-a-M

SaMASZ®

ZESTAW KOSIAREK GigaCUT
8,60 - 9,40 m

**W ofercie ponad
300 modeli
maszyn!**

PRZETRZĄSACZ SERII P6 6-WIRNIKOWY
7,00 - 7,70 m

ZGRABIARKA SERII Z2 2-KARUZELOWA
7,20 - 8,40 M

0%

BEZ*
ODSETEK!

Santander
Leasing

**ZAPYTAJ
O MASZYNY
Z ROCZNIKA 2022**

**W SPECJALNEJ OFERCIE
FINANSOWANIA FABRYCZNEGO!**

*przy finansowaniu na 12 miesięcy

**SPRAWDŹ
u najbliższego diler!**

Zapraszamy na AGRO SHOW

Kiedy
23-25.09.2022

Gdzie
Bednary
stoisko 192 w sektorze B

**SKONTAKTUJ SIĘ
Z PRZEDSTAWICIELEM SaMASZ
+48 508 118 412**

26722lwwl-a-M

Na Jasnej Górze dziękowali za plony

Fot. MRiRW

Już po raz 40. rolnicy z całej Polski uczestniczyli w jasnogórskim dziękczynieniu za plony, którego organizatorem jest Duszpasterstwo Rolników. W uroczystościach dożynkowych udział wzięli prezydent

RP Andrzej Duda, wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk oraz duchowieństwo, parlamentarzyści, przedstawiciele instytucji i organizacji rolniczych oraz rolnicy z całej Polski.

– Jesteśmy tutaj, żeby dziękować, że ten rok – mimo że tak trudny w polityce, a także w gospodarce światowej, światowej gospodarce żywnościowej – w Polsce jest rokiem dobrych plonów, jest rokiem, który przebiegł bez

wielkich klęsk żywiołowych niszczących plony i trud pracy rolników – powiedział prezydent Andrzej Duda.

Prezydent Andrzej Duda podziękował zgromadzonym rolnikom m.in. za zapewnienie Polakom

bezpieczeństwa żywnościowego.

Podkreślił zrozumienie znaczenia pracy polskiego rolnika dla całego społeczeństwa. Wskazał też na możliwości rozwoju i powiedział, że w przyszłym roku dopłaty bezpośrednie

dla polskich rolników będą na poziomie średniej unijnej. Polskie rolnictwo otrzyma około 25 miliardów złotych, w tym 17 miliardów na płatności bezpośrednie z Krajowego Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027.

red

WARTO WIEDZIEĆ O WYZWANIACH SEKTORA MLECZARSKIEGO

Podczas 19. Międzynarodowego Forum Spółdzielczości Mleczarskiej odbyło się spotkanie ministrów rolnictwa Polski, Estonii, Litwy, Łotwy, Rumunii, Słowacji i Węgier. W wydarzeniu uczestniczył również komisarz UE ds. rolnictwa Janusz Wojciechowski. Spotkanie miało zacieśnić współpracę krajów naszego regionu w dobie wojny w Ukrainie i kryzysu gospodarczego. Wzmocniona współpraca regionalna ma służyć lepszej identyfikacji wspólnych problemów i wyzwań w zakresie

sektora mleczarskiego, ma też pozwolić na skuteczniejsze radzenie sobie z tymi wyzwaniami i wspólne występowanie na forum UE w sprawach ważnych dla producentów i przetwórców mleka w krajach naszego regionu. Ministrowie dyskutowali na temat szans i wyzwań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa żywnościowego, podkreślając, że konieczne jest dostosowanie do zmian klimatycznych, przejście na produkcję zrównoważoną i uwzględnienie oczekiwań konsumentów. Zgodnie wskazywali na potrzebę budowy suwerenności żywnościowej i niezależności UE od importu oraz

wsparcia dla sektora mleczarskiego w naszych krajach.

– Mleczarstwo to jedna z najważniejszych branż polskiego sektora rolno-spożywczego. Generuje ok. 13 proc. przychodów z całokształtu działalności gospodarczej przemysłu spożywczego. Polska jest znaczącym eksporterem przetworów mlecznych na rynek wewnętrzny UE i do krajów trzecich. Polski sektor mleczarski ma duże zdolności adaptacyjne i ciągłość produkcji mleka nie wydaje się zagrożona – powiedział podczas spotkania minister rolnictwa, wicepremier Henryk Kowalczyk.

inf. MRiRW

WSPARCIE NA PRZETWÓRSTWO

W połowie października ruszą pierwsze nabory wniosków w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Rolnicy chcący korzystać ze wsparcia na przetwórstwo, będą mogli starać się o wsparcie do 500 tysięcy złotych na realizację przedsięwzięć dotyczących przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych lub spożywczych, lub rybactwa lub akwakultury. Poziom wsparcia wynosi do 50 proc. kosztów kwalifikowanych.

KE ZAPRASZA DO ZGŁASZANIA UWAG

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przypomina i zachęca do zgłaszania uwag do projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115. Uwagi można zgłaszać w języku polskim poprzez formularz, który znajduje się na stronie Komisji Europejskiej: [https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12413-Zrównoważone-stosowanie-](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12413-Zrównoważone-stosowanie-pestycydow-zaktualizowane-przepisy-UE-_pl)

-pestycydow-zaktualizowane-przepisy-UE-_pl

ŚWIAT SIĘ KRĘCI WOKÓŁ WSI

Trwa II ogólnopolski, amatorski konkurs filmowy „Świat się kręci wokół wsi”. Nagraj i przyslij swój film. Pokaż jak zmienia się polska wieś. Formularze zgłoszenia przyjmowane są do 28 września 2022 r., a filmy do 30 września 2022 r. Szczegóły na stronie MRiRW oraz na stronach ARiMR i KOWR. Konkurs skierowany jest do młodych mieszkańców wsi, w wieku od 16 do 40 roku życia.

Źródło: MRiRW, bar

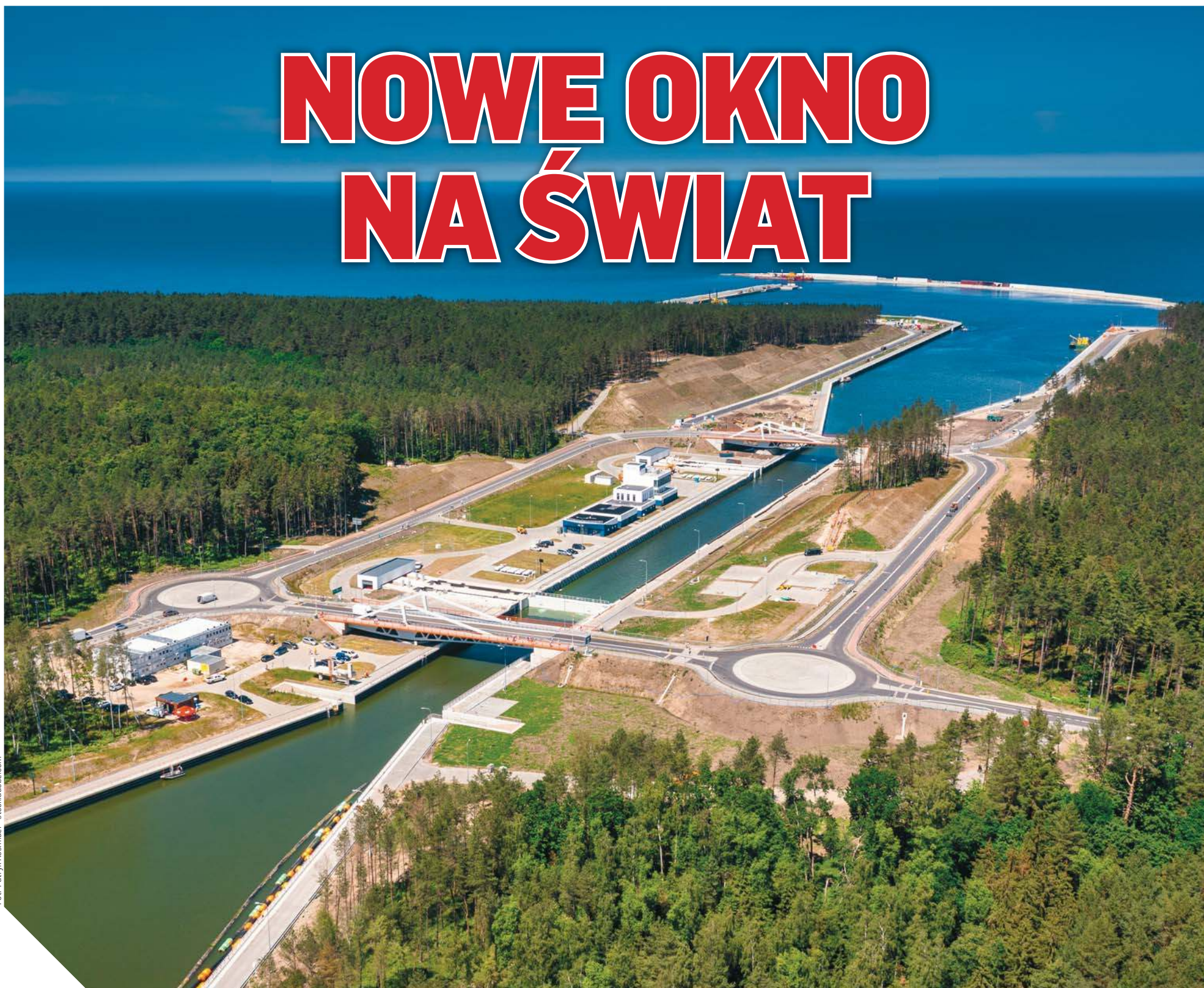
PIĄTEK|SOBOTA
|16-17|09|2022|

MIERZEJA WISLANA

DZIENNIK GAZETA
ELBLĄSKI OLSZTYŃSKA

GAZETA BEZPŁATNA

NOWE OKNO NA ŚWIAT

Fot. Patryk Kosmider - stock.adobe.com

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

MATERIAŁ PARTNERSKI 45220TBA-A-K

PARTNERZY WYDANIA

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

Maciej Matera
Redaktor Naczelny
Dziennika Elbląskiego i Gazety Olsztyńskiej

HISTORIA DZIEJE SIĘ NA NASZYCH OCZACH

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce wyjątkową gazetę, bo wyjątkowe jest wydarzenie, które zapisze się na kartach naszej historii. Idea przekopu Mierzei Wiślanej i skrócenia drogi morskiej z Elbląga na Morze Bałtyckie, która pojawiła się już setki lat temu, wreszcie staje się rzeczywistością i otwiera nie tylko dla Pomorza, Warmii i Mazur, ale przed całą Polską szereg nowych możliwości.

Przekop Mierzei Wiślanej to ogromna szansa — przede wszystkim na rozwój turystyki i gospodarki — ale i wyzwanie — zarówno dla okolicznych samorządów, jak i władz Rzeczypospoli-

tej. Wierzę, że nowa droga wodna łącząca Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską otworzy drzwi, które długo pozostawały zamknięte — między innymi dla Elbląga. Jego potencjał dostrzegli wieki temu Wikingowie, zakładając osadę i port morski Truso; w średniowieczu Elbląg, obok Gdańska, był głównym portem morskim dla ziem polskich, a od 1887 roku prężnie rozwijał się tutaj przemysł stoczniowy. Rok 1945 przerwał naturalny rozwój miasta i okolic — ZSRR nie był zainteresowany przekopem mierzei, a wręcz przeciwnie — przez kontrolę żeglugi poprzez Cieśninę Piławską strategicznie kontrolował ten obszar Polski.

Wraz z zakończeniem tej wyczekiwanej inwestycji, jaką jest budowa kanału i odtworzenie przejścia przez Mierzeję Wiślaną, które kiedyś już przecież istniało, Elbląg ma szansę stać się dopełnieniem gospodarczym portów trójmiejskich i udowodnić, że historia naprawdę zatacza koło.

Poprzez lekturę kolejnych stron naszej gazety, zobaczcie Państwo, że w możliwości rozwoju wynikające ze swobodnej żeglugi wierzą władze i mieszkańcy całego regionu. Nie ma wątpliwości, że przekop Mierzei Wiślanej otwiera nam nowe okno na świat. Ale to także wyzwanie dla naszego regionu, jak tę szansę wykorzystać.

Kanał to inwestycja ważna dla całej Polski zarówno pod względem strategiczno-militarnym, ekonomicznym, jak i turystycznym. Zdawał sobie z tego sprawę między innymi Eugeniusz Kwiatkowski — sławny budowniczy Gdyni, który pomysł przekopania Mierzei Wiślanej opisywał już w roku 1945.

Historia dzieje się na naszych oczach — wielka idea przestaje być tylko pomysłem, Bałtyk znów otwiera się przed Elblągiem i okolicznymi miejscowościami, a cała inwestycja może okazać się kluczowa w rozwoju naszego kraju i umocnienia pozycji Polski na arenie międzynarodowej.

TO BYŁA KONIECZNOŚĆ DZIEJOWA...

Nowa droga wodna łącząca Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską daje szansę na intensyfikację żeglugi, ale także impuls rozwojowy dla całego regionu. Nasza inwestycja inspirowała do bardzo śmiałych i perspektywicznych działań, zarówno w obszarze gospodarki morskiej, jak i turystyki. Patrząc na zakres prac, jego poszczególne elementy, widzę same plusy tej długo oczekiwanej nowej infrastruktury. Jest to również najkorzystniejszy ekonomicznie i ekologicznie sposób na swobodne wprowadzenie pełnej operacyjności jednostek służby państwowej na wody Zalewu Wiślanego, jego portów i przystani oraz dalej do Elbląga.

To, że będziemy mogli zmierzać do Elbląga i por-

tów zalewowych, jest kluczowe i stanowi główny cel inwestycji. Otwierając drogę wodną, otwieramy możliwości transportu towarów, pasażerów, intensyfikujemy jachting... Będziemy mogli zarówno planować, jak też na bieżąco realizować te zadania, które sobie nakreślimy.

Dotąd możliwość przepłynięcia była uzależniona od zgody władz rosyjskich. Podpisywane umowy miały różny charakter, ale nigdy nie było sytuacji, że kontrahent, który się zgłaszał, miał pewność, że statek dopłynie do Elbląga. Pozostawało niepewne, czy zgoda zostanie wydana. Budowanie biznesu w takich warunkach jest niemożliwe.

Samo przejście przez Mierzeję Wiślaną wynosi

1300 metrów, jest to jeden z elementów budowy drogi wodnej. Musimy pamiętać, że cała droga obejmuje odcinek o długości około 24 kilometrów. Pierwszy etap, który uroczystie kończymy 17 września, dotyczył budowy portu osłonowego od strony Zatoki Gdańskiej, przejścia przez Mierzeję Wiślaną w postaci budowy śluzy i miejsc postojowych, jak również dwóch mostów obrotowych, bram śluzy oraz Kapitanatu Portu Nowy Świat, a na Zalewie Wiślanym sztucznej wyspy.

Po otwarciu pierwszej części inwestycji do wykonania pozostają jeszcze prace na etapach drugim i trzecim. Etap drugi jest nie mniej istotny dla budowy drogi wodnej, obejmując 10,8 km rzeki El-

bląg, na której umacniamy lewy i prawy brzeg ścianką szczelną i gdzie powstaje najdłuższy z 3 mostów, a mianowicie stutrzymetrowy most obrotowy w Nowakowie.

Etap trzeci to scalenie całej inwestycji żeglownym torem wodnym o głębokości 5 metrów na Zalewie Wiślanym i rzecze Elbląg.

Ogrom profesjonalnie wykonanych prac, długie i wymagające przygotowania oraz fachowy nadzór nad realizacją przedsięwzięcia doprowadziły do zgodnego z harmonogramem zakończenia tej części inwestycji. Za te działania pragnę bardzo podziękować całemu zespołowi Urzędu Morskiego w Gdyni, który z dużym zaangażowaniem i poświę-

Wiesław Piotrzkowski
Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni

ceniem realizował I etap budowy, zajmując się przy tym innymi wielkimi inwestycjami hydrotechnicznymi, jak chociażby modernizacją układu falochronów w Porcie Północnym w Gdańsku czy przygotowaniami do realizacji tak ważnych projektów, jak rozbudowa

Portu Ustka czy budowa falochronu osłonowego w ramach terminalu FSRU. Bez ich determinacji i zaangażowania tak sprawny proces realizacji nie byłby możliwy. Dziękuję bardzo generalnemu wykonawcy — konsorcjum NDI/Besix oraz nadzorowi sprawowanemu przez firmę SWECO.

DZIENNIK
ELBLĄSKI

GAZETA
OLSZTYŃSKA

REDAKTOR NACZELNY:
Maciej Matera
tel. 89 539 74 03 | zarzad@gazetaolsztynska.pl

DYREKTOR DS. MARKETINGU I REKLAMY:
Agnieszka Weder-Gryglewicz
tel. 885 998 201 | a.weder@wm.pl | wm@wm.pl

SKŁAD
I ŁAMANIE:
Jakub Cyran

WYDAWCA:
GRUPA WM Sp. z o.o., ul. Tracka 5, 10-364 Olsztyn
wydawca „Dziennika Elbląskiego” i „Gazety Olsztyńskiej”

Lasy Państwowe

Lasy Państwowe — jak zawsze — stoją na straży polskiej przyrody i całego jej dobrostanu. Już sama nazwa zdaje się zobowiązywać: jak twierdzą leśnicy, las, przedmiot ich codziennej troski, w żadnym wypadku nie przesłania im dobra i potrzeb państwa oraz jego priorytetów.

Żyjemy w czasach pełnych wyzwań: z jednej strony problemy klimatyczne — z drugiej nieuczciwy lobbing i interesy ludzi i organizacji, dla któ-

rych dbałość o środowisko naturalne jest wyłącznie wymówką i niezwykle nośnym, uderzającym w najwrażliwsze struny hasłem, by realizować interesy niekoniecznie temu środowisku sprzyjające.

Tymczasem zdaniem specjalistów strategiczny interes polskich lasów wymaga nowych inwestycji, które z jednej strony wspierać będą sam las, ale staną się też szansą na polepszenie bezpieczeństwa państwa. Takie inwestycje muszą

powstawać z maksymalnym poszanowaniem dla środowiska — a najlepiej, gdy w ich wyniku w Polsce przybywa lasów. Jedną z takich inwestycji jest przekop Mierzei Wiślanej.

Uspokajając — przekop do pozyskania drewna wymagał łącznie 25 ha powierzchni lasów, co stanowi ok. pół procent wszystkich terenów leśnych na Mierzei Wiślanej. Wszystkie prace odbywały się dodatkowo pod nadzorem ornitologicznym (pta-

ki), chiropterologicznym (nietoperze), entomologicznym (owady), teriologicznym (płazy i gady) i botanicznym (rośliny). Także pod nadzorem botanika przeniesione zostały cenne okazy storczyka rosnące w tym miejscu.

A wszystko to, by nasz region zyskał kolejne okno na świat, razem z nim mnóstwo nowych możliwości — a jednocześnie zachował wszystkie swoje walory przyrodnicze!

DOBRA INWESTYCJA — BEZ SZKODY DLA ŚRODOWISKA

Bartłomiej Obajtek – Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku

15 lutego po podpisaniu decyzji przez Wojewodę dotyczącej wydania zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie infrastruktury dostępowej pn. „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”, Nadleśnictwo Elbląg podpisało porozumienie z Urzędem Morskim, na mocy którego możliwe było rozpoczęcie prac związanych z przygotowaniem miejsca pod realizację tej inwestycji. Łącznie prace związane z pozyskaniem drewna wykonane zostały

na powierzchni 25 ha, która stanowi zaledwie ok. 0,5 % lasów znajdujących się na Mierzei Wiślanej. Na tym obszarze, w trybie 3-zmianowym, pracowało od 3 do 4 harwesterów, 3 forwaidery, oraz 3 pilarzy. Wycinkę drzew Nadleśnictwo Elbląg zakończyło w środę 20.02 (5 dni), a ostateczne uprzątnięcie powierzchni z wywiezieniem drewna i gałęzi trwało zaledwie do końca marca. Prace prowadzone były w miejscu istniejącego szlaku rowerowego, który po zakończeniu prac

iniewielkim remoncie został przywrócony do użytku.

Prace związane z wycinką drzew i zrywka wykonywane były pod nadzorem ornitologicznym (ptaki), chiropterologicznym (nietoperze), entomologicznym (owady), teriologicznym (płazy i gady) i botanicznym (rośliny). Pod opieką botanika wykonane zostały także prace związane z przeniesieniem cennych okazów storczyka rosnącego w miejscu planowanych prac na inne bezpieczne miejsce.

W trakcie realizacji prac na drodze wojewódzkiej ruch cały czas odbywał się w sposób płynny oprócz pierwszych godzin (2-3 godziny) gdzie ruch odbywał się wahadłowo i był kontrolowany przez policję.

Dzięki dobrej organizacji pracy leśników z Nadleśnictwa Elbląg i ich współpracy z innymi służbami – Policją, Strażą Pożarną, Strażą Leśną, Strażą Graniczną możliwe było bardzo sprawne uprzątnięcie terenu i przygotowanie go pod realizację inwestycji. Dla mnie jako leśnika również ważne było to, że szybka praca i jej dobra organizacja miały bezpośredni wpływ na minimalizację wpływu realizowanych działań na środowisko przyrodnicze. Dziękuję pracownikom Nadleśnictwa Elbląg oraz wszystkim współpracującym z nimi służbami za tak sprawną i perfekcyjną realizację prac, które wkrótce umożliwiły powstanie tej ważnej i kluczowej dla regionu oraz Polski inwestycji.

LEŚNICY BLISKO POTRZEB KRAJU

Michał Gzowski – Rzecznik Lasów Państwowych

Polscy leśnicy są zawsze blisko potrzeb kraju. Oba człony nazwy naszej organizacji, Lasy Państwowe, są dla nas równie ważne. Las, przedmiot naszej codziennej troski, nie przesłania nam państwa i jego priorytetów.

Obecne czasy stawiają przed nami różne wyzwania.

Borykamy się z problemami klimatycznymi, stawiamy czoła nieuczciwemu lobbingowi gospodarczemu, odpieramy ataki organizacji, które pod płaszczykiem troski o środowisko realizują interesy sprzeczne z interesem narodowym. Dziś jak nigdy leśnicy są jedno-

myślni w swoim stosunku do strategicznych problemów geopolitycznych.

Lasy to 1/3 Polski. Ogromny rezerwuar gruntów i kryjących je surowców. Gigantyczna ilość drewna, którą od czasów ostatniej wojny trzykrotnie pomnożyliśmy. Przyroda, różnorodność biologiczna to dla nas rzeczy najważniejsze. Nasza strategia użytkowania zasobów drzewnych jest podporządkowana procesom naturalnym. Ale kiedy strategiczny interes wymaga, by na terenach leśnych powstały inwestycje, które zabezpieczają bezpieczeństwo państwa, nie możemy być obojętni wobec takich potrzeb. Dlatego wspieramy je dla dobra Polski i Polaków. Tak właśnie było w przypadku przekopu Mierzei Wiślanej.

Krytyczna dla kraju infrastruktura transportowa czy energetyczna musi zostać zbudowana. My leśnicy dbamy o to, by takie inwestycje powstawały z maksymalnym poszanowaniem dla środowiska. Lokalnie uszczuplone zasoby przyrody odbudowujemy w innych miejscach i regionach. Dzięki temu lasów w Polsce przybywa. Przyroda jest bezpieczna, poprawia się komfort życia Polaków, a Polska utrzymuje suwerenność i mocną pozycję na arenie międzynarodowej.

WARMIA, MAZURY I POWIŚLE OTWARTE NA

Artur Chojecki
Wojewoda Warmińsko-Mazurski

HISTORIA I TERAZNIEJSZOŚĆ

Idea przekopu łączącego Elbląg z Morzem Bałtykiem pojawiła się już w XVI wieku. Kupcy elbląscy pragnęli uczynić ze swego miasta port konkurencyjny dla Gdańska, który w ówczesnej Rzeczypospolitej zajmował pozycję monopolisty w handlu morskim. W XIX wieku plany te były dość bliskie realizacji. Wtedy również celem było pobudzenie gospodarcze Elbląga oraz zachodniej części Prus Wschodnich. Przekop także wtedy wydawał się bardziej ekonomiczny niż wykorzystywanie dalej położonej Cieśniny Piławskiej. Po roku 1945 o przekopie zaczęły wspominać władze ówczesnej rządzącej PZPR, ale z czasem temat został wyciszony. Decyzję o tej inwestycji podjął w lutym w 2016 roku rząd Prawa i Sprawiedliwości. Roboty rozpoczęły się jesienią 2018 roku.

Nowa droga wodna z Zatoką Gdańską przez Zalew Wiśłany do Elbląga ma szansę realnie i wieloaspektowo wzmocnić

gospodarczo nie tylko to blisko 120-tysięczne miasto, ale też województwo warmińsko-mazurskie, a nawet całą Polskę północno-wschodnią.

PRAGMATYKA KANALU

Budowa nowego kanału jest kwestią bezpieczeństwa narodowego i suwerenności. Przekop Mierzei Wiślanej pozwoli krajowym i zagranicznym statkom uniezależnić się od Rosji. Jeszcze do niedawna na teren Zalewu można było wpłynąć wyłącznie (teoretycznie) przez Cieśninę Piławską, po uzyskaniu zgody od strony rosyjskiej. Dlatego, jak powiedział Prezes Prawa i Sprawiedli-

wości Jarosław Kaczyński „przekop Mierzei Wiślanej to inwestycja dotycząca naszej integralności terytorialnej, naszej godności narodowej”. Jest ona swego rodzaju infrastrukturą krytyczną państwa; patrząc przez pryzmat wojny na Ukrainie uniezależnienie polskiej żeglugi od decyzji Federacji Rosyjskiej w tym regionie jest kluczowe.

ROZWÓJ ELBLĄGA

Potrzebujemy ożywić port w Elblągu, który jest największym polskim portem Zalewu, a którego potencjał wykorzystuje się aktualnie zaledwie w niewielkim stopniu. Ten port ma wszelkie szanse, aby przyspieszyć rozwój regionu i stanowić centrum logistyczno-transportowe. Budowa kanału niesie nadzieję na uzyskanie swobodnego dostępu ruchu dla jednostek towarowych wszystkich bander, a także na ożywienie żeglugi pasażerskiej na samym Zalewie Wiślanym oraz możliwość żeglugi do i z Trójmiasta, na Hel oraz do innych portów. Inwestycja znacznie skróci drogę wodną z portów trójmiejskich do Elbląga.

KANAŁ OŻYWI REGION

Obecnie Zalew Wiśłany, mimo całego swojego atrakcyjnego otoczenia, jest miejscem słabo wykorzystywanym turystycznie. W sezonie niewiele tu jachtów, nie do końca wykorzystany jest również kopernikański Frombork – mimo swej renomy i uzdrowiskowego statusu. Kanał natomiast stanie się sporym udogodnieniem dla polskich turystów przyjeżdżających latem na Mierzeję, ale także dla żeglarzy z Niemiec czy Skandynawii, którzy obecnie, aby wpłynąć na Zalew, muszą posiadać rosyjską wizę.

Przekop Mierzei przypominał mieszkańcom Warmii i Mazur, że oprócz jezior i rzek mamy także morze, czyli Zalew Wiśłany i tuż za nim Bałtyk. Z możliwości gospodarczych kanału skorzystają położone nad Zalewem Wiślanym gminy, wsie i miasteczka takie jak: Suchacz, Tolkmicko czy Frombork.

Nie można zapomnieć o działającym i niezmiernie popularnym wśród turystów Kanale Elbląskim, który umożliwia żeglugę pasażerską w kierunku Ostródy, Iławy i Jeziora Jeziorak. Jest też droga wodna Elbląg – Gdańsk prowadząca przez Szkarpałę i martwą Wisłę.

KANAŁ SYNERGIA PORTÓW

Kanał przez Mierzeję Wiślaną otworzy bardzo ważny obszar Polski północnowschodniej, a co za tym idzie pewnej części Europy, dla światowej żeglugi.

Na uwagę zasługują powiązania Elbląga z innymi rejonami Polski, a nawet innych krajów. Łączący Elbląg z Nogatem Kanał Jagielloński umożliwia żeglugę śródlądową do Wisły i dalej przez Kanał Bydgoski i Noteć w stronę dróg wodnych Europy Zachodniej. To Międzynarodowa Droga Wodna E 70 łączy Antwerpię z litewską Kłajpedą. To jeden z europejskich szlaków komuni-

PRZEŁOMOWY MOMENT

Śp. Prezydent RP prof. Lech Kaczyński zapowiedział, że „Kanał będzie symbolem naszej determinacji i twardej woli”. To stało się rzeczywistością i teraz jesteśmy świadkami procesu odbudowywania i rozwoju polskiej branży morskiej, a także tworzenia nowych możliwości wykorzystania atutów naszego regionu. Premier Mateusz

kacyjnych wschód-zachód.

Warto przy tej okazji dodać, że Elbląg ma bezpośrednie połączenia kolejowe ze Szczecinem, Koszalinem, Słupskiem, Trójmiastem, Tczewem i Malborkiem z jednej strony, oraz Olsztynem, Elkiem i Białymstokiem z drugiej. Przez Elbląg przechodzi droga S7, która na odcinku od Gdańska po granicę między województwami warmińsko-mazurskim i mazowieckim jest nowoczesną dwupasmową drogą ekspresową prowadzącą do Warszawy i dalej ku południowej granicy państwa. W województwie zostanie zbudowana droga ekspresowa S16, która ma połączyć Olsztyn z Augustowem i dalej z Litwą, Estonią i Łotwą.

Morawiecki jakiś czas temu zaznaczył, że „podniesienie Polski na wyżyny wiedzy technicznej, inżynierskiej, a w ślad za tym wysokomarżowego biznesu i przedsiębiorczości, zaczyna się i kończy nad morzem”. Dlatego kwestia przekopu Mierzei Wiślanej oraz budowy drogi wodnej łączącej Zatokę Gdańską z Zalewem Wiślanym i Portem Morskim w Elblągu to strategiczny element naszej polskiej gospodarki. Musimy na nowo odkryć to, jak wielkim skarbem jest nasze Bałtyckie Morze, a zatem i cała branża gospodarki z nim powiązana. Część tego naturalnego i nieocenionego skarbu będzie również udziałem województwa warmińsko-mazurskiego.

KORZYŚCI ZALEWEM WPŁYNĄ DO REGIONU

– Województwo warmińsko-mazurskie, kiedy tylko dołączył do niego Elbląg, dokonało symbolicznych zaślubin z morzem, ale na symbolice się nie skończyło – mówi marszałek Gustaw Marek Brzezina. – Przez lata inwestowaliśmy w tereny nad Kanałem Elbląskim, czyli naszą drogę do morza, a rozbudowa portu elbląskiego jest priorytetem w naszym nowym regionalnym programie. Z przekopania Mierzei Wiślanej skorzystamy wszyscy.

– **Panie marszałku, jakie znaczenie ma nowa inwestycja dla województwa warmińsko-mazurskiego?**

– Zaczniemy od tego, że nasz region to Warmia, Mazury i Powiśle - trzy różniące się od siebie krainy. Mazury kojarzą się Państwu przede wszystkim z żeglarstwem i Szlakiem Wielkich Jezior Mazurskich, Warmia z historią i zabytkami, a kręgosłupem Powiśla jest Kanał Elbląski. Nie przez przypadek po reformie administracyjnej państwa i ustanowieniu województwa warmińsko-mazurskiego w jego obecnym kształcie, a więc także z Elblągiem, 18 września 1999 roku pierwszy marszałek wrzucił do Zalewu Wiślanego pierścień symbolizujący zaślubiny z morzem.

Fot. Szymon Tarasiewicz

– Spodziewamy się napływu korzyści przez przekop w kierunku Zalewu Wiślanego, skąd wpłyną na gospodarczo-turystyczne walory regionu – mówi Gustaw Marek Brzezina, marszałek województwa warmińsko-mazurskiego. – Kanał żeglugowy przez mierzeję stanowi nowe otwarcie dla tego akwenu i otwiera szanse przed gminami nadzalewowymi

– **Mieszkańcy ucieszyli się z bliskości do morza?**

– Dzięki Kanałowi Elbląskiemu już od Iławy czy Ostródy nasi żeglarze i wodniacy mieli możliwość dopłynięcia do morza i chętnie z niej korzystali. Oczywiście, wąskim gardłem była przez lata Cieśnina Pilawska, najpierw zamknięta dla bander trzecich, a potem całkowicie. Choćby z tego względu europejskie jachty czy statki nie wpływały ani do Elbląga, ani do Kanału Elbląskiego.

– **Czyli idea przekopu Mierzei Wiślanej miała państwa poparcie?**

– Ależ to jest koncepcja historyczna, już Stefan Batory o tym marzył, a potem pomysł budowy kanału rozważali Niemcy, mimo że nie mieli przeszkody w postaci granicy państwowej. Polacy wrócili do tej myśli tuż po wojnie. Osobiście pamiętam wiele rozmów na temat przekopu Mierzei Wiślanej jeszcze z czasów przed reformą administracyjną państwa. Pamiętam też głosy środowisk związanych z żegluga i żeglarstwem, że szanse na rozwój Elbląg ma tylko w województwie z Olsztynem,

bo Gdańsk nigdy mu nie pozwoli stać się miastem portowym w pełnym wymiarze.

– **Czy po ponad 20 latach funkcjonowania w województwie warmińsko-mazurskim Elblągowi bliżej dziś do Olsztyna niż do Gdańska?**

– Elbląg ciąży do Gdańska z powodów historycznych, z powodów cywilizacyjnych – tam zawsze czuć było świeży powiew Zachodu, także z powodów zawodowych, związanych z rynkiem pracy. Z Elbląga do Gdańska jest 65 km, a do Olsztyna 115. Do Gdańska jedzie się 45 min, a do Olsztyna 115. Wielu mieszkańców Elbląga kończyło w Gdańsku szkoły czy studia. Bliska jest im trójmiejska kultura czy sposób spędzania wolnego czasu. To są fakty. Ale faktem jest także, że gdyby Elbląg znalazł się w województwie pomorskim, byłby może czwartym ośrodkiem po Gdańsku, Gdyni i Sopocie, a w województwie warmińsko-mazurskim jest drugi po Olsztynie i jest liderem, jeśli chodzi o pozyskiwanie i wykorzystywanie funduszy unijnych. Mamy jeszcze jeden olbrzymi atut – Elbląg jest jedynym

portem w województwie warmińsko-mazurskim i nam, jako gospodarzom województwa, bardzo zależy, żeby rozwijać jego funkcje portowe.

– **A w czym się przejawiały wasze starania?**

– Po pierwsze w tym, na co mieliśmy realny wpływ i zabezpieczone środki, czyli w wieloletnich inwestycjach w tereny wokół Kanału Elbląskiego i Pętli Żuławskiej. Mówię tu o zagospodarowaniu nadbrzeży jezior, stworzeniu bazy rekreacyjno-biwakowej, ścieżek rowerowych, urządzeniu plaż, renowacji obiektów dziedzictwa kulturowego, budowy stanic wodnych wyposażonych w sprzęt pływający oraz stworzenie uzdrowiska. Wliczam w to także inwestycje w drogi wojewódzkie i powiatowe poprawiające dostępność komunikacyjną obszaru leżącego w sferze oddziaływania Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego, jak też przedsięwzięcia dotyczące budowy systemu oczyszczania ścieków. Budowa kanału na Mierzei jest zwieńczeniem starań nie tylko władz centralnych, ale także marzeń

i wysiłków licznych samorządów nadzalewowych i nadkanałowych.

– **Więc na co liczy Warmińsko-Mazurskie?**

– Przewidujemy, że tzw. przekopem korzyści przypłyną głównie na Zalew Wiślaną. Nowa inwestycja przyciągnie dużą liczbę turystów nie tylko z Polski, ale również z krajów skandynawskich. Bezpośrednim wpływem na wody Zalewu Wiślanego są zainteresowani żeglarze ze Szwecji, Niemiec, Norwegii i Danii - Biuro Regionalne w Elblągu ma w tej sprawie bardzo dużo zapytań. Większy ruch na wodach Zalewu Wiślanego przyczyni się do powstania zarówno nowych miejsc pracy, jak i zwiększenia zysków przedsiębiorców oraz dochodów lokalnych budżetów. Zalew Wiślaną jest jeszcze słabo wykorzystany, jeśli chodzi o uprawianie sportów i turystyki wodnej. W ramach I etapu projektu Pętla Żuławska zmodernizowano ponad 14 marin i przystani, które mają standardy europejskie, ale to trochę za mało. Potrzebne są dalsze inwestycje, które pozwolą na przyjęcie większej liczby wodniaków. Każde dzia-

łanie zwiększające dostęp do Zalewu i Kanału jest korzystne dla wszystkich położonych nad nimi gmin. Budowa drogi wodnej otworzy nowe możliwości dla turystyki i rekreacji na wodzie, powodując m.in. zwiększenie atrakcyjności żeglarstwa. Rozwój turystyki pociągnie za sobą inne branże, takie jak np. przemysł rolno-spożywczy, usługi budowlano-remontowe dla małych jednostek pływających, hotelarstwo i inne. Skorzystają na tym mieszkańcy obu województw, ponieważ powstaną nowe miejsca pracy. Rozwój turystyki, zwłaszcza międzynarodowej, bez bezpośredniego połączenia Zalewu z Bałtykiem był mało realny. Do pełnego rozwinięcia gospodarczych zalet korzyści przekopowych niezbędne są inwestycje w port w Elblągu. Jako zarząd województwa podjęliśmy decyzję o ujęciu środków na to przedsięwzięcie w najbliższej perspektywie unijnej. Koszt realizacji projektu strategicznego Port Morski w Elblągu szacowany jest na ponad 200 mln zł, a dofinansowanie unijne planujemy na poziomie blisko 180 mln zł. Teraz możliwość i zakres wsparcia tego przedsięwzięcia będziemy negocjować z Komisją Europejską.

Projekt Port Morski w Elblągu

Szacowana wartość: 207,2 mln zł, dofinansowanie UE: 176,1 mln zł

- budowa obrotnicy dla statków wraz z umocnieniem nabrzeży,
- pogłębienie i regulacja toru wodnego na rzece Elbląg,
- powiększenie terminala składowo-przetłokowego z budową i modernizacją nabrzeży,
- budowa terminala nr 2 z placami, magazynami i dostępem do bocznicy,
- przebudowa ul. Portowej.

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

PRZEKOP MIERZEI WIŚLANEJ TO EPOKOWA INWESTYCJA

Na przestrzeni setek lat wizja przekopania Mierzei Wiślanej pojawiała się kilkakrotnie — po raz pierwszy prawdopodobnie już w roku 1577. Nie tak dawno, bo w 1945 o poddaniu tego pomysłu dyskusji pisał Eugeniusz Kwiatkowski w swojej publikacji „Budujemy nową Polskę nad Bałtykiem”. Dziś na własne oczy możemy obserwować, jak odważne plany stają się rzeczywistością.

Po raz pierwszy pomysł przekopania Mierzei Wiślanej miał zrodzić się w roku 1577 w głowie króla Stefana Batorego — związany był z konfliktem zbrojnym między Rzeczpospolitą a Gdańskiem. Miejscem, w którym planowano przekop i budowę portu wyznaczono we wsi Skowronki — należącej w latach 1975-1998 do województwa elbląskiego, a dziś będącej częścią województwa pomorskiego. Z Gdańskiem udało się jednak zawrzeć porozumienie, a pomysł zarzucono.

I to na prawie dwieście lat. Kiedy po I rozbiorze Polski w 1772 roku Elbląg przyłączono do Prus, a Gdańsk pozostał przy Polsce, pruski władca chciał, by port elbląski był konkurencyjny wobec gdańskiego. Fryderyk II Wielki rozważał przekop Mierzei Wiślanej, kiedy jednak w 1793 roku Gdańsk również stał się częścią Prus za sprawą II rozbioru, inwestycja stała się bezcelowa.

Aż do roku 1945, kiedy z propozycją budowy kanału wystąpił Eugeniusz Kwiatkowski — chemik i wybitny polityk, który pełnił w swoim życiu wiele kluczowych ról — w okresie II RP — był wicepremierem, ministrem przemysłu i handlu, a następnie ministrem skarbu. Popularność zyskał jako autor koncepcji rozwoju handlu morskiego i budownictwa Gdyni. To właśnie w 1945 powstała kierowana przez Kwiatkowskiego Delegatura Rządu dla Spraw Wybrzeża, która swoją działalnością obejmowała całe polskie Wybrzeże — od Szczecina, przez Trójmiasto, aż po Elbląg.

Przekop Mierzei Wiślanej, która ograniczała swobodny wypływ z Elbląga i innych portów na Zatokę Gdańską, miał rozważać król Stefan Batory

16 października 2018 Jarosław Kaczyński, Marek Gróbarczyk i Jerzy Wilk wkopali na Mierzei Wiślanej ostatni słupek geodezyjny

Plany dotyczące rozwoju polskich portów i gospodarki morskiej Eugeniusz Kwiatkowski opisywał w swojej publikacji wydanej w 1945 roku pod

tytułem „Budujemy nową Polskę nad Bałtykiem”, zaznaczając, że podobnej uwagi wymagają nie tylko średnie, ale i małe porty.

— Trzeba poddać dyskusji myśl o przekopaniu kanałów na mierzei, zamykającej zatokę elbląską w okolicach Kalbergu (dziś: Krynica Morska — przyp. red.), dającego proste i łatwe wyjście z Elbląga na Bałtyk oraz ożywiającego 4 porty rybne w tej Zatoce — zaznaczał Kwiatkowski.

Pomysł, który na przestrzeni setek lat pojawiał się kilkakrotnie, miał wreszcie doczekać się realizacji. Decyzję o budowie nowej drogi wodnej łączącej Zalew Wiślan z Zatoką Gdańską ogłosił 10 listopada 2006 roku w Elblągu premier Jarosław Kaczyński.

Budowa miała rozpocząć się w 2009 i zakończyć w 2012, plany zmieniła jednak umowa dotycząca żeglugi po Zalewie Wiślanym zawarta z Rosją w listopadzie 2009 roku.

Rozpoczęcie budowy przeniesiono na 2017. 22 lutego 2016 minister gospodarki morskiej Marek Gróbarczyk poinformował, że kanał powstanie, budowa rozpocznie się pod koniec roku 2018, a zakończy w 2022.

TO BĘDZIE NOWY ŚWIAT

O tym, że rząd wybrał lokalizację w Nowym Świecie jako najlepszą do realizacji przedsięwzięcia, informował Marek Gróbarczyk podczas posiedzenia Rady Miejskiej w Elblągu 19 października 2017.

— Budowa kanału to inwestycja o szczególnym znaczeniu. Jest jednym z naszych priorytetów, ponieważ ma wpływ na bezpieczeństwo państwowe na Zalewie Wiślanym oraz w regionie — podkreślał Gróbarczyk.

Pierwotnie koncepcje inwestycji dotyczyły trzech miejscowości, a były wśród nich: Skowronki, Piaski i właśnie Nowy Świat.

— Miejscowość Nowy Świat ma najlepsze warunki, jeśli chodzi o raport oddziaływania środowiskowego oraz kompensację, które trzeba czynić w ramach dochowania sztuki budowlanej, czy też wykonania tej inwestycji zgodnie z dyrektywami — przede wszystkim środowiskowymi — wyjaśniał w 2017 roku Gróbarczyk.

O korzyściach wynika-

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

Fot. Marek Lewandowski

Styczeń 2020

jących z budowy kanału mówiła zastępczyni dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni Anna Stelmaszczyk-Świerczyńska. Bezpieczeństwo na Zalewie Wiślanym poprzez swobodny dostęp do Morza Bałtyckiego, rozwój sektorów transportu, gospodarki i turystyki — wyliczała.

I tłumaczyła: — Inwestycja stwarza nowe perspektywy dla Elbląga jako portu. Skróci też drogę transportu morskiego z Gdyni i Gdańska, co łatwo przełożyć na oszczędność w finansach, przyczyni się też do rozwoju turystyki, z której w tym regionie utrzymuje się w dużej mierze społeczność lokalna.

W maju 2018 do Urzędu Morskiego trafiła techniczna dokumentacja budowy kanału przez Mierzeję Wiślaną.

— Do końca sierpnia powstanie dokumentacja wykonawcza. To będą bardzo szczegółowe opracowania i opisy określające, co i gdzie ma powstać — wyjaśniał wówczas nieżyjący już elbląski poseł PiS Jerzy Wilk.

I komentował sceptyczne głosy: — Jeśli samemu nie nie robiło się przez tyle lat, to przynajmniej nie należy teraz przeszkadzać. My w Elblągu mówimy: to nam się uda!

W październiku 2018 roku geodeci i geolodzy ruszyli do pracy na Mierzei Wiślanej. W miejscowości

Nowy Świat rozpoczęły się przygotowania do budowy kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną.

— Trwają geodezyjne wyznaczania oraz badania geologiczne i ferromagnetyczne, które mają wykazać, czy w ziemi nie znajdują się metalowe obiekty, które mogłyby utrudniać kopanie i pogłębianie — relacjonował Urząd Morski w Gdyni.

We wtorek 16 października 2018 prezes PiS Jarosław Kaczyński, minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej Marek Gróbarczyk oraz poseł Jerzy Wilk wkopali na Mierzei Wiślanej ostatni słupek geodezyjny wyznaczający granicę kanału żeglugowego.

— To bardzo ważny dzień dla Elbląga i wszystkich gmin położonych nad Zalewem Wiślanym. Czekaliśmy na to wiele lat. Dzięki temu mamy szansę na rozwój portu w Elblągu i również wszystkich portów położonych nad Zalewem Wiślanym. Na tę inwestycję czeka Tolkmicko, Frombork, Nadbrzeże, Stegna, Sztutowo — mówił Jerzy Wilk.

I zaznaczał: — Wszystkie te gminy będą miały szansę na rozwój gospodarczy, turystyczny i poczucie bezpieczeństwa, które jest również ważne. Nawet nasi przeciwnicy polityczni stwierdzają, że dzięki budowie kanału powstanie 2,5 tys. miejsc pracy.

— Dzięki temu rozwiązaniu elbląski terminal będzie mógł swobodnie przyjmować mniejsze ładunki, odciążając porty trójmiejskie. Rozwój tego portu będzie sprzyjał powstawaniu nowych miejsc pracy, poprawi walory turystyczne miejscowości położonych nad Zalewem Wiślanym oraz wpłynie na rozwój gospodarczy całego regionu północno-wschodniej Polski — podkreślano.

MAMY POZWOLENIE NA BUDOWĘ

W styczniu 2019 pojawiła się długo wyczekiwana dobra wiadomość — wydano

pozwolenie wodnoprawne na wykonanie kanału przez Mierzeję Wiślaną. Był to jeden z niezbędnych dokumentów, które musiał uzyskać inwestor, by rozpocząć budowę nowej drogi wodnej. Uruchomiono przetarg na wykonanie pierwszego etapu inwestycji, a wkrótce nastąpiło otwarcie ofert i wyłoniono firmę, która miała się podjąć budowy kanału.

— Najkorzystniejszą ofertę w przetargu na pierwszy etap prac przy przekopie Mierzei Wiślanej złożyła belgijska spółka N.V. Besix SA ze spółkami NDI SA oraz NDI sp. z o.o. — informowali w lipcu 2019 przedstawiciele Urzędu Morskiego w Gdyni.

W grudniu tego samego roku teren placu budowy przekopu został ogrodzony, na miejscu pojawiały się kolejne kontenery techniczne i coraz więcej ciężkiego sprzętu.

— Trwa grodzenie terenu budowy, a saperzy usuwają obiekty ferromagnetyczne na części lądowej inwestycji. Po zakończeniu prac saperskich wykonawca przystąpi do usuwania karpin oraz równolegle organizować będzie zaplecze budowy — informował Urząd Morski w Gdyni.

Oczyszczanie części lądowej z obiektów ferromagnetycznych, takich jak niewybuchy i niewypały, zakończyło się na początku 2020 roku. Odnaleziono ponad 7000 elementów,

w tym pozostałości po działaniach militarnych z czasów II wojny światowej, m.in. resztki skrzynek amunicyjnych i łuski.

Intensywnym pracom na Mierzei Wiślanej nie przeszkodziła pandemia.

Budowę odwiedził Grzegorz Witkowski, podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Towarzyszyli mu przedstawiciele wykonawcy I etapu inwestycji oraz dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni dr inż. kpt. ż.w. Wiesław Piotrzkowski.

— Inwestycja strategiczna dla państwa polskiego przebiega zgodnie z harmonogramem — mówił minister Witkowski.

I zaznaczał: — Na tej budowie pracuje bardzo dużo polskich podwykonawców. Ta inwestycja jest strategiczna ze względu na pobudzenie gospodarcze nie tylko Elbląga i tej części Polski, ale śmiem twierdzić, że tej części Europy.

PRACE IDĄ ZGODNIE Z HARMONOGRAMEM

W sierpniu 2020 powstał punkt widokowy, z którego można było obserwować postępujące prace. O bezpieczeństwie turystów zadbał leśniczy.

— Zaobserwowaliśmy sporo osób, które w ostatnich miesiącach zatrzymują się przy przekopie w celu zrobienia zdjęcia czy spacerowania się wzdłuż niego. Ludzie nie

Fot. Marek Lewandowski

Styczeń 2020

Fot. NDI/Besix

Styczeń 2021

5 grudnia 2018 regionalny dyrektor ochrony środowiska w Olsztynie podpisał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji, co otworzyło drogę do wydania pozwolenia na budowę.

— Budowa kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną to projekt, który ma znacząco poprawić dostęp do portu morskiego w Elblągu oraz zagwarantować Polsce swobodny dostęp z Zalewu Wiślanego na Bałtyk z pominięciem kontrolowanej przez Rosję Cieśniny Piławskiej — przypominało Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Fot. NDI/Besix

Marzec 2021

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

Fot. Ryszard Biel

1 lipca 2021 teren budowy odwiedziła prezydent Andrzej Duda i premier Mateusz Morawiecki

mają gdzie zostawiać samochody, więc parkują przy samej drodze, na poboczach, we wjazdach do lasów czy wzdłuż dróg leśnych, stwarzając niebezpieczne sytuacje. W związku z tym podjęliśmy decyzję o udostępnianiu placów składowych i utworzeniu tymczasowego parkingu — informował Jan Piotrowski z Nadleśnictwa Elbląg.

I mówił: — Powstał także pomysł na udostępnienie jednego ze wzniesień w lesie pod utworzenie punktu obserwacyjnego, na którym stanęły także tablice informacyjne.

Nadszedł kolejny rok, a z nim kolejne zrealizowane zadania. W styczniu wbudowano na zewnętrznej i wewnętrznej stronie falochronu wschodniego pierwsze charakterystyczne betonowe bloczki typu Xbloc Plus.

— Użycie takich betonowych bloków zmniejsza ilość użytych prefabrykatów ochronnych, czyli betonu na falochronach. Skracają się też czasy montażu, a zwiększa odporność na zmiany klimatyczne. Po raz pierwszy zastosowano

je na zaporze wodnej Afsluitdijk — tamie osłonowej, będącej główną tamą i groblą w Holandii. Nasza budowa będzie więc drugą taką w Europie i na świecie — mówił Jacek Szymański, dyrektor projektu z konsorcjum NDI/Besix.

Luty przyniósł silne mrozy i opady śniegu, ale intensywność robót wcale nie zmalała. Modyfikacji uległ jedynie harmonogram prac na sztucznej wyspie, kiedy Zalew Wiśłany zamrzł. Pozostałym zadaniom warunki pogodowe nie zaszkodziły — na Mierzeję wpływały statki z kamieniem hydrotechnicznym ze Skandynawii — transport materiałów drogą wodną pozwolił odciążyć lokalne drogi, a trzeba przyznać, że materiałów potrzebnych było sporo.

— Do budowy pierwszego etapu potrzebujemy 390 tys. ton kamienia, z czego ponad połowa została już dostarczona na miejsce inwestycji — relacjonował kpt.ż.w. Wiesław Piotrowski, dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni.

Marzec również był pracowity — betonowanie, prace prowadzone przy

obu ruchomych mostach, roboty wykończeniowe w budynku kapitanatu i dalszy transport kamienia hydrotechnicznego, magazynowanego w elbląskim porcie. W połowie miesiąca warunki pogodowe pozwoliły też na kontynuowanie prac w obrębie sztucznej wyspy.

— Początek wiosny to dla nas czas bicia rekordów. Okazało się, że w marcu, mimo że przy sztucznej wyspie pracowaliśmy tylko dwa tygodnie, udało nam się zamontować 136 podwodnych ściągow. Poza tym pogrzeżyliśmy 570 m bieżących ścian szczelnej grodzi, co też jest naszym nowym rekordem. Łączne zaangażowanie robót katarowych wynosi ok. 66 proc. Zbliżamy się do pełnego zamknięcia obwodu sztucznej wyspy — zdradzał Paweł Śpiwak, kierownik robót hydrotechnicznych NDI/Besix.

W czerwcu 2021 odbywały się testy obciążeniowe Mostu Południowego, który wkrótce został otwarty dla kierowców.

— To dowód na to, że prace na Mierzei Wiślanej przebiegają zgodnie z zało-

Fot. Ryszard Biel

25 października na terenie budowy odbyła się uroczystość, podczas której Most Południowy został nazwany na cześć zmarłego w maju 2021 piosenkarza Jerzego Wilka

Fot. NDI/Besix

Sierpień 2021

żonym harmonogramem — zaznaczał minister Gróbarczyk.

A Paweł Ciomek z konsorcjum NDI/Besix podkreślał: — To jeden z najdłuższych tego typu obiektów obrotowych w Polsce. Jego łączna długość to ponad 60 metrów, masa konstrukcji stalowej ustroju wraz z przeciwwagą to ok.

550-560 ton. Ciekawostką jest, że pomimo tak specyficznej konstrukcji i masy, został zmontowany co do milimetrów i wyważony co do kilogramów.

1 lipca teren budowy odwiedzili prezydent Andrzej Duda i premier Mateusz Morawiecki. — Ta inwestycja po pierwsze wzmacnia suwerenność Rzeczypospolitej i to jej najważniejsza rola — żebyśmy nie musieli pytać naszych sąsiadów, czy możemy wpłynąć na wody Zalewu Wiślanego i czy możemy dostać się do portu w Elblągu. Druga to ożywienie pod względem handlowym regionu elbląskiego, części Pomorza i Warmii i Mazur — podkreślał prezydent.

25 października na terenie budowy odbyła się uroczystość, podczas której Most Południowy został nazwany na cześć zmarłego w maju 2021 piosenkarza Jerzego Wilka.

Czerwiec 2021

Fot. NDI/Besix

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

Fot. ND/Besix

Sierpień 2022

Luty 2022

Fot. ND/Besix

— Jest rzeczą potrzebną, by utrwaląć pamięć o ludziach, którzy swoim życiem udowodnili, że można uczynić wiele dla swojej ojczyzny i dla swojej ziemi — mówił Jarosław Kaczyński.

Listopad był kolejnym miesiącem intensywnych prac — między innymi tych z branży elektrycznej, teletechnicznej i sanitarnej, a Urząd Morski w Gdyni informował o rozwiązaniach, które zastosowano z myślą o zwierzętach.

— Dwa specjalne przejścia dla leśnych mieszkańców zaprojektowano w postaci czterech pochylni, z których każda ma mieć szerokość równą 5 m i długość

22 m. Dodatkowo wzdłuż kanału zostaną wydzielone rejonu o większym zaciemnieniu w porach nocnych, a nasadzona zieleń będzie naprowadzać zwierzęta do pochylni. Nawierzchnia Mostu Północnego zostanie za to częściowo wykonana z żywicy epoksydowej wysypianej piaskiem, dzięki czemu most nie powinien stanowić bariery dla zwierząt, które odstrasza nawierzchnia asfaltowa — wyjaśniał Urząd Morski.

Grudzień przyniósł dobre wiadomości. — Prace na budowie kanału żeglugowego realizowane są sprawnie — informował wiceminister infrastruktury Marek Gróbarczyk.

PLANY STAŁY SIĘ RZECZYWISTOŚCIĄ

Przekop Mierzei Wiślanej to epokowa inwestycja. Pozwoli na swobodne wpływanie na polski Zalew Wiślany bez konieczności pytania o zgodę Federacji Rosyjskiej. Wagę przekopu dostrzegamy dopiero teraz, podczas inwazji Rosji na Ukrainę — mówił wiceminister infrastruktury Marek Gróbarczyk, który pod koniec marca 2022 roku po raz kolejny odwiedził teren budowy. Minister zapowiedział też, że kanał zostanie otwarty 17 września.

— To jest dla nas symboliczna data — tak samo, jak ta inwestycja. Ustaliśmy, że jej realizacja zakończy się właśnie wtaki spektakularny sposób — podkreślał wiceminister.

A dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni informował: — Zostały już mniej spektakularne sprawy do zrobienia. Przewidujemy jeszcze prace związane z zalaniem śluzy. Zostaną też do zrealizowania prace związane z odbiorami, z organizacją ruchu, sprawdzenie, czy wszystkie elementy funkcjonują właściwie.

Kolejne miesiące intensywnych prac przyniosły pozytywne wiadomości.

— Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany

z Zatoką Gdańską wchodzi w decydujący etap — przekazał w sierpniu tego roku Andrzej Mańkiewicz, zastępca pełnomocnika do spraw realizacji projektu z Urzędu Morskiego w Gdyni.

W pierwszym tygodniu września inwestor informował za to, że na terenie budowy trwają już ostatnie prace i porządki.

— Przekop Mierzei Wiślanej to ogromne wyzwanie hydrotechniczne. Projekt zakładał budowę portu osłonowego od strony Zatoki Gdańskiej i kanału żeglugowego ze śluzą i konstrukcją zamknięć wraz ze stanowiskami oczekiwania od strony Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego. To również nowy układ drogowy z ruchomymi stalowymi mostami o pionowej osi obrotu, a także budowa tzw. sztucznej wyspy na Zalewie Wiślanym — wyliczała Magdalena Kierzkowska, rzeczniczka Urzędu Morskiego w Gdyni.

Na całość zadania składa się jeszcze II i III etap budowy. Po ich zakończeniu kanał żeglugowy pozwoli przepływać z Zatoki Gdańskiej na Zalew Wiślany jednostkom o zanurzeniu do 4,5 metra, długości do 100 metrów i szerokości do 20 metrów.

KAMILA KORNACKA

Fot. ND/Besix

Sierpień 2022

Fot. ND/Besix

Sierpień 2022

Krajowa
Grupa
Spożywcza

STAWIAMY NA POLSKIE PRODUKTY

Krajowa Grupa Spożywcza S.A. jest największym państwowym producentem żywności w Polsce i jedynym podmiotem o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa żywnościowego w kraju. Powstała na bazie Krajowej Spółki Cukrowej S.A.

Misją Krajowej Grupy Spożywczej S.A. jest dostarczanie polskim konsumentom najwyższej jakości produktów spożywczych, wyprodukowanych z polskich, regionalnych plonów. Spółka gwarantuje bezpieczeństwo żywnościowe i stabilność w sektorze rolno-spożywczym oraz uczciwe ceny skupu surowca dla plantatorów i rolników.

Wartości, którymi kieruje się spółka, to: polskość, tradycja, natura i bezpieczeństwo.

Krajowa Grupa Spożywcza oferuje konsumentom produkty wytwarzane w swoich zakładach pod trzema markami detalicznymi: Polski Cukier, Frutuś i Polskie Przetwory.

Marka Polski Cukier zapewnia cukier najwyższej jakości, idealny do produkcji wypieków, słodczy,

lodów i innych deserów, nabiału czy napojów. Cukier produkowany jest w 7 cukrowniach zlokalizowanych w 5 województwach w Polsce.

Zakład „Polskie Przetwory” oferuje konsumentom produkty najwyższej jakości, wśród których znajdują się: ketchupy,

koncentraty pomidorowe, sosy do dań gotowych, soki, smoothie, passaty oraz dżemy. Flagowym produktem jest ketchup łagodny i pikantny. Zakład produkuje również sok „Frutuś” skierowany do najmłodszych konsumentów. Podstawą każdego soku jest jabłko i marchew.

Grupa Kapitałowa Krajowej Grupy Spożywczej składa się z 15 podmiotów, a swoją działalność opiera na poszczególnych segmentach:

- cukrowym,
- zbożowo-młynarskim,
- słodczy,
- skrobiowym,
- owocowo-warzywnym,
- nasiennym,
- rolnym.

Działalność Grupy Kapitałowej Krajowej Grupy Spożywczej wpływa na stabilizację i umocnienie pozycji polskich podmiotów na rynku rolno-spożywczym w Polsce. Nasze spółki i oddziały to zakłady niejednokrotnie z ponad 100-letnią tradycją na rynku, które dzisiaj z powodzeniem funkcjonują w wielu segmentach i na różnych rynkach.

Celem powstania Grupy była dywersyfikacja działalności oraz budowa silnego holdingu spożywczego.

Grupa Kapitałowa Krajowej Grupy Spożywczej ciągle się rozwija, planuje pozyskiwać nowe podmioty, wkraczając w kolejne segmenty swojej działalności. Jesteśmy Grupą o wspólnych interesach gospodarczych i ekonomicznych.

Silą Krajowej Grupy Spożywczej są ludzie, doświadczenie, działanie w zgodzie z naturą oraz odważne patrzenie w przyszłość. Spółka stawia na nowoczesność i innowacyjność. Jej produkty trafiają zarówno do małych sklepów, jak i do największych sieci handlowych. Cieszą się zaufaniem renomowanych koncernów spożywczych, chemicznych i farmaceutycznych na całym świecie.

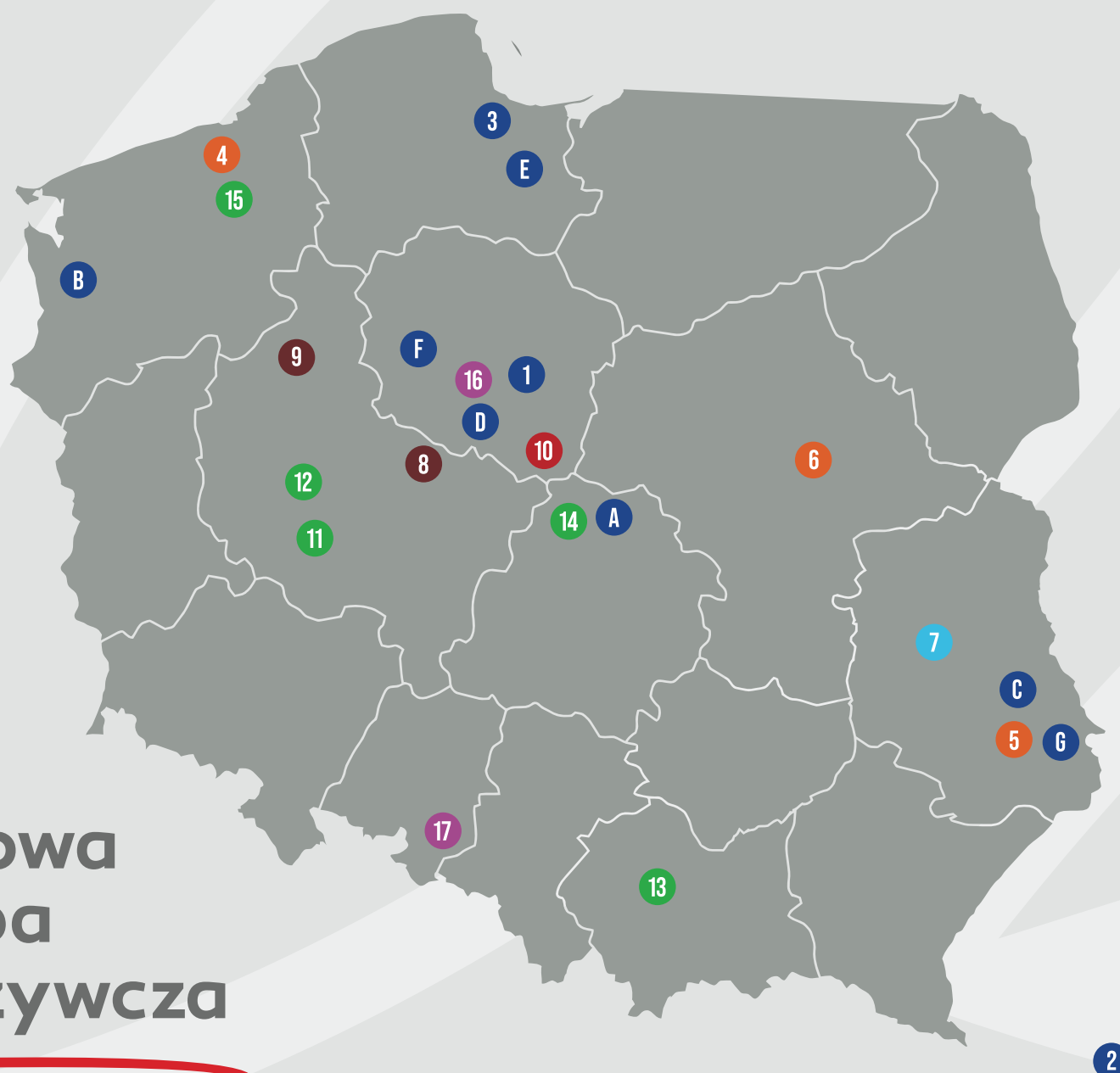
Wspieramy polskie rolnictwo. Produkujemy polską żywność, napędzamy polską gospodarkę. Tak tworzymy Krajową Grupę Spożywcza S.A.

Krajowa Grupa Spożywcza

Grupa Kapitałowa

Segment cukrowy

1. Krajowa Grupa Spożywcza S.A. z siedzibą w Toruniu
 - A. Oddział "Cukrownia Dobrzelin"
 - B. Oddział "Cukrownia Kluczewo"
 - C. Oddział "Cukrownia Krasnystaw"
 - D. Oddział "Cukrownia Kruszwica"
 - E. Oddział "Cukrownia Malbork"
 - F. Oddział "Cukrownia Nakło"
 - G. Oddział "Cukrownia Werbkowice"
2. Î.C.S. „Moldova Zahăr” S.R.L. z siedzibą w Cupcini (Mołdawia)
3. Oddział „Terminal Cukrowy” w Gdańsku

Segment zbożowo-młynarski

4. Przedsiębiorstwo Zbożowo - Młynarskie „PZZ” w Stośławiu S.A. z siedzibą w Stośławiu
5. Zamojskie Zakłady Zbożowe sp. z o.o. z siedzibą w Zamościu
6. ELEWARR sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Segment słodczy

7. Fabryka Cukierków „Pszczółka” sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie

Segment skrobiowy

8. Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego Trzemeszno sp. z o.o. z siedzibą w Trzemesznie
9. Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego w Pile "ZETPEZET" Sp. z o. o.

Segment owocowo-warzywny

10. Zakład „Polskie Przetwory”

Segment nasienny

11. „DANKO” Hodowla Roślin sp. z o.o. z siedzibą w Choryni
12. Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. z siedzibą w Tulcach
13. Małopolska Hodowla Roślin sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie
14. Kutnowska Hodowla Buraka Cukrowego sp. z o.o. z siedzibą w Straszku
15. Pomorsko Mazurska Hodowla Ziemniaka sp. z o.o. z siedzibą w Strzekęcinie

Segment rolny

16. Hodowla Zwierząt i Nasiennictwo Roślin Polanowice sp. z o.o. z siedzibą w Polanowicach
17. Kombinat Rolny Kietrz sp. z o.o. z siedzibą w Kietrzu

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

ELBLĄG WRACA DO MORSKICH TRADYCJI

Trwa rok tradycji morskich Elbląga, bo takim decyzją elbląskich radnych został ustanowiony 2022. Związek Elbląga z morzem ma długą historię, która wkrótce przestanie kojarzyć się tylko z przeszłością. Wszystko za sprawą przekopu Mierzei Wiślanej.

Wikingowie z Janowa

Janów to niewielka miejscowość w powiecie elbląskim, którą zamieszkuje zaledwie 300 mieszkańców. Mimo wszystko wieś jest niezwykle ciekawa — rozciąga się z niej widok na jezioro i rezerwat przyrody Drużno, a jedną z turystycznych atrakcji stanowi zespół pałacowo-parkowy z 1886 roku.

O Janowie zrobiło się jednak naprawdę głośno za sprawą niezwykłego odkrycia, którego dokonał Marek Jagodziński — archeolog i absolwent Uniwersytetu Warszawskiego, który do Elbląga przeniósł się w 1980 roku.

— To, co znaleźliśmy w Janowie, jest jednym z największych archeologicznych osiągnięć na skalę światową. Mamy tu do czynienia z prawdziwą historią — mówi Marek Jagodziński.

I opowiada: — Wiosną 1981 roku byłem akurat na przepustce z wojska i robiłem objazd rowerowy w okolicach Janowa. Właśnie wtedy ujrzałem mieniący się w słońcu bursztyn. Później okazało się, że ten bursztyn już od kilkunastu lat był tam zbierany przez mieszkańców Elbląga i okolic. Mówiło się nawet o podelbąskim zagłębiu bursztynu. Ludzie wiedzieli, że coś tam jest. Pod koniec lat sześćdziesiątych pola zaorano chyba po raz pierwszy od czasów XIX wieku i orka wyrzuciła co nieco na powierzchnię.

Doktor Marek Franciszek Jagodziński — archeolog, odkrywca osady Truso w oddalonej o kilka kilometrów od Elbląga miejscowości Janów

Truso było jednym z głównych portów w basenie Morza Bałtyckiego, za to największym był ten położony u nasady Półwyspu Jutlandzkiego — Hedeby

— PAMIĘTAM, JAK WSTĘPNIE OCENIŁEM, ŻE POWIERZCHNIA, NA KTÓREJ MOGŁA ZNAJDOWAĆ SIĘ OSADA, TO 5 HEKTARÓW. DZIŚ WIADOMO JUŻ, ŻE ZAJMOWAŁA ICH PONAD 20. NIE ODKRYLIŚMY KONKRETNIEJ POZOSTAŁOŚCI ZABUDOWY — TE ULEGŁY KOMPLETNEMU ZNISZCZENIU. ZOSTAŁY TYLKO ŚLADY, KTÓRE POZWOLIŁY NAM JEDNAK ZREKONSTRUOWAĆ ZARYS

OSADY I ODTWORZYĆ ŻYCIE CODZIENNE JEJ MIESZKAŃCÓW — RELACJONUJE MAREK JAGODZIŃSKI.

W okresie wikingim — który w Polsce jest dopiero rozpoznawany — jednym z głównych portów w basenie Morza Bałtyckiego było właśnie Truso, największym za to ten położony u nasady Półwyspu Jutlandzkiego — Hedeby.

— Wraz z innymi portami tworzyły nadbałtycką strefę gospodarczą. Emporia te powstawały z inicjatywy Skandynawów. W założeniu Truso największy

udział mieli prawdopodobnie Duńczycy. — Z moich badań wynika, że od strony lądu osada była otoczona półkolistym wałem drewniano-ziemnym. Od strony wody znajdowała się natomiast palisada obronna, która blokowała wroga przed wpłynięciem do portu — wyjaśnia Marek Jagodziński.

Życie osady skupiało się wokół handlu i rzemiosła. Wikingowie z Truso sprzedawali głównie bursztyn, futra i miecze, które sami wytwarzali. Odnaleziono płoty kościane, które przyczepiano do butów i podkładano pod skrzynie pełne ciężkich towarów,

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

Kościane płozy świadczą o tym, że handel trwał nawet zimą, gdy akweny jeziora Drużno i Zalewu Wiślanego zamarzały

świadczą o tym, że handel trwał nie tylko latem, ale i zimą, gdy akweny jeziora Drużno i Zalewu Wiślanego zamarzały.

— OKRES WIKIŃSKI JEST BARDZO WAŻNY, TAKIE EMPORIA JAK TRUSO CZY HEDEBY BYŁY JAK OKNA NA ŚWIAT — ZAUWAŻA ODKRYWCA PODELBŁĄSKIEJ OSADY.

I dodaje: — Nic nie trwa jednak wiecznie i wszystko przemija. Co doprowadziło do upadku wikingów? Powstanie pierwszych państw wczesnofeudalnych i wpro-

wadzenie chrześcijaństwa. Hedeby zostało porzucone, Truso upadło, a jego miejsce przejął królewski Gdańsk, który miał już gotowe zaplecze całego państwa z administracją i kościołem.

Dla nas historia Truso jeszcze się jednak nie skończyła — jest jeszcze sporo do odkrycia. Ślady wikingów z Janowa, które już udało się znaleźć, można zobaczyć w elbląskim Muzeum Archeologiczno-Historycznym.

Smok zwodowany w Elblągu

W średniowieczu w mieście rozwijał się handel w ramach strefy hanzeatyckiej. Elbląg cieszył się

ogromnym atutem — leżał nad łączącą się z Wisłą rzeką Elbląg, dzięki czemu obok Gdańska był głównym portem morskim dla polskich ziem.

Z Elblągiem związana jest historia pierwszego okrętu budowanego z myślą o polskiej flocie. Smok, bo tak jest nazywany ze względu na to, że jego dziób zdobił galion w formie głowy smoka, zamówiony został przez króla Zygmunta II Augusta.

Okręt zaprojektował wenecki mistrz Domenico Zaviazello, to również on kierował budową Smoka. Stępkę pod budowę położono 21 czerwca 1570 roku w Elblągu. Prace przerwała zima, ale okręt zwodowano już rok później.

W marcu 1572 roku prace były kontynuowane, przerwała je jednak śmierć króla w lipcu tego samego roku. Niestety nie ma pewności co do dalszych losów Smoka. Okręt mógł spłonąć podczas ataku gdańszczan na Elbląg w 1577 roku, możliwe jednak, że Smok został wycofany w górę rzeki Elbląg i uniknął zniszczenia, ale rozebrano go pomiędzy rokiem 1584 a 1588.

Do budowy okrętu użyto przede wszystkim drewna dębowego, klonowego

Port w Elblągu w okresie międzywojennym

i sosnowego. Smok miał posiadać cztery maszty i liczyć ponad 33 metry długości. Według założenia galeon ten miał pomieścić 350-osobową załogę, w tym 240 żołnierzy piechoty morskiej uzbrojonych w hakownice, arkebuzę i muszkiety.

Rozwój przemysłu i powrót do tradycji

Odwieczną bolączką elbląskiego portu były płytkie wody i śródlądowe położenie, które utrudniały swobodną żeglugę. Prace pogłębiarskie prowadzono do roku 1620, ale ich kontynuację uniemożliwił upadek handlu elbląskiego. Ponowne zmagania podjęto w 1772 roku — po zajęciu miasta przez Prusy.

Chcąc stworzyć miasto handlowe będące konkurencją dla Gdańska, rząd pruski starał się ożywić gospodarczo Elbląg. Na lata 1770-1790 przypada zmiana organizacji przestrzennej portu — powstały nowe magazyny zbożowe, kantor bankowy i gmach giełdy kupieckiej, a dwa dźwigi portowe znacząco zwiększyły możliwości portu w zakresie przeładunków. Prace pogłębiarskie w porcie były kontynuowane.

Wkrótce Elbląg znów należał do znaczących ośrodków portowych południowego Bałtyku, ale rozwój portu wyhamował na początku XIX wieku.

Jest to wynikiem rozwoju przemysłowego miasta, ale też rozwoju kolei i dróg lądowych.

W czasach rządów pruskich i niemieckich w mieście rozwijał się przemysł stoczniowy. W 1837 roku powstały Zakłady Schichau, w 1900 roku firma zatrudniała już kilka tysięcy pracowników. Łącznie w latach 1885-1945 we wszystkich zakładach Schichau wyprodukowano ponad 1600 statków różnych typów.

//KOLEJNY POWRÓT DO MORSKICH TRADYCJI I WZROST ZNACZENIA PORTU NASTĄPIŁ W LATACH 30. PORT W ELBLĄGU POZWAŁ NA EKSPORT WĘGLA, ŻELAZA, NAWOZÓW CZY MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH, IMPORTOWANO ZA TO ZBOŻE, ELEMENTY MASZYN I TYTOŃ.//

Niestety — w roku 1945 w wyniku sytuacji stworzonej przez ZSRR port w Elblągu został sprowadzony do roli peryferyjnej. To właśnie wtedy granica między PRL i ZSRR przecięła Zalew Wiślaną, a ignorowanie przez ZSRR układu z Polską, gwarantującego polskim statkom żeglugę przez rosyjską część

Zalewu, wyeliminowało elbląski port z wymiany międzynarodowej, zamykając jedyny tor wodny prowadzący z Elbląga i pozostałych portów Zalewu przez Cieśninę Piławską na Morze Bałtyckie.

Kiedy Elbląg powrócił do Polski, podjęto próby aktywizacji portu i odbudowy miasta zniszczonego przez armię radziecką. Próbowano również opracować inne połączenia portu z Bałtykiem — to między innymi wtedy mówiono już o przekopie Mierzei Wiślanej.

Lata 60. i 70. przynosiły jednak kolejne ograniczenia. W 1967 roku przeniesiono Kapitanat Portu Elbląg do Tolkmicka, a dekadę później rzeka Elbląg straciła status wód morskich.

Szansa dla portu elbląskiego pojawiła się po roku 1989. W drugiej połowie 1992 roku reaktywowano kapitanat, a w 1994 roku odcinkowi rzeki Elbląg pomiędzy Zalewem Wiślanym a Jeziorem Drużno nadano status morskiej drogi wewnętrznej. Wkrótce wytyczono również nowe granice portu. W połowie 1994 roku powstała Rada Użytkowników Portu, która wraz z administracją morską i samorządem terytorialnym podjęła się prób promocji portu i działalnością na rzecz jego rozwoju.

Próba rekonstrukcji galeonu Smok w Centralnym Muzeum Morskim w Gdańsku

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

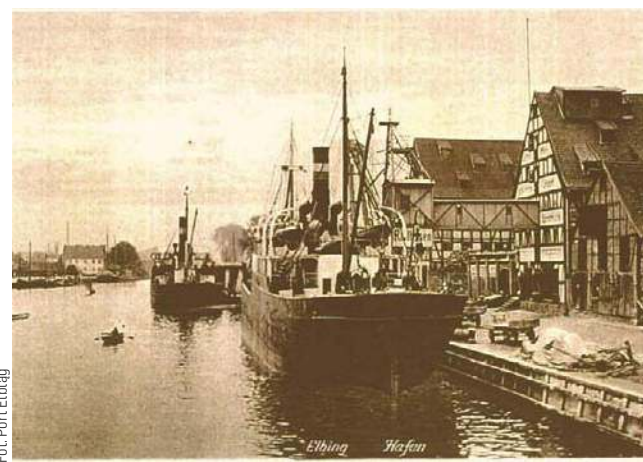
PARTNERZY WYDANIA

Fot. Port Elbląg

Fot. Port Elbląg

Fot. Port Elbląg

Zdjęcia archiwalne

W maju 1996 roku w Elblągu otwarte zostało morskie przejście graniczne. Kolejnym ważnym wydarzeniem było utworzenie w roku 2000 dużego składu celnego. Warto dodać, że od 1992 roku port w Elblągu jest ważnym punktem obsługi ruchu pasażerskiego. Od 2006 roku terminal pasażersko-promowy z punktem odpraw granicznych posiada możliwość pełnej obsługi promów pasażerskich pasażersko-samochodowych, statków pasażerskich i jednostek portowych.

Wielka szansa dla portu i regionu

— W pierwszej kadencji samorządu terytorialnego wyznaczony został kierunek dla portu morskiego w Elblągu — później realizowany był przez każdego prezydenta i radę miejską. Zaczynaliśmy praktycznie od zera — z etapu walki o marzenia, przeszliśmy do fazy ich realizacji — mówił prezydent Elbląga Witold Wróblewski podczas konferencji naukowej dotyczącej morskich tradycji miasta.

Podczas spotkania w Bibliotece Elbląskiej aktualny stan portu podsumował profesor Krzysztof Luks: — Zdolności przeładunkowe portu w Elblągu to obecnie 1,5 mln ton rocznie, a wykorzystujemy 10 procent. Jeśli nastąpi otwarcie na morze, to nie spodziewamy się od razu spektakularnych inwestycji — mamy jeszcze dość miejsca, aby się sporo rozwinąć. Zdaniem Luksa kanał otworzy dla elbląskiego portu dwie podstawy przyszłego rozwoju.

— Pierwszy to ukraińskie zboże. Rosjanie — jak wiadomo — blokują ten wywóz, a sytuacja żywnościowa świata w dużym stopniu od tego zboża zależy, więc Ukraina szuka wyjścia. Kołobrzeg już to zboże przeładuje. My na razie — pomimo posiadania wielkiego elewatora — nie możemy. Stanie się to, gdy wyjdziemy na Bałtyk. Inaczej gdy skończy się wojna, porty czarnomorskie jeszcze przez długi czas będą uznawane za niebezpieczne — wskazywał.

Drugi kierunek przyszłościowy rozwoju portu to zdaniem profesora budowa farm wiatrowych na Bałtyku.

— Posiadamy przemysł do budowy turbin i innych elementów — otwarcie kanału daje możliwość włączenia się elbląskiego przemysłu — produkującego te wyroby — do budowy tych farm. Przedsiębiorstwo będzie mogło swoje wyroby dostarczyć drogą morską — bezpośrednio na plac budowy farm wiatrowych albo do portu operacyjnego — wyjaśniał profesor.

Krzysztof Luks stwierdził również, że nie na miejscu są pytania o zwrot kosztów inwestycji, jaką jest budowa kanału przez Mierzę Wiślaną, warto jednak zapytać, po co w ogóle została podjęta.

— Aby mieć czynnik rozwoju — port zawsze jest czynnikiem rozwoju — dodatkową możliwością i szansą dla miejscowej ludności i gospodarki — podkreślił.

O korzyściach wynikających ze stworzenia no-

Fot. UM Elbląg

Port zawsze jest czynnikiem rozwoju — dodatkową możliwością i szansą dla miejscowej ludności i gospodarki — mówi prof. Krzysztof Luks

wej drogi wodnej łączącej Zalew Wiślan z Zatoką Gdańską mówił również dyrektor elbląskiego portu.

— To strategiczna inwestycja nie tylko dla państwa polskiego, ale przede wszystkim dla elbląskiego portu i innych portów nadzalewowych. Oraz powrotu do tego, co było w przeszłości — powiedział Arkadiusz Zgliński.

Zdaniem dyrektora por-

tu budowa kanału oznacza nie tylko bezpośredni i suwerenny dostęp Elbląga i portów Zalewu Wiślanego do akwenu Morza Bałtyckiego, ale również ożywienie gospodarki miasta i regionu poprzez stworzenie nowych miejsc pracy, otwarcie Zalewu Wiślanego dla państw członkowskich Unii Europejskiej i odciążenie dróg i kolei.

Podobnego zdania jest wiceminister aktywów państwowych Andrzej Śliwka, który przyznał: — Elbląg zasługuje na mocny impuls gospodarczy. Port w Elblągu ma ogromny potencjał, a przekop Mierzei Wiślanej to nowe możliwości gospodarcze dla całego regionu elbląskiego.

KAMILA KORNACKA

Fot. Łyszard Biel

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

STAWIAMY NA ROZWÓJ REGIONU I CAŁEJ POLSKI

Wiceminister aktywów państwowych Andrzej Śliwka urodził się w Pastęku, od pokoleń jest rodzinnie związany z Ziemią Elbląską. W Elblągu skończył I Liceum Ogólnokształcące i to tutaj zamieszkał. Dziś w związku z pełnioną funkcją większość czasu spędza w Warszawie, ale czynnie działa na rzecz rozwoju swoich rodzinnych stron.

— **Przekop Mierzei Wiślanej to prawdziwy impuls do rozwoju — zwłaszcza dla Elbląga i okolic.**

— Kiedy tylko mogę, odwiedzam swoje rodzinne strony. Uważnie śledzę bieżące wydarzenia dotyczące naszej okolicy i wspólnie z panem posłem Leonar-dem Krasulskim staram się, aby Elbląg, Pastęk, oraz inne miejscowości z zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego stały się wreszcie beneficjentami rozwoju.

Przekop Mierzei Wiślanej ma wymiarze gospodarczym ogromne znaczenie dla całej Polski. To również kwestia naszej suwerenności. Jest też znaczenie symboliczne, a wskazuje na to choćby sama data oficjalnego otwarcia kanału.

Z jednej strony inwestycja uniezależnia dostęp do Zatoki Gdańskiej i Morza Bałtyckiego od rosyjskiego „widzimi się” — dotychczas dostęp ten możliwy był jedynie przez Cieśninę Piławską. Kreml wielokrotnie wykorzystywał swoją pozycję i bez racjonalnych powodów uniemożliwiał statkom pod nierosyjską banderą dostęp do naszych wód terytorialnych.

Otwarcie kanału żeglugo-wego przez Mierzeję Wiślaną zagwarantuje dostęp do Zalewu Wiślanego nie tylko polskim, ale również sojusznikom okrętów. Prawo i Sprawiedliwość od początku swojego istnienia było formacją, która podkreślała, że agresywna polityka Moskwy stanowi zagrożenie dla Polski. Rosjanie w okrutny sposób potwierdzili i nadal potwierdzają nasze obawy swoją bezprawną agresją na Ukrainę. Mówił o tym już w 2008 roku świętej pamięci prezydent Lech Kaczyński w swoim przemówieniu w Tibili, które okazało się dla późniejszych losów wschodniej części Europy prorocze.

Data otwarcia przekopu jest symboliczna — w rocznicę ataku Związku Radzieckiego na Polskę pokazujemy, że potrafimy dbać o nasze bezpieczeństwo i nie jesteśmy skazani na łaskę Rosjan.

Drugim celem realizowanym przez przekop jest wzmocnienie naszej siły ekonomicznej i odblokowanie potencjału regionu — otwarcie przekopu Mierzei Wiślanej to wielka szansa dla gospodarki regionu elbląskiego i całej Polski. Skróci się czas przepływu między portami w Elblągu a Gdańskiem i Gdynią, zwiększy się dostęp turystów do Zalewu Wiślanego oraz miejscowości nad nim położonych, oraz otwar-

te zostaną nowe kierunki rynkowe dla produktów z regionu. Oznacza to nowe miejsca pracy i wzmocnienie konkurencyjności polskiej gospodarki. To także olbrzymia szansa dla portu elbląskiego.

— **W Polsce mamy trzy porty o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej. To Szczecin-Swinoujście, Gdańsk i Gdynia. Czy Elbląg może stać się takim czwartym portem?**

— Jak najbardziej — Prawo i Sprawiedliwość od ponad dekady mówi, że elbląski port powinien stać się IV portem RP, czyli podobnie jak trzy pozostałe, otrzymać status portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej. W 2019 roku w „Programie rozwoju polskich portów do 2030 roku” Rada Ministrów zwracała uwagę, że port w Elblągu wyróżnia się potencjałem na tle swoich odpowiedników ze względu na rozwiniętą funkcję przeładunkowo-składową, charakterystyczną dla portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej.

Przekop Mierzei Wiślanej pozwoli uwolnić ten potencjał — nadanie elbląskiemu portowi statusu, który sprawi, że stanie się młodszy bratem portów Szczecin-Swinoujście, Gdańsk i Gdynia wydaje się zatem naturalną kolejną rzeczą, wynikającą z czynników obiektywnych.

Najważniejsze dla portu, miasta i regionu jest to, żeby w Elblągu zostały zrealizowane wszelkie niezbędne inwestycje, które pozwolą na zagospodarowanie możliwości, które otwiera przed miastem przekop Mierzei Wiślanej.

— **Trudno znaleźć w naszym regionie przeciwników przekopu. Niektórzy martwią się jednak, że**

Andrzej Śliwka – Wiceminister aktywów państwowych

tor wodny okaże się zbyt płytki, a statki wielkotonażowe nie wpłyną do Elbląga.

— Sam przekop umożliwi przejście statków o zanurzeniu do 4,5 m z Zatoki Gdańskiej do Zalewu Wiślanego. Tory wodne na całej długości po zakończeniu prac będą miały głębokość 5,0 m, a zakupiona pługielniarka będzie zapewniać stałą żeglowność. Wyjątek stanowią obiekty inżynierskie, takie jak śluza, która jest na rzędnej 6,5 m, co w przyszłości umożliwi pogłębienie drogi wodnej na całym odcinku do tej głębokości. Inną sprawą jest kwestia spornego odcinka 800-metrowego toru wodnego, który powinien zostać pogłębiony przez podmiot zarządzający portem, czyli Zarząd Portu Morskiego Elbląg sp. z o.o., a na który władze Elbląga nie mają pieniędzy. Stąd też nasza konkretna propozycja 100 mln złotych na rozwój portu.

— **Niedawno pojawił się kolejny pomysł na wzmocnienie elbląskiego portu. Mamy na myśli inwestycje w energety-**

kę wiatrową na morzu, w offshore, które mają realizować spółki Skarbu Państwa. Jak może skorzystać na tym Elbląg?

— Energetyka odnawialna jest ważną i ciągle rozwijającą się gałęzią polskiej gospodarki — Polska inwestuje duże środki w odnawialne źródła energii, a w 2020 roku osiągnęła cel OZE na poziomie 16,13 proc. To efekt konsekwentnie realizowanej polityki rządu w zakresie stabilnego rozwoju tego sektora.

Intensywnie transformujemy sektor energetyczny — stąd też szereg projektów spółek Skarbu Państwa związanych z energetyką wiatrową na morzu. Elbląg może skorzystać z tego trendu, stając się hubem serwisowym dla projektów offshore. Rozmawiałem już o tym wstępnie z prezesem PKN Orlen Danielem Obajtkiem.

— **Przekop to nasze okno na świat, ale co pan powie tym, którzy mimo wszystko kręcą na ten projekt nosem?**

— Żeby wyszli do ludzi. Powinni posłuchać lokalnych mieszkańców i samo-

ządowców, którzy po prostu chcą, by nasz region się rozwijał i żeby powstawały w nim nowe miejsca pracy. Wilcze prawo opozycji, aby krytykować rząd, ale działania polegające na blokowaniu przekopu Mierzei Wiślanej, a teraz blokowaniu zainwestowania przez Skarb Państwa do 100 mln złotych i budowy IV portu RP w Elblągu to działanie na szkodę naszego miasta i całego regionu. To jest niezrozumiałe.

— **Kończy się pierwszy etap projektu, ale trwa jeszcze drugi, na który składają się prace na rzece Elbląg i budowa mostu obrotowego w Nowakowie. Kiedy możemy spodziewać się zakończenia drugiego etapu inwestycji?**

— Prace nad drugim etapem inwestycji są prowadzone zgodnie z harmonogramem — obecnie jesteśmy na półmetku ich realizacji. Zgodnie z umową zawartą przez Urząd Morski w Gdyni, wykonawca ma czas na zrealizowanie kontraktu do kwietnia przyszłego roku.

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

ŚWIĘTY GAJ: TUTAJ ZGINĄŁ PATRON POLSKI

— Zakwitł szkarłatny kwiat na ziemiach czeskich, wielkich rodziców większy jeszcze syn, złote jabłko wyrosło na szlachetnych gałęziach: przyszedł na świat chłopiec o pięknej twarzy, lecz piękniejszym jeszcze duchu imieniem Wojciech, a to imię przetłumaczone znaczy pociecha wojska — tak rozpoczyna swoją opowieść o św. Wojciechu św. Bruno z Kwerfurtu. Obaj święci zginęli z rąk Prusów.

Podzielił majątek na cztery części

Svatý Vojtech, czyli nasz św. Wojciech urodził się w Czechach. Pochodził z możnego rodu i miał zostać rycerzem. Stąd i imię „Woietech”, czyli „radość wojów”. Zachorował jednak i rodzice postanowili, że jeżeli przeżyje, to poświęcą go Bogu. I tak się stało. Kiedy podrośł, przez kilka lat uczył się na księdza. Nie miał jeszcze trzydziestki, kiedy został biskupem Pragi. Wtedy cały majątek kościelny podzielił na 4 części: pierwszą przeznaczył na

potrzeby kościoła i jego ozdobę, drugą przekazał kanonikom, trzecią rozdał ubogim, czwartą zatrzymał dla siebie.

Nie dane mu jednak było głosić Słowa Bożego wśród rodaków. Pobożnemu biskupowi trudno było znaleźć wspólny język z mieszkańcami Pragi, którzy tkwili jeszcze mocno w pogańskich przesądach. Na dodatek jego ród wszedł w konflikt z księciem Bolesławem II Pobożnym.

Szałę przeważało udzielenie przez przyszłego świętego schronienia kobiecie, która zdradziła męża.

Zgodnie z ówczesnym prawem żona, która popełniła cudzołóstwo, była karana śmiercią przez męża. Jedną z takich kobiet schroniła się w kościele. Azyłu udzielił jej św. Wojciech. Kiedy przyszedł po nią mąż z towarzyszami, biskup próbował go powstrzymać. Tłum go obezwładnił. Kobietę wywleczono ze świątyni i ścięto na jego oczach.

Przyszły patron Polski opuścił wtedy Pragę i już nigdy do niej nie wrócił. Udał się do Rzymu, potem ruszył do Polski, gdzie jego brat Sobiebor był wojem u Chrobrego. Do Czech zresztą nie chciał i nie miał już po co wracać, bo większość jego rodziny wymordowano na rozkaz księcia.

Oreżem miało być Słowo Boże

Bolesław Chrobry chciał go zatrzymać w Gnieźnie i uczynić zwierzchnikiem niezawisłej polskiej metropolii kościelnej. Stamtąd miał też kierować nawracaniem pogańskich Prusów. Biskup miał jednak inne plany. Chciał udać się do Prusów z pokojową misją. I tak się stało. Wojciech w towarzystwie włoskiego mnicha Bene-

dykta i przyrodniego brata Radzima Gaudentego do ziemi Prusów popłynął łodzią z Gdańska. Towarzyszyli mu wojowie Bolesława Chrobrego. Kiedy wysadzili na brzegu misjonarzy, zawrócili. To miała być bowiem pokojowa misja, inna od typowych w tamtych czasach. Oreżem miało być bowiem Słowo Boże, a nie miecz.

— Wojciech miał sercu całkiem inny program misyjny. Zamierzał iść bez broni, bez osłony zbrojnych. Sam i bezsilny, w całkowitym oderwaniu od przemocy i gwałtu. Do wylania miał tylko własną krew — pisał Tadeusz Żychiewicz w książeczce „Święty Wojciech” (Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne, 1996).

Gdzie wylądowali misjonarze? Wiele wskazuje na to, że dotarli na wyspę u ujścia rzeki Dzierzgonki do jeziora Drużno. W tamtych czasach Drużno było zatoką Zalewu Wiślanego, a Dzierzgonka sporą rzeką. Misjonarze mogli wylądować w okolicy obecnej wsi Bagart. Dzisiaj wieś leży dobrych kilka kilometrów od jeziora, wtedy jednak leżało nad Zalewem. Spotkanie z Prusami na wyspie było jednak mało przyjazne. Któryś z nich uderzył go wiosłem tak mocno, że biskup upadł. Na wiecu w osadzie misjonarz próbował wyjaśnić cel, w jakim tutaj przybył.

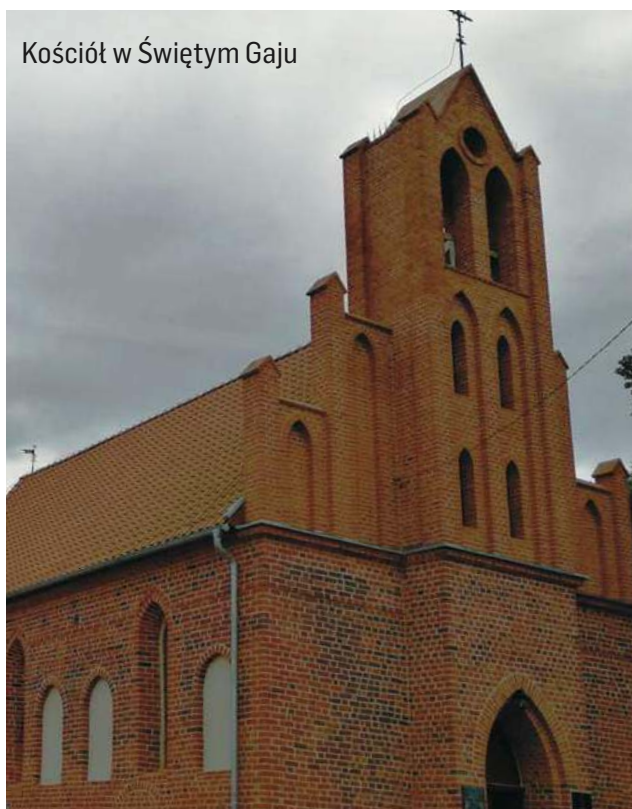
— Przyczyną naszej podróży jest wasze zbawienie, abyście — porzuciwszy głuche i nieme bałwany — uznali Stwórcę waszego, który jest jedynym Bogiem i poza którym nie ma innego boga; abyście, wierząc w imię Jego, mieli życie i zasłużyli na zażywanie w nagrodę niebiańskich rozkoszy w wiecznych przybytkach — mówił. Prusów jednak nie przeko-

nał. Razem z towarzyszami go odprawiono. To jednak go nie zniechęciło.

Rozwścieczeni poganie

Kilka dni później, omijając tym razem wysepkę, misjonarze przybili do stałego lądu i poszli na wschód. 23 kwietnia 997 roku, koło południa, wyszli na polanę, gdzie Gaudenty odprawił mszę świętą. Byli głodni. Wojciech poszedł poszukać czegoś do jedzenia w pobliskim lesie. Nie był to jednak zwykły las, ale Święty Las, miejsce sakralne dla Prusów. Nie wolno było tam ścinać drzew, polować czy kosić trawy. Ludzie nie mogli nawet tam wchodzić bez składania bogom ofiar. I to za naruszenie jego granic, zebranie grzybów i roślin miał zapłacić głową przyszły święty. Po posiłku zmęczeni marszem misjonarze zasnęli.

— W końcu, gdy już wszyscy spali, stanęli nad nimi rozwścieczeni poganie, rzucili się na nich z wściekłością i skrepowali ich. Zrozwiścieczanej zgrai wyskoczył zapalczywy Sicco i z całych sił, wywijając ogromnym oszczepem, przebił na wskroś jego serce. Będąc bowiem kapłanem bożków i w dzem sprzysiężonego oddziału, z obowiązku niejako pierwszą zadał ranę. Potem zbiegli się wszyscy i wielokrotnie raniąc, nasycili swój gniew. Tryska obficie purpurowy strumień, a po wyjęciu włóczni rozwiera się siedem ogromnych ran. Zbiegli się zewsząd z bronią barbarzyńcy, z nienasyconą jeszcze wściekłością oderwali od ciała szlachetną głowę i odcięli bezkrwiste członki. Ciało pozostawili na miejscu, głowę wbili na pal i wychwalać swoją zbrodnię, wrócili wszyscy z wesołą wrzawą do swo-

ich siedzib — tak śmierć św. Wojciecha opisano w „Żywocie pierwszym św. Wojciecha, biskupa praskiego i męczennika”, który powstał nie później niż 5 lat po jego śmierci.

Ciało św. Wojciecha wykupił od Prusów Bolesław Chrobry. Misjonarza pochowano w Gnieźnie i kanonizowano już w 999 roku. W 1038 roku w czasie najazdu jego rodaków na Wielkopolskę Czesi zabrali część relikwii do siebie. Dlatego czaszkę świętego można do dzisiaj oglądać w katedrze w Pradze.

Relikwie świętego Wojciecha

Gdzie zatem zginął biskup Wojciech? Jak zaświadcza kronikarz, stało się to w okolicach grodu Cholinun. Wielu historyków uważa, że leżał on w okolicy wsi Kwietniewo koło Pasłęka. A przyszły święty zginąć miał w kilka kilometrów dalej, na terenie dzisiejszej wsi Święty

Gaj, położonej nieco ponad 20 kilometrów na południe od Elbląga.

We wsi stoi kościół z 1865 roku zbudowany na fundamentach gotyckiej świątyni z 1399 roku. W 1986 roku ówczesny Prymas Polski kard. Józef Glemp ustanowił tam sanktuarium. — Mając na uwadze przedłożone racje historyczne — kościołowi w miejscowości Święty Gaj przywracam, a jeżeli go nie miał — nadaje tytuł Świętego Wojciecha Biskupa i Męczennika — czytamy w dokumencie nadania tytułu.

W 1989 roku w ołtarzu głównym kościoła umieszczono relikwie św. Wojciecha.

W domniemanym miejscu śmierci świętego zbudowano ołtarz polowy i drogę krzyżową. Na tabliczkach poszczególnych stacji znajdują się sceny związane ze św. Wojciechem. Później we wsi powstał dom pielgrzyma.

IGOR HRYWNA

POWIAT ELBLĄSKI

Samorząd 30-lecia
Polskiej Transformacji

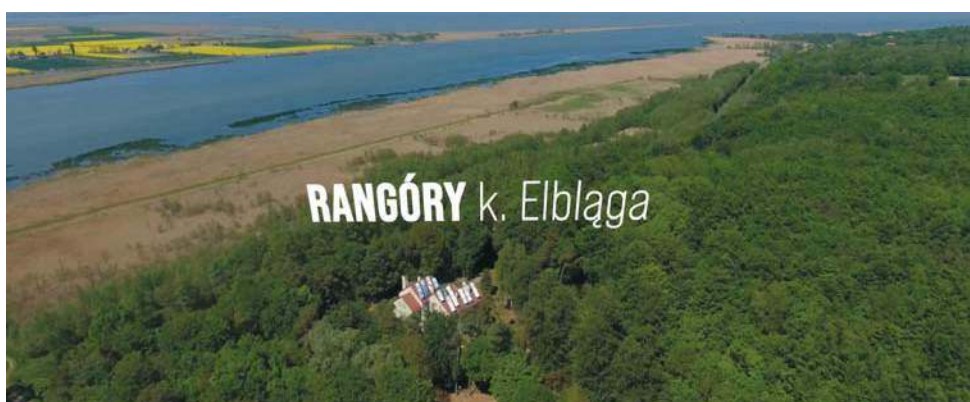
Dostaliśmy szansę!

Teraz wszystko zależy od naszej kreatywności i aktywności

Nasz region jest atrakcyjnym miejscem dla przedsiębiorców i aktywnych mieszkańców do zaprezentowania swojego potencjału, wizji i pomysłów zarówno inwestycyjnych, jak i produkcyjno-usługowych.

DPS RANGÓRY DO SPRZEDAŻY!

Nieruchomość nad Zalewem Wiślanym jest przeznaczona do sprzedaży w drodze przetargu ustnego nieograniczonego. Więcej informacji na temat sprzedawanej nieruchomości można uzyskać w siedzibie Starostwa Powiatowego w Elblągu ul. Saperów 14A, pokój 211, pod adresem mailowym: abakowski@powiat.elblag.pl lub telefonicznie **512 254 518**

(Materiał wideo dostępny na stronie internetowej Powiatu Elbląskiego)

powiat.elblag.pl

NADLEŚNICTWO ELBLĄG

Wykorzystać lepiej możliwości, czyli udostępnianie lasu na przykładzie Nadleśnictwa Elbląg z terenu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku.

Kanał żeglugowy przez Mierzeję Wiślaną poza innymi licznymi aspektami to szansa na rozwój turystyki regionu oraz wykorzystanie funkcjonujących już produktów turystycznych, takich jak Pętla Żuławska.

Zmiany demograficzne i społeczne, takie jak wzrost liczby mieszkańców miast, wzrost długości życia oraz świadomości „zdrowotnej” społeczeństwa wyznaczają nowe standardy i kierunki udostępniania lasu. Tereny leśne mają stanowić obszar, gdzie realizowane będą aktywne formy wypoczynku, rekreacji oraz turystyki kwalifikowanej, w szczególności fotografii przyrodniczej, obserwacji ptaków (birdwatching), turystyki rowerowo-górskiej, narciarstwa biegowego, jeździectwa, biegów na orientację (orienteeering) oraz „Nordic walking”.

Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom, Nadleśnictwo Elbląg opracowało koncepcję zagospodarowania rekreacyjno-turystycznego dla obszaru Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Elbląsko-Żuławskie, uwzględniając program rozwoju turystyki, m. in. w powiązaniu z powstaniem kanału żeglugowego Mierzei Wiślanej.

Celem opracowania wspomnianej koncepcji było uporządkowanie i standaryzacja niejednorodnej infrastruktury turystycznej na linii las - obszary nieleśne w celu osiągnięcia spójności przestrzennej ale także koordynacja działań w aspekcie bezpieczeństwa, estetyki oraz obowiązującego prawa. Tym samym stworzono model zarządzania rozwojem turystyki na obszarze LKP. Jednocześnie opracowano wytyczne dla dokumentów z zakresu planowania przestrzennego.

Zasady udostępniania gruntów Skarbu Państwa będących w zarządzie Lasów Państwowych do lokalizacji urządzeń turystycznych umożliwiają współpracę przy tworzeniu infrastruktury turystycznej. Dzięki tym zasadom możliwe jest podpisanie porozumień pomiędzy nadleśnictwem a jednostkami samorządu terytorialnego. W myśl tych porozumień nadleśnictwo bezumownie udostępnia grunt na czas trwania projektu, po którym infrastruktura turystyczna może przejść na własność Lasów Państwowych.

Od momentu powstania Leśnego Kompleksu Promocyjnego w 2011 r., wskutek realizacji wspomnianych zasad dotyczących koncepcji, Nadleśnictwo Elbląg wspólnie z samorządami zrealizowało:

- Budowę trasy rowerowej „R-10” o długości 53 km wzdłuż Mierzei Wiślanej w ramach Pomorskich Tras Rowerowych. Zadanie współfinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego woj. Pomorskiego, środków własnych Gminy Stegna, Sztutowo, Krynica Morska oraz Lasów Państwowych (Fundusz Leśny) o łącznej wartości 23 500 tys. zł.
- Budowę trasy rowerowej „Green Velo” o długości 44 km. Zadanie finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego woj. Warmińskiego – Mazurskiego we współpracy z Nadleśnictwem Elbląg poprzez udostępnienie gruntów, usunięcie niebezpiecznych drzew oraz przebudowę infrastruktury drogowej (most). Wartość inwestycji wyniosła 365 tys. zł. Projekt powstał w partnerstwie z Gminami Tolkmicko, Miasto Elbląg oraz Frombork.

- Modernizację ścieżki edukacyjnej w Kadynach. Zadanie finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego woj. Warmińskiego – Mazurskiego, w ramach współpracy z Parkiem Krajobrazowym Wysoczyzny Elbląskiej oraz środków własnych Nadleśnictwa Elbląg o łącznej wartości 1 400 tys. zł.
- Ścieżkę Joanny Chmielewskiej w Krynicy Morskiej. Zadanie we współpracy z Gminą Krynica Morska oraz Nadleśnictwem Elbląg poprzez udostępnienie gruntu.

- „Leśne” przystanki autobusowe zarówno na Mierzei, jak i na Wysoczyźnie Elbląskiej w partnerstwie z Gminami Sztutowo i Tolkmicko.

Ponadto w ramach współpracy z Parkiem Krajobrazowym Wysoczyzny Elbląskiej wydano mapę atrakcji turystycznych Wysoczyzny Elbląskiej oraz stworzono aplikację mobilną „Kraina Buka”.

Realizacja wspólnych przedsięwzięć z samorządami daje możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych z różnych źródeł. Otwiera to możliwość korzystania ze środków często niedostępnych dla indywidualnych podmiotów.

W tym samym czasie Nadleśnictwo Elbląg zrealizowało poniższe zadania:

- Budowę 10 miejsc postoju pojazdów w ramach Programu Aktywne Udostępnianie Lasu o wartości nakładów 550 tys. zł.
- Powstanie ścieżki edukacyjnej z wieżą widokową na Górze Pirata (przy wsparciu merytorycznym Stowarzyszenia Drapolicz) o wartości nakładów 410 tys. zł.
- Wytyczyło oraz odcinkowo utwardziło trasę

Wieża widokowa na Górze Pirata

- rowerową MTB w Kadynach o wartości nakładów 230 tys. zł.
- Wykonało drogę do wiaty turystycznej „Balga” o wartości nakładów 154 tys. zł.
- Stworzyło punkt widokowy w Suchaczu o wartości nakładów 33 tys. zł.
- Stworzyło chatownię do obserwacji ptaków

z branżą turystyczną i dochody miejscowej ludności. Rozwijanie pożądanego rynkowo form turystyki oraz nowych produktów turystycznych ukształtuje wizerunek regionu jako przyjaznego turystom, liczącego się w polskiej branży turystycznej.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdań-

(w Białogórze – Nadleśnictwo Choczewo), platform widokowych, wiat spoczynkowych zławostolami, dróg leśnych udostępnionych do ruchu publicznego oraz utwardzonych przejść-kładek na plażę. Wspomniane inwestycje były realizowane przez LP na przestrzeni ostatnich kilku lat, a ich łączna wartość wyniosła ok. 10 mln zł. Stworzona infrastruktura turystyczna wymaga bieżącego monitoringu, konserwacji oraz planowania nakładów na jej dalsze utrzymanie.

Należy również wspomnieć, że nadleśnictwa z terenu RDLP w Gdańsku przekazują duże środki finansowe na utrzymanie samorządowej infrastruktury drogowej. Na przestrzeni ostatnich 5 lat przeznaczono na ten cel ok. 6,5 mln zł, co umożliwiło przebudowę lub remont istniejących dróg gminnych oraz powiatowych o łącznej długości ok. 66 km.

Lasy Państwowe, realizując wspomniane projekty poprzez wniesione wkłady rzeczowo-finansowe na rzecz współpracy

z jednostkami samorządu terytorialnego, przyczyniają się do budowania wspólnych korzyści, których beneficjentem jest społeczeństwo.

Trasa rowerowa R-10

- i zwierząt w Leśnictwie Krynica Morska o wartości nakładów 19 tys. zł.
- Wykonało remont wiaty turystycznej „Parasol” w Elbląskiej Bażantarni o wartości nakładów 16 tys. zł.

Ścisła i trwała współpraca z władzami miast oraz miejscowości sąsiadujących z gruntami Lasów Państwowych jest niezbędna do zachowania kompromisu i równowagi pomiędzy gospodarczą działalnością nadleśnictwa, a potrzebami społecznymi.

Mamy nadzieję, że dzięki tym działaniom turystyka będzie generować zwiększone przychody budżetów samorządowych, zwłaszcza gminnych, a także zyski podmiotów związanych

skoordynuje realizację podobnych zadań w szerszym zakresie. Inwestycje są realizowane między innymi na terenie całego pasa nadmorskiego (Mierzeja Wiśłana – Wyspa Sobieszewska – Półwysep Helski – Białogóra – Łeba), stanowiącego tereny nadleśnictw: Elbląg, Gdańsk, Wejherowo, Choczewo, Lębork, poprzez tworzenie licznych ośrodków oraz ścieżek edukacyjnych, ścieżek rowerowych, miejsc postoju pojazdów i kamperów

WRACAMY DO MORZA BAŁTYCKIEGO

Kiedy tutejsze ziemie były zaludniane, przejście przez Mierzeję Wiślaną istniało, widać je na średniowiecznych mapach — mówi Magdalena Dalman. Burmistrzini miasta i gminy Tolkmicko przyznaje, że dzięki nowej drodze wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską nasze okno na świat znów się otwiera.

— Co sprawia, że Tolkmicko jest miasteczkiem wyjątkowym, które zasługuje na uwagę?

— Po pierwsze położenie — to urocze miasteczko nad Zalewem Wiślanym otoczone jest malowniczymi wzgórzami Wysoczyzny Elbląskiej — podobnie jak cała gmina, ponieważ część naszych wsi leży tuż nad Zalewem, a część na wzgórzach Wysoczyzny.

Wyróżniamy się pięknym krajobrazem — osoby, które przyjeżdżają do nas po raz pierwszy, mówią, że tutejsze widoki są naprawdę niezwykle.

W związku z naszym położeniem możemy pochwalić się walorami przyrodniczymi i występowaniem roślin i zwierząt, które nawet w samej Polsce są dość rzadkie. Warunki klimatyczne sprawiają, że jest u nas trochę chłodniej, na naszych terenach są jednak cieplejsze enklawy — i tak w Tolkmicku uprawiane są brzoskwinie, a w Białej Leśniczówce w Kadynach — winorośle.

Nasze tereny mają ciekawą historię, która pozostawiła swoje ślady zarówno

Magdalena Dalman, burmistrzini miasta i gminy Tolkmicko

w krajobrazie, jak i zabudowie. Pamiątki pozostałone przez poprzednich mieszkańców odnajdujemy do dziś — są to obiekty częściowo przebadane lub dopiero rozpoznane. Mamy na przykład Wały Tolkmickie — pozostałości staropruskiego grodziska położone zaraz za Tolkmickiem, na wzgórzach Wysoczyzny Elbląskiej. Jest też Święty Kamień leżący w wodach Zalewu Wiślanego, który poświęcony był staropruskiemu bóstwu płodności i urodzaju.

Spoglądając w kierunku wody, nie sposób nie wspomnieć o walorach samego Zalewu Wiślanego — gmina Tolkmicko posiada na swoim terenie całe kilometry wybrzeża Zalewu — znajdziemy tu urządzone plaże — takie jak w Suchacz, Kadynach i Tolkmicku, ale też szczególnie urokliwe dzikie plaże, a wokół nich trzcinowiska i lasy.

Akwen Zalewu jest szczególnie interesujący dla

miłośników żeglarstwa i sportów wodnych. Mamy tutaj niewielką głębokość na dość dużym obszarze — może to być czasami kłopotem dla żeglarzy, ale dla osób uprawiających np. surfing, windsurfing czy kitesurfing stanowi to okoliczność sprzyjającą — podobnie jak wietrzne dni, których mamy w ciągu roku całkiem sporo.

Wkrótce ruszymy z budową nowej mariny wporcie w Tolkmicku. Jeżeli chodzi o przystanie — na całym południowym brzegu Zalewu Wiślanego jest potencjał na utworzenie kilkunastu. W tej chwili na terenie gminy Tolkmicko funkcjonują te w Suchacz, Nadbrzeżu i Kamionku Wielkim. Mogłyby powstać kolejne na bazie tych historycznych, które przed wojną służyły głównie cegielniom nadzalewowym. Wówczas mielibyśmy cały kompleks przystani historycznych, które znacznie uatrakcyjniłyby pływanie po Zalewie Wiślanym.

— Pomocny w rozwoju potencjałów Tolkmicka i całej gminy może okazać się dostęp do Morza Bałtyckiego.

— Kiedy tutejsze ziemie były zaludniane, przejście przez Mierzeję Wiślaną istniało, widać je na średniowiecznych mapach. Tą drogą przyplływali pierwsi osadnicy tych terenów, mówiąc najogólniej — Skandynawowie — m.in. ci, którzy założyli osadę Truso. Połączenie z Bałtykiem miało nie tylko charakter handlowy, ale przede wszystkim kulturowy. Znajdowaliśmy się w obszarze Morza Bałtyckiego i teraz do Morza Bałtyckiego powracamy — liczymy na odtworzenie kontaktów z krajami nadbałtyckimi, ale też z polskim Wybrzeżem, Zatoką Gdańską i innymi portami.

Przekop Mierzei znacznie skróci podróż drogą wodną — a tak właściwie to dopiero ją umożliwi, bo do tej pory rzadko kto decydował się na podróż przez Cieśninę Piławską i stawianie czoła różnym przeszkodom. Teraz, pływając po naszym polskim terytorium, pocujemy dopiero prawdziwą niezależność.

Liczymy na rozwój turystyki wodnej, ale nie tylko, chociaż to właśnie turystyka będzie naszym kołem napędowym i motywacją do dalszego rozwoju. Rozwój turystyki przełoży się za to na aktywizację naszej społeczności. Bo nie kto inny, jak właśnie lokalna społeczność musi tę przestrzeń usługową zagospodarować — to pole dla różnego rodzaju działalności gospodarczych — od obsługi żeglarstwa, przez szutnictwo, po zimowanie jachtów i charter jednostek pływających. Stale obserwujemy nowe trendy w turystyce i staramy się do nich dostosowywać.

Na agresywny, ingerujący w naturę przemysł nie ma na terenie gminy Tolkmicko miejsca — nie chcemy zaburzać charakteru naszego miasteczka i otaczających nas wsi — nadal chcemy być miejscem, w którym i miło się mieszka, i miło wypoczywa.

— Te chęci doskonale odzwierciedlają plany, których Tolkmicko ma sporo.

— Dokładnie. Przystępujemy do opracowania koncepcji inwestycyjno-urbanistyczno-architektonicznej dla całego miasteczka. Chcemy stworzyć wizję Tolkmicka przyszłości, w której zachowa swój małomiasteczkowy charakter, ale jednocześnie będzie jeszcze bardziej atrakcyjne dla przyjezdnych. Naszym celem jest rozwinięcie tych obszarów miasta i gminy, w których połączone zostaną potrzeby turystów i mieszkańców.

Opracowaliśmy już strategię rozwoju portu i przystani w Suchacz — będzie to port turystyczno-rybacki z dużym zapleczem hotelowym. Według planów na terenie portu ma powstać kompleks hotelowy, a inwestor deklaruje, że obiekty sportowe i rekreacyjne, które się w nim znajdą, będą otwarte nie tylko dla gości hotelowych, ale też dla mieszkańców i turystów niebędących gośćmi hotelu. Stworzy się więc sfera rekreacyjno-sportowa, która wzbogaci ofertę całego miasteczka.

Jako gmina przystępujemy też — jak już wspominałam — do budowy nowej mariny wporcie w Tolkmicku. Udało nam się pozyskać środki z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych i liczymy na to, że powstanie miejsce dla 60 jednostek pływających. Zagospodarujemy też teren dawnego bosmanatu, a budynek, w którym przed wojną działała karczma, zaadaptujemy na potrzeby zaplecza dla żeglarzy.

Mamy też plany na dalszą przyszłość. Chcielibyśmy otoczyć Tolkmicko bulwarem spacerowym z wydzieloną częścią dla osób poruszających się na rowerach, hulajnogach czy rolkach. Bulwary przebiegałyby wzdłuż dawnych murów miejskich, tworząc łuk wychodzący od Zalewu i kończący się w parku miejskim, czyli bezpośrednio przy plaży.

Myślimy też o stworzeniu deptaku dla pieszych i budowie promenady nadzale-

wowej, która biegłaby przez Kamionek Wielki, Suchacz i Kadyny do Tolkmicka — to jednak kosztowne projekty, które jeszcze — choć mam nadzieję, że nie na długo — pozostają w sferze marzeń.

— Poza planami są też działania.

— Oczywiście — to między innymi nowa remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Pogroździu. Wsparcie dla strażaków przekłada się na szybkość ich reakcji i bezpieczeństwo zarówno mieszkańców, jak i turystów.

Otwieramy też Centrum Integracji Lokalnej w Łęczu — miejscowości położonej na Wysoczyźnie Elbląskiej, z której można podziwiać nasze najbardziej spektakularne widoki. Myślę, że efekty aktywizacji i owoców kreatywnych działań mieszkańców będą mogli wkrótce podziwiać i nabywać turyści.

Przebudowujemy też zabytkową willę w Tolkmicku na potrzeby ośrodka zdrowia. Przestrzeń na piętrze budynku będzie przeznaczona na Centrum Aktywności Międzypokoleniowej.

Wciąż remontujemy nasze drogi i dbamy o czystość naszych wód, mając w najbliższych planach modernizację oczyszczalni ścieków i budowę nowej studni.

Stworzyliśmy Lokalną Organizację Turystyczną, która mieści się w Tolkmicku, skupia władze gminy i różnego rodzaju podmioty we wspólnym celu — pozyskiwanie środków finansowych na rozwój i wsparcie lokalnej turystyki.

Podsumowując — miasto i gmina Tolkmicko to przepiękne krajobrazy, przyroda, ład architektoniczny i sielski małomiasteczkowy charakter. To wszystko w połączeniu z odpowiednimi działaniami i szansami, które oferuje nowa droga łącząca Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską, daje nam szerokie pole do rozwoju i możliwość do goszczenia na naszych terenach kolejnych turystów, których już serdecznie zapraszamy.

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

PATRZĄ W PRZYSZŁOŚĆ Z OPTYMIZMEM

Przede wszystkim turystyka, a także rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej — na to mają nadzieję samorządowcy z rejonu Zalewu Wiślanego po otwarciu kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną. Ważną kwestią jest także bezpieczeństwo przy granicy kraju.

Zbigniew Pietkiewicz,
burmistrz Fromborka:

Otwarcie kanału przez Mierzę Wiślaną zapewne będzie się wiązało ze wzmożonym ruchem turystycznym. Na efekty gospodarcze nie ma co na razie liczyć, bo póki co tory wodne nie są dostosowane. Liczymy więc głównie na większą ilość gości przypluwających na jachtach, ale jednocześnie na to, że za tą inwestycją ruszą budowy marin, między innymi we Fromborku. U nas rozpoczęła się przebudowa portu rybackiego, to inwestycja rzędu około 20 milionów złotych i zostanie zakończona w przyszłym roku, więc w jakiś sposób łączy się ona z przekopem Mierzei Wiślanej. To inwestycja zaplanowana przez Urząd Morski.

Jeśli chodzi o turystykę, to mam nadzieję, że zwiększy się baza usługowa. Jedno jest pewne — będzie to impuls do rozwoju regionu. Zwłaszcza że powstający kanał już jest atrakcją turystyczną. To jedyna tego typu budowla w Polsce. Ale na efekty będzie trze-

ba poczekać, patrzmy w przyszłość z dużym optymizmem.

Warto zaznaczyć, że przed nami rok związany 550. rocznicą urodzin Mikołaja Kopernika. To w połączeniu z otwarciem drogi wodnej na Zalew Wiślany także przyciągnie zapewne większe grono turystów. Przecież Mikołaj Kopernik nie jest tylko Torunianinem, ale w głównej mierze także nasz — Frombork.

Magdalena Dalman
burmistrz miasta
i gminy Tolkmicko:

Spodziewamy się przede wszystkim zwiększonego ruchu jednostek pływają-

cych, turystycznych. Mamy przystanie turystyczno-rybackie. Do przyjęcia tych turystów przygotowujemy się m.in. inwestycyjnie — na przykład poprzez budowę mariny w Tolkmicku. Jedna już istnieje, ta nowa ma być znacznie większa. Mamy także plany na rozbudowę przystani w Suchaczku, ale na tę inwestycję jeszcze nie mamy źródła finansowania.

Otwarcie kanału przyciągnie zapewne wodniaków, którzy pływają po Zatoce Gdańskiej, ale także Tolkmicko może się stać bazą wypadową na Bałtyk i do portów trójmiejskich. Myślę, że powstaną u nas połączenia żeglugowe właśnie z Pomorzem. Przekop stwarza nową drogę, a co za tym idzie, udostępni Zalew Wiślany dla żeglarzy, którzy tych wód jeszcze nie znają. Tworzą się nowe, atrakcyjne możliwości do pływania.

Ważne jest to, że przy okazji tej inwestycji zaczęło się mówić już nie tylko lokalnie, ale w całej Polsce o miejscowościach położonych nad Zalewem Wiślanym. Ludzie odkryli, że istnieje

takie miejsce w naszym kraju. To dobrze widać u nas, w Tolkmicku. Zwiększyło się zainteresowanie przedsiębiorców m.in. gruntami, którzy chcieliby inwestować w turystyczne lub okołoturystyczne usługi różnego rodzaju. Potencjalni inwestorzy powoli starają się zabezpieczyć sobie teren do działania. To oczywiście pozytywnie wpłynie na rozwój całej gminy.

Tomasz Sielicki,
burmistrz Braniewa:

Do Braniewa z Zalewu Wiślanego prowadzi rzeka Pasłęka. Nasze oczekiwania są więc bardzo wystudowane, bo kolejnym, myślę, że nieodzownym elementem symbiozy żeglarskiej,

byłoby udrożnienie rzeki Pasłęki. To by się wiązało m.in. z jej pogłębieniem i oczyszczeniem. Zależy nam też na uruchomieniu mostu w Nowej Pasłęce, co umożliwi jednostkom przyplnięcie do Braniewa. A więc na tę chwilę szanse przekopu Mierzei Wiślanej upatrujemy jedynie w turystyce. Zwrócić także uwagę trzeba na to, że jedną z idei przekopu było bezpieczeństwo i swoboda działania polskich służb na Zalewie Wiślanym i Bałtyku.

Jakub Bornus,
wójt gminy Braniewo:

Na pewno liczymy na rozwój wodniactwa. Liczymy, że przekop będzie stymula-

torem ruchu turystycznego. Mamy marinę, chcemy ją rozwijać, chcemy rozbudowywać zaplecze o część dla dzieci, na szkolenia. Mamy nadzieję, że Zalew Wiślany troszkę odżyje. Wiadomo, u nas jest o wiele mniej jednostek w porównaniu z Mazurami. A mało jednostek to przecież mało turystów. Liczymy, że jak kanał zostanie ostatecznie otwarty, to nastąpi utrzymywanie na bieżąco torów wodnych, czego brak był często przeszkodą choćby dla rybaków.

Jak do tej pory turyści odwiedzali Mierzę, by zobaczyć, jak postępuje inwestycja na przekopie. My mamy porty na południu Zalewu, więc w tym roku jakiegoś większego wzrostu ruchu turystycznego nie zauważyłem. Ale mamy nadzieję, że to się zmieni. Mamy bardzo urokliwy port na Zalewie Wiślanym, dosłownie kawałek od granicy kraju, mamy wiele przyrodniczych atrakcji — można powiedzieć, że to jest trochę teren dziewiczy na Warmii. To sprzyja turystom, których może nie będzie zbyt dużo, ale których stać na łódkę, na jacht, by przyplnąć do nas i podziwiać nasze walory przyrodnicze. Mamy wiele terenów ochronnych, a więc u nas na przykład nie powstaną wiatraki. Nie chcielibyśmy także stać się drugą Krynica Morską, nie o to nam chodzi. Chcemy oferować ciszę i spokój.

ŁUKASZ RAZOWSKI

FINANSOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW I ROZWÓJ INNOWACJI

Agencja Rozwoju Przemysłu od ponad 30 lat pomaga polskim przedsiębiorcom w bardzo szerokim zakresie: wspiera inwestycje, udziela finansowania czy restrukturyzuje przedsiębiorstwa. Inwestuje również w innowacje m.in. w sektorach kosmicznym czy odnawialnych źródeł energii. Od wielu lat bierze udział w przekształcaniu energetycznym Polski, inwestując w źródła energii przyszłości. Buduje sektor zielonej energii wodorowej dla transportu czy energii wiatrowej. Działalność Agencji Rozwoju Przemysłu wpływa także pozytywnie na aktywizację potencjału średnich miast oraz na przyciąganie do Polski zagranicznych inwestycji.

ARP S.A. proponuje przedsiębiorcom różne instrumenty wsparcia finansowego w postaci m.in. pożyczek krótkoterminowych, długoterminowych, leasingu oraz faktoringu. Na rzecz przeciwdziałania negatywnym skutkom kry-

Fot. Industrieblick - stock.adobe.com

zysu pandemii COVID-19 działa **Tarcza Antykryzysowa**, w ramach której małe, średnie i duże przedsiębiorstwa mogą ubiegać się o finansowanie dłużne na komercyjnych warunkach w postaci pożyczek oraz wsparcie w formie leasingu. W ramach walki z inflacją ARP S.A. oferuje **Pożyczkę Antyinflacyjną** z gwarancją EFG, która jest skierowana dla przedsiębiorców z sektora MŚP. Wsparcie udzielane jest w formule obrotowej przeznaczonej na finansowanie działalności bieżącej (finansowanie zwiększonych kosztów surowców i materiałów, kosztów produkcji, transportu) oraz w formule inwestycyjnej przeznaczonej na finansowanie dokończenia realizowanych inwestycji (finansowanie zwiększonych kosztów inwestycji). **Pożyczka obrotowa** to kolejne narzędzie wsparcia przeznaczone dla sektora MŚP oraz dużych przedsiębiorców. Pożyczka przeznaczona jest na finansowanie kapitału obrotowego, gdzie minimalna kwota udzielanej pożyczki to 0,8 mln zł. Dla przedsiębiorców planujących bądź realizujących inwestycje, ARP S.A. przygotowała **pożyczkę inwestycyjną**. Zasady udzielenia takiego wsparcia są bardzo przejrzyste, a za

pomocą parametryzatora również proste i szybkie do wyliczenia. Przedsiębiorcy mogą również skorzystać z dostępnej oferty finansowania w postaci faktoringu. Oferowany przez ARP S.A. faktoring łączy dwa ważne elementy: szybki dostęp do środków finansowych, które firma może przeznaczyć na rozwój swojej działalności, oraz przejęcie ryzyka braku płatności od kontrahentów objętych usługą faktoringu. Odpowiedzią na potrzeby firm, które znalazły się w trudnej sytuacji ekonomicznej i wymagają wsparcia w procesie zmian jest **Polityka Nowej Szansy**. Program ratuje przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji ekonomicznej, oferując finansowanie, pomoc na restrukturyzację czy tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne. Przedsiębiorcy potrzebujący wsparcia na zakup specjalistycznego sprzętu niezbędnego do dalszego rozwoju firmy mogą skorzystać z **leasingu maszyn i urządzeń oferowanego przez ARP Leasing**. Leasing to idealna propozycja dla małych i średnich przedsiębiorstw, poszukujących innowacyjnych rozwiązań finansowych oraz profesjonalnego doradztwa. Jest to alternatywny i elastyczny sposób finansowania,

dzięki czemu może odegrać istotną rolę w budowaniu przewagi konkurencyjnej firmy.

Specjalne Strefy Ekonomiczne

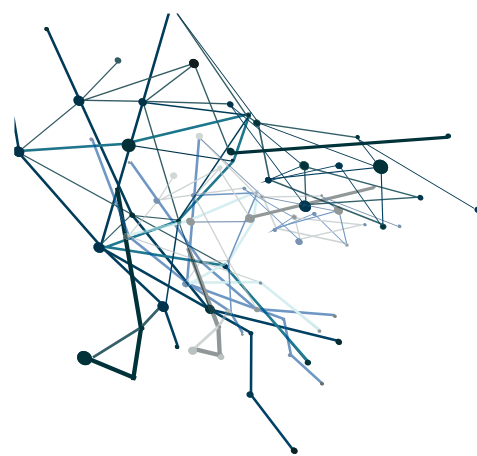
Agencja Rozwoju Przemysłu już od 27 lat rozwija Specjalne Strefy Ekonomiczne (SSE). To dla firm atrakcyjne tereny do inwestycji na preferencyjnych warunkach. ARP S.A. zapewnia zaplecze, walory inwestycyjne oraz rozwój więzi kooperacyjnych w strefie, jej bezpośrednim otoczeniu i w regionie, we współpracy z samorządami lokalnymi. Dziś mamy do czynienia z obejmującą cały kraj Polską Strefą Inwestycji, gdzie SSE pozwoliły odbudować wiele regionów, zahamować wzrost bezrobocia i utworzyć dziesiątki tysięcy nowych miejsc pracy.

Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. skutecznie przyciąga polskich i zagranicznych inwestorów do zarządzanych przez siebie Specjalnych Stref Ekonomicznych, na terenach których działają Parki Przemysłowe ARP: EURO-PARK Mielec, EURO-PARK Wiśłosan i EURO-PARK Kobierzycze.

Główną zachętą do inwestowania na terenach Specjalnych Stref Ekonomicznych jest pomoc publiczna w formie zwolnienia z podatku dochodowego na najwyższym poziomie dopuszczalnym w UE. ARP S.A. posiada duże doświadczenie w kompleksowej obsłudze inwestorów. Podstawowe możliwości inwestycyjne oferowane przez ARP S.A. to greenfield – dobrze skomunikowane i uzbrojone tereny pod inwestycje, brownfield – gotowe hale produkcyjno-magazynowe do sprzedaży, wynajmu,

dzierżawy bądź leasingu, build-to-suit – budowa wielkopowierzchniowych obiektów według potrzeb inwestora. ARP S.A. może się pochwalić sporą liczbą wybudowanych obiektów wielkopowierzchniowych dostosowanych do indywidualnych potrzeb przedsiębiorców.

Do 2026 roku Specjalne Strefy Ekonomiczne będą działały równolegle z nowym programem „Polska Strefa Inwestycji”, którego założenia opierają się na ustawie o wspieraniu nowych inwestycji. Polska Strefa Inwestycji to program rządowy, dzięki któremu inwestorzy mogą uzyskać ulgę podatkową w dowolnej lokalizacji na terenie Polski. Na szczególne wsparcie mogą liczyć przedsiębiorstwa, które przyczyniają się do wzrostu innowacyjności polskiej gospodarki.

Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.

oferuje **POŻYCZKĘ ANTYINFLACYJNĄ**

dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw

z gwarancją Europejskiego Funduszu Gwarancyjnego

ARP S.A.
ul. Nowy Świat 6/12
00-400 Warszawa

www.arp.pl/pl/dla-biznesu/finansowanie

MATERIAL PARTNERSKI 154220TBS-A-K

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

TO INWESTYCJA NIE NA ROK, ALE NA POKOLENIA

Otwarcie kanału przez Mierzeję Wiślaną to historyczny dzień dla Elbląga. Szansa na rozwój miasta i elbląskiego portu. Czy inwestycja warta dwa miliardy złotych będzie miała też wpływ na cały region? O to zapytaliśmy przedstawicieli organizacji przedsiębiorców i turystycznych.

Marcin Burza, prezes Warmińsko-Mazurskiego Klubu Biznesu

— Na tę inwestycję trzeba spojrzeć szerzej. Na pewno przekop zapewni szerszy dostęp do portu w Elblągu, znacznie skrócą się tzw. ciągi logistyczne. Droga z Zatoki Gdańskiej na Zalew Wiślany będzie krótsza, poprawi się dostępność do elbląskiego portu – to raz, a dwa – skorzysta też turystyka. Obok szlaku Wielkich

Jezior Mazurskich pojawią się nowe możliwości żeglugowe, turystyczne. Niewątpliwie powstaną hotele, infrastruktura turystyczna nad Zalewem Wiślanym, która do tej pory była trochę zaniedbana, co spowoduje, że wprost proporcjonalnie wzrośnie PKB naszego regionu, bo też otworzą się nowe firmy. Skorzystają na tym wszyscy. Koszt inwestycji jest duży, ale na tę inwestycję trzeba patrzeć w perspektywie pokoleń, a nie roku czy dziesięciu lat. Kanał będzie miał wpływ na wzrost gospodarczy naszego regionu przez dziesiątki lat. Nas już nie będzie na świecie, a kanał będzie stymulował rozwój gospodarki. Jest jeszcze kwestia obronności. Podejrzewam, że tu też można się spodziewać inwestycji wojskowych, które także mają pozytywny wpływ na gospodarkę, co widać choćby w Orzyszu. Naprawdę nie widzę żadnych minusów, jeśli chodzi o tę inwestycję – będzie wyłącznie pozytywnie oddziaływała na rozwój gospodarczy naszego regionu.

Wiesław Łubiński, prezes Związku Przedsiębiorców i Pracodawców Warmii i Mazur

— Każda inwestycja jest cenna, tym bardziej kiedy dotyczy naszego regionu. Atak przecież będzie w przypadku przekopu przez Mierzę Wiślaną, bo przecież

po pogłębieniu toru wodnego przez Zalew Wiślany do portu w Elblągu mają zawiązać dużo większe statki. Trudno powiedzieć, jak przełoży się to na lokalną gospodarkę, bo w obecnych czasach prognozy szybko mogą się zdezaktualizować, ale ewentualne korzyści, choćby turystyczne, nie pojawiają się jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki. To wymaga promocji, odpowiedniej oferty i infrastruktury. To przyszłość, a dziś przedsiębiorcy z dużym niepokojem patrzą w przyszłość, bo sytuacja na rynku jest bardzo trudna. Wiele firm w związku z drastycznymi podwyżkami cen energii wręcz walczy o przeżycie, a niektóre już zwalniają pracowników.

Jednak na tę inwestycję, na przekop, trzeba też spojrzeć pod kątem politycznym, bo otwarcie kanału umożliwi swobodną żeglugę z Zatoki Gdańskiej na Zalew Wiślany. Do tej pory żegluga odbywała się przez Cieśninę Pilawską, którą kontrolują Rosjanie.

Krzysztof Kamiński, prezes Stowarzyszenia Wspierania Przedsiębiorczości na Warmii, Mazurach i Powiślu INCEPTUM

— Przede wszystkim jest to uruchomienie potencjału i gospodarczego i turystycznego Zalewu Wiślanego, który prak-

tycznie dzisiaj jest martwym akwenem, gdy idzie o jakieś szersze aktywności społeczno-gospodarcze. Tu oczywiście głównie chodzi o turystykę, ale pojawia się możliwość uruchomienia nowych kanałów transportowych przez Elbląg. Uważam, że inicjatywa jest bardzo dobra, pozytywnie przełoży się na gospodarkę w północnej części naszego województwa. Bo przecież nie będzie miała bezpośredniego wpływu na Elk, ale to szansa, żeby takie ośrodki jak Frombork czy Braniewo nabrały wiatru w żagle. Na tę inwestycję trzeba patrzeć też w perspektywie wielu, wielu lat. Przyniesie efekty za 20, 30, czy nawet 100 lat, nie wspominając już o kwestiach militarnych i naszej niezależności od Rosji, jaką daje przekop przez Mierzę Wiślaną – ale to jest chyba dla wszystkich oczywiste.

Fot. Zbigniew Woźniak

Jarosław Klimczak, prezes Warmińsko-Mazurskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej w Olsztynie

— Wszystko jest przed nami. A tu wiele zależy od tego, czy pojawią się ciekawe projekty związane z nowymi możliwościami, jakie daje przekop przez Mierzę Wiślaną. Od kilku lat mówi się, że to szansa, że może zyskać na tym turystyka, gospodarka. Niewątpliwie przed niektórymi branżami, jak np. biznes skutniczy, otwierają się nowe

możliwości związane z naprawą, konserwacją łodzi – i to z całego basenu Morza Bałtyckiego. Tym bardziej że mamy duży potencjał w tym obszarze, są choćby zakłady w Ostródzie. Wokół tego mogłyby powstawać jakieś produkty turystyczne. Myślę, że szansa jest, a wszystko będzie zależało od tego, co uda się zrobić w najbliższych 5-6 latach, bo sam przekop Mierzei Wiślanej to dopiero początek. Jeśli ma z tego powstać jakaś korzyść dla regionu, dla turystyki, to teraz trzeba obudować kanał różnymi usługami, ofertami turystycznymi na wzór choćby obszaru Wielkich Jezior Mazurskich czy Kanału Ostródzko-Elbąskiego. Tu wiele będzie zależało od tego, czy w nowej perspektywie unijnej na lata 2021-2027 uda się zapisać różnego rodzaju projekty, które będą umożliwiały rozwój infrastruktury turystycznej na tamtym obszarze.

ANDRZEJ MIELNICKI

Fot. Patryk Kosmider - stock.adobe.com

FUNDUSZ ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ

Wsparcie finansowe armatorów śródlądowych

Kredyt preferencyjny

- oprocentowanie kredytu wynosi 0,4 stopy redyskonta weksli określonej przez NBP

INFORMACJA O FUNDUSZU ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ

Podstawa prawna - ustawa z 31 lipca 2019 r. o wsparciu finansowym armatorów śródlądowych, Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym (ustawa).

Fundusz Żeglugi Śródlądowej (FZŚ) ma na celu wsparcie armatorów, którzy wykonują działalność gospodarczą zarejestrowaną w Polsce, polegającą na przewozie ładunków, wykonywaniu prac utrzymaniowo - modernizacyjnych na śródlądowych drogach wodnych lub przewozie pasażerów na statkach przeznaczonych lub używanych do przewozu więcej niż 12 pasażerów. Pomoc ta ma przyczyniać się do poprawy ochrony środowiska i bezpieczeństwa żeglugi na śródlądowych drogach wodnych, a także promować nowoczesny i efektywny śródlądowy transport wodny.

FORMY WSPARCIA DLA ARMATORÓW ZE ŚRODKÓW

Kredyt preferencyjny

Umorzenie części kredytu preferencyjnego

Refinansowanie zakupu składnika wyposażenia statku

WARUNKI KREDYTU PREFERENCYJNEGO

Podstawowym warunkiem ubiegania się o kredyt preferencyjny jest złożenie wniosku wraz z wymaganymi dokumentami.

Najważniejsze korzyści

- oprocentowanie kredytu wynosi 0,4 stopy redyskonta weksli określonej przez NBP,
- okres kredytowania maksymalnie do 10 lat,
- możliwa karencja w spłacie kapitału - maksymalnie do 6 miesięcy,
- możliwość częściowego umorzenia kredytu preferencyjnego.

WARUNKI UDZIELENIA KREDYTU PREFERENCYJNEGO

- posiadanie zdolności kredytowej
- ustanowienie prawnego zabezpieczenia spłaty kredytu preferencyjnego
- wniesienie wkładu własnego w finansowanie przedsięwzięcia w wysokości min. 20 proc. wartości kredytowanego przedsięwzięcia

BGK udziela kredytu preferencyjnego po spełnieniu warunków przewidzianych m.in. w ustawie oraz innych aktach prawnych regulujących zasady udzielanego wsparcia.

Jesteś zainteresowany wsparciem ze środków Funduszu Żeglugi Śródlądowej, zadzwoń lub napisz:

BGK Region Warmińsko-Mazurski
ul. Dąbrowszczaków 21, 10-540 Olsztyn
tel. (22) 475 18 00 | fax (22) 475 18 97 | e-mail: olsztyn@bgk.pl

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

JESTEŚ W OKOLICY? ZAJRZYJ TUTAJ!

Okolice Elbląga to cała lista miejsc, które warto odwiedzić. Miłośnicy przyrody, pasjonaci historii i poszukiwacze niezapomnianych wrażeń na pewno nie będą się tutaj nudzić. Nie wiesz, od czego zacząć zwiedzanie? Oto krótki przewodnik.

Pochylnia Buczyniec została ukończona w 1860 roku. Na jej wschodnim brzegu znajduje się Muzeum Kanału Elbląskiego

W drogę Kanałem Elbląskim

To unikat w wymiarze historycznym. Kiedyś przyczynił się do rozwoju gospodarczego całego regionu, dziś stanowi wyjątkową atrakcję turystyczną. Jego koncepcję opracował pruski inżynier Georg Jacob Steenke, który urodził się 30 czerwca 1801 roku w ówczesnym Królewcu. Jego ojciec — autor „Podręcznika pilota albo wskazówek, jak wejść bez pilota do portu w Pilawie w cza-

sie sztormu” — był kapitanem tytułowego portu. Za to dziadek pełnił funkcję pilota morskiego w Królewcu.

Młody Steenke początkowo studiował prawo, kontynuowanie nauki przerwała jednak nagła śmierć ojca, który w 1818 roku utonął, ratując angielskich żeglarzy.

W tym samym roku Steenke rozpoczął naukę w berlińskiej Akademii Budownictwa i zdobył tytuł mistrza budowlanego.

Pięć lat później ukończył budowę Kanału Seckenburgskiego, a następnie — zgodnie ze służbowym poleceniem — przyjechał do Elbląga.

Steenke opracował projekt jezior Pojezierza Iławskiego i budowy Kanału Elbląskiego. Jego rozwiązanie pozwalało statkom pokonać 100-metrową różnicę poziomów wody dzięki pochylniom z suchym grzbietem.

Po przejściu na emeryturę inżynier zamieszkał nad zbudowanym przez siebie kanałem we wsi Czulpa koło Małdyt. Cieszył się honorowym obywatelstwem dwóch miast — Elbląga i Miłomłyn. G. J. Steenke zmarł 22 kwietnia 1884 roku w Elblągu.

Kanał Elbląski to najdłuższy kanał żeglowny w Polsce i jednocześnie jedyny zachowany na świecie obiekt hydrotechniczny tego rodzaju. Na Kanale od Ostródy do Elbląga jest pięć pochylni

— Buczyniec, Całuny, Jelenie, Kąty i Oleśnica. Na całym Kanale są cztery śluzy — Miłomłyn, Zielona, Ostróda i Mała Ruś. Rejsy Kanałem Elbląskim cieszą się ogromną popularnością — i wcale nas to nie dziwi!

jego otoczeniu stwierdzono występowanie ponad 230 gatunków ptaków, również tych chronionych. Są to m.in. błotniak stawowy, bielik, żuraw czy dzięcioł czarny. Są też ryby — około 30 gatunków

zwyczajnej, ropuchy szarej i żab zielonych. Można tu czasem spotkać jaszczurkę żyworodną i zaskrońca. Jeżeli zaś chodzi o ssaki zamieszkujące Rezerwat Jeziora Drużno, wyróżnia się wśród nich wydry, gronostaje, dziki i jelenie. Coraz częściej na terenie Rezerwatu widuje się też losie.

Teraz nad Zalew Wiślany

Okolo 15 km od Elbląga — na obszarze Parku Wysoczyzny Elbląskiej — leży Suchacz — niewielka wieś nad Zalewem Wiślanym. To na jego wodach w 1463 stoczona została bitwa morska między flotą krzyżacką a połączonymi siłami Elbląga i Gdańska. Zwycięstwo nad Zakonem upamiętnia znajdujący się w Suchaczu pomnik. W roku 2004 w Suchaczu ustanowiono przystań morską o charakterze przystani rybackiej i jachtowej. Cumują w niej kutry rybackie i jachty żaglowe — wydzielona przystań żeglarska powstała w 2008 z inicjatywy Sto-

Jezioro Drużno i jego okolice zachwycają spokojem i pięknymi widokami

A po drodze jezioro Drużno

Szlak Kanału Elbląskiego przebiega między innymi przez leżące na południe od Elbląga jezioro Drużno. Jego obszar w XIII wieku był reliktem dawnej zatoki morskiej. Na jeziorze i w

należących do 5 rodzin — węgorzowatych, karpowatych, kozowatych, szczupakowatych i okoniowatych. Obrzeża jeziora to wielkopowierzchniowe płaty bagiennych lasów, brzegowa część Drużna to miejsce rozrodu traszki

Suchacz

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

Fot. Ryszard Biel

Kadyny

warzyszenia Entuzjastów Żeglarstwa na Zalewie Wiślanym. Zabytki, które znajdziemy w Suchaczu to budynek dawnego domu uzdrowiskowego „Zameczek nad Zatoką” z przełomu XIX i XX wieku, w którym dziś działa Niepubliczna Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny im. Kaprów Polskich, oraz zespół budynków iurządzeń cegielni z około 1900 roku.

Kolejnym punktem na naszej mapie są Kadyny — według legendy noszące nazwę na cześć pruskiej księżniczki o imieniu Kadyna. Znajduje się tutaj jeden z kamieni Wilhelma II, które znaleźć można w wielu miejscach na Warmii i Mazurach. Cesarz odwiedził Kadyny w 1899

roku i na pamiątkę tego wydarzenia przy drodze w pobliżu Pagórek ustawiono kamienny obelisk z dedykacją, której treść w wolnym tłumaczeniu brzmi „W tym miejscu, Jego Majestat — nasz Najjaśniejszy Pan, po raz pierwszy przybył do Kadyn”. Ta uroczą miejscowość to też siedemnastowieczny pałacyk cesarski, dawny folwark, w którym działa obecnie hotel i dąb Bażyńskiego — jeden z najgrubszych i najstarszych dębów w Polsce. Drzewo nazwane zostało na cześć pierwszego właściciela Kadyn — rycerza Jana Bażyńskiego, którego Krzyżacy zwykli nazywać „kulawym bazyliuszkiem”, bo tak dał im się we znaki.

Jest też Tolkmicko — miasteczko leżące na

obszarze historycznej Pogezanii. Kiedyś na prześmyślową skalę wędzono tu ryby, produkowano też kawior i gotowano jesiotry. Dziś z tolkmickiego portu można wybrać się w rejs do Krynicy Morskiej. Prawdziwą gratką dla poszukiwaczy skarbów będzie odnalezienie Świętego Kamienia Prusów, który porzucony przez lodowiec nieopodal Tolkmicka, tkwi w wodach Zalewu Wiślanego.

Jesteśmy na Warmii

I wreszcie docieramy do Fromborka — miasta, które pokochał Mikołaj Kopernik. To tutaj znajduje się zespół katedralny na wzgórzu złożony z katedry i obwarowań katedralnych, Bazylika Archikatedralna Wniebowzięcia NMP i św. Andrzeja, Wieża Radzie-

Fot. Ryszard Biel

Frombork

jowskiego o najgrubszych murach w Polsce i niesłusznie uważana za dawne obserwatorium wielkiego astronoma — Wieża Kopernika — będąca tak naprawdę jego formalnym mieszkaniem wewnątrz murów obronnych zespołu katedralnego na wypadek wojny. Co roku we Fromborku odbywa się Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej, a od 2015 miasteczko cie-

Fot. Ryszard Biel

Fot. Ryszard Biel

Tolkmicko

Fot. Ryszard Biel

Braniewo

szy się ze statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej i ma szansę zostać kolejną w województwie warmińsko-mazurskim miejscowością uzdrowiskową.

Nie możemy zapomnieć o najstarszym mieście Warmii i jej pierwszej stolicy. Braniewo leży na obu brzegach rzeki Pasłęki, w pobliżu ujścia do Zalewu Wiślanego. Jeżeli chodzi o zabytki, jest ich tutaj mnóstwo, a do najciekawszych należą: bazylika św. Katarzyny, wieża bramna dawnego Zamku Biskupiego, kościół św. Krzyża czy budynek Collegium Hosianum. W 2016 z inicjatywy działaczy społecznych i członków Towarzystwa Miłośników Braniewa w mieście powstało Muzeum Ziemi Braniewskiej. W 2021 w Braniewie oficjalnie otwarte zostało lapidarium miejskie powstałe z inicjatywy Towarzystwa.

KAMILA KORNACKA

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

KANAŁ OKNEM NA ŚWIAT I... NA ZALEW WIŚLANY

Branża turystyczna czeka na nowych gości, którzy zawitają na Zalew Wiślany i do okolicznych miejscowości po otwarciu kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną. Już myślą o tym, jak zapewnić im atrakcyjny pobyt w regionie, który często był dla nich do tej pory nieznany.

Kanał otworzy Zalew Wiślany na świat

— Wszyscy mamy nadzieję, że otwarcie kanału żeglugowego wpłynie na transport morski, na wzmożenie ruchu turystycznego. Pozwoli na wpływanie na Zalew Wiślany zwłaszcza małych jednostek, wiadomo bowiem, że Zalew jest dość płytki. Ale liczymy na to, że ruch żeglugowy zostanie zaktywizowany. Liczymy także, że rozwinie się zaplecze dla tych mniejszych jednostek, że będzie miejsce na ich cumowanie, czy nawet zimowanie w naszym regionie. Dla wielu wodniaków Zalew Wiślany to obcy akwen, więc zapewne wielu z nich będzie chciało go poznać — mówi dyrektor Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku Mirosław Jonakowski.

Napływ turystów skupiający się głównie wokół mniejszych jednostek pływających, a nie na wielkich wycieczkowcach, przełoży się zapewne na rozwój lokalnego biznesu.

— Hotelarze oczekują

przyjazdu gości, którzy będą w Elblągu nocować, korzystać z restauracji. Jeżeli stworzone zostanie odpowiednie zaplecze, na przykład marina, to goście do nas nie tylko przyjadą, ale i spędzą u nas kilka dni, na czym skorzystają i hotele, i restauracje, i całe miasto. I mówię właśnie o małych jednostkach, nie wycieczkowcach, które zawijają na przykład do Gdyni, podczas gdy samo miasto nie ma z tego za wiele, bo goście wracają zaraz do tych pływających wieżowców, bo wszystko, czego potrzebują, mają na statku. Wodniacy przypływający do nas mniejszymi jednostkami zapewne w Elblągu będą chcieli skorzystać z różnego rodzaju usług — przypuszcza Stefan Kotowski z Hotelu Młyn w Elblągu.

Przedstawiciele branży turystycznej podkreślają, że kanał będzie prowadzić nie tylko na Zalew Wiślany, ale i na Morze Bałtyckie.

— Warto zaznaczyć, że do Elbląga nie będą tylko przypływać wodniacy z Morza Bałtyckiego, z Zatok Gdańskiej, ale przecież Elbląg może stać się miejscem wypadowym w drugim kierunku — na Morze Bałtyckie. To oczywiście wiąże się z przygotowaniem infrastruktury portowej w Elblągu, ale miejmy nadzieję, że za przekopem Mierzei i te inwestycje zostaną zrealizowane — stwierdza Kamil Giermak, dyrektor Hotelu Focus w Elblągu.

Inwestycja atrakcją turystyczną samą w sobie

Pierwszy etap budowy przekopu i prace trwające na Mierzei Wiślanej cieszyły się zainteresowaniem turystów jeszcze na długo przed tym, jak zostały zakończone.

— Sama inwestycja jest wyjątkowa, nie ma podob-

nej konstrukcji w naszym kraju i widzimy, że część osób, które nas odwiedzają, jedzie w kierunku Mierzei, by zobaczyć tę infrastrukturę na własne oczy — przyznaje Kamil Giermak.

Za to Grzegorz Lew, dyrektor spółki Lemax - Wypoczynkowe Ośrodki na Mierzei, dodaje, że jest to bez wątpienia atrakcją turystyczną, sam kanał jest dobrym produktem turystycznym na miarę północnej Polski.

— Nie mam przed sobą badań na ten temat, ale myślę, że od czasu, gdy rozpoczęto inwestycję, ruch na Mierzei Wiślanej zwiększył się przynajmniej dziesięciokrotnie — mówi.

— Rzeczywiście, można zauważyć, że goście są ciekawi tej inwestycji. Goście, którzy do nas przyjeżdżają, mają w planie zobaczenie przekopu. Więc niezaprzecalnie jest to atrakcja turystyczna, i zapewne nie będzie pełniła tylko funkcji, nazwijmy to, przemysłowej, ale również turystycznej — potwierdza Stefan Kotowski.

Dyrektor Jonakowski zauważa, że oprzekopie dużo się mówi, medialnie jest to temat gorący.

— Więc może się tak zdarzyć, że wiele osób przyjdzie, by zobaczyć efekty tej inwestycji. A naszą rolą będzie, by zachęcić te osoby do tego, by zatrzymały się w regionie na dłużej i zwiedziły miejsca takie jak Frombork i muzeum, które są warte odwiedzenia — stwierdza.

Szansa na rozwój żeglugi pasażerskiej

Otwarcie drogi z Zalewu Wiślanego na Bałtyk może także stać się przyczyną rozwoju żeglugi pasażerskiej.

— Trzeba przyznać, że komunikacja do Fromborka jest ograniczona. Nie dociera tu kolej, autobusy jeżdżą rzadko. Jest komunikacja statkiem z Krynicy

Elbląg i okoliczne miejscowości czekają na turystów

Morskiej, ale on też kursuje tylko z konkretną grupą turystów i z powrotem ich zabiera. Otwarcie Zalewu Wiślanego na Bałtyk może spowodować, że zostanie uruchomiona regularna żegluga pasażerska — opisuje dyrektor Muzeum we Fromborku.

— Przekop będzie także atrakcją dla osób, które przypływają od strony lądu, od strony południowej, bo kanał będzie umożliwiał im wypłynięcie na otwarte morze. Myślę także, że być może Żegluga Gdańska zainteresuje się uruchomieniem trasy pasażerskiej od Gdańska, czy nawet od Helu, do Elbląga, bo o to aż się prosi. W przyszłości, jak się poprawi infrastruktura portowa w obrębie Zalewu Wiślanego, to będzie możliwe. Może za dwa, za trzy lata. Trzeba też zwrócić uwagę na to, że przekop umożliwi przypłynięcie na Zalew Wiślany mniej doświadczonym wodniakom, którzy rezygnowali z rejsu przez Cieśninę Piławską — mówi Grzegorz Lew.

Nowa droga morska, nowe możliwości

Branża turystyczna nie tylko czeka na napływ go-

ści. Już teraz szykuje się do tego, by ich nad Zalew Wiślany przyciągnąć i sprawić, by zostali tu na dłużej. A przede wszystkim, by miło spędzili czas odpoczynku.

— Osobiście liczę na to, że wielu żeglarzy zawita do portu we Fromborku. Tutaj warto przypomnieć, że w przyszłym roku będziemy obchodzić wielkie rocznice związane z 550. urodzinami Mikołaja Kopernika. Chciałbym, żeby możliwość wypłynięcia na Zalew Wiślany bezpośrednio z Bałtyku, a także rok Mikołaja Kopernika przyciągnęły do regionu, ale także do naszego muzeum, większą ilość turystów. Połączenie tych dwóch wydarzeń powinno dać wymierny efekt. Myślimy także nad ofertą dla wodniaków. Nasze muzeum jest na przykład związane z astronomią. Zastawiamy się nad uruchomieniem programu czy projektu edukacyjnego, który będzie oparty na astronomii. Mogłoby to połączyć zainteresowania wodniackie, z zainteresowaniem na temat nieba — mówi dyrektor Mirosław Jonakowski.

— Dla nas jest to tury-

stycznie szansa. Otwiera się okienko na nowych gości. Oczekujemy, że po otwarciu kanału wiele osób zechce swoimi łódkami odwiedzać Elbląg. To miasto, z którego jest blisko czy to do Trójmiasta, czy Malborka i Fromborka. Już planujemy przygotowanie specjalnych pakietów na przyszły rok, które, mam nadzieję, będą atrakcyjne dla turystów, dla wodniaków, i zarazem wzmocnią ofertę Elbląga — informuje Kamil Giermak z Hotelu Focus.

Dyrektor Lemaxu nie ukrywa, że na otwarciu kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną skorzystają hotelarze czy restauratorzy.

— To tak jak wyjście na jakiś górski szczyt — idzie się na górę i tego samego dnia wraca. A z pozostałym czasem coś trzeba zrobić, coś zjeść, gdzieś się przespać. A zapewniam, że ośrodki wczasowe, tak jak my, starają się zapewnić swoim gościom szereg dodatkowych atrakcji, które umilą pobyt podczas urlopu. I w tę stronę to będzie zapewne się rozwijało — podsumowuje Grzegorz Lew.

ŁUKASZ RAZOWSKI

FESTYN - 725 lat Pasłęka

Burmistrz Pasłęka zaprasza na imprezę z okazji Jubileuszu 725-lecia praw miejskich Pasłęka

725
lat praw miejskich
Pasłęka

24 WRZEŚNIA 2022 r.

MIEJSCE IMPREZY:

Pasłęk, Parking Staromiejski przy ul. Jagiełły

PROGRAM:

I. CZĘŚĆ OFICJALNA:

- 11.00 – **MSZA ŚWIĘTA** W INTENCJI MIESZKAŃCÓW PASŁĘKA w Kościele św. Bartłomieja (ul. Chrobrego)
- 11.45 – FORMOWANIE **HISTORYCZNEGO PARADNEGO ORSZAKU**
(miejsce zbiórki przy Bramie Kamiennej, ul. Krasickiego)
- 12.00 – **PRZEMARSZ HISTORYCZNEGO PARADNEGO ORSZAKU**, W STROJACH NAWIĄZUJĄCYCH
DO HISTORII PASŁĘKA, **PRZY AKOMPANIAMENCIE ORKIESTRY DĘTEJ**, ulicami: Krasickiego,
Firleja, Podwale, Chrobrego, Kościuszki, na Parking Staromiejski przy ul. Jagiełły

PROGRAM NA SCENIE - Parking Staromiejski przy ul. Jagiełły:

- 12.30 – **OKAZJONALNE PRZEMÓWIENIA:** Burmistrz Pasłęka, Honorowi Goście
- 13.00 – **INSCENIZACJA NADANIA PRAW MIEJSKICH PASŁĘKOWI** Z UDZIAŁEM BURMISTRZA PASŁĘKA
(przygotowana przez Szkołę Podstawową nr 1 w Pasłęku)

II. CZĘŚĆ ARTYSTYCZNA - WYKONAWCY:

- 13.30 – **ORKIESTRA DĘTA** Z ZIELONKI PASŁĘCKIEJ pod batutą Andrzeja Krasieńskiego
- 14.00 – **WYSTĘP DZIECI** Z PASŁĘCKICH PRZEDSZKOLI: Przedszkole nr 1 i Przedszkole nr 2 w Pasłęku
- 14.15 – **ENERGY DANCE CHEERLEADERS** PASŁĘK
- 14.30 – **KABARET OKOLICZNOŚCIOWY** w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 w Pasłęku
- 14.50 – **TAŃCE HISTORYCZNE** w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Pasłęku
- 15.10 – **POKAZ ARTYSTYCZNO – HISTORYCZNY** w wykonaniu uczniów Zespołu Szkół w Pasłęku
- 15.30 – **ZESPÓŁ FOLKLORYSTYCZNY PASŁĘCZANIE**
- 16.00 – **KAPELA SZTAMA**
- 16.20 – **PRÓBA ZESPOŁU THE POSTMAN**
- 16.45 – **KONCERT ZESPOŁU THE POSTMAN** (POLSCY BEATLES COVER BAND)
- 18.15 – **INSCENIZACJA HISTORYCZNA** - Z DZIEJÓW PASŁĘKA (przygotowana przez ZSEiT w Pasłęku)
- 18.30 – **PRÓBA ZESPOŁU „ENEJ” PRZED KONCERTEM**

19.00 – GWIAZDA WIECZORU – KONCERT ZESPOŁU ENEJ

- 21.00 – **MUZYCZNY WIECZÓR JUBILEUSZOWY – DJ**
- 23.00 – **ZAMKNIĘCIE IMPREZY**

Inne atrakcje:

- punkty gastronomiczne
- stoiska z wyrobami regionalnymi
- stoiska tematyczne np. myśliwskie, pszczelarskie itp.
- urządzenia zabawowe dla dzieci

W ramach FESTYNU także:

Konkurs stoisk tematycznych sołectw gminy Pasłęk

Organizatorzy serdecznie zapraszają na Festyn w strojach nawiązujących do historii Pasłęka

Organizatorzy: Burmistrz Pasłęka, Urząd Miejski w Pasłęku, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pasłęku, Pasłęcki Ośrodek Kultury, Pasłęckie Placówki Oświatowe, Sponsorzy

LASY NA MIERZEI WIŚLANEJ: PRZESZŁOŚĆ I TERAŹNIEJSZOŚĆ

Mierzeja jeszcze na przełomie XIII i XIV w. składała się z szeregu wydłużonych wysepek i pocięta była licznymi ujściami delty Wisły. Ten piaszczysty wał wydmy zaczął się formować około 6-7 tysięcy lat temu wskutek postglacjalnego wzrostu poziomu morza (przy jego poziomie około 30 m poniżej obecnego poziomu) oraz procesów formowania przez fale i prądy brzegowej bariery piaszczystej, obecnej Mierzei Wiślanej. Materiał na budowę mierzei pochodził z abradowanych klifów Sambii oraz dostarczany był przez Wisłę. W miarę wzrostu poziomu morza następowało narastanie mierzei i przemieszczanie jej w całości ku lądowi, powodując wkraczanie piaszczystych serii na muliste osady laguny. Działalność wiatrów na piaski nagromadzone na plażach skutkowałą formowaniem wałów wydmy na zapleczu brzegu.

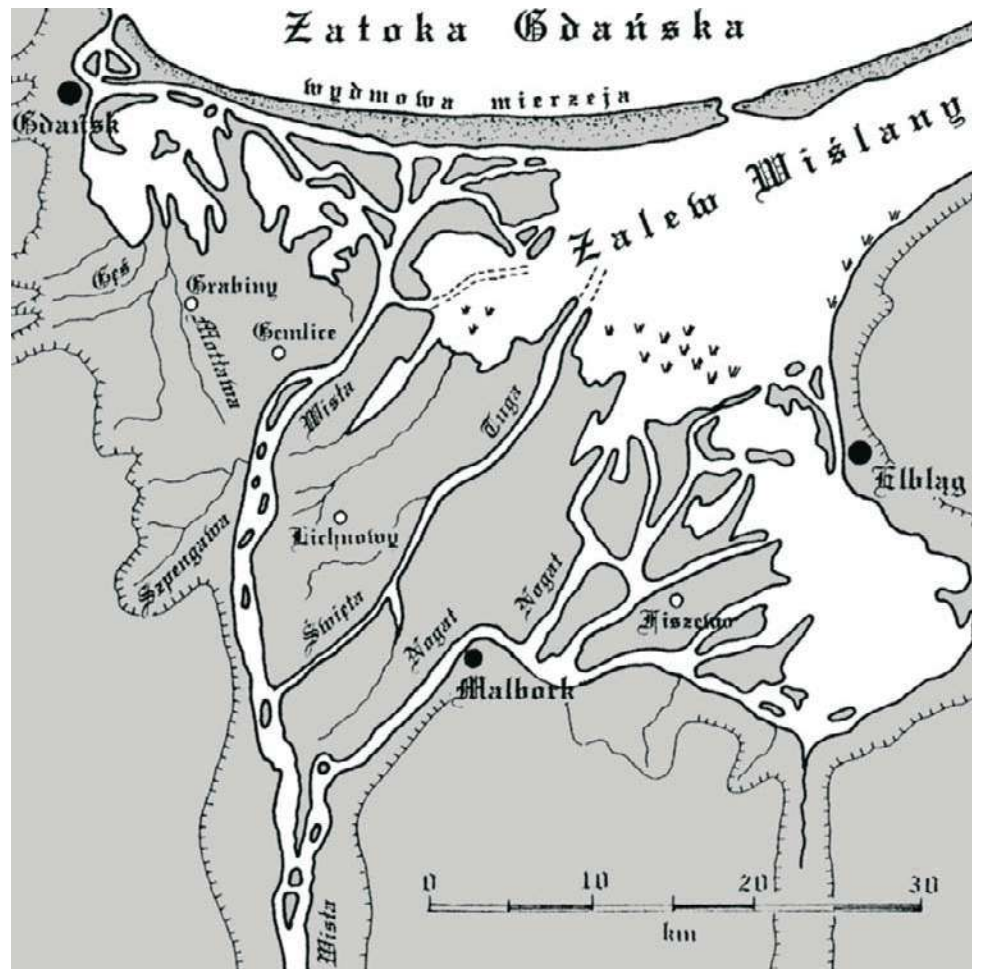
Pod koniec epoki kamiennej Mierzeję Wiślaną porastał las mieszany z dębem oraz występującymi pojedynczo lipami, wiązami, brzozą i leszczyną. Diagramy pyłkowe wskazują, że pod koniec epoki brązu malał udział składników lasu dębowego. Ich miejsce zajął grab oraz buk najbardziej rozpowszechniony w okolicach Przebrna. Stosunkowo mały udział sosny w zapisie kopalnym dowodzi, że ówczesnie odgrywała ona stosunkowo niewielką rolę przestrzenną. Stanowiła zapewne domieszkę w lasach dębowych oraz dominujący składnik borów występujących na najuboższych siedliskach wydmy (bory nadmorskie) oraz w części wilgotnych zagłębień terenu (bory bagienne). Jeszcze w XVI w. udział tego gatunku był stosunkowo mały, a drzewostany iglaste (bory sosnowe) zajmowały tylko niewielką część Mierzei (głównie wokolicy Stegny i Sztutowa).

Jeżeli chodzi o lasy „Mierzei i Szkarpały”, bo takiej terminologii używano w okresie nowożytnym, to weszły one w połowie XV w. w skład dóbr Gdańska. Na ówczesnych mapach określane były jako Dantzyce Walt bis

an Stuthof lub Nerhunge Heyde. „Trwałemu karczunkowi” podległy tylko drzewostany położone już na żyznych glebach między północnymi brzegami Leniwki i Szkarpały a pasem wydmy.

Spore spustoszenia przyniosły też działające tam huty i potażarnie. Patrząc na mapy z XVII i XVIII w. i porównując je z mapami z atlasu Schroettera z końca tego stulecia, widzimy, że duży kompleks leśny leżał bezpośrednio na północ od Gdańska, na wydmych na wschód od ujścia Wisły, dalej na wschód, ulegając przereźnieniu. W rejonie wsi Sobieszewo i Mikoszewo dawny las był całkowicie wykarczowany i dopiero od wsi Jantar znów na wydmych występowały drzewostany porastające, choć niejednolicie, także całą Mierzeję Wiślaną.

Każdy z tych trzech obszarów był zarządzany przez inną administrację: Urząd Wyżyny, Urząd Mierzei i Szkarpały oraz tzw. panów żuławskich – burmistrza wraz z dwoma wyznaczonymi rajcami. W XVIII w. nad całością spraw leśnych w tym rejonie czuwał Urząd Leśny w Warczu. Nad lasami wszystkich dóbr Gdańska czuwało przynajmniej kilkunastu Waldknechtów. Niestety Försterordnung

Mapa przedstawiająca deltę Wisły oraz zarys Mierzei Wiślanej z roku około 1300

wydany dla Wyżyny nie zachował się w archiwum gdańskim. Wiemy jednak, że owi strażnicy leśni mieli stosunkowo duże uprawnienia. Nie dość tego, liczyć mogli na wsparcie sprawnej administracji bogatego miasta. W tym kontekście nie dziwi informacja, że leśny z Pruszcza

miał w 1647 r. przydzielonych do pomocy czterech żołnierzy miejskich. Na terenie Szkarpały spotykamy się nawet (choć tylko raz) z określeniem całej służby leśnej (Holz- und Waldknechte) nazwą Bolneknechte – „straż dyłowa”. Obok niej funkcjonowali jeszcze Wolfjägerzy, których w drugiej połowie XVII w. było na „Mierzei i Szkarpały” około dziesięciu. Byli to myśliwi, odpowiednicy strzelców znanych nam z lasów Grodzieńszczyzny, obciążeni powinnościami wobec władz miasta, w tym do pilnowania posiadłości miejskich przed wilkami. Jednak można przypuszczać, że pełnili także służbę strażniczą w przydzielonych sobie rewirach łowieckich. Liczyć mogli także na pomoc sołtysów, którzy poza obowiązkami dotyczącymi zwożenia drzewa byli zobowiązani do pomocy w polowaniach.

W okresie późniejszym dalsza wycinka lasów i pożary spowodowały znaczne odlesienia i uruchomienie podłoża wydmy. W XVII w. procesy eoliczne były już tak nasilone, że odnotowywano zasypanie osiedli ludzkich we wschodniej części Mierzei. Proces ten trwał jeszcze do XIX w., zwłaszcza na wschód od Krynicy Morskiej, gdzie odlesienia były największe. Procesy eoliczne zapoczątkowane odlesieniem spowodowały także zmiany w istniejących jeszcze lasach, co istotne było zwłaszcza na siedliskach wilgotnych, gdzie organiczne często podłoże przysypywane było warstwą piasku.

Uruchomione wydmy zaczęto umacniać w XVIII w., a szczególnie intensywnie w wieku XIX, najczęściej poprzez obsadzanie niestabilnego podłoża trawami wydmy oraz zalesianie drzewami igła-

Wielbłądzi Garb na przełomie XIX i XX w.

Widok na lasy Mierzei Wiślanej z latarni w Krynicy Morskiej

stymi (sosną). Dzięki tym działaniom procesy wydmotwórcze zostały opóźnione – na początku XX wieku na Mierzei Wiślanej nie istniały już praktycznie niezalesione wydmy.

Monokultury drzew iglastych zakładano zarówno na nielicznych siedliskach borowych, jak i dominujących w skali Mierzei Wiślanej siedliskach lasowych. Istotny wpływ na niektóre zbiorowiska leśne Mierzei Wiślanej miały także odwodnienia, które prowadzono tu głównie w XIX i XX w. w ramach niemieckiej gospodarki leśnej. Objęły one, występujące dość licznie w zagłębieniach międzywydmowych, niewielkie zbiorniki wodne i towarzyszące im często torfowiska. Istotnym ich skutkiem było przesuszenie praktycznie wszystkich zbiorowisk leśnych zajmujących siedliska wilgotne

oraz zmniejszenie ich zasięgu.

W okresie II wojny światowej były to tereny raczej wolne od działań militarnych. Dopiero ofensywa Armii Czerwonej w styczniu 1945 r. przyniosła duże spustoszenia i zniszczenia w drzewostanie. Lasy zostały zdewastowane, często wycięte na dużych powierzchniach, postrzelane. Drewno służyło do budowy bunkrów i zasieków. Gleba i runo leśne niszczone były przez liczne okopy i leje po wybuchach.

Po zakończeniu działań wojennych w 1945 roku zostało tu utworzone Nadleśnictwo Stegna. W skład Nadleśnictwa weszły głównie lasy byłego Wolnego Miasta Gdańsk. Pierwszy powojenny prowizoryczny plan urządzenia gospodarstwa leśnego został opracowany na okres od 01.01.1952 do

31.12.1961. Ciekawostką jest, iż w pierwszych latach obowiązywania tego planu w Nadleśnictwie Stegna tytułem próby stosowano kierunek cięć z południa na północ. Doprowadziło to do powstania dużych szkód podczas silnych sztormowych wiatrów wiejących od strony morza. Dopiero w roku 1955 przywrócono kierunek cięć ze wschodu na zachód. Sposób zagospodarowania w tym czasie na ogół był zgodny z ówczesnymi Zasadami Hodowli Lasu. W części drzewostanów Nadleśnictwa Stegna wstrzymano użytkowanie rębne zrębami zupełnymi z uwagi na znaczny wzrost ruchu turystycznego. Podjęto również próbę wykorzystania odnowień naturalnych sosny na uboższych siedliskach. Odnowienia na powierzchniach otwartych wykonywano poprzez sadzenie sosną, rzadziej świerkiem, dębem, bukiem, brzozą. Z końcem grudnia 1973 r. leśnictwo Sobieszewo zostało przekazane do Nadleśnictwa Oliwa. W tym samym roku z dotychczasowych Nadleśnictw Elbląg, Kadyny i Stegna utworzono Nadleśnictwo Elbląg.

W 1991 r. uchwalona została Ustawa o lasach, nowatorska w podejściu do funkcjonowania Lasów Państwowych. Wprowadzała ona zasady trwałego zrównoważonej gospodarki leśnej oraz ochrony zasobów przyrodniczych na całym obszarze Lasów

Państwowych. Trwałe i zrównoważone zagospodarowanie lasów oznacza takie postępowanie hodowlane i ochronne oraz stosowanie takich metod urządzenia i użytkowania lasu, które respektują równoczesny rozwój i korzystanie z trzech wartości lasu: ekonomicznej, przyrodniczej i społecznej. W rzeczywistości jest to złożony i planowy cykl hodowli i ochrony lasu. Cykl bardzo długotrwały i odporny na gwałtowne zmiany gospodarcze oraz polityczne. Choć lasy Mierzei Wiślanej są w dużej mierze zniekształcone, a wiele z nich ma drzewostan niezgodny z siedliskiem (budowany głównie przez jednowiekową sosnę), to obecna gospodarka leśna dąży do zgodności nowych nasadzeń ze składem potencjalnej roślinności zgodnie z aktualnymi opracowaniami fytosocjologicznymi. Efektem takiego działania mają być trwałe drzewostany, biologicznie odporne, różnorodnie i dopasowywane do warunków siedliska. Prowadzone w nich cięcia pielęgnacyjne i związane z przemianą pokoleń starych lasów dostarczają niezbędnego człowiekowi odnawialnego i niezastąpionego surowca – drewna. Przede wszystkim jednak zapewniają trwanie wielofunkcyjnego lasu. Duży popyt na drewno powoduje potrzebę produkcji tego surowca. Najważniejszą zasadą w procesie pozyskania drewna w drze-

wostanach rębnych jest wykonanie tej czynności w taki sposób, aby możliwe było utworzenie jak najlepszych warunków odnowienia lasu, a więc wzrostu młodych drzewostanów. W procesie odnawiania drzewostanu dąży się do jak największego wykorzystania sił natury poprzez wspieranie naturalnego odnowienia lasu na odsłoniętych powierzchniach gruntu.

Całość procesów gospodarowania lasami Nadleśnictwa Elbląg podlega kontroli niezależnych firm certyfikujących. Certyfikacja daje zapewnienie, że nasze lasy są zarządzane zgodnie z wymaganiami środowiskowymi, społecznymi i ekonomicznymi – równoważąc potrzeby ludzi, przyrody i ekonomii.

oraz powierzchnie referencyjne.

Od grudnia 2011 r. na terenie Nadleśnictwa Elbląg funkcjonuje Leśny Komplex Promocyjny „Lasy Elbląsko-Żuławskie” powołany w celu „prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej i monitorowania wpływu tej gospodarki na populację ptasie oraz tworzenie sprzyjających warunków dla zachowania bogactwa świata roślin i zwierząt, a zwłaszcza występującej na terenie LKP awifauny”. LKP funkcjonuje na podstawie specjalnie opracowanego dla tego obszaru Jednolitego Programu Gospodarczo Ochronnego ukierunkowanego w dużym stopniu na turystyczne udostępnienie lasu. W celu jego realizacji opracowano w 2015 r. „Koncepcję zagospodarowania rekreacyjno-

Bór sosnowy na wydmie

O wysokich walorach przyrodniczych Mierzei świadczy ustanowienie na tym terenie różnorodnych form ochrony przyrody, takich jak:

- rezerwaty: „Mewia Łacha”, „Kąty Rybackie”, „Buki Mierzei Wiślanej”, Park Krajobrazowy Mierzei Wiślanej, Obszary siedliskowe Natura 2000: „Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana” oraz „Ostoja w Ujściu Wisły”, Obszary ptasie Natura 2000: „Zalew Wiślany” oraz „Ujście Wisły”, strefy ochrony ostoi gatunków chronionych, pomniki przyrody

- turystycznego LKP Lasy Elbląsko-Żuławskie” – dokument ten w dużej mierze zakłada rozwój turystyki tego regionu na realizacji inwestycji budowy kanału żeglugowego na Mierzei Wiślanej. W przyszłości turystyka powinna przynieść regionowi wymierne efekty społeczne i ekonomiczne, przede wszystkim dla społeczności lokalnych. Turystyka będzie generować zwiększone przychody budżetów samorządowych, zwłaszcza gminnych, a także zyski podmiotów gospodarki turystycznej i dochody miejscowej ludności.

MATERIAŁ PARTNERSKI 45220TBA-E-K

Rezerwat „Buki Mierzei Wiślanej”

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

CO TRZEBA WIEDZIEĆ O ELBLĄGU?

Chcesz być szczęśliwy? Koniecznie odwiedź elbląskiego Piekarczyka. Nie bez powodu nos legendarnego bohatera jest taki lśniący — chętnie pocierają go bowiem i turyści, i mieszkańcy — niby to tylko przesąd, ale będąc w Elblągu, warto sprawdzić, czy pocieranie piekarczykowego nosa faktycznie przynosi szczęście.

A jak sam Piekarczyk wylądował na elbląskiej Starówce?

Według legendy w 1521 roku Krzyżacy postanowili napaść na Elbląg. A kiedy chcieli wdrzeć się na teren miasta, dzielny Piekarczyk przeciął swoją piekarską łopatą grube sznury, sprawiając, że dębowa krata znajdująca się w bramie osunęła się w dół, uniemożliwiając Krzyżakom wejście na teren miasta.

Piekarczyk do dziś jest symbolem Elbląga, a jego

podobizna stała tuż obok zabytkowej Bramy Targowej 30 września 2006 roku. Autorem mierzącego 160 centymetrów pomnika, jak i ustawionej obok niego w 2009 tablicy-tarczy, jest Waldemar Grabowiecki z Gdańska.

Ale Elbląg — jedno z najstarszych miast w Polsce — to przecież nie tylko Piekarczyk. Tutejsza Starówka została niemal doszczętnie zniszczona w trakcie wojny. Później zapadły decyzje o jej rozbiorze, co można uznać za szczęście w nieszczęściu — dziś Elbląg jest jednym z kilku tak dokładnie przebadanych archeologicznie miast europejskich.

Wśród najważniejszych elbląskich zabytków wyróżnia się między innymi:

- Kościół pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny — jego początki sięgają połowy XIII wieku, budowa rozpoczęła się po roku 1246. W 1504 kościół został zniszczony na skutek pożaru, do jego odbudowy przystąpiono niemal natychmiast. Kształt budynku uzyskany podczas odbudowy przetrwał do dziś. Do 1945 kościół pełnił rolę głównej świątyni protestanckiej. W trakcie oblężenia miasta przez wojska radzieckie budynek został poważnie uszkodzony, ocalały: prezbiterium, zakrystia i krużganek wraz z dachami. Kościół ponownie odbudowano po 1959

Brama Targowa — to tutaj spotkamy legendarnego Piekarczyka, we wnętrzu Bramy znajduje się odcisk jego łopaty

roku. Od 1961 do dziś działa w nim Centrum Sztuki Galeria EL.

- Kościół Dobrego Pasterza — mieści się na elbląskiej Wyspie Spichrzów, wybudowany został w 1890 roku jako kościół mennonicki, pod względem architektonicznym reprezentuje styl neogotycki.
- Muzeum Archeologiczno-Historyczne — powstało w 1954 na terenie podzamcza dawnego Zamku Krzyżackiego. To tutaj zobaczyć można m.in. wystawę „Elbląg Reconditus” — prezentującą najciekawsze eksponaty, na które natrafili archeolodzy — co ciekawe, większość z nich odkryto w latrynach, czyli

dawnych toaletach. Jest też oczywiście „Truso — legenda Bałtyku”, czyli spotkanie z wikingami spod Elbląga i „Miasto nowych ludzi” obrazujące życie w Elblągu w pierwszej powojennej dekadzie 1945-1955.

- Katedra św. Mikołaja — to chyba najbardziej rozpoznawalny z Elbląskich zabytków. Początki kościoła sięgają połowy XIII wieku, w roku 1777 dzisiejszą katedrę zniszczył pożar, ale ołtarz główny został zrekonstruowany już w 1790. Kościół został ponownie zniszczony na początku roku 1945, podczas zdobywania Elbląga przez Armię Czerwoną.

25 lipca 1948 rozpoczęto odgruzowywanie świątyni, a za zakończenie odbudowy kościoła można uznać rok 1965. Katedra św. Mikołaja jest jedną z najstarszych świątyń w Polsce. Na wysokości około 67 metrów zlokalizowany jest taras, z którego podziwiać można całe miasto i jego okolice. Ale uwaga, aby cieszyć się pięknymi widokami, trzeba pokonać aż 365 schodów!

- Brama Targowa — to kolejny symbol elbląskiej Starówki, to jej do dziś broni legendarny Piekarczyk. Brama Targowa wybudowana została w XIV wieku, ale i ona ucierpiała w wyniku działań wojen-

nych. Zabytek odbudowano w 1948, a w 2006 Brama Targowa przeszła gruntowny remont. Pod nią, czyli tam, gdzie kiedyś przejeżdżał tramwaj, symbolicznie ułożono fragmenty torów. Na jednym z najwyższych pięter budowli znajduje się za to taras widokowy, z którego można podziwiać panoramę Starego Miasta.

- Pałac Augusta Abbega — pałac znajdujący się przy ul. Marymonckiej pełni dziś funkcję siedziby Nadleśnictwa Elbląg. Powstał w latach 1810-1811 na zlecenie radcy handlowego i byłego konsula królewskiego Augusta Abbega.

Muzeum Archeologiczno-Historyczne powstało w 1954 na terenie podzamcza dawnego Zamku Krzyżackiego

Katedra św. Mikołaja jest jedną z najstarszych świątyń w Polsce

Od 1961 do dziś w zabytkowym budynku kościoła działa Centrum Sztuki Galeria EL

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

Fot. Marek Lewandowski

Mieszczący się nieopodal Bażantarni pałac Augusta Abbega, który przeszedł kilka lat temu gruntowny remont, został uznany w ogólnopolskim konkursie za najlepszą modernizację roku 2019. Budynek stanowi siedzibę Nadleśnictwa Elbląg

czątku XVIII wieku, kiedy nazywana była jeszcze Vogelsang — z niemieckiego: „ptasi śpiew”. Swoją dzisiejszą nazwę zawdzięcza bażantom, które nowi, przeprowadzający się do Elbląga po II wojnie mieszkańcy, często widywali na terenie parku. Bażanty można było spotkać w Bażantarni jeszcze w latach 90. Dziś elbląski park leśny zamieszkują m.in. dziki, jelenie, sarny, lisy, borsuki, słowiki, jastrzębie, sowy i dzięcioły. Teren Bażantarni to również miejsce legu dzikich kaczek, które później przenoszą się zwykle na jezioro Drużno. Park cieszy się ogromną popularnością wśród mieszkańców, a jego charakte-

rystycznymi punktami są niedawno zmodernizowana muszla koncertowa, Góra Chrobrego czy związany z jedną z miejskich legend Diabelski Kamień.

Miasto tętni życiem

W Elblągu co roku organizowane są dwie imprezy, które stały się już tradycją. Mowa o rozpoczynających wakacje Dniach Elbląga i zwieńczeniu lata w postaci odbywającego się pod koniec sierpnia Elbląskiego Święta Chleba. Program obu wydarzeń przepełniony jest koncertami, spektaklami i warsztatami. Jest też wspólne gotowanie i ciekawe zawody sportowe. Od kilkunastu lat Dziennik Elbląski or-

Od kilkunastu lat „Dziennik Elbląski” nagradza najpopularniejszych sportowców z Elbląga i okolic

W tym roku Elbląskie Święto Chleba odbyło się już po raz 16.

ganizuje za to plebiscyt, w którym, dzięki głosom mieszkańców, nagradzani zostają najpopularniejsi sportowcy z Elbląga i okolic. Miasto nieustannie się rozwija — modernizowane są parki, powstają nowe infrastruktury sportowe,

przybywa nowoczesnych budynków, a kolejni działacze i propagatorzy kultury dbają o to, by Elbląg tętnił życiem.

KAMILA KORNACKA

Rzeźba Artura Brunsza dawniej i dziś

Kilkadziesiąt dzieł sztuki na ulicach

Są jedyne w swoim rodzaju i od lat stanowią wyjątkową wizytówkę Elbląga. Pomysłodawcą Biennale Form Przestrzennych, cyklicznej imprezy kulturalnej odbywającej się w latach 1965-1973 w Elblągu, był Gerard Kwiatkowski, twórca Galerii EL. Głównym celem wydarzenia sponsorowanego przez Zakłady Mechaniczne Zamech była współpraca artystów i robotników oraz realizacja idei współpracy

międzyklasowej. Tak powstały metalowe rzeźby rozmieszczone w różnych częściach miasta, które towarzyszą jego mieszkańcom do dziś. Elblążanie zapewne przywykli już do ich widoku, ale turyści oraz zarówno polscy, jak i zagraniczni artyści nadal dostrzegają ich wyjątkowość.

Zabytkowy park leśny

Bażantarnia leży na skraju Wysoczyzny Elbląskiej, urokliwy park stanowił miejsce wypoczynku dla mieszkańców już od po-

Od lat na scenie muszli koncertowej organizowana jest cykliczna impreza Letni Salon Muzyczny Bażantarnia

Forma przestrzenna stworzona przez Zbigniewa Książkiewicz

Elbląg został założony w roku 1237. Cieszy się prawami miejskimi od roku 1246. Powierzchnia Elbląga liczy 79,82 km kw. Nazwa miasta pochodzi od rzeki opisanej w 890 roku przez podróżnika Wulfstana jako Ilfing. W trakcie odbudowy średniowiecznych zabudowań miasta, trwającej od lat 80. do dziś, archeolodzy odnaleźli ponad 800 tysięcy przedmiotów, w tym kilka unikatów, a wśród nich m.in. piętnastowieczne okulary w rogowej oprawie — najstarsze zachowane w Europie i średniowieczną giterę — jedną z trzech zachowanych w Europie.

PARTNER GŁÓWNY

Lasy Państwowe

PARTNERZY WYDANIA

17 września 2022 r. OTWARCIE KANAŁU ŻEGLUGOWEGO PRZES MIERZEJĘ WIŚLANĄ

Oficjalna inauguracja działalności Kanału Żeglugowego przez Mierzę Wiślaną, zbudowanego jako pierwszy etap nowej drogi wodnej łączącej Zalew Wiślan z Zatoką Gdańską, nastąpi 17 września 2022 roku.

Z uwagi na charakter uroczystości towarzyszących otwarciu nowej przeprawy, ogólnodostępne słuowanie jednostek w Porcie Nowy Świat możliwe będzie od 18 września 2022 roku.

W dniu uroczystości otwarcia kanału żeglugowego przez Mierzę Wiślaną zapewniony będzie bezpłatny transport autobusowy z częstotliwością co 10 minut w godzinach:
od 11.00 (wyjazd pierwszych autobusów z dworców w Stegnie i Krynicy Morskiej) do 23.59 (wyjazd ostatnich autobusów z Portu Nowy Świat do dworców w Krynicy Morskiej i Stegnie)

Kursy odbywać się będą niezależnie na dwóch trasach (pętle):

1. Stegna dworzec autobusowy – Sztutowo – Port Nowy Świat
2. Krynica Morska dworzec autobusowy – Port Nowy Świat

Lista przystanków:

1. Stegna Dworzec
2. Stegna Mierzeja
3. Sztutowo Muzeum
4. Sztutowo
5. Sztutowo Skrzyżowanie
6. Kąty Rybackie Brzozowa
7. Kąty Rybackie
8. Kąty Rybackie Port
9. Kąty Rybackie Górnik
10. Kąty Rybackie Panorama
11. Kąty Rybackie Skowronki
12. Przystanek Tymczasowy Kanał Żeglugowy od strony zachodniej
13. Krynica Morska Dworzec
14. Krynica Morska Straż Pożarna
15. Krynica Morska Stacja Paliw
16. Krynica Morska Przedmieście
17. Krynica Morska Oczyszczalnia
18. Krynica Morska Siekierki
19. Krynica Morska Przebrno/Kolonia
20. Krynica Morska Przebrno
21. Krynica Morska Przebrno Leśniczówka
22. Przystanek Tymczasowy Kanał Żeglugowy od strony wschodniej

16:00 OTWARCIE STREFY RODZINNEJ

18:00 KONCERT SZANTOWY
CZTERY REFY

19:00 **DJ BRAVE**

20:00 **SOUND 'N' GRACE**

21:00 **Cleo**

22:00 POKAZ DRONÓW
DRONE SHOW

WSTĘP BEZPŁATNY

